

HARMINC ÉV A SAKKTÁBLA MELLETT

MAKAI ZSUZSA
NEMZETKÖZI SAKKMESTERNŐ
ÉLETRAJZA ÉS PÁLYAFUTÁSA

Összeállította és szerkesztette Makai Zoltán

VARADINUM SCRIPT KIADÓ, NAGYVÁRAD, 2010

HARMINC ÉV A SAKKTÁBLA MELLETT

MAKAI ZSUZSA
NEMZETKÖZI SAKKMESTERNŐ
ÉLETRAJZA ÉS PÁLYAFUTÁSA

Összeállította és szerkesztette Makai Zoltán

VARADINUM SCRIPT KIADÓ, NAGYVÁRAD, 2010

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Harminc év a sakktabla mellett: Makai Zsuzsa nemzetközi
sakk mesternő életrajza és pályafutása / összeállította és szerkesztette
Makai Zoltán. – Oradea: Varadinum Script, 2010
Bibliogr.
ISBN 978-606-92262-8-5

I. Makai, Zoltán (ed.)

794.1(439) Makai, Z.

Makai Zoltán elérhetőségei:

E-mail: makai.z@proenerg.ro; Telefon: 0259-459801, 0744-628947

Készült a nagyváradi LITERA PRINT nyomdában.
Tel.: 0732-115.445; e-mail: literaprint@gmail.com

PROLÓG

Hogy hol születtem? Már nem is tudom...
Rongyokban letek az országúton,
Vagy tán tükrös gyémánt tűzében égve,
Aranylő szárnyakon függetem a légbe?
S földre szálltam, mint a napugár...
Nagyon-nagyon rég volt, mikor születtem.
Több ezredév suhant már át felettem.
Apámról emlék nem maradt reám,
Ködös nagy agyvelő volt az anyám,
Ki egykor régen árván itt hagyott,
S azóta élek: én a SAKK vagyok...

Vagyok a hajnal: hírnöke a napnak,
S a későn cammogó nagy alkonyatnak.
A hangom cseng, vagy mint kovács kiált;
Az élet jöttét jelzem, s a halált.
Vagyok madárdal, nyárának hirdetője;
Vagy szélzúgással jelzem a telet.
Vagyok szívárvány a mosolygó égen,
S villámcsapás sötét felhők felett.
A kettős pont vagyok és semmi más,
Ki a jövő küszöbén lakom.
Vagyok a híron első rezdülés,
S az első csök szerelmes ajkamon.

Vagyok színes, szelíd, hívó harangszó,
Csaták előtt az ágyú dörrenés,
Vagyok az élet első mozdulása,
S a bárd alatt a végső reszketés.
Kettőspont vagyok én semmi más,
Tragédiák előtt vészkiáltás,
Egy kettős pont, egy jelző készülék,
Melyet bizton követ valami szép,
Valami nagyszerű kép:
Magasztos érzés, gondolat vagy eszmény,
Megölt törekvés, törpe ideál,
Fenséges élet, borzasztó halál!
Többet mit mondhatok? Én a SAKK vagyok.

S utánam most, a kettős pont után,
Mint két, erőtlő duzzadó titán,
Csatára kél két harcrakész sereg.
– A kürt se szól, a bőrdob sem pereg.
Nem hallik itt sem „rajta“, sem „előre“,
Fagyasztó csend borul a harcmezőre.
Az ÓRA jár, perc-perc után pereg,
S a csendben ím a legszebb harci tettnek
Nagy GONDOLAT rugói megszületnek.
Lassan a kép is megelevenül:

Mint préda éhes sasmadárnak karma,
A sor GYALOGSÁG támad kétfelül,
S meg nem hátrál a vad LOVAS rohamra.
SÁNCOK húzódnak és mögöttük áll,
A győző, vagy halálraszánt KIRÁLY.
Mert ő a tét, miatta vérzenek,
Miatta áll a véres ütközet!
S amíg a nagy királyi sírt megássák,
Estlenül mozdulnak el a BÁSTYÁK.
S minden erőt új támadásra visznek,
Elérobognak mind a KÖNNYŰ TISZTEK.
S a széles vállú, óriás VEZÉR,
Ki harcol két-három vitéz helyett,
S az ELLENTÁMADÁST így dobja vissza!
Csupán érzés, mert látni nem lehet:
Anyagtalan, hogy mint folyik a vér,
S a KOCKÁS harcmező möhón beissza!

Az óra jár: perc perc után pereg,
Szétszórva már az ellen hadsereg,
S romokba dől a bástyatornyú vár...
FUTÁR száguld a győzelmi hírral,
S a hős vezér előtt haptákba áll:
Ott túl a fronton meghalt a király...!

(Ismeretlen szerző műve)

„GENS UNA SUMUS.“

www.stere.ro

BEVEZETŐ

Számomra a sakkozás Székelyhídon kezdődött el, ebben a Nagyváradtól 40 km-re északra fekvő határmenti mezővárosban. Mint a gyermeksereg legidősebb tagját – különben ekkor már öten voltunk testvérek – Édesapám először engem avatott be a sakkjáték rejtelmeibe. Édesapám már diákorában elismert, jó sakkozó volt, de igazi sakk-karrierje csak itt kezdődött el, a második világháború utáni első években.

A városka sakkszerető polgáraival hamar megszervezte a sakkéletet, a helyi bajnokságokat és a csapatmérkőzéseket. Érmellék városainak a csapataival. Orvosi rendelőjében a sakktabla mindig fel volt állítva és ha egy kis ideje volt két beteg vizsgálata között, egy-egy játszmat vagy megnyitást tanulmányozott.

Amikor családunk Nagyváradra költözött, Édesapám bekepcsolódott Nagyvárad sakkéletébe, előbb mint játékos, majd később fokozatosan mint versenyszervező. A sakkozás, a versenyek hangulata lassan családunk természetes részévé vált. Én is részt vettem a helyi egyéni és csapatversenyeken. Emlékszem, 1954 nyarán beavagottak Nagyvárad sakkválogatottjába mint ifjúsági játékos. A Szovátán lebonyolított Négy Város Kupája csapatviadalon becsülettel meg is álltam a helyem. Az élmény nem csak maga a sakkiadal volt,

hanem az együtt töltött kellemes pár nap hangulata, az összegyűlt hírességekkel.

Az egyetemi tanulmányaim befejezése után újra bekapcsolódtam Nagyvárad sakkéletébe, elsősorban a csapatversenyek révén. Rosszkopf Béla jeles játékos és munkatársam felkérésére, több mint tíz éven keresztül menedzseltem a helyi Áramszolgáltató Vállalat sakkcsapatát – az Electrica-t. Csapatunk több éven keresztül Bihar megye bajnoka volt, sőt részt vett a felsőbb szintre való bekerülés küzdelmeiben is.

Nagy élmény volt számomra az a tény, hogy a Román Sakkszövetség szervezése révén megtekinthettem 1962-ben Várnában, a XV. Sakkolimpia küzdelmeit, persze csak mint turista. Közérről láthattam az Aranyhomok parton a híres Casinóban a világ akkori legjobb férfi sakkozóinak sereg-szemléjét, M. Botvinnikot, B. Fischert, Portisch Lajost és a többi hírességet.

Természetes, hogy legkisebb húgom, Zsuzsa pályafutását, minden szempontból érdeklődéssel követtem és szurkoltam neki. Miután Temesvárra, majd Magyarországra költözött ritkábban találkoztunk. Azért amikor hazalátogatott útiélményeit, beszámolóit élvezettel hallgattam, sőt egyes részletekre ma is nagyon jól emlékszem. Néha egy két játszmatra is hajlandó volt

létülni velem, természetesen mindig kaptam egy „tiszta előnyt” is. Zsuzsa egész pályafutása alatt elsősorban Édesapámmal tartotta a kapcsolatot. Neki küldött leveleket, sakkirodalmat, játszmákat, elemzéseket. Elég sokat vitatkoztak is. Édesapám szorgalmasan gyűjtötte a Zsuzsával kapcsolatos újságcikkeket, táblázatokat, versenyeredményeket és ezeket nagy precizitással rendezte. Sok anyagot kapott Földeák Árpádtól is, a neves sakk-szakértőtől.

Zsuzsa halála után Édesapám rendelkezte feljegyzéseit, az újságcikkeket, fényképeket, majd ezeket beragasztotta egy nagy formátumú fényképalbumba. Más technikai ezközt nem talált ezek megőrzésére. A többi feljegyzést, leveleket dossziékba gyűjtötte össze, amelyek egy utazótáskában várták jobb sorsukat. Ez a gyűjtemény a nagyvárad sakkélet kordokumentuma is lett, persze csak a '60-as évek végéig, ameddig Zsuzsa Nagyváradon tartózkodott.

Ezen feljegyzések iránt csak az 1995-1996-os években kezdtem érdeklődni. Ugyanis, volt osztálytársam, egykor neves labdarúgó dr. Demjén László felkért, hogy készítsek egy rövid összeállítást Nagyvárad sakkéletének történetéről. Ez be is került 1997-ben a „Nagyvárad sportágak története” című összeállításába.

Úgy gondolom, jelentős fordulat a 2004-2005-ös években történt, amikor is Nagyvárad jeles sakkozóival és egyben sakk-történészeivel, Pásztai Ottóval és dr. Fleisz Jánossal megírtuk *Nagyvárad és Bihar megye sakk-történetét*. Ez alkalommal néztem át az Édesapám által készített albumot és ez alapján került be a fenti könyvbe egy fejezet Makai Zsuzsa pályafutásáról. A könyvbemutatókon örömmel nyugtáztam azt a tényt, hogy Zsuzsa hűgomat sokan személyesen is ismerték és az idő múlása dacára nem felejtették el.

Ez a tény arra buzdított, hogy érdemes tovább rendszerezni és átnézni az összegyűjtött anyagot. Úgy gondoltam, majd csak eljön egyszer az a lehetőség, hogy egy nagyobb formátumú kiadványban örökítem meg pályafutását. Többször is beszélgettem Krizsán Edittel és Bilek Istvánnal Zsuzsa pályafutásáról. Mindketten hangsúlyozták, hogy a Zsuzsa pályafutásáról szóló összeállításnak ott a helye a magyar sakk-történelemben és a sakkmúzeumokban.

Jelentős indítást és buzdítást kaptam a két jeles sakk-történésztől, Bottlik Ivántól és Jakobetz Lászlótól. Ők ugyanis a *Magyar sakkzás története* megírásához kértek tőlem anyagot Zsuzsa pályafutásával kapcsolat-

ban. Ezért először rendszereztem és összeállítottam Zsuzsa versenyeredményeinek a táblázatát. Segítségükkel kiegészítettünk sok fehér foltot és pontosítottunk versenyeredményeket. Később csapatunkhoz csatlakozott Szilágyi Sándor sakk-történés is, aki a csapatversenyeken való szereplés adatait szolgáltatta és rendszerezte. Ezután nekiláttam Zsuzsa pályafutásának a részletes bemutatásához. Mindhármukkal rendszeresen leveleztem, nagyon sok tanácsot és eligazítást kaptam, főleg Bottlik Ivántól.

A fenti eredmények birtokában elhatároztam, hogy szerény anyagi forrásomat felhasználva, egy komoly kiadó és nyomda segítségével, megjelentetem a Zsuzsa pályafutását részletesen bemutató kiadványt.

Ivánka Máriával is többször beszélgetünk Zsuzsáról. A vele kapcsolatos első emlékeiről az *Ezüstvezér* című könyvében nagyon kedvesen ír, így ez is bekerült összeállításomba. Nagyon sok forrásanyagot kaptam Ligia Jicman nemzetközi mestenőtől, Zsuzsa volt csapattársától, aki jelenleg a román női sakkválogatot csapatkapitánya. Nagyon terjedelmes és széleskörű anyagot kaptam Haág Ervin nemzetközi mestertől, Zsuzsával kapcsolatos emlékeiről, a Spartacus klub sakkszakos-

tályának életéről. Kedves levelet kaptam még Csom István nemzetközi nagymestertől Zsuzsával kapcsolatban. Kedves levelet kaptam Temesvárról, Iljijin Neboisa nemzetközi mestertől Zsuzsa volt csapattársától. Szerban Neamtu FIDE mesterrel, Zsuzsa volt edzőjével kellemes találkozómn volt Temesváron. Erről is beszámolok összeállításomban.

Sokat segített és buzdított Fehér Gyula, a MOST szerkesztője és kiadója, aki Zsuzsa játszmáinak a részletesebb feldolgozását vállalta. A *Magyar Sakkvilág* felelős szerkesztője, Németh Zoltán és a szerkesztő Por Attila is buzdítottak munkámban.

Mindannyiuknak ez úton is köszönöm a buzdítást, az adatokat, a segítséget, mert úgy érzem ezek nélkül ez az összeállítás nem jött volna létre. Persze külön köszönet illeti a Voiticsek házaspárt – Babit és Árpit –, akik türelemmel és hozzáértéssel álltak mellém, mint kiadó és kivitelező.

Ezt az összeállítást szeretném átnyújtani családom összes tagjának, a rokonoknak, barátoknak, sakkbarátimnak, sakkműzeumoknak, könyvtáraknak azért, hogy ismerjék meg Makai Zsuzsa harminc éves sakk-pályafutását és emlékezzenek reá.

Makai Zoltán

TREIZECI DE ANI LÂNGĂ TABLA DE ȘAH

Cariera șahistă și biografia Maestrei Internaționale de șah Susana Makai

INTRODUCERE

Pentru mine relația cu jocul de șah, a început în orașul Săcueni, oraș care se află în partea de nord a județului Bihor. Tatăl meu dr. Makai István a fost medic de circumscripție aproape un deceniu în acest oraș. După cel de al doilea război mondial Tatăl meu, ca vechi iubitor al șahului, a organizat operativ mișcarea șahistă în acest oraș. După ce ne-am mutat în orașul Oradea domnia lui a devenit unul din frunțașii mișcării șahiste din Oradea. Bineînțeles și eu am luat parte la competițiile șahiste din Oradea.

După ce Tatăl meu a introdus în tainele jocului de șah pe sora mea cea mai mică Zsuzsa, am urmărit îndeaproape cariera șahistă a sorei mele Susana Makai.

După moartea prematură a sorei mele, Tatăl meu a sistematizat și a strâns în mai multe dosare toate amintirile legate de cariera șahistă a lui Zsuzsa. După moartea Tatălui meu am continuat aranjarea acestor documente și am hotărât ca să fac public aceste amintiri. Doresc ca iubitorii de șah, în special noua generație să cunoască cariera șahistă - care a durat aproape 30 de ani - a maestrei internaționale Makai Zsuzsa.

Trebuie să mulțumesc tuturor celor care m-au îndemnat la întocmirea acestei cărți, au pus la dispoziția mea documente valo-

roase și m-au ajutat la sistematizarea datelor. Astfel trebuie să amintesc pe specialiștii în istoria mișcării șahiste Bottlik Iván, Jakobetz László din Budapesta, Szilágyi Sándor din Sáránd, Ungaria, Ligia Jicman, Ilijin Neboisa și Șerban Neamțu maștri internaționali din Timișoara. Deasemenea Krizsán Edit, maestră internațională, Ivánka Mária marele maestră internațională și Bilek István marele maestru internațional din Budapesta. Din partea Clubului Spartacus Budapesta m-a ajutat în mod deosebit maestrul internațional Haág Ervin. O amintire frumoasă am primit de la marele maestru internațional Csom István din Budapesta. M-au îndemnat și redactorii revistei „Magyar Sakkélet” Németh Zoltán și Por Atilla, precum Fehér Gyula redactorul publicației șahiste maghiare.

PERIOADA 1958-1965

Susana Makai s-a născut la data de 3 septembrie 1945, ca al cincelea copil al familiei Makai. În anul 1948 se îmbolnăvește de poliomielită și în continuare atenția părinților se îndreaptă mai mult spre ea, în cadrul tratamentului balnear de vindecare și de reabilitare. În anul 1950 ne mutăm la Oradea și în anul 1957 Tatăl meu începe

introducerea lui Zsuzsa în tainele jocului de șah. Rezultatele apar destul de repede. Astfel în anul 1959 câștigă locul întâi la Spartachiada de Iarnă a Tineretului pe țară. În anul 1960 participă prima dată la finala campionatului național de șah feminin, bineînțeles cu rezultate modeste. În anul 1964 obține titlul candidat de maestru, în urma rezultatelor obținute la campionatele naționale. În anul 1965 face parte din selecționata de junior a României și la Russe contribuie la obținerea victoriei în fața echipei Bulgariei.

Evoluția șahistă a lui Zsuzsa este puternic influențată de mișcarea șahistă a orașului Oradea. Frunțașii mișcării șahiste din Oradea în această perioadă sunt Szabó István, maestru al sporului de șah, maestrul Șuta Mihai și Karácsonyi László, precum candidații de maestru dr. Makai István.

PERIOADA 1966-1980

Ultimul an la Oradea

În urma rezultatelor obținute până în prezent, în primăvara anului 1966 obține titlul de maestră. Tot în acest an face cunoștință cu profesorul Pius Brinzeu, președintele secției de șah, al Clubului Medicina Timișoara. La îndemnul domnu-

lui profesor se hotărăște să participe la examenul de admitere la Facultatea de Filologie a Universității Timișoara. Reușind la acest examen, în toamna anului 1966 devine studentă la Timișoara și jucătoarea Clubului Medicina Timișoara.

Începutul perioadei Timișoara

În anul 1966 finala campionatului național feminin are loc la Constanța. Zsuzsa în urma unui joc remarcabil termină concursul pe locul I, la egalitate de puncte cu Elisabeta Polihroniade. Titlul de campioană este decisă de un meci de baraj, care dă câștig de cauză Elisabetei Polihroniade, la un scor de 2,5-1,5.

Perioada petrecută la Timișoara este deosebit de rodnică pentru Zsuzsa. Împreună cu renumita maestră Gertrude Baumstark cuceresc de mai multe ori titlul de Campioană Națională la echipe feminine (1972, 1973, 1974 etc.). De mai multe ori devine campioană națională universitară (1967, 1968, 1970). Devine componentă a echipei naționale feminine și participă la mai multe concursuri internaționale. Deosebit de spectaculoase sunt meciurile de baraj, disputate cu Elisabeta Polihroniade pentru titlul de campioană națională. Trebuie să recunoșc că rutina și experiența doamnei Polihroniade au fost decisive în aceste confruntări.

În anul 1969 participă la Olimpiada de Șah de la Lublin. Deși Zsuzsa a obținut cel mai bun rezultat individual, echipa română în ansamblu s-a dezamăgit. Tot în acest an participă prima dată la faza zonală a

Campionatului Mondial. La Veselina-nad Moravou – unde s-a disputat acest concurs – Zsuzsa s-a clasat numai pe locul 13.

Makai Zsuzsa - Maestră Internațională

La începutul anului 1970, în urma rezultatelor obținute, FIDE acordă titlul de Maestră Internațională jucătoarelor G. Baumstark, Makai Zsuzsa și R. Reicher. Acest lucru reprezintă un rezultat frumos. În anul 1971 Zsuzsa se prezintă cu succes la examenul de stat la facultate și astfel termină studiile la Univesitate. Este angajată la Universitatea Medico-Farmaceutică din Timișoara.

În anul 1971 cu un joc spectaculos câștigă concursul internațional de la Sofia. În anul 1975 participă din nou la turneul zonal al campionatelor mondiale de la Pola. Era aproape de calificarea la etapa superioară, dar s-a clasat numai pe locul 5.

În anul 1976 la finala campionatului feminin de șah, din nou meciul de baraj trebuia să decidă titlul de campioană. În urma barajului, tot E. Polihroniade a devenit campioană. În acest an, cu ocazia meciului de baraj, conducătorii Federației de Șah au manifestat un sentiment de antipatie crescândă față de Zsuzsa. Această relație antipatică a culminat cu faptul că Zsuzsa n-a obținut pașaport necesar participării la turneul zonal al campionatului mondial. După multe frământări, Zsuzsa ajunge la concluzia, că singura cale de ieșire din acest impas reprezintă părăsirea României și expatrierea în Ungaria, unde domiciliul deja două surori ale noastre.

Expatrierea în Ungaria

În cursul anului 1977 depune eforturi susținute, în vederea obținerii aprobărilor necesare părăsirii României și obținerea vizei de ședere în Ungaria. Conducătorii Clubului Medicina au sprijinit această decizie a lui Zsuzsa, deși știau că prin plecarea ei pierd un component de bază a echipei de șah. Astfel în luna octombrie a anului 1977 Zsuzsa părăsește România și se mută la Budapesta. Cu aprobarea Federației de Șah din Ungaria la sfârșitul anului participă la finala campionatului feminin de șah din Ungaria. După o competiție strânsă, fără nici o înfrângere, se clasează pe locul trei în urma jucătoarelor renumite Verőci Zsuzsa și Ivánka Mária.

În urma acestui rezultat este inclusă în echipa olimpică a Ungariei. Cel mai mare eveniment al anului reprezintă participarea ei la Olimpiada de Șah de la Buenos-Aires, Argentina. Echipa Ungariei împreună cu Zsuzsa obține un rezultat remarcabil, clasându-se pe locul doi.

Zsuzsa devine campioana Ungariei

Anul 1980 aduce un frumos succes în cariera ei. La turneul final al campionatelor naționale de la Budapesta obține locul unu și astfel devine campioana Ungariei. Acest an se încheie cu încă un succes, pe care obține la Zürich la un turneu internațional.

PERIOADA ANILOR 1981-1987

Devenind campioana Ungariei, prestigiul lui Zsuzsa a crescut în mod considerabil, și

astfel primește mai multe invitații de participare la competiții internaționale. Astfel, în anii următori participă la concursuri internaționale în Elveția - Biel, Zürich; în România - Călimănești, Băile Felix, lângă Oradea; Herculane; în Mongolia, SUA, Mexic, Cuba, Franța - Hyeres etc. La toate aceste concursuri se clasează pe locuri frumuse.

Ca urmare a faptului că cunoaște mai multe limbi de circulație internațională, este cooptată de FIDE, în comisia de organizare al

Olimpiadelor de Șah, în compartimentul de presă, buletine și de relații cu publicul. În urma prestigiului obținut și în acest domeniu, în anul 1985 îl însoțește pe Secretarul General al FIDE, pe parcursul vizitei efectuată în Ungaria.

Din păcate în anul 1984 apar primele semne ale unei boli grave, care în ciuda intervențiilor chirurgicale și a tratamentului aplicat se agravează din ce în ce mai mult. Deși bolnavă, a dat dovadă totdeauna de un mare optimism și voință, participând la competiții interne și externe. Astfel la

sfârșitul anului 1986 a participat cu succes ca organizator la Olimpiada de la Dubai. Întors acasă, starea ei se agravează brusc, este internată în spital și în 12 mai 1987, după masă, trece pe lumea cealaltă.

Un prieten a declarat după decesul ei, că a murit ca un adevărat șahist. Un șahist adevărat nu cedează chiar dacă stă mai rău, întrucât are speranță că mai poate salva partida. Dar de data aceasta partenerul ei a fost moartea, pe care nici Ea n-a reușit să o învingă.

DESPRE CLUBUL SPORTIV UNIVERSITAR MEDICINA TIMIȘOARA

A luat ființă în anul 1966, prin reimpărțirea activității Clubului ȘTINTA; ca președinte al clubului a fost ales Prof. dr. Sofletea Alexandru.

Ca secție de bază pentru sportul de performanță a fost stabilită secția de șah care dispunea la acea dată de elemente tinere talentate dornice de afirmare. Ca președinte al secției a fost ales Prof. dr. doc. Pius Brinzeu, rectorul Institutului de Medicină din Timișoara iar ca antrenor maestrul sportului Dr. Romulus Alexandrescu.

Datorită dragostei și abnegației pentru sport și în special pentru șah, precum și puterii de muncă a Prof. dr. doc. Pius Brinzeu, secția de șah a Clubului MEDICINA a devenit în scurt timp un adevărat centru șahist al Timișorii și mai apoi al țării.

Având toate condițiile asigurate, precum și conștiinciozitatea cu care sportivii s-au pregătit, rezultatele nu s-au lăsat așteptate.

În cadrul turneului final al campionatului național pe echipe mixte disputat în anul 1967 la Cluj, echipa Medicina Timișoara compusă din R. Alexandrescu, E. Mozes, V. Adam, N. Iljin și S. Makai, G. Baumstark, cucerește titlul de campioană națională, răspărtind prin aceasta, condițiile pe care clubul și conducerea Institutului de Medicină le-au asigurat.

De atunci și până în prezent secția de șah a Clubului Medicina s-a numărat printre protagonistele turneele finale ce au avut loc în fiecare an.

Șahul feminin din cadrul secției a cunoscut evident un salt calitativ mai accentuat față de cel masculin, prin progresul rapid realizat de sportivele Gertrude Baumstark și Susana Makai, astăzi maestre internaționale. Maestra internațională Gertrude Baumstark, pentru succesele realizate în decursul anilor, ca reprezentantă a echipei naționale și olimpice, ca participantă la diferite turnee internaționale, a fost distinsă cu titlul de maestră emerită a sportului.

Printre rezultatele bune obținute în acești ani de echipa de șah, enumerăm: titlul de campioană națională la echipe feminine în anul 1972, 1973 și 1974, locul 3 în anul 1973 și locul 2 în 1974 la echipe mixte. Toate acestea sînt urmarea condițiilor optime pe care statul nostru o acordă mișcării sportive, precum și a seriozității și conștiinciozității cu care sportivii secției de șah se pregătesc în tot cursul anului fără a neglija învățătura sau producția.

Secția de șah se gîndește și la schimbarea de mîne, selecția și depistarea de noi elemente tinere fiind o deviză permanentă.

Dintre elementele tinere care s-au afirmat mai pregnant în ultimii ani sînt: Dana Nuțu, Ligia Jirman și Ion Mărășescu, prima campioană națională de juniori pe 1974 și, respectiv, a doua vicecampioană națională, la fel și Ion Mărășescu vicecampion național de juniori.

Astăzi sportivii secției de șah beneficiază de un centru de șah unic în țară, dotat cu săli de antrenamente, săli de concurs și bibliotecă de specialitate, unde sportivii secției se pregătesc temeinic sub îndrumarea maestrului sportului Șerban Neamțu, antrenor al secției de șah din 1973.

Clubul sportiv MEDICINA, mai dispune și de alte ramuri sportive practicate cu succes de studenții institutului cum ar fi: secția de baschet cu echipa feminină în divizia B, secția de volei cu echipa feminină și masculină în divizia B și o secție de handbal cu echipa masculină în camp. județean.

Pe lângă secțiile de performanță și sportul de masă se practică cu rezultate bune la judo, orientare turistică, fotbal, tenis de cîmp, tenis de masă și gimnastică.

La toate acestea se adaugă ultimele performanțe obținute de sportivii secției de șah.

Între 29 aprilie-8 mai 1975, în cadrul turneului final al campionatului național de șah, echipa MEDICINA cucerește titlul național absolut și pe cel al echipelor feminine. Astfel echipa MEDICINA cucerește pentru a doua oară titlul național absolut și pentru a patra oară pe cel feminin.

Din echipa cîștigătoare au făcut parte: N. Iljin, S. Neamțu, I. Biriescu, V. Adam, I. Zarcula, I. Mărășescu, R. Oprîșu la băieți și G. Baumstark și S. Makai la fete.

Alex. Ivan
secretarul clubului

Fragmente din scrisoarea maestrului Illijin Neboisa, adresată autorului

Stimate D-le Makai!

Vă trimit câteva informații pe care le dețin referitoare la Zsuzsa.

Echipa de șah Medicina Timișoara s-a înființat în anul 1966. În acel an echipa a avut un rezultat destul de modest în finala campionatului pe echipe de la Tg. Mureș. Un an mai târziu, în anul 1967, în echipa noastră a venit Zsuzsa iar echipa a jucat extraordinar devenind campioana țării!! Echipa a fost compusă, în ordinea meselor, din Ervin Mozes (4 din 6), Romulus Alexandrescu (2,5), Valerian Adam (1), Neboisa Illijin (5), Suzana Makai (3,5) și Gertrude Baumstark (5,5). A fost un succes al echipei din Timișoara, succes care nu era pe placul bucureștenilor, care și-au justificat „eșecul” din cauza ponderii mari pe care au avut-o fetele din echipa noastră. Aceste „justificări” au condus la modificarea în anii următori ai componentei echipelor, de la 4 seniori + 2 femei la formula 6 seniori + 2 femei + 1 junior + 1 junioară.

În acel an 1967, șahiștii din orașul nostru au adus Timișoarei 4 titluri naționale din cele 5 disputate: Campioni universitari Valerian Adam și Suzana Makai, Campioni naționali pe echipe cu Medicina și titlul de campioană la feminin cucerit de Gertrude Baumstark, după un meci de baraj cu

Margareta Teodorescu. La acel campionat Zsuzsa a ocupat un loc 6 foarte solid, cu toate că cei de la federația de șah au considerat acest rezultat ca unul modest având în vedere locul 1-2 ocupat de Zsuzsa (la egalitate cu E. Polihroniade) cu un an mai devreme, precum și locul 1 câștigat la un turneu internațional din Sofia! Singurul titlu câștigat de șahiștii din București era cel câștigat de Florin Gheorghiu în campionatul individual al României.

Ascensiunea Zsuzsei s-a produs în anii care au urmat, ea fiind jucătoarea de bază în echipa noastră până la plecarea ei definitivă în Ungaria, în anul 1977. Aportul Zsuzsei în echipa Medicina Timișoara, în acea perioadă, a fost deosebit de mare, echipa feminină a câștigat titlul de campioană în anii 1972, ea realizând 6,5 din 9, 1973 cu 8 din 9, 1974 cu 8,5 din 9, 1975 cu 6,5 din 9, 1976 cu 8 din 9 și argint în anul 1977 cu o realizare de 8 din 9. Rezultate de invidiat pentru orice jucător de șah.

A fost de fapt și cea mai glorioasă perioadă a echipei Medicina Timișoara; medalie de bronz în 1973, medalie de argint în 1974, medalie de aur în 1975 și 1976, medalie de bronz în 1977!

Pe plan național aș remarca două titluri de vicecampioană a României, în anul 1974

când a ieșit la egalitate cu Margareta Teodorescu, dar a pierdut meciul de baraj cu 2,5-1,5 și în anul 1976, când fost la egalitate cu Elisabeta Polihroniade, meciul de baraj încheindu-se 2-2, însă titlul a fost atribuit Elisabetei Polihroniade, după criteriile stabilite de Federația Română de Șah.

Suzana Makai a fost deasemeni o componentă de bază în echipa feminină a României. Pot afirma că această perioadă a fost cea mai bună perioadă a carierei sale șahiste!

(...)

În 1973 s-a deschis Centrul de șah Medicina Timișoara. A fost ceva deosebit ce s-a realizat. Meritul pentru aceasta l-a avut Prof. Pius Brînzeu, care a fost mulți ani mentorul activității șahiste din Timișoara. Odată cu deschiderea clubului au început să apară și rezultatele, au fost organizate competiții internaționale puternice, s-au înființat mai multe cluburi puternice, s-a deschis școala de șah pe lângă Clubul Sportiv, au apărut o sumedenie de jucători tineri etc.

(...)

Spre deosebire de băieți, fetele noastre au obținut rezultate mult mai bune comparativ cu cele masculine, dar rămân la părerea ca rezultatele lor s-au datorat în mare parte muncii individuale prestate de

fiecare dintre ele și a mediului înconjurător unde își desfășurau activitatea.

Sper ca materialul pe care vi l-am prezentat vă poate fi util și-l veți putea folosi pentru evocarea unei șahiste deosebite care

a activat pe meleagurile noastre și care a fost Susana Makai Zsuzsa.

Cu stimă,
ILIJIN NEBOISA

Întâlnire cu maestrul FIDE Șerban Neamțu

Întâlnirea cu maestrul FIDE Șerban Neamțu a avut loc la Timișoara la începutul lunii noiembrie a anului 2009.

– Stimate D-le Șerban Neamțu, Dvs. ați fost o personalitate a șahului Timișorean în perioada în care Susana Makai a jucat și a activat la Timișoara – astfel am început dialogul – cum vă amintiți de această perioadă?

– În primul rând vă rog să-mi permiteți, să mă prezint. Sunt născut în anul 1934 și astfel am împlinit recent vârsta de 75 ani. Pot să declar faptul, că am moștenit foarte multe calități bune de la părinții mei. Astfel am o memorie bună, cunosc mai multe limbi străine și iubesc foarte mult jocul de șah. Mama mea era de origine germană, strămoșii locuiau în orașul Mainz, și astfel în relații cu rudele care mai trăiesc în Germania. Tata era oltean, originar dintr-o familie burgheză, ale căror membrii au primit mai multe diplome și distincții pentru meritele lor deosebite, de la domnitorii României.

Am terminat Institutul de Cultură Fizică și Sport și m-am specializat în jocul de șah. Astfel pe lângă activitatea competițională, am abordat paralel și partea didactică și astfel am devenit antrenor de șah. În anul 1970 Profesorul Pius Brînzeu m-a invitat la un concurs puternic la Timișoara, la care am ieșit câștigător. Ca urmare la acest succes am câștigat și simpatia lui, urmând să mă invite să mă mut definitiv la Timișoara. Pe vremea aceea o astfel de invitație pentru mine reprezenta un succes deosebit. Domnia lui a asigurat pentru mine locuință și sevicu ca antrenor de șah. În anul 1972 am obținut titlul de maestrul FIDE și mai târziu titlul de antrenor emerit.

Ca antrenor la secția de șah al Clubului Sportiv Universitar Medicina Timișoara, am luat sub aripile mele pe jucătoarele Gerti Baumstark, Susana Makai, Dana Nuțu, Ligia Jicman, Margareta Mureșan și mai târziu pe Kantor Judit. Pentru mine a fost o deosebită plăcere să lucrez cu aceste fete foarte deștepte, silitoare și disciplinate. Consider

că ele au reușit să subordoneze viața lor particulară, jocului de șah aproape profesionist. În foarte multe cazuri au renunțat la distracții, în vederea realizării unei vieți sportive sobre. Existența Clubului Medicina, a sediului unui club în centrul orașului Timișoara și nu în ultimul rând personalitatea Profesorului Pius Brînzeu, au asigurat pentru noi condiții optime de pregătire.

Ca stil de joc mă consider – fără modestie – un adept al stilului de joc a lui Mihail Botvnic, care a pus un accent deosebit pe strategie. În fiecare partidă de șah, prima dată trebuie să începem astfel ca toate figurile să ocupe locurile strategice cele mai bune. Numai după această etapă urmează diferite variante, respectiv pot avea loc diferite combinații. În pregătirea mea atât ca jucător cât și antrenor m-a ajutat foarte mult o literatură șahistă bogată în diferite limbi. Un real folos au reprezentat pentru mine așa zisele „fișele lui Euwe” care conțin toate deschiderile și variantele aferente.

Colaborarea mea cu jucătoarele a fost foarte fructuoasă. Fiecare la rândul ei a luat multe notițe și a efectuat foarte multe analize. În această latură a notițelor și fișelor Susana Makai a excelat în mod deosebit. Ca urmare consider că am reușit să le motivez pe jucătoare în suficientă măsură. Performanțele obținute atât individual cât și pe echipă au confirmat eforturile depuse.

Ca jucător am avut ocazia să particip la foarte multe competiții, atât interne cât și internaționale. Astfel am avut ocazia să joc cu foarte multe somități a șahului european. Într-o competiție am jucat și cu renumitul jucător sovietic Holmov. Am jucat o variantă preferată de M. Botvink, lucru care l-a surprins pe adversarul meu și mi-a propus remiză. Menționez că și de această dată m-a ajutat foarte mult memoria mea bună.

Bineînțeles am acceptat fără ezitare. Am cunoscut foarte bine și pe jucătorii orădeni, pe Szabó István, pe Șuta Mihai, pe Dr. Makai Ștefan și pe alții. Cu Șuta am petrecut câteva zile plăcute la o competiție în orașul Riga.

Legat de Zsuzsa, menționez faptul că după plecarea ei din Timișoara, am avut ocazia să ne revedem la diferite competiții internaționale. Ne-am întâlnit în special la Biel și la Olimpiade de Șah. Ultima dată ne-am revăzut la Olimpiada de la Dubai. Nu bănuiam că va fi ultima noastră întâlnire...

Scrisoarea maestrului Pius Brînzeu

Mult Știmatei Doamnei Doctorei Makai,

Vostea încetării din viață a iubitei noastre Sufiana ne-a întristat profund, cu atât mai mult cu cât îi purtăm o amintire așa de frumoasă de veșnicia colaborării noastre în domeniul șahului, unde ne-a adus atât plăcere, iar, în ce mă privește, ea ne-a mers la așezărilor legate de seriozitatea și capabilitatea sa profesională.

La ultima sedință a Comitetului nostru județean de Șah am purtat un moment de reculegere în cinstea ei și am discutat pe larg calitățile care au făcut din ea o personalitate stimată și iubită în același timp.

Mi-a fost mie încredințată misiunea de a vă transmite cele mai bune condoleanțe pentru marea pierdere suferită și de a vă asigură că o vom purta vie în inimile noastre.

Timișoara la 4 ianuarie 1987

Cu cel mai adevărat doliu

P. Brînzeu
Președintele Comitetului județean de Șah

THIRTY YEARS BY THE CHESS BOARD

The chess playing career and biography of Susana Makai, International Master

The present book has been compiled by Susana's brother, retired Ph Engineer Zoltan Makai, and based on a series of chess documents left behind by his late father Dr. Istvan Makai. He was an active member of the chess community both in Sacuieni and Oradea, and it was he who taught both Zoltan and later Susana to play chess. Dr Makai was a chess arbiter and also ranked to the title of Master Candidate.

Susana had been training with her father years in a row. She inherited her father's aggressive and uncompromising style, going all out for a win in every game. Her brilliant games and fighting spirit will be remembered for ever by those who knew her and who love our great games.

Thank you Susan for the impact you had on our lives.

The book includes the following parts:

- an introduction
- a prologue on the art of playing chess
- the chess career and biography of Susana Makai
- national and international tournament reports and tables
- a photo album and newspaper articles
- game collections
- chess trophies and awards

Special acknowledgments to:

Ivan Botlik, Budapest, Hungary
Laszlo Jakobetz, Budapest, Hungary
Ervin Haag, International Master,
Budapest, Hungary

István Csom, International Grand Master, Budapest, Hungary
Gyula Fehér, International Master, Budapest, Hungary
Ligia Jicman International Master, Timișoara, Romania
Șerban Neamțu, International Master, Timișoara, Romania
Ilijin Neboisa, International Master, Timișoara, Romania
Szilágyi Sándor, Hungary
Krizsán Edit, International Master, Budapest, Hungary
Ivánka Mária, International Grand Master, Budapest, Hungary
Bilek István, International Grand Master, Budapest, Hungary.

Ágnes Makai

Susana Makai's short biography

Her first steps in the chess game

Susana Makai was born on the 3rd of September 1945, as the 5th child of the Makai family. In the year 1948 she falls sick of poliomyelitis and she attracts her parent's attention and care as she follows the medical treatment. In the year 1950 we move to Oradea and in the year 1957 my father begins to reveal the secrets of chess to Susana. The results appear pretty soon. In 1959 she wins first place at the Youth's Winter Games. In 1960 she participates at the national chess finals for women, but with no significant results. In 1964 she obtains the title master candidate as a recognition of her results at national championships. In 1965 she is selected in the Romanian junior team of chess and they win against Bulgaria at Ruse.

Susana's chess career is strongly influenced by the powerful chess movement from Oradea. Some remarkable people are at the head of chess movement from Oradea, at that time: Szabo Istvan - master of chess, Suta Mihai - master and also the master candidates Karacsoni Laszlo and dr. Makai Istvan.

Last year at Oradea

Following her very good results in the spring of 1966 she obtains the master title. Also she meets prof. Pius Brinzeu the head of chess section from the Medical Club Timisoara. She takes the exam to be admitted at the Philology Faculty from the Timisoara University and she becomes a student and also a chess player at the Medical Club Timisoara.

The beginning of Timisoara period

In 1966 the national women chess final takes place at Constanta. At the end of a remarkable game Susana finishes first, equal with Elisabeta Polihroniade. The champion title is decided in a barrage game. The winner is Elisabeta Polihroniade at a score of 2,5-1,5.

The time spent in Timisoara is very fertile for Susana. Together with Gertrude Baumstarc they win several titles of National Champions - Women Teams (1972, 1973, 1974 etc.). Susana becomes also national university champion (1967, 1968, 1970). She becomes component of the women national team and participates at more international contents. Extremely beautiful and spectacular where the bar-

rage games played with Elisabeta Polihroniade for the national title. I have to admit that the experience and routine of Mrs. Polihroniade were decisive.

In 1969 Susana Makai participates at the Chess Olympics in Lublin. Although Susana obtained the best individual result, Romanian team was a disappointment. Also in this year she participates for the first time at the zonal phase for the World Championships at Veselina-Morave where Susana takes the 13th place.

Makai Susana - International Master

At the beginning of 1970, following her results, FIDE awards the International Master Title for: G. Baumstarc, Makai S. and R. Reicher. This represents a very good result. In 1971 Susana finishes her studies at Timisoara University and she is hired at the Medical-Pharmaceutical University of Timisoara. In 1971 she wins the international championships from Sofia after a spectacular game. In 1975 she participates again at the zonal phase for the World Championships from Pola and she wins the 5th place, almost qualified for the final phase.

In 1976 at the final game from the nationals she meets again E. Polihroniade in a barrage game. Susana loses again the final, but in this year the heads of the Romanian chess federation showed a very dislike sentiment against Susana. This antipathy sentiment leads to the fact that Susana cannot obtain the passport needed for the participation at a zonal phase for the World Championships. After many thoughts Susana concludes that the only way out from this situation is leaving Romania and moving to Hungary where our two sisters already lived.

Moving to Hungary

In 1977 she struggles with the system to obtain all the papers and approvals for leaving Romania. The heads of the Medical Club Timisoara sustained Susana's decision even if they know that they will lose a base player of the chess team. In octomber 1977 Susana leaves Romania and moves to Budapest. Obtaining the approval of the Hungarian Chess Federation, Susana participates at the final national women championships of Hungary and after a competition without

any defeat, she wins the 3rd place after the more famous players: Veroczi Zsuzsa and Ivanka Maria.

After this beautiful result she is included in the Olympic Team of Hungary. In that same year, 1977, the Olympic Team of Hungary wins the 2nd place at the Chess Olympics from Buenos Aires – Argentina.

Susana becomes the National Champion of Hungary

Year 1980 brings to Susana's life and carrier a beautiful success. At Budapest she wins the first place at the national final championships and she becomes National Champion of Hungary. At the end of 1980 she accomplishes another success at an international contest in Zurich.

Years spent in Hungary

Becoming the Hungary chess champion, Susana's prestige grows considerably and she receives invitations at many international chess contents: Swiss – Biel, Zurich; Romania – Calimanesti, Baile Felix, Herculane; Mongolia; USA; Mexic; Cuba;

France – Hyeres; etc. At all this chess contests she classifies on very good positions.

Susana, knowing more international languages, is named by FIDE in: the organization board of the Chess Olympics, press compartment, public relations and press releases. In 1985 she accompanies the General Secretary of FIDE in his visit in Hungary.

Unfortunately in 1984 she gets ill, and after various treatments applied her illness gets worst. Even sick, Susana was always optimist and wit a lot of will, participating at internal and external chess competitions. At the end of 1986 she successfully participated at the Chess Olympics from Dubai. This was her last competition and on the 12th of may 1987 she passes away.

After her death a friend said that a real chess player was lost. A real chess player never gives up even if his situation is not good because he always has the hope that he can save the game. But this time her partner was death and even Susana couldn't beat it.

Vaida Ciprian

MAKAI ZSUZSA ÉLETRAJZA

1958 – 1965

Makai Zsuzsa a Makai család ötödik gyermekeként 1945. szeptember 3-án született Nagyváradon. A Makai család különben 1941 és 1950 között Székelyhídon élt, ahol az Édesapa, Makai doktor körorvosként dolgozott. 1948-ban a Kelet-Európán átvonuló gyermekparalízis-járvány következtében Makai Zsuzsa megbetegszik és bal bokája lebénul. A szülők mindent megtesznek egy hatékony kezelés érdekében. Állapota fokozatosan javul, járása kezd magabiztos lenni. A család 1950-ben beköltözik az új Nagyváradra. A szülőkhöz munkálkodik az a tudat, hogy a beteges és érzékeny Zsuzsában meg kell erősíteni az élni akarást egy hasznos cél érdekében. Makai doktor, mint Nagyvárad egyik élsakkozója, 1957-ben megkezdte bevezetni Zsuzsát a sakkjáték rejtelmeibe. Hamarosan megállapítja, hogy Zsuzsa leánya szereti a sakkot és ambicionálja is a sakk. Egy-kettőre megtanulja az alapfogalmakat és már a kezdeti versenyeken leírja a játszmákat. 1958-ban már részt vesz a helyi úttörő- és iskolás versenyeken és szépen fejlődik. Ugyanebben az évben részt vett az első megyei női döntőn, ahol 11 játszmából 4 pontot szerez. Ez volt az első hivatalos versenypróbálkozása. Különben ezt a versenyt Fărcaș René, Nagyvárad legjobb női játékosa nyerte meg.

1958 júniusában Nagyváradon megkezdődnek az előkészületek a 3. Nagyvárad-Arad városok női sakkcsapatainak a viadalára. A csapat edzője és vezetője Karácsonyi László, élelátásáról adva tanúbizonyságot, beválogatta Zsuzsát 13 éves kora ellenére a csapatba a 10. táblára. A tények Karácsonyi Lászlót igazolták, mert Zsuzsa elsőként fejezte be játszmáját, legyőzve ellenfelét, Kele Margitot. Különböző sötéttel az orosz védelmet játszotta és ellenfele beleesett ennek a védelemnek az ismert csapdjába, és elvesztette a vezérét.

Erre az eredményre felfigyelt a Román Sakkszövetség is és 1958 augusztusában meghívta Zsuzsát egy ifjúsági sakk-edzőtáborba Brassó mellé, Brassó-Pojána turistaközpontba (Poiana Brașov), ahol a záróversenyen a második helyet foglalja el.

Az 1959-es év hozta el számára az első országos sikert és elismerést. A Slănic-Moldován lebonyolított Téli Ifjúsági Szpartakiád országos sakkdöntőjén a nők versenyén megszerzi az első helyet. Ez év augusztusában megnyeri az országos nyári iskolás- és úttörő bajnokságot Bukarestben. A verseny után a többszörös országos bajnoknő, Rodica Manolescu nagyon kedves levélben gratulál Édesapámnak, Zsuzsa sikerei láttán.

Nagyváradon is szép eredményeket ér el, főleg csapatversenyeken.

Az 1960-as évben fokozatosan fejlődik. Szeptemberben rész vesz Temesváron az országos női döntőn, ahol egyelőre szerény eredményt ér el. Ezen a versenyen bontogatta szárnyait – Zsuzsával együtt – Gerti Baumstark a későbbi román élsakközönő.

1961-ben a női sakkdöntőn már előre lép és a 12. helyet foglalja el legfiatalabb

játékosként. Kiemelkedő játszmát vívott Rodica Reicher neves éljátkossal, akit 34 lépésben le is győzött. A híres Alexandra Nicolau ellen is bátran játszott, és csak nagy csata után kellett elismernie vereségét.

1962-ben a női sakkbajnokság döntőjén már előrelép és a 8. helyet foglalja el. Kiemelkedő eredményként döntetlent ér el, a sokszoros bajnoknál Alexandra Nicolau ellen. A csapatversenyeken is jeleskedett, így hozzájárult ahhoz, hogy Nagyvárad sakkcsapata bekerüljön az országos csapat-döntőbe.

1963-ban Zsuzsa nem vesz részt jelentős egyéni versenyeken, mert készül az érettségi vizsgára. Kitűnően érettségizik és megpróbál bejutni a Marosvásárhely-i Orvostudományi Egyetemre. Ez nem sikerül és hogy a szakmában maradjon, ősszel beiratkozik a nagyváradai Egészségügyi Technikumba. Párhuzamosan intenzív nyelvtanulása kezd (angol és német).

Az 1964-es évet a beérkezés évének lehet tekinteni. Az országos sakkcsapat-bajnokság döntőjén Bákóban, egymaga több pontot szerzett mint a nagyváradai csapat többi öt tagja együttvéve. Látványos küzdelmekben legyőzte Maria Pogorevici, Elisabeta Polihroniade és Margareta Teodorescu nemzetközi mestereket is. Teljesítményével mesterjelölti fokozatot szerzett. Az egyéni bajnokság döntőjén, a középmezőnyben foglalt helyet. A szaksajtó több cikkben is méltatta Zsuzsa sikereit.

Zsuzsa 1965-ben kezdi meg nemzetközi szereplését. Júliusban Ruszeban főlényesen győznek a bolgár ifjúsági válogatot ellen

(12,5–7,5). Zsuzsa legyőzi Antonia Gheorgijevát. Szeptemberben már beválogatják a női felnőtt csapatba. Brassóban legyőzik az NDK női csapatát (11,5–4,5). Zsuzsa legyőzi Zura Juttát. Az országos döntőn csak 50%-os eredményt ér el. Az utolsó fordulóban 25 lépésben legyőzi a bajnok Nicolau Alexandrat.

Okvetlen meg kell említeni, hogy ez év elején Zsuzsa részt vesz Ploiești városában egy mesterversenyen, ahol megerősíti mesterjelölti fokozatát.

NÉHÁNY SZÓ NAGYVÁRAD SAKKÉLETÉRŐL

A második világháború utáni 50-es, 60-as években élénk sakkélet volt Nagyváradon. Már 1952-ben több erdélyi város sakkcsapatának a részvételével beindították a Négy Város Kupája nevű, nagyon eredményes vetélkedőt is. Kik voltak a nagyváradai sakkélet kiemelkedő egyéniségei, akik elindították ezt a vetélkedőt és akik döntően alakították a sakkéletet?

Kezdem Szabó Istvánnal, aki már az 1948–1949-es években berobbant a romániai sakkozás legjobbjai közé. Nemzetközi síkon is nagyon jó eredményeket ért el. Így 1953-ban megkapta a Román Népköztársaság Érdemes Sportmestere címet. Bár 1954-ben fiatalon elhunyt, szellemisége kisugárzott az elkövetkező években is.

Folytatom Karácsonyi Lászlóval, aki több évtizeden keresztül volt a Megyei Sakkszövetség elnöke. Sok fiatalot indított el

a sikerek útján. Kitűnő edzői kvalitásai, remek pedagógiai érzéke, magas felkészültsége sokban alakította Zsuzsa pályafutását.

Egy másik meghatározó egyéniség volt Suta Mihály. Fiatalon bekerült az országos ifjúsági sakkválogatottba, majd egyetemi csapatba. 1956-ban részt vett Uppsalában az Egyetemi Világbajnokságon. Rendszeres résztvevője az országos felnőtt bajnokság döntőjének. Szabó István halála és Karácsonyi László visszavonulása után a nagyváradai csapat első táblás játékosa lett. Óriási megnyitási tudása sokban segítette Zsuzsa felkészítését.

Utolsónak hagytam Édesapámat, Makai doktort. Ő inkább versenyszervezőként kamatoztatta tehetségét. Első edzője Zsuzsának természetesen Édesapám volt. Ő így emlékszik vissza az első évekre: „Maroczy-nak van egy könyve, amelynek a címe Maroczy tanít. Ez volt az első tankönyv, amelyből Zsuzsa az első tudnivalókat tanulta. Mindig azt kerestem, hogyan lehet fejlődni és az eredményekben haladni. Szintén Maroczy tanácsát fogadtam meg, aki ezt mondta: »A sakkozó fejlődésének útja, az általános nem sok elméleti ismeret megszerzése után, a gyakorlat, ismét a gyakorlat és harmadszor is a gyakorlat. Játsszani és kísérletezni, áldozni derűborúra, de mindenkor leszűrni a tanulságokat.« Elsősorban a nyílt játékokat tanultuk. Természetesen nem hanyagoltuk el a stratégiát, a taktika kedvéért.”

Ezekkel az irányelvekkel felvértezve búcsúzott el Zsuzsa Nagyváradtól 1966-ban és folytatta pályafutását Temesváron.

Nagyvárad
sakkosók
(balról jobbra):
Karácsonyi László,
Mihăiescu Traian,
Horváth Lajos,
Makai Zoltán,
Belea Traian,
Suta Mihai,
dr. Makai István,
Csarkó Tibor.

Karácsonyi László,
Hertz István,
dr. Makai István

Szabó István

1966–1980

UTOLSÓ ÉV NAGYVÁRADON

Az 1966-os év jól kezdődött. A tavasszal Bukarestben megrendezett mesterversenyen második lett Margareta Perevoznic mögött és ezáltal megszerezte a sakkmeisteri címet. Áprilisban Ploiești-ben a román női sakkcsapat legyőzi a jugoszlávokat. A legeredményesebbek Makai Zsuzsa és Rodica Reicher volt. Zsuzsa érdekes végjátékban győzte le Kures Gordova mesternőt.

Az országos csapatversenyek közép-döntőjére májusban került sor Temesváron. Ezen a versenyen ismerkedett meg közelebbről Pius Brinzeu orvos-professzorral, az orvosi egyetem rektorával, a sakkozás nagy mecénásával. Ezen találkozás és eszmecsere után Zsuzsa eldöntötte, hogy felhagy az orvosi egyetemre való bejutás álmával. Ugyanakkor a professzor biztatására elkezdett felkészülni a Temesvári Tudományegyetem Filológia szakára felvételizni. A vonzerőt Zsuzsa számára, Pius Brinzeu egyénisége, a temesvári Medicina sakkcsapatának az ereje és a klub támogatása jelentette. A felvételi vizsga nagyon jól sikerült és így az 1966-os év őszétől Zsuzsát átigazolták a temesvári Medicina (orvosi) klubhoz.

Okvetlen meg kell jegyeznem, hogy Makai Zsuzsa fejlődéséhez és eddigi sike-

reihez jelentősen hozzájárult, Nagyvárad gazdag sakkélete, az egyéni és csapatversenyek.

A TEMESVÁRI KORSZAK KEZDETE

Az országos női döntőn, Konstancán már a temesvári Medicina színeiben versenyzett és kitűnő eredménnyel holtversenyben első helyen végzett Elisabeta Polihroniade-val. A versenyszabályzat értelmében a bajnoki címet egy 4 mérkőzésből álló páros meccs döntötte el. Az izgalmas párviadalt jó kezdés dacára a rutinos Polihroniade nyerte meg 2,5-1,5-re. Ez volt az első párviadal Polihroniade-val a bajnoki címért, amelynek oriaiási visszhangja volt.

Szoros eredményt hozott a Románia-Lettország csapatmérkőzés is. A viadalt a román csapat nyerte meg 10,5-9,5 arányban. Zsuzsa „ifjúsági” táblán játszott és két döntetlent ért el a két versenynapon. A csapatviadal érdekessége az volt, hogy az első öt asztalnál, a román férfi csapat előzőleg Havannában részt vett „olimpikonjai” játszottak, csak a hatodik asztalnál Taian Stanciu helyett, Pártos Károly került be a csapatba. Úgy gondolom, érdemes erre a csapatmérkőzésre részletesebben is emlékezni. A tíz táblás viadalra a román válogatott, a következőképpen sorakozott fel: Florin Gheorghiu, Victor Ciociltea, Teodor

Ghițescu, Dolfi Drimer, Soos Béla és Pártos Károly férfiak, Dumitru Ghizdavu ifjúsági játékos, Alexandra Nicolau és Elisabeta Polihroniade női játékosok és Makai Zsuzsa női ifjúsági játékos. Zsuzsa két szép partit játszott Beneta Villerte ifjúsági játékosokkal. Az első táblán a lett csapatban Aivar Gipslis nemzetközi mester játszott, mert Mihail Tal volt világbajnok éppen egy spanyolországi turnén vett részt.

Az 1967-es év igen gazdag eseményekben. Az év elején Zsuzsa megnyeri az országos főiskolai bajnokságot, Bécsben legyőzi az osztrák női válogatottat, majd Lipcsében az NDK lányait, majd Kolozsváron a Medicina országos csapatbajnok lesz. Szép sikernek számít a lettek férfi-női csapat elleni győzelem Rigában. Zsuzsa legyőzi Benetta Villertet 1,5-0,5 arányban. Az NDK női válogatottja elleni meccs Lipcsében zajlott le. Zsuzsa 1,5-0,5 arányban múlta felül Ursula Liebert-t. Az Aradon lebonyolított országos női bajnokságon kissé gyengén szerepelt. Az erős mezőnyben csak 6. lett, 8 ponttal.

Az 1968-as év az egyetemi bajnoksággal kezdődik, amelyet Zsuzsa megnyer, megelőzve klubtársát, Gertrude Baumstarkot. Májusban legyőzik Vrnjacka Banjan a jugoszláv női csapatot, majd Lengyelországban Piotrkow Trybunalski-ban Zsuzsa

első lesz egy nemzetközi versenyen. Augusztus végén kerül sor Kolozsváron a román-magyar ifjúsági viadalra, amely szoros 10-10-es eredménnyel zárul. Zsuzsa Ivánka Máriával mérkőzött és két játszmában alul maradt. Erről a mérkőzésről Ivánka Mária az Ezüstvezér című könyvében nagyon kedves emlékszik vissza: „Tavasszal (1968 – a szerző megj.) volt két hagyományos csapatverseny: magyar-bolgár felnőtt és magyar-román ifi válogatott meccs, mindkettő jó egyéni teljesítménnyel és csapatgyőzelemmel zárult. Édesapám egyik bátyja Nagyváradon lakott és kezdő sakkozó koromban mindig dicsekedett földije, Makai Zsuzsa jó eredményeivel. Emlékszem, hogy kissé bosszantott a dolog, féltékeny voltam, mert úgy éreztem, Zsuzsának jobban szurkol, mint nekem! Ezért aztán különösen örültem, hogy ezen a találkozózn sikerült legyőzőnm tapasztalt, jó nevű »vetélytársnőmet«, akihez később jó barátság fűzött és akit mindig nagy tiszteletben tartottam széleskörű műveltségéért.”

Az országos női döntőn Nagyváradon csak az 5. helyet foglalja el, a bajnok Margareta Teodorescu lett. Az országos csapatbajnokságon a temesvári Medicina gyengén szerepel, csak a 4. helyet foglalja el nyolc résztvevő közül.

Az 1969-es év is az egyetemi bajnoksággal kezdődik, ahol holtversenyben végez Gerti Baumstarkkal. Áprilisban Ploiești-ben

legyőzik a lengyel női csapatot. Zsuzsa legyőzi Litvinska-t. Ebben az évben a Sakkolimpiára Lublinban került sor. A román női csapat nagyon gyengén szerepelt, csak a 8. lett. A legjobb eredményt Zsuzsa érte el. A csapat megérezte A. Nicolau hiányát, a többiek pedig elég gyengén szerepeltek. Az év rangos eseménye a Veseli nad Moravou-ban megrendezett női sakkvilágbajnoki zónadöntő. Zsuzsa csak a 13. lett. Gyógyírként elmondható, hogy legyőzte Eretovat és Honfit. Az évet a női döntő zárta, ahol Zsuzsa az 5. lett.

ZSUZSA NEMZETKÖZI MESTER LESZ

Ha visszatekintünk az elmúlt tíz évre, megállapíthatjuk, hogy Zsuzsa majdnem egy évtized alatt eljutott a 'romániai női sakkozó élcspatába és már a bajnoki címért is megküzdött. Túljutott a pályaválasztás buktatóin és bekapcsolódott Temesvár sakkéletébe, amely biztosította további fejlődését. Így az 1970-es év elején újra megnyeri az országos egyetemi bajnokságot. Az eddigi eredmények alapján a Nemzetközi Sakkszövetség (FIDE), három román sakkozó nőnek nemzetközi mesteri címet adományozott, mégpedig a következőknek: Gertrude Baumstark, Makai Zsuzsa és Rodica Reicher. Így Makai Zsuzsa nemzetközi mester lett.

Július 7. és 22. között részt vett Sinaian egy nemzetközi versenyen, ahol a 3. helyet

foglalta el. Nyert Teodorescu, Hölzlein, Erenska és Simu ellen. Remizett a következőkkel: Vokralova, Bilekné, Baumstark, Kalchrener, Litmanovitz, Timmer. Vesztett Nicolau és Rubtova ellen. Október 1 és 15 között újra Szófiában játszik és a 4. helyet foglalja el. Az országos női döntőn, novemberben, Ploiești-ben csak az 5. helyet foglalja el.

Az 1971-es év jelentős eseményt hoz Zsuzsa életébe. Júniusban sikeresen államvizgázik és ezzel befejezi egyetemi tanulmányait. Angol-román szakos tanári diplomát szerez. Nyelvtudása ennél sokkal bővebb, mert felsőfokon ismeri a német és a francia nyelvet is. Brinzeu professzor révén az Orvostudományi Egyetem könyvtárában helyezkedik el, mint nyelvszakértő és fordító. A Brassóban megrendezett nemzetközi versenyen felkészületlenül és fáradtan jelent meg, az utóbbi idők nehéz egyetemi vizsgái után. Ennek dacára óriási harci kedvvel játszik. Minden játszmájában igyekszik meglepni ellenfelét és saját elgondolásait megvalósítani. Zsuzsa nyer Bilekné és Porubszky ellen. Remizik a következőkkel: Karakasné, Verőci, Ivánka, és Finta.

A csapatviadalokra újra rendbeszedi magát és jelentősen hozzájárul a magyar és lengyel női csapatok elleni győzelemhez. Az év kiemelkedő sikerét a szófiai nemzetközi versenyen érte el. Főlényesen végig vezetett és megelőzve a nagy ellenfelet, Evelyná

Troianka-t, megnyerte a versenyt. A bolgár sajtó a Boriszova elleni sötét bábukkal vezetett győztes játszmáját közölte le.

Az országos női bajnokságon a 3. helyet foglalja el Brassóban.

Az 1972-es év a belgrádi nemzetközi versennyel kezdődik, ahol Zsuzsa a 4. helyet foglalja el. Következnek a szokásos csapatviadalkok. Legyőzik a jugoszlávokat és a lengyeleket, majd döntetlent érnek el a magyar válogatottal. Nagyon tanulságos volt a brassói nemzetközi verseny, amelyet főként Ivánka Mária nyert meg. Zsuzsa szépen kezdett, de a Marta Sul (SZU) elleni játszmában elemei hibáit vétette. Sul teljesen vezetett állásban – már majdnem feladta – a rendes játékidő után megszakította a játszmát. A folytatásban következett be az elemei hiba, amit Sul rögtön kihasznál és ezzel a nyert játszmával a második lett. Zsuzsa a 4–6. helyre szorult vissza. Az évet az országos női bajnokság zárta le. Zsuzsa izgalmas játszmák után egyforma pontszámot ér el Polihroniade-val, de a Berger-Sonnerborn-ja rosszabb, és így második lett a rangsorban.

A Román Sakkfolyóirat 1972 júliusi száma részletesen kommentálta a két csapatmérkőzés eredményeit (lengyel és magyar csapatokkal vívott küzdelmeket). A cikk írója szerint a formaingadozást a két esemény közti rövid szünet és az országos csapatbajnokság döntőjének az időzítése is befolyásolta.

TEMESVÁRI ÉVEK

Édesapám egyik levelében így nyilatkozik a temesvári korszakról:

„Zsuzsa miután Temesvárra került, az én hatásom alól felszabadult, hiszen ott egy külön »tréner« volt, aki foglalkozott vele (Neamțu-nak hívták). Elkezdődött a stratégia kora. Vége volt az e4-megnyitásoknak és jött a zárt játék, Réti, Barcza, Nimzovitsch elképzelése szerint. Ez a lépés nem volt baj, nem volt rossz, de nem követte a következő taktikai korszak, hogy a fejlődés egyenletes legyen. Ha lejátszod az 1964–1966-ban játszott (és mellékelt) partijait, világosan kitűnik, hogy a fiatal első osztályú sakkozó főként verte a beérkezett nemzetközi mestereket, még pedig taktikai bonyodalmaik után. Lasker azt mondta: »A stratégia, ha mégoly mély is, tartós sikereket nem hozhat, ha nem járul hozzá taktikai átütőképesség!« Zsuzsa stratégiai túltengésben szenved, csak a megnyitásokat tanulmányozza és a középjátékban nem tud érvényesülni.”

1973-ban újra találkozott a román és a magyar női sakkválogatottal, Brassóban. A scheveningeni rendszer szerint lebonyolított meccset a román válogatott nyerte. A csapatbajnokságban újra a Medicina a bajnok. A nemzetközi versenyeken (Temesvár és Brassó) nem a legjobbban szerepel. Az országos női döntőn tíz forduló után 8,5 pontot vezetett, de a vége felé nagyon

passzívan játszott, így a 4–5. helyet kellett megelőgédnie.

1974-ben Budapesten találkozott a magyar és a román női válogatottal. Ezúttal a magyar csapat nyert 20–16 arányban. Zsuzsa legyőzte Karakasné és Honfinét. Remizett Verőcivel, Ivánkával és Krizsán Edittel. Kikapott Porubszkytól. A nemzetközi versenyeken elég jól szerepelt. A Temesváron lebonyolított országos női döntőn holtversenyben végzett Margareta Teodorescuval. A bajnoki címért vívott páros meccset elvesztette, így ezüstérmes lett. Visszatérve a nemzetközi versenyekre érdemes pár részletre is kitérni. A július 6. és 22. között Lipeck-ben Zsuzsa 3. lett. 1. Kozlovszka, 2. Kislova, 3. Makai, 4. Verőci. A májusban Brassóban megrendezett női nemzetközi versenyt a 13 éves későbbi világbajnok Maia Ciburdanize nyerte veretlenül. Zsuzsa az 5–7. helyen fejezte be a versenyt. Az országos női csapatbajnokságot újra a temesvári Medicina nyeri.

1974 október 12. és 19. között Zsuzsa Szabadkán versenyzik. A román versenyzők két nap késéssel érkeznek. Zsuzsa a 4–5. helyen végző Vokralovával 9–9 ponttal. A holtversenyt Bergerrel döntik el és így Zsuzsa a 4. helyezett.

Az 1975-ös évben újra találkozott Szatmárnémetiben a román és a magyar női csapat. A legjobb eredményeket Polihroniade és Makai Zsuzsa érte el. A nemzetközi egyéni versenyeken is jól szerepelt (Temes-

vár, Nagyvárad). Temesváron harmadik lett N. Caprindasvili és G. Baumstark mögött.

Caprindasvili Temesváron

Nagyváradon a bolgár Lemaciko győzött fölényesen 10 ponttal. Zsuzsa a 4–6. helyen osztozkodik Polihroniade-val és Teodorescu-val. Jelentős esemény volt a Polában megrendezett világbajnoki zónaverseny. Zsuzsa nagyon közel volt a továbbjutáshoz de az utolsó fordulóban kikapott a jugoszláv Belamarics-tól. Így csak 5. lett. A versenyt újra a bolgár Lemaciko nyerte meg, 13 ponttal. Az országos döntőn kissé fáradtan játszott, így csak 2–3. helyen végzett. A bajnok E. Polihroniade, 2–3. G. Baumstark és Makai Zsuzsa.

Okvetlen meg kell jegyezni, hogy a temesvári korszak nagyon jó hatással volt fejlődésére. Felszabadult Édesapja hatása alól, itt külön edző, Ștefan Neamțu foglalkozott vele és sokat alakult taktikai és stratégiai érzéke.

Néhány szó a temesvári Medicina Sportklubról

A Medicina Sportklub Temesváron, 1966-ban alakult meg. A klub alapvető szakosztálya a sakkszakosztály lett, mert fiatal, tehetséges, törekvő játékosokat tömörített. A szakosztály elnökének Prof. Dr. Doc. Pius Brînzeu-t, a Temesvári Orvostudományi Egyetem rektorát választották meg. A szakosztály edzője Dr. Romulus Alexandrescu sportmester lett. Brînzeu professzor sport- és különösen sakk-szeretete és munkássága révén a Medicina Sportklub sakkszakosztálya rövidesen Temesvár, és később Románia igazi sakkközpontjává vált. A klub minden feltételt biztosított a szakosztálynak és így a sakkokók szorgalma hamarosan meghozta az eredményeket.

Így 1967-ben Kolozsváron a Medicina sakkcsapata először lett országos bajnokcsapat. A csapat összeállítása a következő volt: R. Alexandrescu, E. Mozes, V. Adam, N. Iljin, Zs. Makai és G. Baumstark. Ettől az évtől kezdve a Medicina Temesvár állandó favoritja volt az országos sakkcsapat bajnokságoknak.

A női sakkozás a sakkszakosztály keretében óriási fejlődésen ment keresztül. Az eredmények a két nemzetközi mesternőnek, Gertrude Baumstarknak és Makai Zsuzsának köszönhetőek. Elismerésként G. Baumstarkot a sport érdemes mestere címmel is kitüntették.

A női sakkcsapat országos bajnok lett 1972-ben, 1973-ban, 1974-ben és 1975-ben. A vegyes csapatbajnokságokon a sakkcsapat 3. lett 1973-ban és 2. 1974-ben. Az elkövetkező években a csapat sokat erősödött tehetséges fiatal játékosokkal, úgy mint: Dana Nutu, Ligia Jicman és Ion Mărășescu.

1975-ben a sakkszakosztálynak országosan egyedülálló székhelye volt Temesvár központjában. Itt külön versenyterem, edzőterem és könyvtár állt a játékosok rendelkezésére. 1973-tól kezdve több éven keresztül a csapat edzője Șerban Neamțu sportmester volt.

1975-ben a vegyes sakkcsapat újra országos bajnok lett. A szép eredményhez a következő játékosok járultak hozzá: N. Iljin, S. Neamțu, I. Biriescu, V. Adam, I. Zarcula, I. Marasescu, R. Oprisoiu – férfiak, és G. Baumstark, illetve Makai Zsuzsa.

Részletek Iljin Nebojsa nemzetközi sakk-mester leveléből

2009 őszén megkerstem Iljin Nebojsa nemzetközi mestert, a Temesvári Medicina Sakkcsapatának volt jeles játékosát, hogy

írjon egy rövid emlékezést a Zsuzsával eltöltött időszakról. Rövidesen válaszolt amelyben leírta emlékeit. Ebből a levélből idézek:

„Makai Zsuzsa 1967-ben került be a csapatba. A csapat szennzációsan játszott az országos bajnokságon és országos bajnok lett. Zsuzsa pályafutása az elkövetkező években érte el a legmagasabb szintet. Zsuzsa jelentősen hozzájárult csapatunk sikereihez az elkövetkező években. Egyéni teljesítménye a csapatbajnokságokon és az egyéni országos döntőkön rendkívüli volt, csak irigylésre méltó minden játékosnak. Úgy gondolom, hogy Zsuzsa legeredményesebb korszaka Temesváron volt! Úgy gondolom, hogy a játékosok eredményeihez inkább az egyéni felkészülés járult hozzá. Az edzők hozzájárulása a sikerekhez szerényebb volt. 1973-ban megnyílt a Temesvári Medicina sakk-központ. Ez egy rendkívüli eredmény volt, amelyben vitathatatlan érdeme volt Pius Brinzeu professzornak. A sakk-központnak óriási húzóereje volt. Több erős klub alakult meg, nemzetközi versenyeket szerveztek, majd megalakult a sakkiskola a sportklub mellett. Meg kell jegyezni, hogy a nők ebben az időszakban sokkal jobb eredményeket értek el mint a férfiak. Ehhez okvetlen hozzájárult a rendkívüli sakköző, Makai Zsuzsa.”

Találkozás Șerban Neamțu FIDE sakkmeisterrel

Șerban Neamțu FIDE mesterrel ez év november elején találkoztam Temesváron.

- Tisztelt Ș. Neamțu úr, Ön egy meghatározó egyénisége volt a temesvári sakkéletnek, abban az időben amikor Makai Zsuzsa a Medicina Klub játékos volt - kezdtem beszélgetésünket. Hogyan emlékszik erre az időszakra?

- Először is szeretnék bemutatkozni - kezdte a mester. 1934-ben születtem, így nemrég töltöttem be a 75. életet. Nagyon sok jó tulajdonságot örököltem szüleimtől. Jó emlékezőtehetséget, jó nyelvérzékét és a sakkjáték iránti szeretetet. Édesanyám német származású, rokonaik most is élnek Mainz városában. Édesapám olteniai polgári családból származik, amelynek több tagja elismerést és kitüntetést kapott a román királyi családtól.

Tanulmányaimat a Testnevelési és Sport Egyetemen fejeztem be, a sakk szakon. Így a versenysakkozás mellett az edzői tevékenységbe is belekóstoltam. 1970-ben Pius Brinzeu professzor, a Medicina Klub elnöke meghívott egy rangos versenyre Temesvárra. Ezt a versenyt megnyertem és így megnyertem a professzor úr bizalmát is. Ezek után meghívott dolgozni a Medicina Klubhoz Temesvárra, mint edzőt. Még lakást is biztosított családomnak. 1972-ben

FIDE mester lettem és megkaptam az érdemes sakkedzői címet is.

Mint edző, szárnyaim alá vettem a klub nagyszerű játékosnőit, úgy mint Gerti Baumstark, Makai Zsuzsa, Dana Nutu, Ligia Jicman, Margareta Mureșan, majd később Kántor Judit. Nagy elégtétel és öröm volt ezekkel az okos, tehetséges, szorgalmas és fegyelmezett lányokkal dolgozni. Úgy gondolom ezek a lányok teljesen alárendelték magánéletüket a sakkozásnak. Nagyon sok szórakozásról lemondtak egy igazi sport-szerű élet érdekében. A Medicina Klub és maga Brinzeu professzor is optimális feltételeket biztosított egy sikeres felkészülés érdekében.

Mint játéktípus - minden szerénység nélkül mondhatom - a híres világbajnok M. Botvink tanítványának tartom magam. Ő nagy hangsúlyt helyezett a játék kezdetén a stratégiára, azaz a stratégialilag fontos pontok elfoglalására. Csak ezután jöhetnek a kombinációk, illetve a különböző variánsok. Nagy segítségemre volt egy gazdag, több nyelvű sakkirodalom. Nagy hasznát vettem még az u.n. Euwe lapoknak, amelyek részletesen leírják a megnyitásokat és azok variánsait.

Együttműködésem a játékosokkal nagyon gyümölcsöző volt. Mindegyikőjük rendszeresen készült, jegyzetelt és kiértékeléseket készített. Kellőképpen sikerült őket pszichológiailag is felkészíteni, koncentrálásra és küzdésre sarkallni. Így az

egyéni és a csapat eredmények is igazolták erőfeszitésemet. Zsuzsa ezen a téren elől járt.

Mint játékos nagyon sok versenyen vettem részt. Alkalmam volt több európai hírű játékossal mérkőzni. Egy alkalommal a híres szovjet Holmóval kerültem össze. A megnyitásban M. Botvinnik egyik kedvelt variánsát játszottam, teljes magabiztossággal és nyugodtsággal. Ellenfeletem annyira meglepte nyugodtságom, hogy gyorsan döntetlent ajánlott, amit természetesen, hogy elfogadtam. Ezúttal is a memóriám volt a legnagyobb segítségem. A nagyváradi sakkozókat is jól ismertem. Többek között Szabó Istvánt, Suta Mihait, Dr. Makait. Sutával kellemes napokat töltöttem el egy versenyen Rigában.

Miután Zsuzsa eltávozott Temesvárról, többször is találkoztunk nemzetközi versenyeken. Így többször is találkoztunk Svájcban - Bielben - és a későbbi sakkolimpiákon, visszaidézve a temesvári időszakot. Legutóbb Dubaiban futottunk össze a Sakkolimpián. Nem gondoltam, hogy ez lesz utolsó találkozásunk...

*

Az 1976-os év elején a Román Sakkszövetség közzétette a román női játékosok rangsorolását. A rangsort Makai Zsuzsa vezeti 2223 élő ponttal. Az országos sakkcsapat döntőt újra a temesvári Medicina nyeri meg. Az országos női döntőre Piatra Neamț-on kerül sor. A bajnoki címért vívott

küzdelemet Makai Zsuzsa és E. Polihroniade párharcra jellemezte. E két játékosnő fokozatosan elhúzott a többiekől. Végül ez a két játékosnő osztozik az első helyen. A bajnoki cím sorsát újra egy négy forduló páros meccs döntötte el. A párvialad nagyon kiegyenlített volt és így 2-2-vel zárult. A versenyszabályzat értelmében Polihroniade megőrizte a bajnoki címét és Zsuzsa harmadszor lett ezüstérmes, pedig Zsuzsa edzői, S. Neamțu és E. Ungurenu mindent megtektek a siker érdekében.

Ezt a döntőt a Román Sakkfolyóirat a következőképpen kommentálta:

„Csak E. Polihroniade és Makai Zs. tudta megvédeni tekintéjét, a feltörekvő fiatal játékosokkal szemben. A bajnoki címért és az előkelő helyezésekért kemény, élvezetes küzdelem folyt. A verseny felén túllépve Zsuzsa vezetett Polihroniade és E. Chis előtt. A küzdelem a 8. forduló után még izgalmasabb lett, amikor Zsuzsa legyőzte Viorica Ilie-t és még jobban elhúzott az őt követőktől. Zsuzsa egy szép játszmában legyőzi M. Perevoznic-ot aki a Philidori védelmet választotta sötéttel. A 12. fordulóban Zsuzsa legyőzte E. Gogăleat és újra 1 pontal vezetett Polihroniade előtt. A 13. fordulóban Zsuzsa vesztesre állt sötéttel Rodica Reicherrel szemben, de végül is sikerült egy döntetlent kiharcolnia. A 14. fordulóban Lia Bogdan sötéttel a király indiai megnyitást választotta és mindent megtett a győzelemért. Végül is a felek a

49. lépés után döntetlenben egyeztek meg. Az utolsó fordulóban Polihroniade utólérte Zsuzsát. A párvialad is nagyon nyílt küzdelmet hozott, kizárva a döntetlen gondolatát. A 4., egyben utolsó játszmában Zsuzsa világgossal játszott. A játszma függőben maradt, egy érdekes toronyvégjátékkal, Polihroniade megőrizve egy gyalog előnyt. A folytatásban Zsuzsa megpróbálta megakadályozni a sötét gyalog előrehaladását, de Polihroniade megtalálta a legjobb megoldást és a 43. lépésnél a világos feladta a játszmát.”

Erről az évről Zsuzsa később így nyilatkozott: „Sajnos a Polihroniade-val vívott sorozatos páros viadalok a sportvezetők Bukarestben rendszeresen éreztették velem unszimpátiájukat. Így történt ez 1976-ban is. Ez odáig ment, hogy ebben az évben a világbajnoki zónaversenyre sem engedtek el. Egyszerűen nem kaptam útlevelet. Nagyon le voltam sújtva és ebből a kilátástalannak tűnő helyzetből kerestem kiutat. Sok vívódás után úgy döntöttem, hogy követem két nővéremet, akik pár éve áttelepültek Magyarországra és én is kérem az áttelepedést.”

Zsuzsa ezzel az elhatározásával nagy rizikót vállalt, mert ismerve a romániai viszonyokat, lehet hogy csak pár év múlva kapja meg az áttelepedési engedélyt. Ugyanakkor a Sakkszövetség automatikusan bojkottálni fogja, nem szerepelhet az országos válogatottban stb. Ugyanakkor

egyes sportvezetők helytelenítették Zsuzsa elhatározását, mondván, hogy csak múltó afférről van szó, nem szabad mindjárt megsértődni.

Az 1977-es évet Zsuzsa az áttelepedés bonyolult és idegölő ügyintézésével kezdi. Elsősorban Pius Brinzeu professzort kellett tájékoztatnia és mint munkaadótól is írásos engedélyt kellett kapjon az eltávozásra. A professor teljes támogatásáról biztosította és azt mondta, hogy sok dicsőséget hozott az egyetemnek és ezért a jövőben is szívesen látják Temesváron. Ezután Zsuzsa 48 órán belül megkapta az egyetem írásbeli engedélyt, amelyre más esetben hónapokat kellett várni. De azért az élet ment tovább és így Zsuzsa február végén meghívót kapott egy sakkfesztiválra, Bukarestbe. A március 4-i romániai nagy földrengés miatt a verseny félbeszakadt, és kalandos körülmények között sikerült épségben elhagynia Bukarestet. Az utolsó csapatverseny amelyen még részt vett, májusban Mangálián zajlott le. Szoros küzdelemben a Medicina holtversenyben végzett a bukaresti Universitate-val. (Zsuzsa 9 játszmából 8 ponttal járult hozzá ehhez a szép eredményhez). A nyár folyamán még részt vett Brăila-n, e Duna-parti városban, egy élményekben gazdag, kellemes vegyes versenyen, ahol az 5. helyet foglalta el. Utolsó versenye Romániában szeptemberben volt Bukarestben, a női egyéni bajnokság középdöntőjén, ahol a második

helyet szerezte meg. Ez alkalommal búcsúzott el a Központi Sakk-klubban a Sakkszövetség vezetőitől is. Felkereste a bukaresti Magyar Nagykövetséget is, ahol a befogadási kérelmét adta be. A konzul úr, aki fogadta, nagyon előzékeny volt és valóságos el volt ájulva, amikor Zsuzsa önéletrajzában a sakktevékenységre vonatkozó részleteket olvasta. Ugyanakkor támogatásáról biztosította Zsuzsát.

ÁTTELEPEDÉS MAGYARORSZÁGRA

Sok utánajárás és izgalom után a nyár végén Zsuzsa megkapta az útlevelet és a letelepedési engedélyt Magyarországra. De azért akadtak izgalmas pillanatok is, mert a Securitate első alkalommal elutasította az útlevélkérelmet. Így 1977. október 6-án elhagyta Romániát és áttelepedett Magyarországra. Okvetlen meg kell jegyeznem, hogy az áttelepedés gondolatában, Zsuzsát hathatósan támogatta a Verőci család. Zsuzsa leveleit olvasva, élénk táru az áttelepedés egész folyamata és az első napok élményei Budapesten, ahol természetesen Mária és Ágnes húgaim fogadták, majd sorra meglátogatta az ott élő közeli és távolabbi rokonokat.

Felkereste a Sakkszövetség vezetőit, Szerényi Sándort, Flórián Tibort, Jenei Ferencet és a többieket, akik a legnagyobb szeretettel fogadták. Megoldódott a magyar sakkéletbe való bekapcsolódása is. A

budapesti Spartacus egyesület igazolta le és munkahelyet is biztosított számára. Sokat nyomott a latba Zsuzsa élő pontjainak a száma és az eddigi eredményei. A Spartacusnál is nagy szeretettel fogadták, a csapat menedzsere Dr. Károlyi és leendő edzője Haág Ervin. Ezután nekilátott az állampolgárság ügyintézésének, amiben a szakvezetők, de főleg Flórián Tibor segítette. A Magyar Sakkszövetség engedélyével részt vett novemberben az országos női egyéni döntőn és Verőci Zs., illetve Ivánka Mária mögött az előkelő harmadik helyen végzett. Az eredményt Zsuzsa egyik levelében így kommentálta: „A szakértők véleménye szerint új szint hoztam a magyar női sakkozásba, finom pozíciós játékkal. Nagyon sokan szurkoltak nekem, vad idegenek gratuláltak a bajnokság végén. Az

Csinos, fiatal hölgyek túsója? Az is, meg egy kis edzőlabor-zás is: a sakkolimpiára készülő női válogatott! Bőr környékén kikapcsolódó skéat kirándulni, járni az őzti tájat. Képpünkön: Ivánka, Verőci, Kass és Makai

eredménnyel meg vagyok elégedve, a játékkal kevésbé. Harmadikként veretlenül megelőztem konkurrenseimet. Most már nyilván lehet arról beszélni, hogy a válogatottban és a zónán is játszom. Legalább 4-5 nyérést hagytam ki. Csak egy függőm volt és sötéttel többet nyertem mint világgossal. Az egyik fordulón ott volt Kádár János is. Körülbelül 10 percig velem is elbeszélgetett, természetesen előzőleg már referáltak neki rólam. Nagy megtiszteltetésnek éreztem, nem is jött hogy higgyek szemeimnek!”

Más jellegű tapasztalatairól Zsuzsa a következőket írja:

„Budapesten nagy a csend és a nyugalom. Mindent lehet kapni, a bevásárlás egy kész szórakozás. A forgalom csodálatos, a tömegközlekedés szuper, Budapesten nincsenek távolságok. Az emberek nem idegesek, mindenütt udvariasak.”

Egyik levelét így zárja: „Jó érzés ott lenni, vágyok néha haza, de már nem olyan keserű érzéssel mint Temesvárról. Egészen más érzés ez.”

Munkahelyként az OKISZ és KIOSZ Testnevelési és Sportthivatalban fordító-tolmácként alkalmazták.

Az 1978-as év elején Zsuzsa megkapta a magyar állampolgárságot, amely nagy lendületet adott további pályafutására. Részt vesz Barcza Gedeon, Lilienthal Andor és Szabó László nemzetközi nagymesterek pályájukról tartott beszámolóin, amelyeket

egy-egy játszómával is illusztráltak. Készül az Utasellátó nemzetközi versenyre, tanulmányozza a külföldi sakkfolyóiratokat, és célja élő pontjainak a gyarapítása. Májusban, Lengyelországban Piotrkow-Tribunalskiban részt vesz egy meghívásos versenyen, amelyen közepesen szerepel. Júliusban Svájcban versenyzik. Közben a Spartacus csapat menedzsere tájékoztatja, hogy benne van az olimpiai csapatban, mint harmadik táblás. Ezzel kezdetét veszi az olimpiai előkészület. A női és a férfi sakkcsapat hamarosan elvonul egy edzőtáborba, Bér nevű, a világtól elrejtett településre. Nem is a községbe, hanem a föléje települt Volán-üdülőbe. (Ahol különben Portisch, Csom és Ribli Tatán készül.)

Közben augusztus 27. és szeptember 1. között sor kerül a hagyományos magyarromán női sakkcsapat viadalra, a Scheveningeni rendszerben. A mérkőzést a magyar csapat nyerte meg szoros küzdelemben, 19-17 arányban. Zsuzsa 3,5 pontot szerzett 6 játszmából. Legyőzte Nuťut és remizett a többiekkel.

Az 1978-as év legnagyobb eseménye a Buenos Airesben megrendezett Sakkolimpia volt, ahol a férfi csapat első helyet, míg a női csapat a második helyet foglalta el. Erről a világversenyről sok érdekes beszámoló jelent meg. Itt csak Zsuzsa egy személyes élményéről számolok be:

„A Buenos Aires-i repülőtéren az Argentínában élő magyarok fogadóbizott-

ságának tagjai vártak ránk. Így ismerkedtem meg egy kedves családdal, akik az első szabadnapon vendégül láttak. Rövid ismerkedés után kiderült, hogy magyar-örvények és sógornóm (Makai Judit) távoli rokonai. Ezután tejbem-vajban fűrésztöttek és felejthetetlen élményekben részesítettek. Többek között elvittek kirándulni Argentína legészakibb csücskébe, az Iguacu vízészéhez, amely három ország határán – Argentína, Brazília és Paraguay – található, kb. 1000 km-re Buenos Airesből.”

A beszámolók közül kiemelem Bilek István neves nemzetközi nagymester szenciációs könyvét, amelynek címe Gyűzelmünk a Sakkolimpián. Azért ne feledjük el Dr. Földi József érdekes összeállítását sem, amelynek címe Ezüstérem a VIII. Női Olimpián.

Ejtsünk pár szót a női csapat és egyben Zsuzsa szerepléséről.

Mivel az Olimpiára csak 32 csapat nevezett be, a szervezőbizottság eltekintett a svájci rendszer alkalmazásától, és négy elődöntő csoportot szerveztek, amelyekből az első és a második helyezettek juthattak be a nyolcas döntőbe.

A magyar válogatottnak a B-elődöntőből 19 ponttal elsőként jutott be a döntőbe, az NSZK csapata előtt (16 pont). A döntőben a magyar csapat második lett 11 ponttal, a Szovjetunió mögött. Zsuzsát a 3. táblán az 5. helyen rangsorolták 70,0%-os eredménnyel.

nyel. (Elsőként Alekszandriját rangsorolták 81,8%-os teljesítménnyel.) Zsuzsa legyőzte I. Larsent (Dánia), Santoyt (Monaco), McGheet (Skócia), Teasleyt (USA), Norddahl (Izland), majd remizett B. Hundal (NSZK), Sikovával (Bulgária), Alexandrijával (SZU) és Jurczynskával (Lengyelország). Kikapott Caldwelltől (Anglia). A sakkozók nagy sikerét általános elismerés fogadta. Ennek jeleként az Elnöki Tanács és a Minisztertanács kitüntetések adományozott az olimpikonoknak, a szövetség vezetőinek. Záróakkordként december 4-én Kádár János az MSZMP első titkára fogadta az olimpikonokat és a szakvezetőket.

XXXIV. 285. + 1978. november 29.

A NÉPSPORT JELENTI • A NÉPSPOR

Sakkozók kitüntetése

A magyar sakkozók, mint ismeretes, kimagaslóan szerepeltek a Buenos Aires-i sakkolimpián. Teljesítményük elismeréséül az Elnöki Tanács a Munka Érdemrend aranyfokozata kitüntetéssel adományozta Portisch Lajos nemzetközi nagymesternek; a Munka Érdemrend ezüstfokozata kitüntetéssel kapta Csorn István, Ribli Zoltán és Sax Gyula nemzetközi nagymester.

A Minisztertanács a Magyar Népköztársasági Sportérdemrend aranyfokozatát adományozta Adorján András nemzetközi nagymesternek, Bilek István nemzetközi nagymesternek, a férficsapat szekundánának, Flórián Tibornak, a Magyar Sakkszövetség főtitkárnak, Gábor Zoltánnak, a Magyar Sakkszövetség alelnökének, Ivánka Mária nemzetközi nagymesternek, Jenei Ferenc mesternek, a női válogatott edzőjének, Papp Navarovszky László mesternek, a szövetség szűkölküzetének, Petronics Verőci Zsuzsa nemzetközi nagymesternek és Szerényi Sándornak, a Magyar Sakkszövetség elnökének. A Magyar Népköztársasági Sportérdemrend ezüstfokozata kitüntetését dr. Földi László mester, a női csapat szekundánusa, Kas Rita mester, dr. Lipfalvi László mester, a férficsapat orvos szekundánusa, Nagyné Mihalcs Zsuzsa nemzetközi mester és Vadász László nemzetközi nagymester kapta meg.

Az OTSH tanácstermében Borbándi János, a Minisztertanács elnökhelyettese adta át a kitüntetéseket. Megjelent Buda István államtitkár, az OTSH elnöke, valamint Rácz Sándor, az MSZMP KB osztályvezetője.

Az 1978-as női bajnokságon Zsuzsa nem vett részt, mert Verőci Zsuzsával együtt jogosuljáv versenymeghívásnak tettek eleget. Sajnos Makai Zsuzsa középfelgyulladás miatt kapott és az 5. forduló után kénytelen volt kilépni a versenytől.

BARÁTSÁG FÖLDEÁK ÁRPÁDDAL

Okvetlen ki kell térjek Zsuzsa barátságára és együttműködésére Földeák Árpáddal. A Makai család tagjai, elsősorban Zsuzsa, még a 70-es évek elején ismerkedett meg Földeák Árpáddal, a magyar sakkelet e jeles személyével. Ez a kapcsolat Zsuzsa áttelepedésével még jobban elmélyült és igaz barátsággá alakult át. Családunkban min-

denki csak „Nagymesternek” szólította ezt az önzetlen csupaszív embert. Zsuzsát rengeteg sakk-információval, forrásanyaggal, dokumentációval látta el.

A későbbiekben is Zsuzsa tevékenységéről, szerepléséről legtöbbször a „Nagymester” leveleiből tájékozódott a Makai család.

AZ 1979-ES ÉV ESEMÉNYEI

Ez év eljén Zsuzsa sokat dolgozik, készül az elkövetkező versenyekre. Sportújságírói tevékenységbe is merészlik. Februárban interjút készít Portisch Lajossal egy francia újság számára. (Nagy kegy a szűkszávú Portisch részéről.)

Áprilisban került sor Zalaegerszegen a női világbajnoki 3-as európai zónaverseny küzdelmeire. A rendezők a 20 versenyzőt két tizes csoportba osztották be. Mindkét csoportból az első 5-5 sakkozó jutott be a döntőbe. A Zsuzsa csoportjában, végig vezetve, veretlenül a csehszlovák Klimova lett az első, Zsuzsa és Ivánka Mária előtt. A tizes döntőbe négy magyar nő jutott be: Verőci Zsuzsa, Porubszky Mária, Ivánka Mária és Makai Zsuzsa. Ezen a versenyen Zsuzsa szekundánusa Pintér nemzetközi nagymester volt. A döntőt Ivánka Mária végig vezetve nyerte meg, Verőci Zs. és E. Polihroniade előtt. Utánuk egy négyes csapat végzett egyforma eredménnyel. Éspedig: Makai Zs., Eretova, Klimova és

Földeák Árpád

Baumstark. Rájuk 2 fordulósnak négyes körmérkőzés várt június 16-án, eldönteni azt a két versenyzőt aki részt vehet majd a világbajnoki küzdelmek további szakaszán. A négyes körmérkőzés nem sikerült Zsuzsának. Utolsó lett, mert a hat játszmából csak 2 pontot gyűjtött be. (1 győzelem, 2 remi és 3 vereség.) Különbösen az előző fázis – a döntő – hangulatát egy kellemetlen esemény zavarta meg, szerencsére különösebb következmények nélkül. Az egyik szabadnapon a résztvevőket kirándulásra vitték Zalaegerszeg környékére a szervezők. Az őket szállító autóbusz karambolozott egy lovaskocsival és az árokba borult. Az ijedségen kívül más trauma nem érte a résztvevőket.

A nyár folyamán júliusban és augusztusban Zsuzsa részt vett két külföldi versenyen. Az elsőre Franciaországban, Bagneuxben került sor, ahol egy nyílt versenyen férfiakkal együtt versenyeztek. Itt a nők között Erenska-Rdzewska lengyel játékosnő mögött a második helyet foglalta el.

Még érdekesebb volt a következő, a Biel-i nemzetközi női verseny, ahol erős mezőnyben a spanyol Garcia mögött második lett. Megelőzte a német B. Hundt és Fischdicket. Mellékelem Földéak Árpád egyik levelét, amelyben nagyon érdekesen számol be erről a versenyről:

979

Kedves Pista !

aug. 8.

Tegnap egy kollégámnál voltunk látogatóban, csak késő este értem haza. Ott várt a bieli versenyről egy csomag, az első bullettinek. A borítékon Zsuzsa címezte, megismerem az írását, de a küldő Pártos volt. Mivel a bullettinben a szabad helyre egyéb versenyek rövid híreit is betették és ezek közt felfedeztem a nemrégiben nálunk tartottét, kikövetkeztettem, hogy július 10. tájt Zsuzsához írt levelem célhoz jutott s ő átadta a híreket Pártosnak a játsz-mákkal együtt. Ezeket egyébként meg is köszönte, nyilván Zsuzsá-nak is hálás, mert Pártos ilyenirányú igényéről csak Zsuzsától szereztem tudomást. Természetesen a jövőben is szívesen közreműkö-dök barátságuk /és -unk/ ilyen erősbitésében.

Pártos egy lapot is becsúsztatott a borítékba s azon azt írja, hogy //....Zsuzsa jól szerepel, és meg tudná nyerni a versenyt, miután legyőzte Fischdickét és Hundtál szemben van 1 1/2 ponttal többje //....

Leírom, amit én kiböngésztem: 14 résztvevő van a női versenyen, sorban a sorsolás szerint: Fischdick BRD Hennings OSt, Näpfer, Ruck-Petit /FR/, Makai, Garcia IM, Sp/, Veprek, Eigenmann, Hund BRD, Le Gendre /FR/, Ludwig, Lüssy, Schladetzky, Bürgin /s külön nem jelzettek svájciak/. Érdekes, hogy három IM is van, de a legmagasabb élők-pontszáma Fischdicknek van: 2260, Zsuzsáé 2200, Hundé 2100, Garciaé 2130, a többi jóval kevesebb.

Garcia-nak kedvezett a sorsolás, mert Zsuzsa után van, tehát minden ellenfelét úgy kapja, hogy Zsuzsa őket már megpuhította.

A program szerint az utolsó forduló aug. 10.-re esik, Zsuzsa akkor találkozik Hundtál. Garcia-ával aug. 6.-án kellett játszania.

Eddigi eredményei:

1. ford.: Makai - Le Gendre 1. Hf3 g6 2. c4 Fg7 3. d4 Hf6
4. Hc3 O-O 5. e4 Bb6 6. Fe2 c5 7. O-O cd 8. Sd4: e5 9. Sdb5
He8 10. c5 a6 11. Hd6: Hd6: 12. Vd6: Vd6: 13. cd Fe6 14. b3
Hc6 15. Ha4 Hd4 16. Fd3 Bfd8 17. Hb6 Bab8 18. Fa3 Ff8 19. Bc1
Fd6: 20. Fb2 Ff8 21. Bfd1 Bb6 22. Hc4 Fc4: 23. Bc4: Bbd8 remis

2. ford.: Ludwig # Makai 1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 cd 4. Hd4:
Hf6 5. Hc3 Hc6 6. Hc6: bc 7. Fd3 e5 8. O-O Fe7 9. Fe3 O-O
10. Ve2 d5 11. ed cd 12. Hd1 Vc7 13. f4 e4 14. Fb5 Fc5 15.
Kh1 e6 16. Fa4 d4 17. Fgl Fg4 18. Vel e3 19. He3: de 20.
Vc3 He4 21. Vel e2 Világos feladta.

3. ford.: Makai - Lüssy : Zsuzsa nyert függő után, sajnos, a lap hiányzik, a jétözmét így nem ismerem.

4. ford.: Schladetzky - Makai : Zsuzsa nyert, ez is e lepon kell hogy legyen!

5. ford: Makai - Fischdick 1. c4 c5 2. Hc3 g6 3. g3 Fg7 4. Fg2
 Hc6 5. d3 d6 6. e4 Hf6 7. Hge2 0-0 8. 0-0 He8 9. a3 Hc7 10.
 Bb1 He6 11. b4 Hcd4 12. Fe3 b6 13. f4 Fb7 14. f5 Hc7 15. Vd2
 Vd7 16. Fh6 He8 17. Fg7: He2:+ 18. He2: Kg7: 19. Fh3 Vc7 20.
 Hf4 cb 21. ab b5 22. fg hg 23. He6+ fe 24. Bf8: Hg6 25. Ba8:
 Fa8: 26. Bcl bc 27. Bc4: Vb6+ 28. Vf2 Vb8 29. Fe6: Fb7 30. b5
 d5 31. ed Fd5: 32. Fd5: Hd5: 33. Vd4+ Hf6 34. Vc5 Kf7 35. Ba4
 sőtét faladra.

Hát ez kővér pont volt! Állás az 5. ford. után: Garcia, Makai 4.5,
 Eigenmann, Fischdick 3.5, Hennings, Hund, Ruck-Petit 3,
 Nöpfer 2,58ürgin, Veprk 2, Le Gendre 1,5, Ludwig, Schladetzky 1½
 Lüssy o.

Zsuzsa és Garcia eddig majdnem mind ugyanazokkal kerültek szembe és
 mindenkivel ugyanúgy végeztek, csak Zsuzsa Fischdicket, Garcia
 Schladetzkyt verte meg.

Hát ennyit tudok írni. Marikától hallottam, hogy Zsuzsa öt kétszer
 is felhívta, talán Téged is, akkor nyilván többet is tudsz. De a
 játszámak így is érdekes többletet adnak.

Két itteni lányodhoz majd akkor látogatok el, ha Marika jelzi, hogy
 házaérkezett és alkalmas az időpont. Áginak egyet-mást megérdeklődtem,
 majd elmondom neki. Csak szőljanak, mikor mehetek.

Elnézésemet kérem a gépelésért, most reggel, a hivatalban írom gyor-
 san, de a gép egy kicsit szokatlan, ezért a sok hiba.

Möleg szeretettel köszönt

Walter

1979 augusztusában került sor Aradon a román-magyar női sakkválogatott mérkő-
 zésére. A válogatott, kapitánya Jenei Ferenc
 mester vezetésével utazott el, hat felnőtt és

két ifjúsági versenyző. A csapat Verőci Zs.
 és Ivánka M. nélkül állt ki. A vendéglátók
 is nélkülözték E. Polihroniade-t. A viadalt
 a magyar csapat nyerte meg 27,5–20,5

arányban. A magyar csapat legjobb játékosa
 Csonkics Tünde volt aki 5 pontot szerzett.
 Zsuzsa 6 játszmából csak 3,5 pontot szerzett.

Az országos női sakkbajnokság döntő-
 jére november 15. és december 2. között
 került sor. Zsuzsa a 3–5. helyen végzett 9
 ponttal. A verseny közepén a 7. és 8.
 fordulóban vereséget szenvedett. Ezeket ha-
 mar kiheverte és négyes győzelmi soro-
 zattal, óriási akarakterővel utolérte az élen
 haladókat. Kas Rita ellen például nagyon
 harcisan játszott. A fej-fej melletti küzdel-
 met jól mutatta az a tény is, hogy az élen
 lévőek felváltva vezettek.

JÓL KEZDŐDIK AZ 1980-AS ÉV

Zsuzsa az 1980-as év januárjában és
 februárjában egy magánjellegű körutat tesz
 Svájcban és az NSZK-ban. Meglátogatja a
 nyugatra emigrált rokonokat, sakkbarátait
 és közelebbi ismerőseit. Hazajövet bekap-
 csolódik a csapatbajnokság küzdelmeibe.
 Ennek keretében legyőzi Krizsán Editet egy
 szép játszámában. Március 29. és április 9.
 között Zsuzsa részt vett Hyereshben a 4. nyílt
 női nemzetközi versenyen. A versenyen 48
 játékosnő vett részt, akik közül két nemzet-
 közi nagymester, hat nemzetközi mester, és
 ami akkor meglepő volt, két játékosnő
 Kínából.

Mellékelem Zsuzsa beszámolóját:

MAKAI ZSUZSA BESZÁMOLÓJA

A 4. nyílt női nemzetközi verseny Hyeresben 1980

Március 29 - április 9.

22 ország -- 48 versenyzőnője vett részt-11 ford

- 1 Fatalibekova.....9 pont
- 2.Polihroniade.....9 pont/gyengébb Bucholz/
3. Liu She Lan /Kina bajnoka/ 9 és fél
- 4-5. Cramling - Crotto...7és fél
- 6 - 7. Holberg és Macinska....7 pont
8. Makai Zsuzsa.....6 és fél/holtversenyben

Karaks Eva 6 pontot

Sinka Brigitta 5 és fél pontot szerzett

Makai Zsuzsa megjegyzése: " Viszonylag gyenge eredményért egyedüli " vigaszt " Kina bajnoknőjének legőzése jelentette, aki csak ellenem vesztett.

LIU SHE LAN - MAKAI: 1. e4-c5 2.Hf3-e6 3.d4-c9d4
 4.Hd4-Hf6 5.Hc3-d6 6.Fe2-a6 7.O-O-Hbd7 8.f4-b5 9.Ff3-
 -Fb7 10.a3-Bc8 11.Kh1 - B:c3 ?! -meglepő minőségáldozat
 12.b:c-H:e4 13.Vd1-Hd:c5 14.Hb3-d5 15.Fe3-Ha4 16.Fd4-
 -f6 17.Fg4-Kf7 18.Hd2-Fd6 19.Bd1-Ve7 20.Ve3-Hb2 21.Bd
 e1 -F:a3 22.Vh3-Fd6 23.Be2-Ha4 24.Hf3-Fc8 25.Fh5+ -
 Kg8 26.Hh4-g6 27.Fg4-Hac5 28.Ff3-Kg7 29.F:c5-F:c5 30.
 F:e4-d:e 31.B:e4-e5 32.Vg3-Vb7 33.Bf1-Fd6 34.f:e-F:e
 35.Vf2-Bf8 36.Hf3-Ff5 37.Be2-Vc6 38.H:
 e5 -f:e 39.Vg/-e4 40.Ve5+-Vf! 41.V:f6-K:f6 42.h3-Bc8
 43.Be3Bc4 44.g4-Fe6 45.Kh2Kc5 46.Kg3-a5 47.Bal-a4
 48.g5-Bc7 49.h4-Bf7 50.Bbl-Fc4 51.Bbel-Bf4 52.Bal-Kf5
 53.B3.Kh3-Ff1+ 54.Kg3-Bg4+ 55.Kf2-Fc4 56.Bh3Kf4 57.
 Ba3-e3+ 58.B9e3-Bg2+ 59.Kg2-K:e3 60.Bal-Kd2 61.Kf3
 -K:e2 62.Kf3-K:c3 63.Kc5-Kb2 64.Bg1-a3 65.Bg2+-Kc3
 66.Kd6-b4Ke5-b3 68.Bg4-FD/69.Ba4-a2'70.Ba3-Fc2' és
 világo.s feladta

MAKAI ZSUZSA - POLIHRONIADE

1. Hf3 - g6,2.g3 - Fg7,3.Fg2 - g6,c4 - e5,Hc3 - Hc6,
 6.d3 - Hge7,7.a3 - O-O,8.O-O - h6,9.e3 - Fe6 10.Bbl-
 -Vd7,11.b4? - Fh3! 12.b5 - Hd8, 13.Hd5 - F:g2 14.Rg2-
 He6 ! /Világos játéka nagyon passzív és indokolatlan-
 nul megengedi a g2 futó cseréjét, mely után a kezdemé-
 nyezér átmegy sötét birtokába /
 15.Hh4 - Kh7,16.f4 - f5!,17.Fb2 - Bf7,18.a4 - Be8,19.
 d4 - ed4 20.ed4 - Hd5,21.cd5 - Hf8,22.Ve2 - Bg4 e4
 23.Hf3 - Ve8,24.Bf2? Hd7,25.Va5? - Hf6 26.V:a7 ?
 /Világos vezér kikerül a játékból egy gyalogért....
 - Hg4! 27,bBf1 - .Be2 28.Fc1 - H:f2 29.B:f2-B:f2+
 30. K:f2 - Be7 31.Kf1-Be2. 32.Hg5 - B:h2 33.D:b7..
 /világos feladja-Pavlov elemzése

Zsuzsa júliusban az Amerikai Egyesült Államokba utazik, eleget téve a Continental Chess Association meghívásának. A női nemzetközi versenyt a New York-i Marshall Sakk-kör és a Chess Institute közösen szervezte. Részt vettek három kontinens legjobbjai, összesen 32 játékosnő, hat nemzetet képviselve. Többek között indult az USA bajnoknője Rachel Crotto. Európából csak Zsuzsa és E. Polihroniade vett részt. A 6 forduló svájci rendszerben lefolytatott versenyt Zsuzsa nyerte meg 5,5 ponttal. Megelőzte V. Frenkelt és R. Crottót. E. Polihroniade a 4. helyet foglalta el. Mellékelem Zsuzsa beszámolóját és egy szép játszmáját.

A verseny pikantériája az, hogy ezen a versenyen részt vett régi klubtársa, a Nagváradról elszármazott Farcas René is. Így a három „riválisnak” itt adatott meg egy ritka találkozás.

René erre a versenyre, a 2006-ban Nagvárádon történt találkozónkon, így emlékezni vissza: „Az Egyesült Államokba való áttelepedésünk után, egy alkalommal egy barátinnommal sétálgattam New Yorkban a Manhattan előkelő negyed utcáin. Éppen ebédszünet volt és a tisztviselő áradata tödült ebédelni a gyorsbüfébe. Egyszer csak ládákat helyeztek el többen is az utcára, amelyekre sakktablák és sakkfigurák kerültek. A sakk-készletek tulajdonosai különböző pénzüsszegek ellenében csalogatták a járókelőket – kihívták – egy sakk-

Utazások és élmények Amerikában

Ez év júliusában örömmel tettem eleget a Continental Chess Association meghívásának a híres New York-i Marshall Sakk-kör és a Chess Institute közös rendezésű női nemzetközi versenyére. A nagy tornán három kontinens legjobbjai, hat nemzet 32 játékosnő alkotta a mezőnyt. Többek között indult az Egyesült Államok bajnoknője, nagy reménysége: Rachel Crotto, és Kanada, Kolumbia, valamint Brazília bajnoknője is. Európából itt volt még rajtam kívül Polihroniade, a románok egyik legjobbja.

A híres Marshall Klub bensőséges hangulata, a régmúltat idéző rengeleg fotó, karikatúra, emlékeztet a dicsőséges múltúra; a kifogástalan rendezés, amelyben a nagy körültekintéssel munkálkodó Bill Goichberg az érdem, mind-mind olyan hatással volt a verseny hangulatára, ami előre jelezte a megalkuvás nélküli küzdelem hőfokát. Itt a rendezők mindenről gondoskodtak. A kinti szokatlanul gyilkos hőséget a kényelmes terem klimatizált légköre ellensúlyozta. Mivel az idő pénz, a nagy tornát csak hat forduló svájci rendszerben rendezték meg. A rövid versenyen a házigazda amerikai versenyzőkön kívül az első nyolc helyre csak három külföldi tudott bejutni. Nagy öröm volt számomra, hogy sikerült győzöm. A torna élményének végeredménye a következő volt: *Makai* 5,5, V. Frenkel 5, Crotto 4,5, Polihroniade (román), Teasley, Donelly, M. Immerman és G. Gallo (kolumbiai) 4 pont.

A clevelandi Public Libraryban Makai Zsuzsa Mrs. Alice Loranthy-tal, a sakk-könyvtár magyar származású igazgató-nőjével

A negyedik fordulóban az alábbi játszmában kivívott győzelemmel kerültem az élre:

PHILIDÓR-VÉDELEM E 12/a

Makai – Crotto

1. e4, e5 2. Hf3, d6 3. Fc4, Fe7 4. d4, ed: 5. Hd4:, Hf6 6. Hc3, h6 7. f3, a6 8. a4, 0–0 9. Fe3, Be8 10. Vd2, Ff8 11. h4, c6 12. Fb3, Hbd7 13. Hf6, He5 14. 0–0–0, d5 15. Hg3, Fd6 16. ed:, Heg4 17. fg:, Fg4: 18. Hge2, Ve7 19. Ff4, Fb4 20. d6, Vd7 21. Hg3, Fd1: 22. Bd1:, b5 23. Fh6:, gh: 24. Vh6:, Vg4 25. Vf6:, Vg3: 26. Ff7:†, Kh7 27. Fe8:, Ve3† 28. Kb1, Fe3: 29. Fg6† és sötét feladta (1:0).

A torna gyakorlásul is szolgált az amerikai olimpiai keret számára. A formafelmérőn az amerikai lányok bizonyították fejlődésüket.

partira. A barátnőm unszolására, én is beszálltam egy kihívóhoz egy játszma. A kihívó meglepetésére egy szép kombinációval győztem, és természetesen megnyer-

tem a felajánlott összeget. Partnerem revansot kért, sőt emelte a tétet is. Így lassan óriási tömeg gyűlt körém, mert híre ment, hogy egy női csodafenomén játszik és győz

a közelben. Így kapcsolódtam be a Marshall Klub sakkéletébe. Később több versenyen is részt vettem, sőt díjban is részesültem. Így kerültem össze 1980 nyarán Zsuzsával, több év után. Számomra nagy élmény volt ez a találkozás."

New Yorkból Zsuzsa útja Clevelandbe vezetett, ahol a State University által rendezett 5 fordulós svájci rendszerű versenyen vett részt. Ezen a versenyen 49 férfi és én, mint egyetlen női versenyző vettünk részt. A verseny végeredménye a következő volt: 1-2. Puls és Fischbein 4,5 p.; 3. Makai Zsuzsa 4 p.; 4-5. Federl és Mccarthy 4-4 p. Beszámolójában a következőket írta Zsuzsa: „Szívesen gondolok vissza erre a két versenyre, különösen azért, mert a vendéglátás felejthetetlen volt és emellett még veretlen is maradtam. Itt voltam a világ egyik legnagyobb sakk-könyvtárában, a clevelandi J. G. White alapítványánál."

Augusztusban Zsuzsa részt vesz Londonban egy nyílt versenyen. Erről a versenyről kevés emlék maradt fenn.

Közben folynak az előkészületek a közelgő Sakkolimpiára, amelynek Málta ad otthont. Zsuzsa ezúttal nem kerül be az olimpiai csapatba.

MARSHALL WOMEN'S OPEN														
NEW YORK					NY 10000									
DATE STARTED:	06/27/80				DATE ENDED:	06/29/80				DATE RATED:	07/20/80			
AFFILIATE: 45002346					DIPECTOR: 10089947									
MARSHALL CHESS CLUB					WILLIAM GOICHERG									
C/O LESLIE BRAM					450 PROSPECT AVE									
1820 STEPHEN ST.					MOUNT VERNON					NY 10553				
8900LYN NY 11385														
ID	PLAYER	PRE	POST	ST	RTNG	1	2	3	4	5	6	TOT		
12212820	1 MAKAI,SUSANNE	NY	2175	2229	W14	W-5	W-2	W-3	0-4	W-8	5,5			
12034700	2 FRENKEL,VERA	CT	1906	2026	W-4	W-7	L-1	W-6	W-9	W-4	5,0			
10079195	3 CROTO,RACHEL	NY	2166	2161	W16	W22	D12	L-1	W13	W11	4,5			
12212410	4 POLIMRONIADE,ELIZ	NY	2230	2214	D11	W-9	W10	W12	0-1	L-2	4,0			
11322000	5 MISTRAL,SHERNAZ M	NY	1921	1908	W-6	L-1	X--	W20	L25	W16	4,0			
10107083	6 IMMERMAN,WIA	NY	1725	1765	L-5	W17	W28	L-2	W18	W22	4,0			
10074258	7 TEASLEY,DOROTHY D	NY	2029	2024	W13	L-2	W11	W25	L-8	W10	4,0			
12080430	8 GALLO,GLADYS	NY	1667	1740	L-2	W24	X--	W26	W-7	L-1	4,0			
10111933	9 DONNELLY,RUTH A	NY	1923	1926	X--	L-4	W27	W15	L-2	W15	4,0			
10114331	10 SHIPMAN,JUDITH L	NY	1414	1520	W31	W19	L-4	D13	W22	L-7	3,5			
11107362	11 CAROOSO,RUTH V	L	1888	1903	0-4	W20	L-7	W17	W12	L-3	3,5			
12199400	12 MATUSHEVSKY,ALLA	1594/8		1705	W27	W15	D-3	L-4	L11	W28	3,5			
11041957	13 PETERSON,POLLY	NY	1636	1662	L-7	W19	W18	D10	L-3	W20	3,5			
11128592	14 LYMAN,MARCY W	NY	1364	1379	L25	W31	L13	L15	W32	W24	3,0			
11108695	15 VAN LAAN,KRISTA L	FL	1852	1867	L22	L12	W28	W14	W17	L-9	3,0			
1293603	16 DAY,ANGELA J		1649	1659	L-3	W29	W28	W18	W19	W27	L-5	3,0		
12030210	17 CUMEN,LENGRE	NY	1329	1409	W30	L-6	W20	L11	L15	W25	3,0			
10064899	18 MATOS,IRENE	NJ	1405	1447	W29	L13	W16	L-9	L-6	W21	3,0			
12135560	19 IZRAILOV,INNA	NY	1846	1806	L-1	L10	W31	L16	W29	W27	3,0			
10650020	20 KAVALL,ROBIN J	NY	1546	1553	W21	L11	D22	L-5	W23	L13	2,5			
10074011	21 KLEIN,EVA VERONIK	NY	1243	1286	L20	W29	L25	W30	D24	L18	2,5			
12030670	22 PARAS,RENEE	NY	1830/10	1750	W15	L-3	D20	W23	L10	L-6	2,5			
12142370	23 WEISMAN,ANETTE L		1622	1623	D-4	L30	W32	L22	L20	W29	2,5			
10079497	24 LEHIS,SFLMA A	NY	1350	1325	D23	L16	L17	W32	D21	L14	2,0			
11337945	25 STOCKING,VALERIE	NY	1587	1577	W--	D-4	W21	L-7	L-5	L17	2,0			
10010411	26 GASSER,KATHARINE	MA	1887	1862	W--	D-5	W30	L-8	F--	F--	2,0			
11121683	27 RUDERMAN,CAROL C	NJ	1484	1479	L12	W32	L-9	W28	L16	L19	2,0			
12179310	28 SPLAIN,LU ANN	1307/2		1357	W14	L-3	L-6	L27	W31	L12	2,0			
12179340	29 MART,BOBBI	NY	1440/8	1336	L18	L21	L15	W31	L19	L23	1,0			
12028450	30 WIGDE,SHELLEY L	NY	1516/4	1491	L17	W23	L26	L21	F--	F--	1,0			
12081230	31 BENJAMIN,PHYLLIS	NY	0	1153	L10	L14	L19	L29	L28	W32	1,0			
10074894	32 CHARITZ,GLADYS	NY	1065	1065	W--	L27	L23	L24	L14	L31	.5			

TIED PLAYERS ARE LISTED IN ORDER OF PRE-TOURNAMENT RATINGS
W=WIN, L=LOSS, D=DRAW, X=FORFEIT WIN, F=FORFEIT LOSS
Z=FORFEIT DRAW, H=1/2 PT BYE, B=BYE, U=UNPLAYED

MAKAI ZSUSZA MAGYAR BAJNOK

Az 1980-as év – mintegy kárpótlásként – szép sikert hozott Zsuzsának. Ugyanis az október-novemberben megrendezett női egyéni sakkbajnokságon első helyen végzett, így elnyerte az ez évi magyar női bajnoki címet. Erről a bajnokságról nagyon sok beszámoló készült, melyekből néhányat a következő oldalakon mutatunk be.

Az év végén Zsuzsa részt vesz Zürichben a szokásos karácsonyi tornán. Különböen a vesenyt 4. alkalommal rendezik meg 7 forduló rendszerben. A versenyen 317 játékos vett részt, tizenegy országból, két csoportban. A mester csoportban 90 játékos játszott, akik közül különösen a jugoszlávok tűntek ki. Az általános csoportba 217 játékos került, ahol az első Koronghi lett, 6 ponttal. Zsuzsa elnyerte a legjobb női játékosnak kitűzött különdíjat (4 pontot szerzett). Egy értékes győzelmet is aratott, mert legyőzte Andreas Huss svájci olimpikont!

Mellékelem a beszámólót és a játszmat.

Zsuzsa hazatérve, egy hétig beteg volt és nagyon nehezen állt lábba. Zsuzsa a román sakkélet iránt is állandóan érdeklődött. Így valóságos futár-szolgálat alakult ki Nagyvárad és Budapest között.

Karácsonyi torna Zürichben

Negyedízbén került megrendezésre Zürichben a hagyományos hétfordulós karácsonyi torna, az Inter-Schach, a Nova-Park Szálloda, valamint a Volksbank támogatásával.

A versenyt a Nova-Park Szálloda audiovizuális reprezentatív különtermekben bonyolították le. Ez évben 317 résztvevő (rekord nevezés) gyűlt össze 11 országból, közöttük két nagymester és tizenhárom nemzetközi mester. A torna két csoportban került lebonyolításra. A mester csoportban (90 játékos) 5,5 ponttal holtversenyben, de jobb Buchholz-értékkel, a nagy versenytapasztalattal rendelkező jugoszláv nk. mester, Radoslav Simics bizonyult a legjobbnak. Megérdemelten szerezte meg az első helyet, talán nem véletlen: nagyon sok nyílt versenyt nyert már meg! (Negyvenet!) Déli szomszédaink erősen uralták a mezőnyt: az első tíz helyezett között hét(!) jugoszláv játékost találunk. Kurt Riethmann nk. tornavezető viccesen meg is jegyezte a záróünnepségen, hogy Zürich még mindig Svájcban és nem Jugoszláviában van!

Áz általános csoportban szép magyar siker született Koronghy 6 ponttal elsőként végzett a 227 résztvevős mezőnyben. Jómagamnak sikerült elnyernem a legjobb női játékosnak kitűzött különdíjat 4 pontommal, és még egy értékes „skalpot” is szereztem Andreas Huss svájci olimpikon legyőzésével.

Ezúton mondok köszönetet a rendezőknek, elsősorban Otta Giordanenonak, hogy részt vehettem ezen a baráti légkörű és kifogástalanul megrendezett versenyen.

RÉTI-MEGNYITÁS

R 15/a

Makai – Huss

1. g3, d5 2. Fg2, Hf6 3.: Hf3, Fg4 4. d3, Hbd7 5. Hbd2, e6 6. b3, Fd6 7. 0 – 0, Ve7 8. Fb2, h5 9. h4, 0 – 0 10. c4, Kb8 11. Be1, c6 12. Be2, e5 13. Hg5, Fb4 14. a3, Fd2: 15. Vd2:, d4 16. b4, Hh7 17. Hh7:, Bb7: 18. e3, de: 19. Ve3:, Ve6 20. b5, Bhh8 21. bc:, bc: 22. Fc3, Ka8 23. Bb1, Bb8 24. Bb4, f6 25. Bcb2, Vd6 26. Va7:† és sötét feladta (1:0).

Makai Zsuzsa

Magyarország női sakkbajnoksága, 1980, Budapest

(szemelvények a korabeli sajtóból)

X. 29.

Szerdától: női sakk OB

Felkészítettként a fiatalonlani vendékként az ideán az országos női sakkbajnokságra. Szerdán indulnak meg az első a sakkbajnokság. Néhányasodig utcai szűkösében. Az ideán nem túl szerencsés, hiszen a közeli, méltal sakkklubja miatt legjobbanlani legelőbb csak négy lehetnek a versenyzők. Az ideánban öröm, nagy legalábbis érdekesség, hogy ezáltal az utánpótlás legjobbal kápnak bizonyulási lehetőségét. Versei, Ivánka, Porubszky és Csönkics tehát nem játékos, Makai, Karakas, Groch és Kovács Márta viszont igen, s küzdőmüknek a bajnoki aranyérem megszerzésén túl még egy nagy célja van. Nevezetesen az, hogy Magyarország — a korábbi eredmények alapján — a világbanlani zónavevő nyolc helyet kapott, a közeli ideán még mindig. Az országos nemzetközi versenyen szereplő Honfidel helyett Kuruczainé kapott megérdemelt bajnokságra. Egy dolog is szerencsés, a hőmérséklettel Nagy Helga személyében: négyór: Makai Zsuzsa, Zsógony Ilona (Szp. Spartacus), Karakas Éva, Sinka Brigitta, Kuruczainé Ilona (MTK-VM), Groch Márta (Statisztika), Finta Dezsőbet (Gyalánbánya), dr. Keresztúr Gyuláné (Újpesti), Keresztúr Sára (Volán), Kuruczainé Estványa (BACSSEF), Kovács Márta (Hódmezőváros), Nagy Helga (Hódmezőváros).

X. 30.

Megkezdődött

Szerdán délutól ünnepélyesen megnyitották az 1980. évi országos női egyéni bajnokság döntőit. Déltől került sor az első fordulóra. Ennek eredménye a következő eredményes állásokról: Kuruczainé-Nagy H. 1/1 (visszajárta), Groch-Makai 1/1 (visszajárta), Groch-Groch 1/1 (visszajárta), Zsógony-Nagy H. 1/1 (visszajárta), Zsógony-Sinka függő, Karakas-Kuruczainé 1/1 (visszajárta), Kovács M.-Makai 1/1 (visszajárta), Finta-Kuruczainé 1/1 (visszajárta).

X. 31.

MAKAI VEZET Csütörtökön a második forduló játszották az országos női egyéni bajnokság döntőjében. Makai Zsuzsa nemzetközi mestis, a Bp. Spartacus versenyzője második győzelmét aratta és egyúttal a 1. helyet is. A második forduló eredményei: Makai-Finta 1/1 (adott), Finta-Kuruczainé 1/1 (adott), Karakas-Kuruczainé 1/1 (visszajárta), Groch-Zsógony 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé-Keresztúr 0/1 (távnyolc), Finta-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Groch-Keresztúr 1/1 (12. lépésben tisztavanya után).

*

XI. 1.

KETTEN AZ ELLEN...

Pénteken délután a harmadik forduló játszották az országos női egyéni bajnokság döntőjében. A forduló kiemelkedő teljesítménye Keresztúr Sára és Kovács Márta nevéhez fűződik, mindkettő jól vezetett játszmában szerzett meg egy-egy pontot. Ezenkívül, Makai Zsuzsa is szép győzelmet aratott. A második forduló eredményei: Keresztúr-Nagy H. 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Groch-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Karakas-Groch 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Finta-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után).

FÜGGŐ: Zsógony-Kuruczainé (visszajárta), Kuruczainé-Kuruczainé (12. lépésben tisztavanya után), Finta-Kuruczainé (12. lépésben tisztavanya után), Karakas-Groch (12. lépésben tisztavanya után), Keresztúr 1/1, Groch és Kovács M. 2-2 pont.

XI. 5.

Országos női egyéni bajnokság. A Magyar Sakk Szövetség Versenyszervező Bizottsága az 1. fordulóban elhalasztott Karakas Éva, Kuruczainé 1/1, tisztavanya után, második sokszoros magyar bajnoknő gyert meg. Tovább három forduló után a következő állásokról: Zsógony-Nagy H. 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Finta-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Keresztúr 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Karakas-Groch 1/1 (12. lépésben tisztavanya után).

Kendén a 4. fordulóra került sor, amelyben kiemelkedő teljesítménye a Groch-Kovács M. duója volt. Eredményeik: Nagy H.-Makai 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Finta-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Karakas-Groch 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Zsógony-Nagy H. 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Keresztúr 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Karakas és Kovács M. 2-2 pont.

XI. 6.

Szerdán az ötödik forduló játszották az országos női egyéni bajnokság döntőjében. Eredményeik: Kovács M.-Kuruczainé 1/1, Kuruczainé-Sinka 0/1, Karakas-Keresztúr döntetlen (egyik versenyző sem kockáztatott és a 18. lépésben döntetlenre adott a húzóelvet), Finta-Groch, Játzma ismét függőben maradt, bizonyult állásban: Finta-Groch, Zsógony-Nagy H. és Makai-Kuruczainé 1/1. A bajnokságban Makai továbbra is vezet, 2,5 pontja és egy játszmájában van, mögötte az állásport: Keresztúr 1 (1), Sinka 1, Karakas 2,5 (1), Groch 2, 0 pont.

XI. 7.

SZÖRÖS ELŐNYÖZNY Az országos női egyéni sakkbajnokság döntőjében csütörtökön a 6. fordulóra került sor. A hat játzma döntetlen: három győzelem, egy döntetlen és két függőségek. Eredményeik: Zsógony-Karakas 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Nagy H.-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Groch-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Finta-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Karakas-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Keresztúr 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Karakas 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Keresztúr 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után).

XI. 15.

BEFEJEZŐDÖTT A NŐI BAJNOKSÁG

Szerdán délutól befejezték az országos női egyéni sakkbajnokság döntőjét. Eredményeik: Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Finta-Nagy 2,5 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé-Kovács M. döntetlen (nagy harc után), Végzettség: Bajnok: Makai Zsuzsa nk. m. (Bp. Spartacus, edző: Csom István) 3, 2. Kovács M. m. (Hódmezővárosi SE) 1, 5. 2. Kuruczainé E. nk. m. (MTK-VM) 1, 5. 4. Keresztúr m. (Volán SC) 1, 5. 5. Groch m. (Statisztika) 1, 5. 6. Kuruczainé I. m. (MTK-VM) 1, 5. 7. Sinka m. (MTK-VM) 1, 5. 8. Kuruczainé m. (BACSSEF) 1, 5. 9. Nagy H. m. (Hódmezővárosi SE) 1, 5. 10. Kuruczainé nk. m. (Ujpesti SE) 1, 5. 11. Finta m. (Fiatbányai Bányász) 1, 5. 12. Zsógony m. (Bp. Spartacus) 1, 5 pont. Egyenlő pontszámúknál a bergrer-Sonnborn értékét döntötte el a sorrendet. Keresztúr Sára és Kuruczainé Ilona megszerelte a sakk-mestris címet.

XI. 13.

MAKAI ESELYE NÖTT

Szerdán az utolsó előtti, 10. forduló játszották a Magyar Sakk Szövetség versenytornájában az országos női egyéni bajnokságban. A végig vezető Makai Zsuzsánál a győzelem és növekvő esélye a bajnoki címre, mivel az utolsó fordulóban két pont — döntetlen eredmény — és — annak megszerésére — a játzóknak meg kellett nyerniük az utolsó fordulóban. A tornán az állást. Eredményeik: Zsógony-Nagy H. 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Karakas-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Keresztúr 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé-Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Karakas 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Keresztúr 1/1 (12. lépésben tisztavanya után), Kuruczainé 1/1 (12. lépésben tisztavanya után).

XI. 10.

Pénteken a női sakk OB negyedik, ötödik és hatodik fordulójának függőjátékát fejezték be a Magyar Sakk Szövetség versenytermében. Függőjátékra eredmények a 4. fordulóból: Grosch-Kovács M. döntetlen, Kurucsainé-Karakas 1:0, Kerestúri-Zoogony döntetlen, 8. forduló: Zoogony-Nagy H. döntetlen, Finta-Grosch döntetlen, Makai-Kuruczai I. 1:0, 6. forduló: Kurucsainé-Finta-Grosch döntetlen, Kerestúri-Kovács M. 0:1.

Szombaton a 7. forduló játszóták, a forduló rangadója a Makai-Grosch összecsapás volt, amely bizonyított állásban függőben maradt. További eredmények: Karakas-Nagy H. 1:0, Kovács M.-Zoogony 1:0, Finta-Kerestúri döntetlen, Kerestúri-Kovács M. 0:1, Kuruczai I.-Sinka 0:1.

Vasárnap a 8. forduló játszották. Az eredmények: Nagy H.-Sinka függő, Grosch-Kuruczai I. függő, Kurucsainé-Makai döntetlen, Kerestúri-Krizsáné 1:0, Zoogony-Finta függő, Karakas-Kovács M. függő. Az érmesrang állása: Makai 5:5 (1), Kerestúri, Karakas, Kovács H., Sinka 4:3 (1), Grosch 4 (2).

XI. 12.

MAKAI EGY PONTTAL VEZET a Magyar Sakk Szövetség versenytermében hatvan a 7. és 8. forduló függőjátékát fejezték be. Eredmények, Makai-Grosch 1:0 kiváltással szerzett értékes pont, versenytársa Grosch lezárta a mérkőzést, Finta-Kerestúri 0:1 és a Finta-SC versenyzője fél pontra csökkentette meg a mesteri cím eléréséhez szükséges normát, Nagy H.-Sinka 1:0 (meglepetés). Döntetlen: Grosch-Kuruczai I., Zoogony-Finta és Karakas-Kovács M.

Kedden, a 9. fordulóra került sor a Magyar Sakk Szövetség versenytermében, az országos női egyéni bajnokság döntőjében. A forduló eseménye a Makai-Kerestúri rangadó volt. A két legjobb sakkjátékos azonban nem követhetett és a 20. lépésben kiugyventen állásban döntetlenben

XI. 14.

AZ UTOLSÓ FORDULÓ DÖNT

Az országos női egyéni bajnokság döntőjében eddigkorre nem került folytatásra a 19. fordulóbéli Karakas-Krizsáné függőjátékra, mert szűk az életrésze során meggyőződött arról, hogy még a döntélen sem tudja kivívni, ezért további folytatás nélkül feladta a rendkívüli hadállást. Győzelmeivel Karakas a holiverneses második helyre lépett fel. Az érmes rang úgy alakult, hogy csak az utolsó fordulóban dől el a bajnoki cím és a helyezések sorra.

A mezőny állása az utolsó forduló előtt: Makai 8, Karakas és Kovács M. 7-7, Grosch és Kerestúri 6:3-6:3, Sinka 5:3, Kuruczai I. 5, Kuruczainé 4, Nagy H. 3, Finta, Krizsáné és Zoogony 2:5-2:5 pont. Az utolsó forduló párosítása: Makai-Karakas, Krizsáné-Kovács M., Sinka-Kerestúri, Grosch-Kuruczainé, Kuruczai-Zoogony, Finta-Nagy H. Makainak döntetlen is elég a bajnoki cím megszerzéséhez, Karakas győzelem esetén holiverneses első lehet, de Kovács Márta is bejuthat a hatmas holiverneses első helyre. Így nagyon izgalmas utolsó fordulóra kerül sor pénteken, Kuruczai Ilona győzelem esetén megszerzi a mesteri címet. ★

A hajrá

Út néző, hat asztal, tizenkét versenyző és a szükséges-vettség egyik termében. Rögön helyesbítünk, a létszám csak tizenegy: a sarokban Grosch Márta egymagában unatkozik, egyelőre nincs ellenfele. Sinka Brigitta örödjét a rend kedvéért azért elindítja. A többiek vígan játszanak, az órák ketyegnek, a meleg nagy.

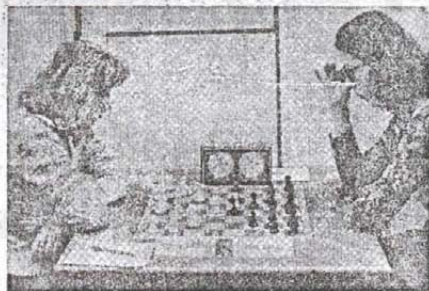
Az ötödik játékos első felében szokás szerint a büfé a legnépszerűbb. Van itt minden, friss személyes szendvics, kórosított kávé, üdítő, kávé, tea, meg a Botvinnik —Eszter, szerzőpáros Grünfeld-nédelem című könyve is. Az almáspite a sláger, fogyni rendszeren, idősebb férfi érkezik, s rögön kérdezi: —Milyen nap van ma?

—Kedd...
A kérdést olvasza ezúttal nem a kávéházvezető, „akkor ez Belgium!” hanem a kézfelfedő tény: Akkor zárta a könyvtár.

Így igaz, hiszen ki is van itron: könyvtár nyitva, hélium, szerdán és pénteken. A kézfelfedő büfé női jobb órák címével lesz az egész-nyomb (illetve gazdaság), a egyre több versenyző jön ki frissítőre.

Mi bemegyünk. A fotós kolléga motoros fényképezőgéppel beelőzött a csudába, időben jeltkapják a fejüket.

ELINDULTAK A SAKKÓRÁK

A sakkversenyben megkezdődött a női bajnokság, az első forduló eredményei: döntetlen: Kerestúri-Grosch, Finta-Krizsáné; függő: Zoogony-Sinka. Következő: Kovács M.-Makai 0:1 (kötőpár), Karakas-Nagy H. 0:1. Elhalasztva: Karakas-Kuruczai I. Folytatás ma 15.30 óráig.

A hajrá következnek a női OB-n

A „baltágy” a női sakkbajnokságban. A klubcsapat forduló párosításában: Kovács Márta, Nagy Mező, Finta Erzsébet, Karakas Éva, dr. Kisszóni Gyuláné és Zsófia Berta (Első sor) (fotó: J. J. J.)

Adán újra cseréd lesz, ez drák kénye, mint a harag-szél. Gőcs a szünnapon új név nére egyre edző ellenfélé, az ére fogatellasi úr, a szer teltérelti cézfőporsom, alovójól abrártva, csak kétség rendeltelint.

Ezeken mostnyó bajnokjác az A legelőbb, Verdel, Csonkics, Porsuzsny az olimpiai kérelmek, a szárnén átmenetlens Kcs Bón államvizsgák a jogi egyetemén, Heleynik (nyitány) azok szamállás, Kovács Mária, Kerestury István, Nagy Irídja, Kurucsi, Garach, Remdiják, azok szon bagyunkból a felsorolástól, nem lenne jó, ha sértdés lé-másza a dolgot.

Álmon Brigida végül is meg-érkezik. Húsz perced télen, hogy miér, sőt nem kérdés, 2 ó gyasrtelen megátja egyik avogékja, és játssza ferdi. Ma egy kicsit gyorsabban kell lép-kező, de biztosan megoldja. Egy asszisztál tévedt Kurucsi kocura Kurucsi Ácsa. Az egyik Ilona, a másik testvére, egybér-ldést szonni jósokék egyhá-moz. A Makai-Keresztúri assz-ist követezők. Előbbi vezet a versenyen, utóbbi szorozva kö-vezi, semhat ezt úgy hívják: rangadó.

Józanok még néhányan, né-mük, hozzászólok. Jón egy zold órással tartababber is, hátán felvára: Nevelés family, Köny-nyúlakó félmászt két a meg-folyásában: kultúrán egy híj-rik a Neoton famóltól. Bizarr a nérváltás, a órással még in-kább, de ez most nem is szom-lít igazán. Csak azúrt emlí-tek, mert az új szaladvány, és új nem örömeim nagy órá-rók egyik pereről a másóra.

Meg aztán, még túlontúl hisz-lerészelnék az állások, az az ember tudná, mi várható, az-ker nem érnék, hanem csinálják a sáklót. De minál az utób- bí nem áll fern, kértelenen olgyn tanuszagolok ólményge-ri, hogy a nádrág 8-fo vezet a széknyarál szombon.

Ez van, sok minden nem tészek, kőrvényzercó hat az szermetelítés. A salak talán a legfontosabb játéka a világon. Két versenyző új szombon egy-mással öt drán korszult. Mé-rosztek egymást, jól lepva, jól szemmozgató, de közben egytel-ten azt sem vártánk egymás-sal. Akár két szőlőbőző be-remben is játszhatnának. Ta-maroz...

Az új bajnok

Makai Zsuzsa a női sakkbajnok

Szombaton délelőt, az utol-só forduló (regg) játszmáinak befolyásoló volt az, az 1939. évi női sakkbajnokság, az anyaszerző szon a csónon már pörntelen edőt: Makai Zsuzsa, a Bp. Spartacus ver-senyzője, egy teljes ponttal, 9,5-vel lett első, 2. Kovács M. (Hódmezővásárhely) 7,5, 3. Keresztury Evá (MTK-VM) 7, 4. Kerestury (Vadás) 7,5, 5. Gócsai (Csanádapáca) Ferde, 7,5, 6. Kurucsi I. (MTK-VM) 6 pont.

A bajnokság szon Kerestury Mária és Kurucsi Ilona megzserete a női sakk-mo-ciont.

— Mirté leteretése az olimpia-konvalió nyeres — Ferde Zsu-sza, Feánk Mária, Parszabky

lán nincs a világon még egy sportág, ahol az olimpiai tény hosszan egymás köztelenben vannak és mégis, annyira távol... Dolgonyólt tész — több hely-lyt felirat egytelmet. A fő-bíró nem kivétel, szápon kés-til (ájtótel). Természetesen a állalon a versenyzőknek nem állom, miék kérdés, mit szöl ohhat az előlók, többágyt szerimk, inkább név, hallgat.

— Más lád fenn! Mind a hat asztalon elmélyült küzdelem folyt. Bajn a te-ru-nak Lángás Józsa, néhány éve még elkezdhetetlen volt nálcike országos bajnokság. Most csak lökötés, de egykorl vetélytársai és mai testelől óne-ra közönlök.

Nagy Hoza az előzólt óje-rea nem élnék lámpázással, igaz, az új nézeren létesék még is néz kádba, amely ol-pattánya, itt csak egy-egy szarvashiba mutat meg, inkább nyilván az érvetés...

— Az előyeseleked egy sürből lehet, hiszen a matl nem szá-mítva már csak két forduló van hátra, a most megszerzett de szülőlyokt pontok fokozol-tan fontosak. Az előyvá Makai Zsuzsa vezet, s ha ma nem éri megoldón, 6 vítel haza a bajnok aranyvetet. Hogy nem volt eppen a legelőbbes me-nyőrt: Ferdi Makai lehet leg-előbbes. Ehhez többet hozzá-tenni felesleges.

Holte még egy mandatól. Történeti mindez kérdés, az országos női sakkbajnokság Hód-mezővásárhelyen, a négy-haderog utcaban, a sakközvet-teség versenyterében, az apárta előt... (Jakab)

MAKAI ZSUZSA A BAJNOK

A 32. országos női baj-nokság, a „nyagok” má-tilt olimpia miatti távollé-tásban is érdekes küde-lmet hozt. Nem annyira az első helyért, mint in-kább a mesteri norma teljesítéséért folyt — nagy harc. Az elősége ugyanis a jó rést után végig egyenlőtelen létez. Ma-kai Zsuzsa (Bp. Sport-csú) biztos szakmánya lett. Veretlen maradt, 8,5 pontot szerzett 11 játé-móból. A három éve Ro-mániából cítelepült ver-senyzőnő ezzel ötlete egyik legnagyobb sikerét érte el. Négyes holtszery keletkezett a 2-5. helyen Kovács Márta (Tapolcai Mérésővöl), Karács Evá (MTK-VM), Keresztury Sára (Bp. Vadás), és Groch Mária (Statistika Petőfi) között. Mindnyá-pon, 7,5 pontot szereztek.

Keresztury már három fordulól a befolyás elélt teljesítette a hatpontos mesteri normát, amelyet azután 1,5 ponttal túl is szoronyl. A 6. helyen Kurucsi Ánkó (MTK-VM) végzett 6 ponttal. A 16 éves versenyzőnőnek az utolsó fordulóban nyarnc kellett, hogy a mesteri normát elérje. Ez nagy küzdelemben sikerült is. 7. Sinka (MTK-VM) 5,5, 8. Kurucsi Erőkné (BA-CSEF) 4,9, Nagy Halga, a bajnokság egyetlen ójona (Hódmezővásárhelyi Hunyadi) 3,5, 10-11. Fin-ta (Fótabánya) és Kri-zsdnőné (Utszófal) 3-3, 12. Zsigonyi (Bp. Sport-csú), 2,5 pont.

A bajnokságban után-pótlásunk néhány tagja előreléphádsoról tett tanú-bíreghadságot. Megnyitá-sz-elemléti ludasukat azon-ban még tovább kell fej-lésztetik. Sokan szinte

minden játszmában ugyanogyott a nyitást alk-almozzák, ami megkönnyíti az ellenfélnek felkészülést. Egyesek hadlábban által-akat a gondolkodási idő észre-lő beosztásával is.

Egy érdekes játsza a bajnokságból, amelyben az új bajnoknő erőlesen használja ki ellenfele ál-lásának gyengeségét.

Képes Sport

Önindai védelem Nagy H. Makai Zs. Budapest, 1940.

- 1. d4, H6 2. c4, d5 3. Hc3, Hb7 4. e4, e5 5. d6, a5 6. Fc3, Fc7 (A meg-nyitóra jellemző az a fu-turajládás a királyindiai hó és Fg7 helyén.) 7. Fc2, h6 8. Hg. (Bizonyára 5e, majd Hf8-g6-tól tartott.) 8-., Hc5 9. Fc8? (A hu-szardósok kellenatim, de később b3, c4-b-gyel kellett volna játszmolni.) 9-., dc: 10. Hh3. (Jobb a természetes 10. Hf3 10-., Hh7!) (Sötét igyesen ta-pint ró a világos állás-keletéses gyengéd és meggátolja a sáncelést.)

- 11. h5, 0-0 12. g3, I51 13. e4, Ff5: 14. g4, Fd7 15. H4, Hf6 16. Hg3, Vc8 17. 13, e4! (Az állás megnyitá-sz a fülöpörrel nem-dekzélés fények kedvez.) H4: (Egy tetszős for-dulat következik. Lásd az ábrát) 18-., Hh5: 19. Vd2, Fh4 20. Kd1, Hg3 21. Hg3, Fg3; 22. Vd3, Ff4 23. Kc2, Vc8 24. Bc1, Vc3 25. Hh4-., Vf4: 26. Fd1, Bae8 27. b3? (Csak megkönnyíti a vezérsz-ryni vonalirányítást.) 27-., Vg3! 28. Vd2, a4! (Ezt kar volt 'előseajtenli) 29.

Bhg1, a4? 30. a4; Vd6! (Sötét az egész táblán játszik, még pedig erő-lyesen). 31. Vc3, Bae3 32. Bae3. (Kise jobb 32. Vc3). 32-., Bae3 33. Kd3. (Hu 33. Kbl, sötét Blae8, majd Vd4-tól megszállja a vo-nalokat és világos a sok fenyegetés ellen tehető-lyen). 33-., Vg6! 34. Be4,

(Ezro sötét lötványas lé-péselt valóitja meg a fe-ltérés témáját. Világos előléts azonban 34. Ke3 után is kritikus volt, pl. 34-., Vd6 35. g5f7, Vd7 36. Kd3, Bc2? 37. Vd2, Vc5: az egyardnt fenyeget 38-., Vd4? és 38-., Ff5?. Ha világos nem h4g 35. g5-g8, sötét b5, vagy Vf4? és Fe8-g6 útján fokozha-lyá nyomásót.) 34-., Ff5! 35. g4; Vg1: 36.

Bg4, Vf1? 37. Kc3, g5! (Azért a g7-en fenyegető motta el kellett hátrálni.) 38. Igg6, Vf2? 39. Ke4 (Vagy 39. Kd3, Bf3:.) 39-., Be2! világos tel-adata.

F. T.

Sakk Makai Zsuzsa nyerte a bajnokságot

Ma folytatják a függő játszmákat, ünneppályás eredményhirdetés: dőlben

A sorrendben 32. női egyéni országos sakkbajnokság döntőinek utolsó fordulóját pénteken játszották az szünetes helyiségben. A mindvégig változatos, érdekes versengésben már eddig is Makai Zsuzsa vezetett. Olyan kedvező pozícióba került, hogy számára az utolsó fordulóban már döntetlen is elég volt a bajnoki cím megszerzéséhez. Ezt a feladatot teljesítette is közel háromórás játék után a sokszor baj-

noknő, Karakas Éva ellenében. További eredmények: Sinkó-Kuruczánri D.I. főgábjában maradt; Krizsané-Kovács M., Grosch-Kuruczáné, Kuruczáné I.-Zsúdon, Finta-Zsuzsá II.

Makai Zsuzsa (Bp. Spartacus) 8,5 pontos teljesítménnyel jutott a bajnok címhez, mögötte a sorrendben: Karakas, Korosztári 7,5-7,5, Kovács M. 7 (I), Grosch 8,5 (II). A függő játszmákat ma 8 órakor kezdőül folytatják, óra 12 óráig

lesz az ünneppályás eredményhirdetés.

* Dandenben a nemzetközi versenyen az első helyet döntően befolyásolta Bejarszcsij és az exvillábilnok Szpaszkij partija főgábjában maradt az exvillábilnokjainak önénevel. Adorján (függőből) a csehszlovák Smejkal. A 14. forduló után Bejarszcsij vezet 9,5 (I) ponttal, Adorján 6 ponttal és egy függőből a 12.

Eredményhirdetés a női sakkbajnokságon

1. Makai, 2. Kovács, 3. Karakas

Szombaton délelőtt a függőjátszmák befejezésével véget ért az 1980. évi XXXII. országos női egyéni sakkbajnokság. Az már pénteken este eldőlt, hogy a bajnok címet Makai Zsuzsa nemzetközi című, a Bp. Spartacus csapatosa nyerte el. Makai 1977. évién kiütözté Romániából Magyarországra. Hírnémször volt román bajnok, mindössz holtversenyben.

Makai Zsuzsa eddig három alkalommal szerepelt a magyar női egyéni döntőben. 1977-ben egyet, tavaly pedig holtversenyben volt harmadik. Az idők leté jelentés nemzetközi eredményt ért el. New Yorkban a Marshall Klub versenyén, majd a Los Angelesben Verőci Zsuzsa mögött holtversenyben végzett a második helyen.

chen keresztül repül La Valetta-ba Poritsch Lajos, Csom István, Faragó Iván, Pintér József, Petronicsné Verőci Zsuzsa, Jódok Mária, Porubszky Mária, továbbá Haág Ervin sakkfelügyelő, Bilek István, a főrészkapitány és dr. Nagy István vezette. Szombaton 19-én indult Szerényi Sándor, a Magyar Sakkszövetség elnöke, a főrivalgósát vezetése, Flórián Tibor, az MSSZ főtitkára, a FIDE kongresszusának magyar elnöke, Honfi Károl, a női csapat kapitánya, Lengyel László és Tompa János szakújságírók, Elek Ferenc versenybíró és Csontkocs Tünde. Amennyiben Csontkocs, aki jelenleg orvosi kezelést alatt áll, nem jön rendbe, úgy Grosch Mária utazik La Valetta-ba.

*

— Valóságos túzjáték vezetni be a sakkolimpiát — megnemzorosozást — írja elemzésében az AFT francia hírlapújság szakírója. Októberben négy olyan sakkturníra került sor, amelyekre csupa „nagygyűjtő” volt részt. Ezekon az igen erős mezőnyű viadalokon — amelyek már csak az olimpia küzdelemorvosa követ — számos válogatási kérdőjelet ígyveket láthatunk az olimpiára készülő csapatok vezetői. Különös érdeklődés kísérte a magyaroké: nemcsak a válogatásorvosa, hanem a magyarországi sakkélet vezetői is megérkeztek a sakkolimpiára. A bajnokság során Keresztúri Sára és Kuruczán Lina megszerzték a női sakkmeister címet. Az ünneppályás eredményhirdetés előtt a Magyar Sakkszövetség elnöke, Szerényi Sándor utazt a díjakat.

* A máltai sakkolimpiára a magyar küldöttség két csoportban utazik. Vasárnap délelőtt Zuri-

Népszabadság

Budapest. — **Championnát** főrénin de Hongrie de 29 oct. au 15 nov. 1980. 1re Makai 8,5, 2e M. Kovacs, Karakas, Korosztári et Grosch 7,5, etc.; 12 participants.

— BUDAPEST 1980 —

ZSÓGONYI MAKAI
Vieille Indienne

1. d4 d6 2. e4 e5 3. dxe5 dxe5
4. D×d8 + R×d8 5. Cg3 f6 6. e4 g6 7. Fc2 e6 8. a3 a5 9. h3 Fc8 10. Cxd2 Cg7 11. Fb2 Ch6 12. 0-0 Cg7 13. Fc3 Ce5 14. Fd1 Cg3 15. Fc2 C4 16. Ff1 g5 17. g3 Ch3 + 18. Rg2 Fe5 19. Tf1 h5 20. Cg1 Cxg1 21. T×g1 h4 22. Tg1 Fc7 23. Cf1 Fg4 24. Tel h×g3 25. h×g3 Fd4 26. Fxd4 exd4 27. Fd1 Fh3 + 28. Rf3 Ce5 + 29. Re2 Fg4 + 30. Rd2 Ff3 31. Re2 ad 32. b4 b6 33. Cd2 Fxd1 34. Txd1 35. Th2 35. Tf1 Cg4 36. Cf3 T×f2 + 37. T×f2 C×f2 38. Td5 C×f2 39. b×c3 b×c3 40. Td5 C×e4 41. g4 Td8 0-1.

UNGARISCHE DAMENMEISTERSCHAFT

Die diesjährige ungarische Damenmeisterschaft endete mit dem klaren Sieg der Weltklassespilerin Susanna Makai. Ohne eine Partie zu verlieren, totalisierte sie 8½ Punkte aus 11 Punkten und distanzierte damit ihre Verfolgerinnen deutlich.

Nagy - Makai

Atitindian, 0:1

1. d4 e4f6 2. e4 d6 3. d6 3. g3 ebd7 4. e4 e5 5. d4 e5 6. e3 d7 7. Re2 h6 8. h4 e5 9. dxe5 dxc5 10. 4.h3 d7 11. h5 0-0 12. g3 f5 13. exf5 dxf5 14. g4 d7 15. e4 e6 16. g3 f6 17. f3 e4 18. e4e4 f4h5 19. d4 h4 + 20. d4 f4g3 21. f4g3 d4g3 22. d4 f4 23. e4 24. e4 25. e4 f4 26. d4 f4 27. b3 f4g3 28. d4 29. f4g3 30. axh3 + 30. axh3 d4g3 31. d4 32. Re5 Re2 + 33. d4g3 f4g6 + 34. Re4 f4f5 35. gxf5 f4g1 36. f4g4 f4f1 + 37. e4 38. f4g5 39. e4f2 + 39. e4 Re2 + 0:1

CHESS PRESS

Europe Express

Magyar Hirlap

VB-ezüstérmes előbb volt mint magyar bajnok

Pályafutásának legeredményesebb esztendője az idei, New Yorkban megadta az amerikai női cselekedők teljes előmennyel és a román Polihonizáid, Clevelandben, férfinán előéls harmadik Letti, míg Londonban a gőzős Feltonicé. Védői Zuzanna nyugvástestvérnök mögött osztotta a 2-3. helyeszet, Tesnap este 8 órákor pedig magyar bajnokként künt jutott a sokkzást mellől, Karakas őna díszterem ajánlatát. Az országos női díjot peretlenül kizáróteje végző Makai Zuzanna nemzetközi mester. Korábban Romania színeiben játszott, ahol háromszor ért el helyesvenyese előélséget, míg a világbajnoki zónaversenpen való indulása most negyedik sátra hí a Jopoi, a tényleg volt a Buenos Aires-i sokkimpáim esztérmest nyert női nézőgőzártnak. Bajnoki gőzölése megérdemelt, ő halott legmagasabbra a stratégia, a ebben tényleg a társak mozanatóka is. A sokkimpáim-pályánok azt a Grosch nőra előni játszmában élte át, ahol az ellenéls kisse könnyelműen lövészt alkotott. A bajnoki játszerem mellé ezúttal ént is új csoport, a Bp. Sparacusz második helyhez te-

zényelte az idén előélsé kiért országos női csapatbajnokságra. E siker részese Zsüggöy Ilona is. Az új bajnokné a sokkimpáim névvel-eszküzt mester előélségtől tanulta Nagyváradon. Olthón egy nagy sauk-könyvtár is sugázolta a szerelmi sport szenvedélyt. Így történt, hogy 13 éves korában már versenyzett, előélségtől azt is tanulta, hogy csak szósok munkálkán, lankadantán sorszagolommal érhet el kilváló eredményt. Önmagát a lassan érő tehetségek között sorolja, akinek mindezt kenyegetni kell megküldenie. Eszt is példaképe Porlich Lojos. Ői nyelven beszél, két egysejoni diplomával, a munkaköre is ennek megfelelő. Az OKIÖSZ-KIÖSZ sportotállyán töméselő (legutóbb Jányerdének szertázta a bajnokú európai kupáján). Négy éve települt Budapestre, aholó fejleszténi, de térje csak pályája a sokkimpáim, a szabályokot nem ismeri. Győzelme a magyar bajnoki címét nyert. Bp. Sparacusz edzője - Coom nyugvómester, Fínide és Sályósi teremtéste tudomáskül. S az új cél: bejutni a világbajnoki zónákól döntőbe.

Ésli hírlap

Hit 8½ Püntken az 11 Partien und als einzige ohne Niederlage crang die IM Suzanna Makai die in Budapest ausgetragen Dame-Weltmeisterschaft von Ungarn 1980 vor Maria Kovacs, IM Eva Karakas, Sara Kereszturi und Maria Grosch, alle 7½. Die große Spielversichert der Turniersiegerin spiegelt folgende Partie wider, die uns Walter Arpad Bödeck übermittleit hat.

Der gefagte König

Alindisch (R 71/b)

Welfó: Nagy   Schwarz: Makai

1. d4 Sf6 2. e4 d6 3. Sc3 Sbd7 4. e4 e5 5. d5 e5 6. Le2 Le7 7. Le2 b6 8. b4 Sc5 9. Lc5: d5; 10. Sd3 Sh7 11. b5 0-0 12. g3 f5 13. d5: Lf5; 14. g4 Ld7 15. Sc4 Sf6 16. Sbd Dc8 17. f3 f4 18. Sc4: Sh5 19. Dd2 Lf4+ 20. Kd1 Sg3 21. Sg1: Lg5 22. Dd1 Lf3 23. Kv2 Le8 24. Te1 Dc3 25. Sd4: Dd4 26. Ld1 Td8 27. b3 Dg3 28. Dd2 a4 29. Thg1 a3: 4 30. a3: Dd6 31. Dc3.

31. - Ta8 32. Te2 Ta2+ 33. Ke3 Dg6+ 34. Te4 Lf3 35. g5: Dd1; 36. Te4 Dd2+ 37. We4 g5 38. Lg5: g5. Df4+ 39. Ke4 Te2+ 40. We3 strecke die Waffen.

Deutsche Schachblätter

Budapest. Suzanna Makai, gelegentliche Mitarbeiterin unserer Zeitung, ist neue Meisterin von Ungarn. Sie erzielte 8½ Punkte aus 11 Partien vor dem Quartett Martha Kovacs, Karakas, Kereszturi und Grosch je 7½.

32. -- Ta2+ 33. Ke3 Dg6+ 34. Te4 Lf3 35. g5: Dd1 36. Te4 Dd2+ 37. Ke4 Te2+ 38. Dg6+ 39. Ke3 Dg6+ 40. Te4 41. Dc3.

Weltmeisterschaft, 29. X. - 15. XI. 1980. - Budapest

7

	M	K	K	G	K	S	K	M	K	F	Z	
Makai	2235	-	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	8 ½ Reihenfolge nach Pünktierung.
Kovacs M.	2030	0	-	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	7 ½
Karakas	2136	0	-	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	7 ½
Kereszturi	1965	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	7 ½
Grosch	2166	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	7 ½
Kurucz / Fel/1975	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	6 ½
Sinka	2110	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	5 ½
Kurucz / Freu/1985	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	4 ½
Nagy H.	1845	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3 ½
Krizsan	2120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
Finta	2045	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
Zsüggöy	1990	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2 ½

Nagy - Makai	1.	d4	Sf6	2.	e4	d6	3.	Sc3	Sbd7	4.	e4	e5	5.	d5	e5	6.	Le2	Le7	7.	Le2	b6	8.	b4	Sc5	9.	Lc5	10.	Sd3	Sh7	11.	b5	0-0	12.	g3	f5	13.	d5: Lf5	14.	g4	Ld7	15.	Sc4	Sf6	16.	Sbd	Dc8	17.	f3	e4	18.	Sd4: Dc5 19.	Dd2	Lf4+ 20.	Kd1 Sg3 21.	Sp3: Ke2 22.	Dd3	Ld4+ 23.	Ke3	De9	24.	Te1	Dc3 25.	Sd4: Df4 26.	Ld1	Td8	27.	Lf3	Dc5 28.	Dg2	a4	29.	Thg1	a3: ab4 30.	ab	Dg6 31.	Dc3	Te6	32.	Te5	Te4 33.	Lg3	Dg6+ 34.	Te4	Lf5	35.	g4 Dg1 36.	Te4	Df4+ 37.	Te3	g5	38.	Tg	Tf3+ 39.	Ke4	Te4	0 - 1																																			
Zsüggöy - Makai	1.	d4	d6	2.	e4	e5	3.	d4	e5	4.	De5+ Kf8 5.	Sf3	f6	6.	e4	g6 7.	Le2	e6	8.	g3	e5 9.	b3	Le6	10.	Sbd2	Sbd7	11.	b3	Sb4+ 18.	Ke2	Lc5 19.	Tf1	f5	20.	Sgl	Sgl: 21.	Td1: h4	22.	Tf1	Ke7	23.	Sf1	Dc4	24.	Sd4: Sd4 25.	h4	Te4 26.	Ld4: ad	27.	Ld1	Ld1 28.	Sd4	29.	Ke2	Lg4+ 30.	Kd2	Lf3 31.	Ke2	e4	32.	b4	De4 33.	Ld1	Ld4 34.	Td1: Th2 35.	Tf1	Sg4 36.	Sf3	Tf2+ 37.	Td3	Sd2: Sd4	38.	Td4	39.	bc	bc	40.	Td5	Sd4 41.	g4	Td8	0 - 1																																																	
Helgö Nagy - Zuzanna Kurucz	1.	e4	e5	2.	Sf3	e6	3.	e4	ed	4.	Sd4: a6	5.	a4	0-0	10.	S4	Sbd7	11.	g4	e5	12.	Tec	e5	13.	Sf3	ed	14.	Lf4: Df7	15.	ed	h6	16.	h4	Sf7 17.	Td1	Td8 18.	Sd3	De9 19.	Sd7	De9 20.	Sd7	De9 21.	Sd4	22.	De6: Sd5 23.	De9 24.	Le5: Td5 25.	Td4	Db2	De7 26.	e5	Le8	26.	Td5	Sg5 27.	Dg2	Sf3+ 28.	Df3: Te4	29.	e3	Dg5	30.	Tf2	Tg4+ 31.	Tg2	Tg4+ 32.	Kf2	Tg2+ 33.	Dg2: Te4	0 - 1																																																													
Kurucz / Trcu/ - - - - - Finta	1.	d4	e5	2.	Sf3	Sg6	3.	Lf4	g6	4.	e5	Lg7	5.	Ld3	0-0	6.	Sbd2	Sbd7	7.	h3	b6	8.	0-0	Sd7 9.	Sf3	e5	10.	e3	e4	11.	Le2	Te8	12.	Sd3	Sd4	13.	Sd4	h5	14.	Sd5	e6	15.	Le4	Sf6 16.	Sg5	Sg5 17.	Lg5: Dd6	18.	Lf6: Lf6	19.	g4	Lg7	20.	Sf3: Kf8	21.	Df7 Te7	22.	Le2	Ke8 23.	e4	b5	24.	e5	e5	e5	25.	Td1	de	26.	Le4: Le6	27.	Le2	Lb7	28.	De3	Db9 29.	Le4	Le8 30.	Lf3	Dd6	31.	Dg5	Dd6	32.	e5	Te5	33.	De7	ed	34.	De4	Lf3 35.	Td1	Le6	36.	g4	h4 37.	Dd4	De8	38.	Td5	De5 39.	De5: Le5 40.	Db5: De3	41.	Kf2	Lf2	42.	Kf2	Tb9 43.	Dd5: Tb2+ 44.	Td2	Dg2+ 45.	Ke3	Dd4+ 46.	Ke2	Tb6 47.	Le4	Tf6	48.	Db8+	Kg7	49.	Dd4	Df4	50.	Ke3	Df4 51.	Ld7	Df4	0 - 1
Zsüggöy - Karakas	1.	d4	Sf6	2.	e4	g6	3.	Sc3	Le7	4.	e4	e6	5.	Sf3	0-0	6.	Le2	e5	7.	0-0	Sc6	8.	d5	Sd7 9.	Sc1	Sd7	10.	Sd3	Tf3	11.	ed	Sf5 12.	Tf7	Sf6 13.	Sf2	Dd4 14.	Sf4	Se4 15.	Se4 16.	de	bc 17.	Lf5	Dd6	18.	Sc3	Th2 20.	Td1	Le6 21.	Le7	Lb6	22.	Lf3: Le1: 23.	Sd4	Dd2 24.	bc3	Le5	0 - 1																																																																										

Szemelvények a Budapesti Spartacus Sportklub sakkszakosztályának történetéből

(Haág Ervin nemzetközi sakkmeister összeállítása alapján)

A Budapesti Spartacus Sportklubot 1952-ben hozta létre, az Ipari Szövetkezetek Szövetsége és az állami sportirányítás. 1953-ban megalakult a sakkszakosztály is. A sakkszakosztályt évről-évre erősítve az 1964/1965-ös szezonban a Spartacus sakkcsapata először lett Országos Csapatbajnok. A szakosztály a 80-as években virágzott a legjobban.

1965–1986 között még 8 ízben szereztek aranyérmeket, sőt ha a női OBI-t is ide számítjuk, akkor még egyet nyertek Makai Zsuzsa vezetésével 1980-ban, egy ezüstérem után. A szakosztály nem csupán hazai szinten, de nemzetközi téren is emlékezetes eredményeket ért el, főleg a Bajnoksapatok Európa Kupájában.

A szakosztályban az utóbbi évtizedekben – a teljesség igénye nélkül – nagyon sok híres magyar sakkozó tevékenykedett. Felsőrolok párat: Csom István, Szilágyi Péter, Haág Ervin, Szabó László, Faragó Iván, Pintér József, Lukács Péter, Honfi Károly, Varnusz Egon, Benkő Pál, Eperjesi László, Schneider Attila, Makai Zsuzsa.

Az éltáblások gyakran bekerültek a magyar sakkválogatottba is. Legtöbbször Csom István nemzetközi nagymester és mesteredző gazdagította a magyar sikereket. A női olimpiai csapatba Makai Zsuzsa került be 1978-ban, a Buenos Aires-i Sakkolimpián, ahol a női csapat ezüstérmét szerzett. Magyar országos egyéni bajnoki címet szereztek: Csom István kétszer, Schneider (az u.n. nyílt bajnokságon) kétszer, Faragó, Lukács és Makai Zsuzsa egyszer-egyszer.

Az 1980-as év sok sikert hozott a Spartacus sakkszakosztályának. A Spartacus Sportklub folyóirata, a Hajrá Szpári 1981-ben így mutatja be a sakkszakosztály életét:

Micsoda esztendő volt 1980! No, nem úgy általánosságban, hanem csak a sakkra értve, szpáris szemzőgöböl. De abból aztán tényleg csodálatos! A Bp. Spartacus férfi sakkcsapata megnyerte a bajnokságot, a nők fél ponttal szorultak a második helyre. Egyéniben a férfiaknál Lukács Péter győzött, a nőknél Makai Zsuzsa, mindketten „természetesen” a szövökezetiek versenyzöi. S hogy mindezt tetézzük: tavaly januárban, a svédországi Európa-bajnokságon négy, a máltai olimpián három Spartacus sakkozó játszott a magyar válogatottban!

„Szerencsére” több felsorolni való már nincs, mert még kételkedni kezdene az olvasó. Illetve, egy sikerről mindenképpen be kell még számolni. Amikor Csom István nemzetközi nagymester, a csapat éltáblása, olimpiai bajnoka és edzője készségesen rendelkezésünkre állt és leültünk beszélgetni, így kezdte:

– Néhány órája érkezünk haza Londonból, ahol BEK-mérkőzésen, kétfordulós összecsapáson legyőztük az angol bajnokot és bekerültünk a legjobb nyolc közé.

– Az év tehát nemcsak jól végződött, de ehhez méltóan kezdődött is . . .

– Mindnyájan úgy érezzük, hogy az eredmények köteleznek minket. Elértünk egy szintet, amiből nem szabad engednünk.

– Illetlenség, de kezdjük az elmúlt év felelevenítését a férfiakkal!

– Ambicionáltuk a győzelmet. Korábban többször nyertünk már csapatbajnokságot, de 1979-ben elvesztettük az elsőséget. Az MTK–VM fosztott meg

Sakk

A fekete-fehér kockás tábla művészei

Csom István

Pintér József

Faragó Tibor

Lukács Péter

Melkai Zsuzsa

minket a sikerélménytől, nekünk ugyanilyen terveink voltak velük... Esélyeinket csökkentette az a tény, hogy számszerűleg kevesebb „jegyzett” játékosunk van, mint vetélytársunknak.

– Mégis sikerült a győzelem. Minek köszönhető elsősorban?

– Annak, hogy versenyzőink egyéni érdekeiket a csapaté alá rendelték. Úgy szervezték versenyüket, hogy lehetőleg ne ütközzön a csapatbajnoki forduló időpontjaival. Erre szükség is volt, hiszen nagyon kevés a tartalékunk és minden fél pontra égető szükségünk volt.

– Hogy állt fel általában a csapat?

– Erősrrend szerint: Csom, Benkő, Faragó, Pintér, Lukács, Haág, Szilágyi, Rigó, Varnusz, Schneider, Cserna, Prelovsky, Pacsay. Benkő nagymester csak fél szezonot játszott, utána mindenki egy táblával „előbbre ült”. Valamennyi játékosunk kiegyensúlyozott teljesítményt nyújtott, de közülük is

kiemelkedik Szilágyi, aki 13 partiból 11 és fél pontot szerzett, Faragó 13-ból 11 pontot gyűjtött, Pintér 12-ből 9 és felet.

– Végig vezetve, meggyőző fölénnyel nyerték a bajnokságot, pedig akadt egy botlás, éppen a legfontosabb meccsen...

– Igen, az MTK–VM ellen minden balszerencsés dolog összejött... Súlyos vereséget szenvedtünk 9.5:4.5 arányban. Kettőn nem játszottak a legjobbak közül, az alsó táblákon pedig nagyon rosszul szerepeltünk.

– Így sem szállt el a győzelem reménye...

– Nem, mert a további fordulóban nagyarányú győzelmeket arattunk. Hét mérkőzésünkön értünk el kétszámjegyű eredményt.

– Talvayelőtt az ifjúsági táblákon vesz-

tették el a bajnoki címet. Most ott nyerték meg...

– Akkoriban igazolt el tőlünk ifj. Károlyi Tibor. Biztos pontszerzőnk volt, s távozását egyhamar nem tudtuk pótolni. Talvay azonban Tolnai Tibor felnőtt a feladathoz, 12 partijából 9.5 pontot szerzett és ez nagyon sokat számított. Nem kevésbé az is, hogy a felnőttek 13 ponttal gyűjtöttek többet, mint egy évvel korábban.

– Az eredmények ismertek. Mi történik azonban a sűrű hétköznapiakon? Hogyan készül a csapat?

– Csütörtökönként találkozunk a Szentkirályi utcai klubban. A következő ellenfél ismeretében ki-ki várható vetélytársát elemzi, megbeszéljük, ki, milyen taktikát válasszon, mindenki átadja korábban szerzett tapasztalatait. Ilyenkor különösebb elemzés nincs, inkább egymással sakkozgatunk. Ked-

den tartjuk az ifjúságiak edzését. Pintér, Pacsay és jómagam edzőként is dolgozunk. Elméleti képzést tartunk, bemutatjuk az érdekesebb játszmákat, elemzünk.

– Bp. Spartacus-játékos lett az egyéni bajnok. Róla se feledkezzünk meg.

– Az olimpia miatt hiányos mezőnyű volt a verseny, de a magyar bajnokság minden körülmények között rangos vetélkedő, így bajnoki címet szerezni is kitüntetett érzés. Három versenyzőnk, Lukács, Rigó és Schneider szerzett indulási jogot, s közülük Lukács Péter meggyőző játékkal, biztosan szerezte meg az elsőséget. Nagymesteri kvalitású, megbízható versenyző, meggyőződésem, hogy nagy jövő előtt áll.

– Úgy tűnik, hogy a Spartacus immár évek óta bejelenti igényét a bajnoki címre. Korábban Pintér győzött kétszer is, most Lukács. És idén?

– Jósolni nem szeretek. Biztosan nehezebb lesz a győzelem, miként a csapatbajnoki ismétlés is. Idén világbajnoki zónaversenyek lesznek, nehezebb lesz az időegyeztetés. Célunk a mindenkori legjobb eredmény elérése.

– S most már ideje a nőkről is szólni...

– Sajnos, róluk jóval kevesebbet tudok mondani. No, nem az eredménytelenségük miatt, sokkal inkább azért, mert nagyon kevesen vannak, mindössze hárman. Makai Zsuzsa, Zsögöny Ilona és Kohlmann Klára alkotja a női csapatot. Tavaly óta beszélhetünk csapatról, hiszen addig Makai Zsuzsa egyedül képviselte a gyengébb nemet. Ilyen körülmények között különösen értékes a szoros második hely. Ami az egyéni bajnokságot illeti, Makai telje-

sen megérdemelten győzött, s bebizonyította, hogy a legerősebbek közé tartozik a közismerten erős magyar mezőnyben.

Talán természetszerű, hogy ilyen sikerek után a válogatottban is megfelelő létszámban képviselteti magát a Bp. Spartacus. De ez nem egyszerű képviselet, sokkal inkább a magyar sikerek hathatós támogatása. Gondoljunk csak Csom István és Pintér József kiemelkedően eredményes vallettai szereplésére. De térjünk vissza a szövetségeitiek „belügyeire”.

– A klubon belül milyen támogatást élveznek?

– Nagyszerűt. A Faipari KISZÖV támogatja szakosztályunkat, annak elnöke egyben a szakosztály elnöke is, Horváth Lajos. Jó a kapcsolatunk vele,

aktívan bekapcsolódik életünkbe, minden tekintetben segítségünkre van. Hasonlóképpen Bertalan Lajos, ügyvezető elnökünk is, aki a Budapesti Építő- és Elemgyártó Szövetkezet elnöke.

– Hányan sakkoznak ma a szövetségeitieknél?

– Körülbelül hatvanan. Öt csapatunk szerepel a különböző bajnokságokban. Büszkék vagyunk nevelőmunkánkra. A korábbi évekkkel ellentétben egyre több tehetséges fiatal sakkozik nálunk, közülük Kelemen arany-, Pfeifer ezüstjelvényes ifjúsági versenyző.

– A korábbi sikerek ismeretében mit tartana jó eredménynek 1981-ben?

– Ha tudnánk tartani az 1980-as, kétségtelül magas mércét, s ha a világbajnoki zónaversenyeken minél több spartacusos versenyző lépne tovább.

Jakab József

Haág Ervin nemzetközi mester levelei a szerzőhöz

Kedves Makai Úr!

Megtaláltam a Spartacus történetéről írott régi feljegyzésemet a helyreállított adatbázisban. A biztonság kedvéért előszedtem a régi Sakkéleteket, és ellenőriztem a leírakat. Ezt jól tettem, kiderült ugyanis hogy sok adat hibás benne. (Nem is dokumentumnak készült.) Most már elég jónak mondható. Tehát megismerhető nagy vonalakban a Spari sakk szakosztályának élete és eredményei. Feltételezem, hogy Önnek ez bőven elegendő. Viszont hiányolni fogja a Zsuzsára vonatkozó dátumokat. (Bár van néhány.) Sajnos, ennek részben az az oka, hogy Sakkéleteim egy részét elajándékoztam Honfi Gyurinak, amikor édesapjáról a könyvet írta és nem találta meg az ő példányait. Tehát forrás nélkül vagyok az 1980-as évekről. Egyébként nem nagyon hiányzott eddig, senki nem kért többet, mint amit jegyzeteimből meg tudtam adni. Ha mégis, akkor Csom István nagymesterhez irányítottam az illetőt, mert Pistának vagy jobb a memóriája, vagy bővebbek a régi jegyzetei.

De Ön okosan tette, hogy Bottlik Ivánhoz fordult, mert ő nem csupán a Sakkéleteket dolgozta föl sakk történeti könyve megírásakor, hanem a napi sajtót is. Tőle számos dátum megtudható.

Szóval, a lényegre térve:

Valamikor 1974 körül éppen a Sakkélet szerkesztőségében dolgoztunk Meleghegyi Csabával, amikor belépett Flórián Tibor főtítkár és egy magas, sudár termetű hölgyet kísért be. Bemutatott bennünket egymásnak – Makai Zsuzsa nemzetközi mester, és mi. Megtudhattuk, hogy Zsuzsa ezután Magyarország fog sakkozni. Azután távoztak... Mi egymásra néztünk és megpróbáltuk összetenni szerény tudásunkat róla. Például, hogy a román sakközös élvonalához tartozik már régóta. Olykor sikerrel ostromolta a Polihroniade-Nicolau-Baumstark triót. Egyszer 1-2. lett a román országos bajnokságban. Rémllett, hogy Nagyváradon élt. Viszont nem emlékeztünk rá, hogy mikor érte el nagy sikerét Szófiában (1967) – ezért lett fiatalon (22 évesen) nk. m., ma már tudom. Sőt 1972-ben a román női válogatott tagjaként játszott is ellenünk. (Vajon tudta-e akkor, hogy néhány év múlva a másik fél oldalán ül?)

Legközelebb akkor talákoztunk össze, amikor megtudtam, hogy sikerült meg egyeznie a Spartacus klubbal – állást kapott valahol, és ettől fogva nálunk játszik. Bizony, nagy szükségünk volt egy erős női sakközösre az úgynevezett „női táblára”, mert előtte csak egy – bár nem gyenge – hölgy játszott ott, de a magasabb pontszám akár a csapatbajnoki címet is meghozhatja nekünk. (Sajnos, azt nem tudom meg-

mondani, hogy ez bekövetkezett-e, de pl. 1977-ben és 1978-ban aranyat szereztünk – éppen az én vezetésemmel. Ami azt illeti, minden magas helyezés számított a klubnál tehát Makai Zsuzsa jó szereplése mindig fontos volt.)

Az viszont egészen biztos, hogy amikor – a szövetségi országos szakfelügyelőjeként – sikerült létrehoznom a női csapatbajnokságot (még ha csak két táblán is), akkor Zsuzsa vezetésével megszereztük az országos bajnoki címet (1980-ban) és előtte az ezüstöt!

Sajnos, kevés csapat követte példánkat és később megszűnt a külön női csb. (Visszaállt a kötelező női tábla.)

Zsuzsától személyesen kérdeztem rá nyelvtudására – ő nem kérkedett vele! – egy alkalommal, amikor a szerkesztőségbe (de nekem) járó British Chess Magazin egyik cikkéből mutattam meg egy nagymester partit és elemzését, amely jól illett Zsuzsa repertoárjába, de a fordításnál valahol megakadtam. Finoman elkérte, hogy hadd nézze meg, hátha megérti, és szinte rögtön megadta a helyes interpretálást. Megtudokoltam, honnan származik a nyelvtudása, hiszen – például nálunk – szinte tilos a nyelvtanulás, pláne az imperialista nyelveké. Röviden csak annyit mondott, hogy két nyelvből van diplomája, felső fokon tudja őket. Az egyik az angol. (Persze

ehhez hozzávehetjük a román nyelvtudását és azt, hogy oroszul is tudnia kellett valamennyit.) Ezért azután többször felkértem a szerkesztőség (illetve később a Sakkszövetség) nevében egyes cikkek, idegen nyelvi részletek fordítására. Mi tagadás, az akkoriban engedélyezett nyomorúságos díjazás ellenében. Megtette. Nyelvtudása nagyban megkönnyítette külföldi útjait, versenyzeit. (Ha sok nem is volt, de akkoriban Nyugaton alig akadt női nemzetközi verseny – talán Svájcban a legtöbbször. Példa Biel, 1979).

Zsuzsa baráti kapcsolatai nem alakultak ki, részben zárkózott természete miatt, részben mert a női sakkozók nem igen jártak klubedzésre, főleg családi okok miatt. Másfelől a többiek vagy vetélytársak voltak, vagy egymást ifi koruktól fogva ismerték. A nőknél akkoriban az is nagy akadály volt, hogy az edzésekre szinte száz százalékban férfiak jártak, akik közül sokan dohányoztak is. (Manapság más a helyzet – részben az én szakfelügyelői érdememnek tudható a kezdeményezés a dohányzás korlátozására, betiltására-, de már a civil életben is elterjedt. Szabad legyen kitérnem arra, hogy jó néhány kedves sakkbárótnak lett korán áldozata hajdani erős dohányzásának.)

Zsuzsa magyarországi sikerei ritkák voltak. Talán azért, mert nem akart részt venni a bajnoki középdöntőkön – bizonyára rangon alulinak érezte, talán munkahelyi elfoglaltsága miatt. De protekciót nem alkalmazhattunk, szigorú szabályaink voltak a felmentésre vonatkozóan. (A férfiaknál is!)

Később pedig jöttek a fiatalok (Porubszky M., Csonkics T., Forró Éva stb.)

Az, hogy 1978-ban bekerülhetett az olimpiai csapatunkba (Buenos Aires) részben romániai sikerei miatt, részben Flórián Tibor főtitkár, Jenei Ferenc női edző-csapatkapitány és az én – elnökségi tag voltam és Zsuzsa edzője, garanciát vállalhattam – ajánlásom miatt történhetett meg. Két évvel később magyar bajnok címet szerzett (1980)! Azonban ez sem járt jelentős anyagi megbecsüléssel. Hazai és nemzetközi eredményeiről bővebben Bottlik Ivánra támaszkodhatunk. (Nekem nincs sem feljegyzésem róla, sem Sakkélet kötetem.)

Megjegyzem, hogy nálunk sem támogatták kellően a női sakkozást – bár hagyományai szépek – csupán azért, mert kevesen vannak. Valóban, a legtöbb nő másként gondolkodik és nem olyan agresszív mint a férfiak, de a kivételek száma nem csekély. A Polgár-család azonban bizonyította, hogy az alkalmasság nem kis részben neveléstörődés kérdése.

Edzői működésemről:

A körülményeket figyelembe véve leginkább a szerkesztőségben találkozhattunk. Gyakran írásban adtam át az átnézni valót, hogy ne legyen megjelenéshez kötve a felkészülése. Külön tekintetbe vettem erős ragaszkodását Szerban Neamtu edzőjének útmutatásaihoz, konkrét változataihoz, ezért ezeken csupán csekély változtatást javasoltam, azt is az élelkebb játékvezetés irányába. Játékát ugyanis túlzottan „akadémikusnak” éreztem, s nem eléggé kezde-

ményezőnek a gyengébb sakkozók legyőzésére. Talán sikerült is a törekvésem, mert jó tanítvány volt (remek memóriával megáldva!) s a Spari csapatában igazán eredményes volt. Különben alighanem túl volt már a fejlődőképes szakaszon (lásd nagy sikerét Szófiában, ami 1967-ben történt), de lehetett más baja is. (Munkahelyi, egészségi, patnerkapcsolati stb., nem tudok róla egyébként, nem szerettem elmondani gondjait és én meg nyilván nem kíváncsiskodtam. Egyébként edzői tevékenységem irányára 1985-től megváltozott, ifikkel foglalkoztam inkább.)

Nem véletlenül emlitem egyébként, mert bizony váratlanul és fájdalmasan érintett rettenetes megbetegedésének híre – s meg is látogattam a Honvéd Kórházban élete utolsó napjaiban (1987.). Nem lehetett neki könnyű elviselni bennünket – de miként is fejezhettük volna ki másként együttérzésünket? Sajnos, hiába volt dr. Liptay főorvos, nk. mester minden erőlködése...

Játszmáit egyébként mindig szemmel kísértem – a klubmeccseken – és a többit is együtt játszottuk de, hibákat, erőnyeket keresve a javulás, a megerősítés érdekében, ahogyan az szokás volt akkoriban. (A számítógépes elemzés még gyenge lábakon állt. Ma már elsődleges.)

Szívélyes üdvözlettel

Haág Ervin nemzetközi mester

Kelt: Budapest, 2009. szeptember 7.

Kedves Makai Úr!

Mit tesz Isten, az egyik éjjel egy tudományos ismeretterjesztő filmet néztem a tevék világáról. Ebben szó esett a Gobisivatagban (Mongóliában) élő ősi tevefajról, amelytől származnak a többi (egypúpú) fajták, de ezek kétpúpúak maradtak. És hogy rettenetesen szélsőséges időjárási feltételekhez és a sivatagi „szinte semmi lét” körülményeihez elképesztően jól alkalmazkodtak. Évezredek óta! Köszönhetően többretegű szőrzetüknek, bundájuknak. Melyhez hasonló nincs a világon!...

És ekkor eszembe jutott a Zsuzsával kapcsolatban egy történet.

Valamikor 1984 vagy 1985 telén a szövetségi sportosztályunk meghívást kapott Mongóliából. Az aktuális évben ugyanis rájuk esett a szövetségi nemzetközi szpartakiád rendezésének sora. De ők csak két sportágban érintettek – az egyik a sakk. Már voltak ők vendéglátók néhány évvel korábban, járt is ott egy Spartacusos kisválogatott. Most újra meghívtak benünket. Ezúttal másokat kerestünk. Azokból, akik még nem jártak ott és ráérnek, no meg van hozzá kedvük. Ilyen voltam én is, mert akkor már nem voltam szakfelügyelő, sőt szabadságot is kaptam a klubtól. Hasonlóképpen Zsuzsa is. Kedvünk pedig volt...

Este Moszkvában szálltunk meg. Külön teremben vacsoráztunk. Mág emlékszem arra, hogy kétféle – ott hétköznapi

számító és olcsó – kaviárból választhattunk és pezsgőt ihattunk mellé. Utána ki-ki nyugovóra térhetett. Én inkább sétálni indultam a gyönyörű havas tájban, a fő látnivalók felé. A Kreml, a Balsjo Tyeátr, a Gorkij utca – ahol a moszkvai sakk-központ található egy régi cári grófi palotáskában – és más relative közeli helyre. Persze másnap hajnalban elég álmos voltam, de a hosszú repülő-útra számítottam, amikor majd kialszom magamat. Tévedtem persze, mert bár TU-104-gyel utaztunk, de azért se csendes nem volt, se nyugodt az út. Utközben megálltunk Irkutzkban és ehettünk valamit a büfében, nekem nem volt kedvem sorban állni. A WC is problémás volt, oroszos nemtörődömség, piszkos stb. Látvány csak egy volt – úrhajós hírességekkel utaztunk együtt. Sokcsillagos tábornokok sétáltak előttünk. De egy másik géphez mentek mint mi. Biztosan a „Csillagvárosba” tartottak (Bajkonurba?), mi meg Ulan-Batorba.

Jó néhány óra múlva meg is érkeztünk. A semmi közepére. Az volt a repülőtér. Előbb az útlevelvizsgálat soha nem látott, mongolarcú katonákkal, tisztviselőkkel. Kint süvöltött a szél, hideg volt nágyon. Űristen, hová kerültünk! Idővel előállt egy autóbusz, amely bevitt minket a városközpontba, a szállodánkba. Úttalan utakon, keresztül a pusztákon. De nem tévedt el, egyszer csak megpillantottuk a várost. Jurtatáborokon át haladtuk a toronyházak

felé. A város nem tűnt valami modernnek, de azért itt-ott üzletet, emeletes épületeket láthattunk a legrosszabb szovjet házigyári építéssel. És egy-két szálloda-étteremfélé. Ahová bejutni is csak süvöltő szélben tudtunk. Lelombozódtunk – nem valami csábító hely. Szállodafelénk csapnivaló, kínymelmen (kicsi, komfort nélküli stb.) csak egy éjszakára fogadtuk el – megmondtuk a tolmácsnak, holnapra kerítsen jobbat, lakhatóbbat. (Megtörtént.) Az ebédvacsora rémisztő volt, pedig a szakács kitett magáért, hiszen magyar vendégmunkás volt, bár tudott magyar ételeket készíteni, de csak az ottani anyagból dolgozhatott. No meg fagyútt adott mindenhez – az kell azon a klímán... Illetve kiderült, az nem is volt igazán tél, csupán egy szeles őszi nap. Később valóban megjavult az idő, késő őszenek mondanám. Az ottani magyarokkal is kapcsolatba kerülünk – vízkutatók voltak, sok éve dolgoztak kint, nekik volt köszönhető a város vízhálózata és néhány vidéki üdülőhely (!!!) vízellátása kutak fúrásával.

A vendéglátás azután megjavult, a program laza volt, ezért városnézésre – Cedenbal-múzeum, Parlament, Sztalin szobor (!!!) – ez talán utolsónak maradt meg a volt birodalomban, de mára már lebontották. S ami a két fő látvány: a városon kívüli – de gyalog sem túl távoli – láma-kolostorok és a világ leghíresebb dinoszaurusz múzeuma, s mindkettő látogatható volt. Mivel a partik gyorsítottak

voltak, hamar befejeződtek, s én mindent megnéztem, amit kellett és érdemes volt. (A partik is sikerültek.) De Zsuzsa szinte semmit sem látott!!! A remekül sikerült kiránduláson meg is kérdeztem tőle, merre járt a napokban, de a válasza meglepő volt: üzleteket keresem. Itt? Ugyan miért? Röviden felelte: teveszőr takarót szeretnék venni. Ezen elcsodálkoztam, hát én bizony ezért nem szaladgálnék, jó gyapjúanyag vagy műszál takaró kapható – és van is – otthon, minek kell az hogy teveszőrből készüljön. (Tévedtem persze, ő jobban tudta mire való.)

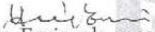
Nem részletezem tovább – csak annyit, hogy az én pótlólagos partibázisomban

volna egy jó játszám a versenyről, de jelenleg nem tudom rárakni a gépre, ahonnan eltűnt. Ezt csak az évszám miatt említem meg, mert abból megtudható, mikor történt az egész. Lehet, hogy Önnek meg van ez? Elutaztunkkor Zsuzsa két nagy csomaggal szállt föl a buszra. Kinézetre takarónak tűnt. Rá is kérdeztem, hát sikerült szerezni? – Igen, a magyarok révén hozzájutottam két nagy takaróhoz. – Érdemes volt annyit szaladgálni? – naívkodtam. – Hát persze, ez a világ legnemesebb és legjobb téli takarója... Ezt én nem tudtam, bevallom. És az is igaz, hogy én szinte semmit nem hoztam emléktárgyakon kívül, de azt sem találám meg ma. (Annyi év után). De

az élményeimet még sorolni tudnám. Viszont még egyszer oda nem mennék... Így nyilatkozott egyébként korábban Prelovsky Laci (mester) is, amikor hívtam Mongóliába. Nem tudtam ugyanis, hogy az első alkalommal verbuvált csapatnak tagja volt – mint nyugdíjas mehetett munkahelyi kikérés nélkül.

Kedves Makai Úr! Nem tudom, lehet-e kezdeni valamit e történetkével, ha igen, örömmel engedem át, és felhatalmazom arra, hogy tetszése szerint rövidítsen rajta, átalakítsa stb.

Kelt: Budapest, 2009. szeptember 14.

Haág Ervin nk. mester

Nagyon érdekes beszélgetéseket és levelezést folytattam Krizsán Edit nemzetközi mesternővel és Bilek István nemzetközi nagymesterrel. Mindketten nagyon jól ismerték Zsuzsát és nagyon jó viszonyban voltak vele. Krizsán Edit többször is találkozott Zsuzsával, elsősorban a csapatbajnokságok alkalmával. Bilek István szövetségi munkakörében – 1978 és 1982 – többször is találkozott Zsuzsával. Többször is beszélgették a sakkéletéről és az élet nagy problémáiról. Egyik eszmecserejükre Bilek István így emlékszik vissza: „Arról be-

szélgettünk, hogy mi, magyarok semmivel sem vagyunk rosszabbak, mint bármely nép, nemzet. Zsuzsa akkor mélyen a szemembe nézett, s azt kérdezte: – Tényleg komolyan ezt gondolod? Sohasem fogom elfelejteni az arckifejezését. Ezt a beszélgetést be is írtam jegyzeteim közé.

Sokat beszélgettünk a román sakkozókhöz fűződő kapcsolatairól. Ezek majdnem mind meg is jelentek az „Örökös Sakkban” című könyvében. Temesvárhoz, magához Pius Brinzeu professzorhoz a Medicina sakkszakosztályának az elnökéhez szoros

szálak fűzték. 1979-ben részt vett egy rangos nemzetközi versenyen Temesváron. Anynyira megnyerte a professzor szimpátiáját, hogy a verseny után egy névjegykártya kíséretében két üveg vörösbort kapott ajándékba. A névjegykártyát és rajta az üdvözlő szavakat most is őrzöm – mondta Bilek István – de a két üveg vörös bort akkor ott megittuk.”

A fenti kis összeállítás Krizsán Edit és Bilek István emlékei.

Csom István nemzetközi nagymester levele a szerzőhöz

Restelkedem, hogy ilyen sokáig nem jelentkeztem, elnézését kérem. Váratlanul egy határidős munkám adódott, majd utána a törökországi korosztályos VB-re kellett kiutaznom. Csak a héten volt lehetőségem, hogy Zsuzsa versenyzői pályájának utolsó szakaszában a Bp. Spartacus tagjaként elért eredményeit visszakeressem.

Én 1977-től kezdődően 7 évig voltam a csapat vezetőedzője, Zsuzsa is 1977-ben igazolt hozzánk. A nálam lévő, Zsuzsára vonatkozó adatok használhatóak, de ezeket kibogarászni és neten elküldeni körülményes lenne. Nem tudom, van-e mód egy személyes találkozásra? Megpróbálok versenyzőtársaitól, Verőci Zsuzsától és Ivánka Máriaától legalább néhány fénykép erejéig anyagot szerezni.

Nem olyan rég Adorján András emailben küldött nekem „A Sakk az én keresztem” című Portisch Lajossal készült

interjúkötetből egy részletet. Ebben – bár név szerint nem nevezi meg – Zsuzsa is egy kedves történet szereplője. Talán érdekes lehet:

„– Említetted, hogy elfogadták a meggyőződésedet. Sose volt ebből kellemetlenség?”

– Nem. Pedig sohasem titkoltam, hogy templomjáró ember vagyok. Nem hivalkodtam a hitemmel, egyszerűen csak tartottam. Elmesélek egy esetet. Argentínában 1978-ban megnyertük az olimpiát. A Sheraton Hotel előcsarnokában másnap reggel Csom Istvánnal meg a női csapat egyik tagjával éppen készülődtünk elindulni a reggeli szentmisére, amikor belénk botlott a csapatvezető, a szövetség elnökhelyettese, »civilben« az egyik minisztérium párttitkára: hova, hova, Portisch elvtárs, ilyen korán reggel. Mondtam: lksz elvtárs, indulunk a templomba, hogy hálát

adjunk Istennek, amiért megnyertük az olimpiát. Pillanatnyi döbrent csend, majd azt válaszolta: nagyon helyes, nagyon helyes... Nehogy félreértés legyen! Ezeket én soha nem demonstratív módon csináltam, nem akartam, úgymond, »megmutatni« senkinek semmit. Egyszerűen arról volt szó, hogy számomra mindig fontos volt, hogy elmehessek a szentmisére, azért, mert jelentett »valamit«, kellett nekem, és erről semmilyen »magasabb szempont« miatt nem lettem volna hajlandó lemondani. Szegényebb lettem volna nélküle. Nem akartam magamat megfosztani tőle. Meggyőződésem, ha hátrább soroltam volna Istent az életemben, a töredékét sem értem volna el, mint amit elértem így. Vele.”

Várom jelentkezését, szeretettel üdvözlöm,

Csom István

1981-1987

Az előző évi bajnokság megnyerése után, Zsuzsa tekintélye jeletősen megnőtt. Több versenyre is kapott meghívást már az 1981-es év elején. Áprilisban Svájcban játszik egy kisebb jelentőségű versenyen, amelyet megnyert. Májusban Plovdivban (Bulgária) játszik, ahol közepesen szerepel.

Július 18 és augusztus 8 között részt vesz a bieli sakkfesztiválon. Szóljon erről beszámolója a Magyar Sakkéletben:

Tizennegyedik alkalommal rendezték meg a hagyományos bieli sakkfesztivált ez év július 18-a és augusztus 8-a között. 1182 résztvevője volt ennek látványossákkéregszemlének! Felsorolni is sok lenne azt a 20 versenykategóriát, amelyben mindenki megtalálta a számára megfelelő csoportot korban és játékerőben is, a férfi nagymesterversenytől a veteránok csoportjáig. Huszonhat nemzet képviseltette magát Ausztráliától Kolumbiáig, Irántól Argentínáig. Most, első ízben egy 10 fős delegáció érkezett az Egyesült Arab Emírátsúkból is Babur indiai edzővel. A fesztivál érdekessége, hogy a július 24-e után induló versenyek egyben a 81. svájci egyéni bajnoki címeket döntötték el több kategóriában.

Kétségtől a legnagyobb érdekldés a férfi nagymesterverseny és a női torna iránt mutatkozott meg. Az előbbi (14 fős) elmozdonyének végeredménye: 1-2. Lobron (NSZK-beli), és Hort (Csehszlovák) 10,5, 3. Stean (angol) 9,5, 4. Wirthensohn (svájci)

9, 5. Tóth (olasz) 8, 6. Kurajica (jugoszláv) 7,5, 7. Grünfeld (izraeli) 7 ponttal ...

Lobron a nagymesterverseny holtversenyes győztese 1979-ben debütált a nemzetközi porondon, pontosan Svájcban a zónaversenyen, amelyet honfitársa, Hübner nyert meg. Az akkor még 18 éves Lobron csupán 4 döntetlent ért el. De ezen a versenyen a fiatal német bajnok, aki egyébként joghallgató, sikeresen rajtolt: 5 pontot gyűjtött az első 6 játszmából. Biztos és bátor játékaival, kockázatvállalásával az első hely mellett sikerült megszereznie a nagymesteri csillagot is. Ez a nagymesterverseny egyben Svájc egyéni bajnoki címét is eldöntötte. A 30 éves tehetséges zürichi könyvelő, Wirthensohn immár másodszor lett Svájc bajnoka!

A tizennyeg résztvevős női nemzetközi torna élcsoportjának végeredménye: 1. Garcia (spanyol) 11,5, 2. Thygesen (dán) 10, 3. Vreeken (holland) 9,5, 4-5. Baumstrak (román) és Veprek (svájci) 9, 6-7. Pritchard (angol) és Bürgin (svájci) 7,5 pont ...

A nőknél a svájci bajnoki címet a jugoszláv származású Veprek Vanda szerezte meg.

A tizennyeg résztvevős ifjúsági tornán Rasmussen (dán) 11,5 ponttal győzött, Miralles (francia) és Howell (angol) 9,5 pont előtt.

A különböző tornákon összesen tíz magyar versenyző vett részt. A nők vetélkedőjén Karakas Éva, Makai Zsuzsa és Sinka Brigitta képviselte élgárdánkat. A férfiak küzdelmeiben

Flesch nagymester, dr. Eperjesi, Sinkovics, Lengyel B., Karsa, Györkös és Boguszlavszkij részt. Salkozóink közül Karakas Éva és Karsa László csoportjában első helyen végzett. A többiek közül Sinka Brigitta harmadik, Boguszlavszkij hatodik és Lengyel Béla nyolcadik helyezése érdemel elismerést.

Jó magam a sakk-újságírók számára rendezett hét fordulós tornán, amelyen 16-an indultak, a harmadik helyet szereztem meg. Mint a fesztivál meghívott vendégét, arra is felkérték, hogy a szépségdíjas játszmák elbírálásában közreműködjek. A sok érdekesség közül is kiemelkedik a verseny egyik legidősebb résztvevőjének, a 80 éves Czerniak nemzetközi mesternek teljesítménye.

A lenyigözö és szinte egyedülálló nagy sakkdemonstráció krónikájához tartozik, hogy a szervezést mintaszéruen oldották meg, amit az ilyen nagy létszámú verseny rendezése területén egyedülállónak lehet tekinteni. A hagyományos fesztivál szervező bizottságának élén Hans Suri és családja, valamint a sajtóközpont vezetője Yves Kravshaar - hogy csak kettőjüket emeljük ki - igazán hatalmas szervező munkát végzett. Svájc sakkéletnek e jelentős tornáját 52 svájci újság népszerűsítette, és 5 különböző hírügynökség juttatta el a világ minden tájára az eredményeket.

Ugyancsak szeptemberben részt vesz a világbajnokság zónaversenyén Bydgoszkan (Lengyelország), ahol igen erős ellenfelek között a középmezőnyben végez. A novemberi országos női döntőn a 4-5. helyet foglalja el. Az év utolsó versenyére Zürichben kerül sor az V. Karácsonyi nyílt versenyre, amelyen kilenc országból 350 versenyző vesz részt. Zsuzsa elnyeri a legjobb női játékosnak kiírt különdíjat.

Elkészült az 1981-es év rangsorolása is. Zsuzsát a FIDE listán a magyar női versenyzők között az első helyen rangsorolják 2145 pontal. Milyen érdekes, hogy a 13 éves Polgár Zsuzsa 1900 pontal már a középmezőnyben foglal helyet.

AZ 1982-ES ÉV ESEMÉNYEI

Januárban Herkules-fürdőn kerül sor a világbajnoki zónaverseny egyik csoportjának a küzdelmeire. Párhuzamosan egy női nemzetközi versenyt is rendeznek 12 résztvevővel. Zsuzsa elutazik Herkules-fürdőre, nemcsak mint versenyző, hanem mint újságíró is. Élményeiről a Magyar Sakkéletben számol be Impressziók a zónaversenyen címmel. A női versenyen különben jól szerepel, a 4. helyet foglalja el nagy riválisa Elisabeta Polihroniade előtt. Márciusban részt vesz Budapesten az Álföldy-émlékversenyen. Zsuzsa játékán érezhető volt, hogy fűti a visszavágás vágya, a nem kielégítő bajnokság után. Ez teljes mértékben sikerült is, még akkor is, ha az utolsó fordulóban egy változatos játszma-

TOLMACEA INTERNATIONAL FEMININ															
Disputat în HERCULANE										Intră zilele 25.I - 5.II.1982					
Loc	Numele și prenumele	Tara	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Pct
1	Anghelova Pavlina	BUL IM	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	7½ 2110
2	Dragošević Antonina	YUG IM	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	7½ 2095
3	Jicman Ligia	ROM M	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	7½ 2065	
4	Makai Zsuzsa	HUN IM	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	7 2120	
5	Polihroniade Elisab.	ROM IM	0	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	6½ 2110	
6	Baumstark Gertrude	ROM IM	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5½ 2095	
7	Goštović Miroslava	YUG M	+	+	0	0	+	+	+	+	+	+	+	5½ 2085	
8	Ghindă Eugenia	ROM M	+	0	0	+	0	+	+	+	+	0	+	5 2015	
9	Gogașea Eleonóra	ROM M	0	+	0	+	+	+	+	0	+	+	+	4½ 1995	
10	Boicu Smaranda	ROM M	0	+	+	0	0	+	0	+	+	+	+	4 1925	
11	Bădică Mariana	ROM M	0	0	0	+	0	+	0	+	+	+	+	3 1965	
12	Olteanu Gabriele	ROM M	+	0	0	0	0	+	+	+	0	+	+	2½ 2020	

ban kikapott és így második helyezését Minoiganak ajándékozta. (Nyert állásban, időzavarban, a 40. lépésben meghúzta az egyetlen vesztes lépést!)

Áprilisban jól szerepel Franciaországban, Hyeres-ben. A versenyen 34 női versenyző vesz részt. A versenyt Polihroniade Elisabeta nyeri, második Garcia, Zsuzsa a 4-7 helyeken osztozik. Május végén, június elején Mongóliában jár a szocialista országok szövetségi csapatainak szpartakiádján, a Budapesti Spartacus csapatával. A csapatban öt férfi és három nő kapott helyet. Zsuzsa az első táblán játszott. A versenyt a Spartacus nyerte meg. Novemberben jelen van a Sakkolimpián Svájcban, Luzernben, mint sajtótudósító és szervező. Az évet a Szovjetunió-beli Szocsiban rendezett sakkfesztivál zárja.

178 | MAGYAR SAKKÉLET

Spartakiád Mongóliában

1982. május 26-a és június 2-a között rendezték meg Ulan Batorban a szövetségi sakkélezió sakkélezió. Ennek résztvevői, akárcsak 1977-ben, a lengyel, a magyar és a mongol szövetségi csapatok voltak. A csapatok 5 férfi és 3 női játékos állítottak ki.

Rézerezedmények:

I. forduló: Mongólia - Lengyelország 2,5 - 5,5; II. forduló: Magyarország - Mongólia 4,5 - 3,5; III. forduló: Lengyelország - Magyarország 2,5 - 5,5.

Végeredmény: I. Bp. Spartacus 10, 2. Start 8, 3. Horsol 6 pont.

A magyar csapat a következők összetételében szerepelt: Pintér József nk. m., Hadg Ervin nk. m., Csorna László nk. m., Schneider Attila és Rigó János FIDE-mesterek; Makai Zsuzsa nk. m., valamint Kurucsi Ilona mester és Zoogyón Ilona mesterjelölt. A győztes csapat vezetői: Bertalan Lajos, a sakkélezió ügyvezető elnöke, valamint Végvári Lipótné, a Nemez és Roetfeldolgozó H. Sz. elnöke voltak.

Impressziók a zónaversenyen

Makai Zsuzsa nemzetközi mester ugyancsak járt Herkulesfürdőn, mégpedig nemcsak mint versenyző, hanem mint látogató is. Ezért következtek most a furdóhely múltjáról és jelenéről, a verseny körülményeiről, hangulatáról feltáró beszámolója, interjúsorozata.

Első ízben rendeztek világbajnoki zónaversenyt Romániában, és ez egyben az eddigi legrangosabb és a legjelentősebb nemzetközi sakkversemény volt a román sakkzóna történetében. A színhely Herkulesfürdő, európai hírű üdülőhely, a tengerszint feletti 160 méteres magasságban 14 fokos évi középhőmérséklettel. A fürdőt már a rómaiak is ismerték, akkori nevei: Ad-aquas Herculi sacra (Herkules szent vizei) és Thermane Herculi ad Melhadiana (Herkules méhadiai fürdő). Újra a XVIII. század első felében fedezték fel, a Monarchia idején már Európa-hírű fürdőhelyé vált, napjainkban pedig világszínvonalra emelkedett. A kis városka számos nevezetessége közül érdemes kiemelni a főterem álló Herkules-szobrot, amelyet a római Herkules-szobor mintájára 1847-ben emeltek. Így tehát nem véletlen, hogy a szobor képest választották a világbajnoki zónaverseny plakátjának díszítésére, illusztrálva az erő és az ész diadalmát.

De a fürdő nemcsak kónes és sós vizeiről híres. Már 1884-ben foglalkozni kezdtek a fürdőhely jellegzetes levegőjének vizsgálatával is – mosléi dr. Ilie Cristescu, közgazdaságtudományi doktor, a fürdőhely igazgatója és a zónaverseny fő szervezője (és sakkimester is). Az a jelenség, amelyről érdemes tudomást szerezni, s amely nagyon hozzájárult ahhoz, hogy Herkulesfürdő a román sakkzóna fellegrvárási vált (Cristescu doktor és a helyi vezetőség sakkzerete mellett): a levegőben végbenemő, úgynevezett természetes negatív ionizálás. Ez a folyamat az

itt feltétele megvilágító gyógyfórássok és a földből kisugárzó rádióaktív hatások nyomán jön létre. Herkulesfürdőn 1 cm³ levegőben másodpercenként 2f00 ionizálás következik be. Össze-hasonlítva képpen megemlítjük, hogy ez a svájci Davosban a 2000-ét éri el, ami a tengerszint feletti 180 méteres magasságban fekvő fürdőhely lérvégjéit úgy alakítja, mintha 4000 méteres magasságban lenne, anélkül azonban, hogy a szervezet véredényeire ez ilyen magasságnak megfelelő nyomás nehezedne. Ez a természetes ionizálás szinte újra tölti a szervezet kimerült akkumulátorait, s a legrovidebb idő alatt pótolja energiavesztéseit. Mivel a sakkzókó idegmegterhelése köztudottan igen magas, a fürdőhely levegőjének a hatását ismervé, nagyon szerezésés döntés volt, hogy a zónaverseny színhelyéül éppen Herkulesfürdőt választották.

A verseny öszkérőpnek teljesebbé tételéhez hadd járuljak hozzá néhány nyilatkozattal, amelyeket a helyezünk szereztem:

– Hogyan is kezdődött? – kérdeztem meg mindenekelőtt dr. Cristescu, akinek elősorban köszönhető, hogy Herkulesfürdő már előkelő helyett vívotta ki a világ hagyományos sakkteremáinak sorában.

– 1976-ban még csak edzőtábor formájában adhattunk helyet a sakkzókónak, utána azonban rendszeresen léte-rehozunk különböző versenyeket. Ezek közül a legrangosabb az 1977-ben járt-szólt Balkán-csapatbajnokság volt, de a többiek: országos bajnokságok, naponai tornák, egyetemi bajnokságok stb. is említésre méltók.

– Mit tudna mondani Herkulesfürdő sakkéletéről?

– Városunk sakkcsapata B-kategóriájú, én vagyok a csapat első táblása. A mesteri fokozatot 1980-ban értem el, s jelenleg betöltöm a város sportnagyon-elnöki tiszttségét is. Ötven leigazolott sakkzókó van. A sakk annyira nép-

szérű lett, hogy üzleteinkben ma már hiányzik a sakk-készlet.

– A szállodában egy nagyon szép plakát invitál a zónaverseny megtekintésére, de a városban egyetlen egyet sem láttam, mely utalna a nagy sakksemményre!

– Mintegy százötven plakátot helyeztünk el, de ezek három napra belül eltűntek, nyilván emelkét vittek el őket. Ez bizony vesztés, de a sakk iránti lelkesedés jeleként is tekinthetjük, így nem bándunk miattuk. Egyébeként ugyanezen sors érte azokat a plakátokat is, amelyek főúrósrókunkban tettünk ki közzemlére.

– Hallhatnánk egy pár szót a párhuzamosan rendezett Herkules '82 sakkfesztiválról is?

– Ez a fesztivál a zónaversenyyel párhuzamosan rendezték meg, mégpedig ház csoportban. A résztvevők (8. és 76. év közt) száma meghaladta az ezret. Itt mindenki megtalálhatta azt a versenyt, amely korának és minőségének megfelelő. Gondolunk arra is, hogy a sakkzókókidagathatók a zónaversenyt is, ezért a fesztivál eseményei délelőtti zajlottak le. Rendeztünk egyébként két nemzetközi férfi és női körmérkőzéses meg-hívások tornáit is.

– Ez a világbajnoki zónaverseny? – Mindent megtettünk, hogy a játékosok és a kísérők számára a legjobb feltételeket biztosíthassuk. A zónaverseny teljes egészében a Román Szállóban bonyolított le. Ennek a szállónak az az érdekessége, hogy a mintegy 2000 évvel ezelőtti létesült római fürdőre épült rá – annak maradványait a szálló épülete teljesen magába zárja. A régi kor emlékeit márcsak mutatja be. Ennek leg-nagyobb ékessége (természetesen a forrásokon kívül) egy Herkules ábrázoló dombormó. Szállónk második emeletén van szazana és úszmedence is, ezek természetesen a sakkzókó rendelkezésére állnak.

– Mik a további tervek?

– A sikeresen lebonyolított zónaversenyből údei bajnokunk, Mihail Suba nagymester továbbjutott, s bíznunk abban, hogy ez a másik nagymesterünknek is

sikerülési fog. Nem titkoljuk: következő terünk valamelyik zónaközi verseny megrendezése. Erre jogos a reményünk, hiszen nyilvánvaló, hogy minden feltételt biztosításra képesek vagyunk.

Herman Krauss, a Román Szálló igazgatója a következőképpen jellemezte a huszonkét játékos:

„Mindenkélt, kiegyensúlyozott emberek. Sok kövél fogyasztanak, és sokat is dohánnyoznak. (Az utóbbi tekintetében nem is résztvevőként örvendésben kivétel képeznek – M. Za.) A versenyen nagyon igénybe veszi őket, fáradtak és megfórtak, a saját világproblémáivannak elfoglatva. Csak ritkán pillantgatnak láttam őket felszólalódnak. Így például Ribli csak akkor oldódott fel, amikor a zsidók forduló után felesége megérkezett. Az ékzés tekintetében – nem mondatjuk, hogy sokat fogyasztanak, de izlésköz ráfúdnál.

És most egy pár szó Subával, a már továbbjutott román nagymesterrel: „Továbbjutásomnak nagyon örülök. Győzhettem volna még néhány pontot, de egypp állást elrontatom fáradtság miatt. Egyik legjobb teljesítményem Sax elleni győzelem. Itt az angol megnyitásmak egy olyan változata került terítékre, amely aránylag ritkán fordúl elő. Én vezettem a világos bábokat. Győzelget áldoztam, s olyan útra terelődött a játék, amelyet vídágossal elfelejttem is kedvel. Vezért ócsárdtunk, de támadásomat mégis meg tudtam tartani, sikerült az áldozott gyalog visszanyerése is, sőt, még egy másikat is szeretem melléje. A játszma után már nem tartott sokáig. Szándom, hogy a többi román résztvevőnek olyan nyugánnyal játékos. Ribli Zoltán teljesítménye ragyogó, különösen a verseny első felében állandóan nyeresé jezőst.

Ribli Zoltán nagymesterünkra, a győztest, állt tudtuk szóra birni: „A rendezés kitünó volt! Semmivel sem maradt el a többi nagy világbajnokságtól. A városka is nagyon szép, igazán jól éreztem magam ebben a környezetben!”

Némi megemeltet okozva reméltik ezerepelt Szanipák nk. mester (Lengyelország) is. De ő sem volt túlságosan bőbeszédű: „Örülök, hogy sikerült kvalifikálnom magamat a körmérkőzésre, számomra már ez is nagyon jó teljesítmény. A továbbjutók toronnyagasan kiemelkedtek a mezőnyből. Kitünó volt a verseny lebonyolítása is!”

Makai Zsuzsa

A magyar sakkozók 1982. évi hazai értékszámai

Nemzetközi nagymesterek

Petronicsné Verőci Zsuzsa	2310
Ivánka Mária	2295

Nemzetközi mesterek

Porubszky Mária	2230
Makai Zsuzsa	2210
Karakas Éva	2150
Honfi Károlyné	2075
dr. Krizsán Gyuláné	2030
Lángos Józsa	1970

1983 február közepén mint tudósítót Herkules-fürdőn jár egy nagyszabású tornán. A versenyen 550 játékos vett részt. Május 10 és 15 között az NSZK-ban Hofheimben játszik a Spartacus csapatával és férfi táblán jól szerepel. Május 23 és június 2 között Görögországban, Teszalonikában játszik, az első Fehér Torony nevű nemzetközi versenyen, ahol az első helyen végez. Végeredmény: 1. Makai Zs. 7,5 p.; 2. Kántor J. (Románia), 7 p.; 3. Lidia

Jicman (Románia), 6 p.; 4. Kovden (Görögország), 6 p.; 5. Mihailiden M. (Görögország), 2 p.; 6. Mihailiden K. (Görögország), 1,5 p. Júliusban az Amerikai Egyesült Államokban és Mexikóban turnézik. Sajnos ezekről a versenyekről nem rendelkezem részletekkel.

Az év végén Zsuzsa részt vesz Budapesten a női szuperbajnokságon, ahol elég gyengén szerepel. A 8. helyen végez 4,5 ponttal. A verseny elején már összekerült a legjobbakkal. Verőcivel gyaloghátrányos állásban vesztett. Ivánka Máriával sötéttel remizett. Mádl Ildikó ellen sötéttel jól állt, ellenfele a 18. lépésben döntetlent ajánlott, Zsuzsa ezt nem fogadta el, majd hibázott és a 27. lépésnél vesztett.

Erről a versenyről Földeák Árpád így számol be:

Kelvetés Péter!

Remélem, ezt a lapot sikerül emlékbélyegképpé is elbírálom. A naprendelő elrendődött, Zsuzsa morolán olyan volt, hogy az elején leváltó sime a legjobbnakul. 1. f.: Verőci ellen sötéttel jól harcolta magát, de verőci sime gyaloghátrányos állást vonított. 2. Nagy H. ellen ritajossal sime remiz. 3. Ivánka ellen sötéttel remiz. 4. Karakasai ellen ritajossal remiz. 10. lépésben, Zsuzsa W, elempile 5! perced komulit el. (Nem látom). 5. Mádl ellen sötéttel jól állt, elempile a 18. lépés-

ben döntetlent ajánlott, W. nem fogadta el, majd hibázott és a 27. lépésben vonított. (Ezt nem vettem észre). 6. (ma) deb. a 20. lépésig kivétel nélkül Románia elleni játékosra mindig, utána jó állású volt. — Este bevonult a rivális, hogy a játékma függőben maradjon. = XI.30. Tegnap a Románia-játékosok függőben döntetlent ajánlott. Zsuzsa sime jól állt, de valahol kivételként ellenfele. = XII.1. Tegnap. Mátka ellen a függőben ezt eldöntetlent. Máj 4. perced remiz. 3 pnt. utána sime a 80%-os! Nem könnyű! Remélem, a zert feljebb jön.

*hírekettel ööl
Walter*

ZSUZSA BETEGSÉGÉNEK ELSŐ JELEI

1984 januárjában Călimănești-en az ismert Olt-völgyi (Románia) gyógyfürdőhelyen játszik, ahol a 2. helyet foglalja el, majd február-márciusban Nagyvárad mellett a Félix-fürdőn versenyzik a Félix Kupán. Áprilisban Bécsben versenyzik ahol Lemacsko 7,5 p. után Macsekkel együtt a 2-3 helyen osztoztak 6,5 pontal.

Júniusban kénytelen bevonulni a Honvéd Kórházba, ahol egy műtéten is átesik. Első jelei mutatkoznak meg későbbi végzetes betegségének.

Nagy akaraterevel a nyár folyamán egészségi állapota sokat javul. Így szeptemberben részt vesz Balatonberényben egy nyílt versenyen, ahol egész jól szerepel. Az év végén jelen van a szaloniki Sakk-olimpián, mint a szervezőbizottság tagja. Zsuzsa leveleiben a következőket írja szüleimnek: „A csapatversenyeken nagyon sokan ellenem szurkolnak, de majd valahogy elviselem. Az egyik mérkőzésen Csom Etelekvál játszottam és sötéttel 25 lépésben nyertem, az ellendrukkerek bánatára. Sajnos egészségileg nagyon rossz állapotban vagyok. Egy szerdai napon délben egyszerűen képtelen voltam az utcán lábon állni, szörnyű fájdalmaim voltak. Nagy nehezen bementem a kórházba, ahol az ügyeletlen formálisán fetrengtem az ágyon. (Ezután került sor a fentebb említett műtéti beavatkozásra.) Betöltöttem az ötödik hetet a kórházban, jobban vagyok, már jární is tudok és állóképességem is nő. Csak a derekam fáj nagyon.”

Szeptemberben Zsuzsa együtt van szüleimmel Bécsben, majd Budapesten. Itt is a derekfájásra panaszkodik. Nagy akaratereőről tesz tanúságot és ősszel részt vesz a csapatbajnokságon. A Spartacus női csapata az 5. lesz. Zsuzsa 10 játszmából 7,5 pontot szerez.

AZ 1985-ÖS ÉV ESEMÉNYEI

Az év elején Romániában, Călimănești-en és Félix-fürdőn versenyzik. Július elején már otthonosan vesz részt a svájci Bielben, egy női nemzetközi versenyen. A versenyen 23 hölgy vesz részt. Az eredmények a következők: 1. Makszimovics (Yu.), 6,5 p.; 2-5 Makai Zsuzsa, Grosch Márta, Fischdick (NSZK), Mira 6 p.; 6-8. Csonkics Tünde Nagel (Hollandia) és Wohlers (NSZK), 5,5 p.

Megjelent az új Élő rangsorolás. Zsuzsa 40 pontot nyer és így 2165 ponttal csak Polgár Zsuzsa, Verőczy Zsuzsa, Ivánka Mária és Grosh Márta előzik meg. Augusztusban az Uzsoki kórházban újra megműtik és egyelőre eltiltják a versenyzéstől.

Lassan megerősödik és így október 5 és 20 között a FIDE felkérésére tolmácsol, a Szirákon megrendezett Nemzetközi Sakk Nagymester versenyen. Végig elkíséri a FIDE főtitkárt, Campomanes urat és tolmácsolása nagy sikert arat. A versenyt lezáró sajtókonferencián, az angolon kívül spanyolul is tolmácsol.

Decemberben pár napra hazajött Váradra. Utólag tudtuk meg, hogy azt mondta Édesanyámnak: „Napjaim meg vannak számlálva.” Nem értettük és nem akartuk elhinni. De visszapergetve az eseményeket bizonyos magyarázatot kapunk. Miről is van szó? Ez év augusztusában és szeptemberében Feleségemmel együtt egy

magyarországi és egy felvidéki körúton tettünk részt. Augusztus 28-án minden bejelentés nélkül meg akartam látogatni Zsuzsát. Meglepetésemre nem fogadott és nem is értettük, hogy miért. Szeptember 8-a után újra próbálkoztunk és ezután pár kellemes napot töltöttünk el együtt. Ekkor tudtuk meg, hogy augusztus 15-én megoperálták és azon a 28-i napon nagyon rossz idegállapotban volt. A fentiek dacára, állandóan titkolózott és nem avatott be egészségi- és lelki állapotába. Így szinte semmit nem tudtunk Neki segíteni, esetleg tanácsot adni. Szomorúan állapítom meg, hogy kizárt köreiből.

Zsuzsa 1986. január 10. és 20. között újra részt vesz Călimănești-en egy nyílt versenyen. A versenyt régi csapattársra, Gerti Baumstark nyerte meg 7 ponttal. Zsuzsa 6,5 ponttal a 3. helyet foglalja el. Kellemes meglepetés volt számára, hogy meglátogatta Zsuzsát régi ismerősöm Tunaru Ioan úr, a Râmnicul Vâlcea-i Áramszolgáltató Vállalat igazgatója, aki nagy tisztelője és ismerője volt a magyar történelemnek, kultúrájának és sportnak. (Ilyen kellemes meglepetések is vannak.) A Hyeres-ben megrendezett áprilisi versenyen 7 forduló után még vezetett Joszeliánival együtt 5,5 ponttal, de a végén 11 forduló után csak a középszőnyben végzett.

Zsuzsa májusban részt vesz Havannában a Capablanca emlékversenyen. Erről a versenyről a következőképen számol be:

„Május 16-án utaztam repülővel Prágába. Onnan a brit szigetek majd Kanada érintésével érkezünk meg Havannába. Fejedelmi körülmények között vagyunk ellátva. A házigazdák nagyon kedvesek. A női versenyen 12 meghívott vesz részt, köztük a román Nutu.“

Zsuzsa második lett 7,5 ponttal.

A torna végeredménye: 1. Joszehiani (szovjet) 9,5 2-3 Makai Zsuzsa, Nutu (román); 4-5; Ramon, Brustmann (lengyel); 6-7 Zajceva (szovjet), Framata 5,5; 8 de Armas 4,5; 9 P. Hernandez 4; 10-11 Palao, Caxdajal 3,5; 12 Voldas 1 pont.

A torna legrövidebb győzelmét amelyet a sorsdöntő utolsó fordulóban játszott, a Zajceva elleni játszma volt. Lássuk ezt a játszmat.

Vezérgyalog megnyitás.

Zajceva - Makai

1. d4 Hf6 2. Hf3 d6 3Fg5 Hbd7 4. Hbd2 e5 5 e4 c6 6. c3 Fe7 7. h3 Vc7 8. Fd3 Hf8 9. Fc2 Hg6 10. Ve2 a5 11. Bd1 0-0 12. Hf1 b6 13. g4 d5 14. dxe5 Hxe4 15. Fxe7? Hf4 16. Fxf8?? 0-1 Hg2 sakk és matt.

Júliusban azt írja, hogy orvosi ellenőrzésre kell menjen és minden eddigi orvosi papírját be kell mutatnia. A levélből árad az optimizmus és a jókedv.

A DUBAI SAKKOLIMPIA

Augusztusban megkapja a hivatalos meghívót a Dubaiban megrendezésre kerülő Sakkolimpiára. Zsuzsa mint sportújságíró, a rendezők felkérésére a sajtóközpont és a tájékoztató (az u.n. bulletin) szerkesztőségének munkatársaként vesz részt. Október 22-i levelében ezeket írja: „Holnap d.e. repülök Kuwait-on keresztül Dubaiba. A repülőút összesen 4 óra, az időeltolódás szintén 4 óra.“

Élményeiről a Magyar Sakkélet 1987-es februári száma részletesen beszámol. Úgyis szintén a számtalan, sok fénykép is gazdag élménytárról tanúskodik.

Milyen érdekes, a Magyar Sakkélet 1987/2 száma közli a női magyar játékosok élvlistáját 1987 I. félévben. Ezen Zsuzsát a következőképpen rangsorolják:

2495 Polgár Zsuzsa; 2415 Verőci Zsuzsa; 2355 Polgár Judit; 2350 Mádl Ildikó; 2290 Ivánka Mária; 2280 Polgár Zsófia; 2270 Csonkics Tünde; 2260 Makai Zsuzsa.

ZSUZSA UTOLSÓ HÓNAPJAI

A dubai vidám hangulatot, hazatérése után újra a kórházi váltja fel. December 28-án a kórházból a következőket írja: „Sajnos amióta hazajöttem, egyre rosszabbul vagyok. Úgy néz ki, hogy mellhártya gyulladásom van.“

Az 1987-es év első hónapjai eseményeiről általában, a Zsuzsa betegségről, majd haláláról Dr. Liptay László leveléből tudunk tájékozódni. Ő ezeket írta szüleimnek: „Szomorú kötelességemnek teszek eleget, amikor Zsuzsa leányuk megbetegedéséről és haláláról számolok be. Zsuzsa halála minden barátját váratlanul érte. Ennek oka az volt, hogy kifejezett kívánságként közölte velem ez év januárjában, hogy bármi legyen is a baja, senki ne tudjon betegségről. 1984-ben amikor végzetes betegsége még nem jelentkezett, hanem csak ischias syndromával feküdt nálam, hasonló határozottsággal közölte azt az óhaját, hogy betegségének a ténye ne kerüljön nyilvánosságra. Az első műtét során nem találtak áttétet és távoli metastasiái sem voltak. Ez után besugárzás és kombinált cytostaticus kezelés következett. Zsuzsa ezt követően panaszmentes volt, még 1986 novemberében sem volt panasz. December utolsó napjaiban keresett fel hirtelen fellépő kínzó mellkasi és deréktáji fájdalmak miatt. Sajnos az elvégzett vizsgálatok sokszoros, kiterjedt metastazisokat mutatnak ki. A kezelés hatására néhány hónapig jobban volt, a kórházban viszonylag keveset tartózkodott, csapatversenyeken játszott, dolgozott. Campománes, FIDE főtítkárlátogatása során például végig Ő látta el a tolmácsi feladatokat. Bízott abban, hogy meggyógyul.

Áprilisban hirtelen rosszabbodás következett be állapotában. Májmetastasisai kiterjedtek lettek. Ezt követően már nem lehetett javítani állapotán. Fokozódó fájdalomait nagy lelkierővel tűrte el, hétvégeken hazament, a javulás legkisebb jelére is bizakodóvá vált. Fokozatosan rosszabbodó állapota után májkóma lépett fel és ezt követően május 12-én meghalt.

Zsuzsa betegsége és halála engem is nagyon megrázott, mert kilenc éve nagyon jó baráti viszonyban voltunk. Másokhoz hasonlóan én is nagyra becsültem intelligenciáját, magas szintű nyelvtudását, kulturált és szeretetre méltó egyéniségét. Az 1978-as Sakkolimpián töltöttünk együtt először hosszabb időt, és múlt év novemberében Dubaiban is gyakran találkoztunk. Ő, mint a rendezőbizottság tagja, alig felmérhető segítséget nyújtott mind a férfi, mind a női csapatnak."

Földeák Árpád az utolsó év áprilisában a következőket írja: „Zsuzsát időnként látom csak. Néha azt mondja, hogy fáradt. A csapatbajnokságokon – ha tartalékként is – rendszeren részt vesz és ez jó jel. Ugyanakkor beszámolt a derékfájásairól. Egy nagyon jó injekciókúra hatására a fájdalom megszűnt.” Árpád húga, Gabi, január 2-án meglátogatta Zsuzsát a Honvéd Kórházban. Állva, derűsen fogadta Gabit és csak általánosságokban beszélt betegségéről. Április elején Zsuzsa hirtelen nagyon rosszul lesz, bekerül újra a kórházba. Sajnos

állapota fokozatosan rosszabbodik, majd május 11-én kómába esik. Május 12-én, egy keddi nap délutánján elhunyt.

NEKROLÓG HELYETT

Nekrológ helyett tekintjük át Makai Zsuzsának a sors által, oly rövidre szabott életútját.

13 éves korában aratja első országos egyéni sikerét és nem egészen hat év alatt már a legjobb román női versenyzők egyenrangú vetélytársa. Három alkalommal végzett holtversenyben, elsőként a román bajnokság döntőjében, négy alkalommal volt főiskolai bajnok Romániában. A Medicina Temesvár színeiben Baumstark Gertruddal együtt négy alkalommal nyerték meg az országos női csapatbajnokságot. Előbb az ifjúsági, majd a felnőtt román válogatottban mindig kimagasló teljesítményt nyújtott.

Magyarországra való áttelepülése után, a magyar női csapat tagjaként az 1978-as Buenos Aires-i Sakkolimpián ezüstérmet szerzett. 1980-ban megnyeri a magyar női bajnokságot. A döntő utáni nyilatkozatában, amelyet a szaksajtó is leközölt, a következőket mondta: „Az a csillag, amit lehoznék, bennem ragyog. Édesapámtól kaptam még Nagyváradon és beragyogta egész gyermekkoromat. Ő tanított a sakk-lépésekre és bevezetett kivételes értékű sakk-könyvtárába. Rám ruházta a sakk-szeretetét. Bár két diplomám is van az idegen nyelvek ismeretéből, a sakkversenyek

– és a rájuk való készülődés –kitöltik életemet. S milyen a sors? A Magyar Bajnokság megnyerésével én is küldtem csillagot orvos-sakkmester Édesapámnak."

Zsuzsa számtalan nemzetközi tornán vett részt, több első helyet szerezve. Oszatlan megbecsülést szerzett a szakemberek népes taborában is. Kitűnő felkészültsége és nyelvismerete elismeréseként többször is meghívták a Sakkolimpiákra, a szervezőbizottságba. Még súlyos betegként is jelen volt 1986-ban, a Dubaiban lebonyolított Sakkolimpián.

1987. május 12-én eltávozott az örökkévalóságba.

Meleg hangú részvétet nyilvánító levelet írt Édesapámnak Pius Brînzeu professzor, a Temes megyei sakkbizottság elnöke és a Medicina sakk-klub vezetője. Az eredeti levél a román nyelvű részben olvasható. Sokatmondó a levél bevezető része, amely így szól: „A mi szeretett Zsuzsánk halálhíre mélyesen elszomorított, annál is inkább, mert szép emlékeket őrzünk róla..."

Édesapám egyik levelében a következőket írta: „Olyan volt, mint a mitológiai Kasszandra, akit Apollon isten jóstehetséggel ruházott fel, de azal bűntette, hogy senki sem fog hinni neki! Pontosan így volt. Többször is hangoztatta »Napjaim meg vannak számlálva«. Hogyan hittünk el egy ilyen tragikus véget, amikor a következő pillanatban már nevetett, tervezett, utazni készült, lakást akart cserélni. Aki a

halálra készül nem így viselkedik. Igaza volt annak, aki megjegyezte, hogy úgy halt meg mint egy igazi sakkozó. Mert a jó sakkozó tudja: ha rosszabbul is áll, látja azt, hogy a játszma veszve van, de nem adja fel és bízik, hogy hátha-hátha meg lehet menteni a játszmát, és így nincs minden elveszve. Pedig most a halállal játszott és azt legyőzni még Ő sem volt képes."

2007-ben így emlékeztem meg Zsuzsa pályafutásáról a Magyar Sakkéletben:

"Majd jövök"

Húsz éve halt meg Makai Zsuzsa nemzetközi mester

„Hihetetlen, de már 20 éve, hogy más vizekre eveztlél. 1987. május, soha sem hittem volna, hogy öntök közül a legkisebbnek kell legelőszőr elmennie. Emlékszem a születésedre, harcoóra a gyermekparalízissal szemben. A biciklizés, az úszás nálad nem a gyermekkor vidám perceit idézi, hiszen jártai tanulárod részei voltak. És aztán a SAKK, így nagybetűvel, hiszen ez a szellemi sport segített átveszelné a kamazsokor megpróbáltatásait, ami fogyatékoságod miatt duplán nehéz volt. Szerencsére édesapánk felismerte, hogy van érzéked e sporthoz, és Tartakower híres mondása, „szerezd a sakkot, és akkor a sakk is szeretni fog téged”, segített. 1958, tizenhárom éves vagy, amikor a nagyváradi csapat edzője, Karácsonyi László, megsejtette benned a tehetséget, beválogatott a csapatba. Igaza volt. Elsőként fejezted be a játszmát, legyőzve ellenfeledet. Elindultál, innen kezde a sakk tölti ki minden szabadidődöt. Az eredmények önmagukért beszélnek:

1959 téli ifjúsági spártakiád I. hely, 1964 mesterjelölt leszel, 1966-ban a felnőtt országos román női bajnokságon egyforma pontszámmal Elisabeta Polihroniadeval I. helyezést érsz el, igaz román bajnoki címet soha sem nyertél, de mindig ott voltál az élvonalban. A sakk megváltoztatta életedet, ismert, fontos személy lettél. A tanulás mindig fontos volt, olvasol, a románát, németet, franciát, angolt és az oroszát anyanyelvi szinten beszéled. Óriási akaraterőd legyőzte a gyermekkori betegséget, pályád félféle ivelt. 1966 felvételizel a Temesvári Egyetem angol-román szakára, ekkor kerülisz kapcsolatba Pius Branzeu orvos professzorral, aki a MEDICINA sportklub elnöke, a sakkcsapat vezetője. Örömmel beválasztott csapatába. Te és Baumstark éveken keresztül uraltok Románia felnőtt női csapatküzdelmeit, és az országos egyetemi bajnokságokat. 1970-ben női nemzetközi mesteri címet szerzel, 1976-ban országos ezüst érmet

leszel, ennek ellenére nem engednek ki a világbajnoki zóna versenyre, megalázó módon a vonatról szállítanak le. Ekkor döntesz úgy, áttelepülsz Magyarországra. 1977 a magyar országos női döntőben 3. vagy, majd 1978-ban beválasztanak a magyar női sakkválogatotba, amely Buenos Airesben ezüstérmet szerez. 1980 magyar bajnok leszel. A sakk világában elismert személy lettél, nyelvismereted hozzásegít, hogy 1986-ban, Dubaiban a sakkolimpia szervezőbizottsági tagja lehettél, a sajtóközpont és a bulletin szerkesztőségének munkatársa. Senki nem sejtette, hogy milyen nagy beteg vagy. Ma is nyomasz, hogy nem avatnál bizalmadba, és gyakori kijelentésed, „hogy napjaim megvannak számlálva” ellenére nem éreztem meg a veszélyt. 1986-ban a XXI. Capablanca emlékverseny női csoportjában az előkelő 2-3. helyet szerezted meg 9,5 ponttal. A torna legrövidebb játszmáját Zajceva ellen vívtad:

VEZÉRGYALOG MEGNYITÁS A46

Zajceva-Makai

1.d4 ♘f6 2.♘f3 d6 3.♗g5 ♘bd7
4.♘bd2 e5 5.e4 c6 6.c3 ♗e7 7.h3 ♖c7
8.♗d3 ♘f8 9.♗c2 ♘g6 10.♖e2 a5
11.♗d1 0-0 12.♘f1 b6 13.g4 d5
14.dxe5 ♘xe4 15.♗xe7? ♘f4
16.♗xf8?? ♘g2 matt.

Azóta hiányoznak a hazai páros meccsek, amikor is tisztátránnyal játszottál velem. Sohasem hittem volna, hogy veszíthetsz. Most lennél 62 éves.

Makai Zoltán

Makai Zsuzsa nemzetközi sakk mesternő versenyeredményeinek táblázata 1959 és 1986 közötti években

Év	Hely	Verseny	Helyezés	J	+	=	-	Pont
1959	Slănic Moldova	Román Orsz. Ifi. Téli Szpártakiád	1	6	6	-	-	6
1960	Temesvár	Román női bajnokság	12-13	15	4	4	7	6
1961	Bukarest	Román női bajnokság	12	15	3	7	5	6,5
1962	Brassó	Román női bajnokság	8	15	4	6	5	7
1964	Nagyvárad	Román női bajnokság	7	17	6	8	3	10
1965	Rusze	Bolgár–Román ifi találkozó	-	2	1	1	-	1,5
1965	Brassó	Román–NDK női találkozó	-	2	2	-	-	2
1965	Herkulesfürdő	Román női bajnokság	8	14	4	6	4	7
1966	Ploiești	Román–jugo. Női találkozó	-	2	2	-	-	2
1966	Konstanca	Román női bajnokság	1-2	13	8	3	2	9,5
1966	Bukarest	Román–lett vegyes csapat v.	-	2	-	2	-	1
1967	Sinaia	Román női főiskolai bajnokság	1	10	9	1	-	9,5
1967	Bécs	Osztrák–román női csapat találkozó	-	2	1	1	-	1,5
1967	Lipcse	NDK–román női csapat viadal	-	2	1	1	-	1,5
1967	Szofia	Nemzetközi női	1	11	6	5	-	8,5
1967	Riga	Lett–román vegyes csapat v.	-	2	1	1	-	1,5
1967	Arad	Román női bajnokság	6	14	4	8	2	8,0
1968	Sinaia	Román főiskola bajnokság	1	10	9	1	-	9,5
1968	Vrnjacka Banja	Jugo.–román női találkozó	-	2	2	-	-	2
1968	Piotrków Tribunal sky	Nemzetközi női verseny	1-2	10	4	6	-	7
1968	Nagyvárad	Román női bajnokság	5	14	4	8	2	8
1968	Kolozsvár	Román–magyar ifi. mérkőzés	-	2	-	1	1	0,5
1969	Sinaia	Román főiskola bajnokság	1-2	10	8	2	-	9

Év	Hely	Verseny	Helyezés	J	+	=	-	Pont
1969	Ploiești	Román-lengyel női viadal	-	2	2	-	-	2
1969	Lublin	Sakkolimpia	-	8				6,5
1969	Lublin	Nemzetközi verseny	4-5	11	4	6	1	7
1969	Veselina nad Moravou	Világbajnoki zóna verseny	13	16	4	5	7	6,5
1969	Piatra Neamț	Román női bajnokság	5	13	5	7	1	8,5
1970	Sinaia	Román főiskola bajnokság	1	10	8	2	-	9
1970	Poznan	Lengyel-román női csapat v.	-	2	-	2	-	1
1970	Sinaia	4. Nemzetközi női verseny	3	12	4	6	2	7
1970	Szofia	Nemzetközi v.	4	10	2	8	-	6
1970	Ploiești	Román női bajnokság	5-6	15	7	6	2	10
1971	Brassó	Nemzetközi női verseny	5-6	13	3	9	1	7,5
1971	Kolozsvár	Román-magyar női viadal	-	6	2	4	-	4
1971	Brasso	Román-lengyel női viadal	-	6	3	3	-	4,5
1971	Szofia	Nemzetközi női verseny	1	10	6	4	-	8
1971	Brasso	Román női bajnokság	3-4	15	8	7	-	11,5
1972	Belgrád	Nade Kudrne emlékverseny	4	11	5	4	2	7
1972	Szarajevo	Jugo.-román női csapat viad.	-	4	1	3	-	2,5
1972	Lodz	Lengyel-román női viadal	-	6	3	3	-	4,5
1972	Budapest	Magyar-román női csapat viadal	-	6	-	4	2	2
1972	Brassó	Női nemzetközi verseny	4-6	13	4	6	3	7
1972	Kolozsvár	Román női o.b.	2	15	8	7	-	11,5
1973	Brassó	Román-magyar női viadal	-	5	1	4	-	3
1973	Temesvár	Nemzetközi női verseny	10	13	1	10	2	6
1973	Brassó	Női Balkán n.k. bajnokság	2	6	2	3	1	3,5
1973	Brassó	Országos női bajnokság	4-5	16	9	5	2	11,5
1974	Budapest	Magyar-román női viadal	-	6	2	3	1	3,5
1974	Lipeck	Nemzetközi női verseny	3	11	4	7	-	7,5
1974	Brassó	Nemzetközi női verseny	5-7	12	3	7	2	6,5

Év	Hely	Verseny	Helyezés	J	+	=	-	Pont	
1974	Temesvár	Román női bajnokság	1-2	13	8	4	1	10	
1974	Szabadka	Nemzetközi női verseny	4	14	4	10	-	9,0	
1975	Szatmárnémeti	Román–magyar női viadal	-	6	3	3	-	4,5	
1975	Nagyvárad	Nemzetközi női verseny	4-6	11	3	6	2	6	
1975	Temesvár	Nemzetközi női verseny	3	13	6	5	2	8,5	
1975	Pola	Világ bajnoki zóna verseny	5-7	17	6	8	3	10	
1975	Alexandria	Román női bajnokság	2-3	14	7	6	1	10	
1975	Belgrád	Jugo.–román női viadal	-	4	2	2	-	3	
1976	Piatra Neamț	Román női országos bajnokság	1-2	15	7	8	-	11	
1977	Budapest	Magyar Női bajnokság	3	15	4	11	-	9,5	
1978	Budapest	Alföldy László emlékverseny	10-11	13	2	7	4	5,5	
1978	Biel	Nyílt vegyes svájci verseny	-	11	-	-	-	4,0	
1978	Makó	Magyar–román női viadal	-	6	1	5	-	3,5	
1978	Buenos-Aires	Sakkolimpia	-	10	5	4	1	7,0	
1979	Zalaegerszeg	Világ bajnoki zóna verseny	2	9	3	6	-	6	
		Második rész	6	6	1	2	3	2	
1979	Bagneux	Nemzetközi női	2	11	3	8	-	7	
1979	Biel	Nemzetközi női	2	13	8	5	-	10,5	
1979	Arad	Román–magyar női viadal	-	6	1	5	-	3,5	
1979	Budapest	Magyar női bajnokság	3-5	13	7	4	2	9	
1980	Hyeres	Nemzetközi női verseny	8	11	-	-	-	6,5	
1980	New-York	Nemzetközi női verseny	1	-	-	-	-	5,5	
1980	London	Nemzetközi női verseny	2-3	-	-	-	-	4,5	
1980	Budapest	Magyar női bajnokság	1	11	6	5	-	8,5	
1980	Zürich	Karácsonyi torna	Legjobb női díj						
1981	Svájc	Nemzetközi női verseny	1	5	4	1	-	4,5	
1981	Plovdiv	Nemzetközi női verseny	4-8	10	3	4	3	5,0	
1981	Biel	Sportújságírók versenye	3	7	-	-	-		

Év	Hely	Verseny	Helyezés	J	+	=	-	Pont
1981	Bydgoszk	Világ bajnoki zóna verseny	11	17	3	10	4	8,0
1981	Budapest	Magyar női bajnokság	4-5	14	6	4	4	8,0
1981	Zürich	Nemzetközi vegyes svájci v. Legjobb női díj		7				
1982	Herkulesfürdő	Nemzetközi női verseny	4	11	3	8	-	7
1982	Budapest	Alföldy László emlékverseny	3-4	14	5	6	3	8
1982	Hyeres	Nemzetközi női verseny	4-7	11	5	4	2	7
1982	Mongolia	Szövetkezeti szpartakiád a Szpartakusszal	-	2	2			2
1982	Balatonberény	Nemzetközi női verseny			6			
1982	Szocsi	Nemzetközi női verseny	10	13				5,5
1983	Hoffheim	Németországi turné Szparival						
1983	Thesszaloniki	Fehértony nemzetközi női	1	10 / 2 fordul/				7,5
1983	USA	Nemzetközi női verseny						
1983	Mexiko	Nemzetközi női verseny						
1983	Budapest	Női szuper-bajnokság	8	11	1	7	3	4,5
1983	Biel	Újságírók nemzetközi v.	4	9				5,0
1984	Călimănești	Nemzetközi női verseny	2-4	11	3	8	-	7
1984	Bécs	Nemzetközi női verseny	2-3	9				6,5
1984	Félix Fürdő	Nemzetközi vegyes verseny	5					
1984	Balatonberény	Vegyes open	3-5	9				6,5
1985	Călimănești	Nemzetközi női verseny						
1985	Félix-fürdő	Nemzetközi vegyes	3-7	11				6
1985	Biel	Nemzetközi női verseny	2	9				6,0
1986	Calimanesti	Nemzetközi női verseny	3	9				6,5
1986	Hyeres	Nemzetközi női verseny	4-13	11				6,5
1986	Havanna	Capablanca emlékverseny	2	11	5	5	1	7,5

A versenyeredmények összegyűjtésében és a pontosításokban közreműködtek és sokat segítettek: Bottlik Iván, Szilágyi Sándor és Jakobetz László szakértők, neves sakktrénészek.

Makai Zsuzsa nemzetközi mester szereplése az országos csapatbajnokságok döntő szakaszain

Makai Zsuzsa 1961-ben vesz részt először a nagyváradi csapat tagjaként, az országos döntőn. A Kolozsváron megrendezett viadalon 6 csapat vett részt.

Zsuzsa eredményei: 5 játék, + 2, = 1, -2, Pont 2,5.

1962. A döntőre Aradon került sor. A nagyváradi csapat 8 csapat közül az 5. lett. Zsuzsa eredményei: 7 játék, +3, =1, -3, Pont 3,5.

1963. A döntőre Nagyváradon került sor. A nagyváradi csapat 8 csapat közül az utolsó lett. Zsuzsa eredményei: 4 játék, + 2, = 2, Pont 3. Legyőzi Pogorevci Máriát és Manolescu Rodica mesternőket.

1964. A döntőre Bákóban (Bacău) került sor. A nagyváradi csapat 8 közül az utolsó lett. Zsuzsa eredményei: 7 játék, Pont 4. Legyőzi Pogorevici Máriát, Elisabeta Polihroniadet és Margareta Teodorescut. Mesterjelölti normát szerez.

1965. A döntőre Aradon került sor. A nagyváradi csapat 8 közül 4. lett. Zsuzsa eredményei: 7 játék, + 4, = 2, -1, Pont 5. Mesteri normát szerez.

1966. A nagyváradi csapat nem került be a döntőbe.

1967. Először szerepelt a temesvári Medicina csapatában. A csapat Kolozsváron először országos bajnok lett. Részletes eredményeim nincsenek.

1968. A döntőre Temesváron került sor. A Medicina 8 csapat közül a 4. lett. Zsuzsa eredményei: 7 játék, + 1, = 4, -2, Pont 3.

1969. A döntőre Kolozsváron került sor. A Medicina nem vesz részt a döntőn.

1970. A döntőre Marosvásárhelyen került sor. A Medicina helyezésétől nincsen információim. A csapat G. Baumstark nélkül játszott. Zsuzsa 9 játszmából 6,5 pontot szerzett.

1971. A döntőre Kolozsváron került sor. A Medicina 2. helyet szerezte meg.

1972. A döntőre Jászvásáron (Iasi) került sor. A Medicina országos női bajnok. Zsuzsa eredményei: 9 játék, + 4, = 5, -0, Pont 6,5.

1973. A döntőre Szatmárnémetiben került sor. A Medicina újra országos női bajnok. A férfi-női összesítésben a Medicina a 3. helyet foglalja el. Zsuzsa eredményei: 9 játék, Pont 8.

1974. A Medicina országos női bajnok. A férfi-női összesítésben a Medicina a 2. helyet foglalja el. Zsuzsa eredménye: 9 játék, Pont 8.

1975. A döntőre Ploieștiben került sor. Ezúttal a Medicina abszolút országos bajnok. Zsuzsa eredményei: 9 játék, + 4, = 5, -0, Pont 6,5.

1976. A döntőre Szinaján (Sinaia) került sor. A Medicina újra abszolút bajnok. Zsuzsa eredményei: 9 játék, + 8, = 0, -1, Pont 8.

1977. A döntőre a tengerparton, Mangálian került sor. A Medicina 1-2. helyen végzett egyforma pontszámmal a bukaresti Universitate-val. Zsuzsa eredményei: 9 játék, + 7, = 2, -0, Pont 8.

Ezzel a versennyel Zsuzsa romániai szereplése befejeződött, mert 1977 őszén áttelepedett Magyarországra.

ZSUZSA SZEREPLÉSE MAGYARORSZÁGON

Az 1978-as év legnagyobb eseménye Zsuzsa és egyben a magyar sakkozás számára, az Argentínában, azaz Buenos Airesben megrendezett Sakkolimpia volt. Zsuzsa

abban a megtiszteltetésben részesült, hogy eddigi eredményei alapján bekerült a magyar női válogatottba. Ezen a Sakkolimpián a férfi csapat első helyen, míg a női csapat a második helyen végzett. Erről a világbajnokságról Bilek István nemzetközi nagymester Győzelmünk a Sakkolimpián című könyvében, és Dr. Földi József Ezüstérem a VIII. Női Olimpián című könyvében számol be.

A fenti könyvek alapján Zsuzsa szereplése a következőképpen értékelhető.

A harmadik táblán játszott nők közül, Alekszandrija mögött 70,0%-os teljesítménnyel az 5. helyet foglalta el. Eredménye: Játék 10, +5, =4, -1, Pont -7.

MAKAI ZSUSZA EREDMÉNYEI A MAGYAR CSAPATBAJNOKSÁGOKBAN

1. A magyar 2 táblás (2 fős) női országos csapatbajnokságban a Spartacus csapatának 1. tábláján elért eredményei:

Év	J	+	=	-	Pont
1980	11	8	3	0	9,5
1981	12	7	4	1	9,0
1982	9	5	4	0	7,0
1983	13	7	6	0	10,0
1984	10	6	3	1	7,5
1985	9	3	3	3	4,5
1986	10	3	6	1	6,0
1987	6	2	3	1	3,5

Meg kell jegyezzük, hogy 1980-ban az 1. táblán elért legjobb eredmények a következők voltak:

dr. Nagy Ervinné	10,5 p.
Karakas Éva	10,0 p.
Makai Zsuzsa	9,5 p.

A változó játszmaszám azt jelzi, hogy nem minden fordulóban tudott játszani (külföldi verseny, egyéb miatt), de a bajnokságban induló csapatok száma is változhatott (ennek most még nem tudunk utánanézni). Biztosan volt 14 csapatos bajnokság, de lehetett köztük 12 csapatos is. Ami fontos: a csapatbajnokságban három ezüstérmet és egy bronzérmet szerzett! Ezt a szöveges feldolgozásba írnám be, a táblázatba nem!

2. A magyar férfi országos csapatbajnokságban esetenként játszott a 10-12. táblák valamelyikén. Olyan esetek lehetnek, amikor külföldi versenyek, betegség stb. miatt annyian maradtak ki a csapatból, hogy a megszokott tartalékokkal nem voltak pótolhatóak.

1978	3	1	2	0	2,0	A csapat bajnok lett!
1980	1	1	0	0	1,0	A csapat bajnok lett!
1982	1	1	0	0	1,0	A csapat bronzérmes lett!

1978-ban 3, és 1980-ban 1 játszmaszával bekapcsolódott a férfi bajnokság szereplésébe, 1982-ben pedig 1 játszmaszával a bronzérmes csapatéba.

3. A férfi tartalék csapatbajnokságban is játszott esetenként – a fordulók kevesebb mint felében.

Év	J	+	=	-	Pont
1979	6	4	2	0	5,0
1980	1	1	0	0	1,0
1981	6	4	1	1	4,5
1982	3	0	2	1	1,0
1983	5	1	3	1	2,5
1984	5	2	2	1	3,0
1985	4	3	1	0	3,5
1986	6	3	2	1	4,0
1987	2	1	0	1	1,0

A magyar női és férfi csapatbajnokságban elért eredményeket Szilágyi Sándor neves sakk-történész (Sáránd) gyűjtötte össze.

Zsuzsa sportújságírói tevékenysége

Nagyon érdekes módon Zsuzsa Magyarországra való áttelepedése után, nem csak mint sakkozó lett ismert, hanem mint sportújságíró, tudósító és a „Sakkélet” szerkesztőségi bizottságának tagja. Elsősorban a „Sakkélet” olvasóit, majd külföldi újságokat tudósított illetve küldött interjúkat neves sakkozókkal. Az 1978 és 1986 között rendezett sakkolimpiákról is rendszeresen beszámolt. Tudósításainak egy része bekerült összeállításomba. Nagyon jól együttműködött a folyóirat szerkesztőségével, személyesen Ozsváth Andrással. Bizonyítékként mellékelem azt az „igazolást” amelyet maga Ozsváth András írt alá. Több Svájcban rendezett versenyen, mint sportújságíró vett részt.

Megtiszteltetés volt számára, hogy 1985 októberében a FIDE felkérésére, kalauzolta és tolmácsolt a FIDE főtítkáranak, Campomanes úrnak, magyarországi látogatása alkalmával.

Zsuzsa halála után a nekrológot is maga Ozsváth András írta a „Sakkélet” című lapban, amely a 216. oldalon olvasható.

SAKKÉLET
SZERKESZTŐSÉGE
BUDAPEST, 502. POSTAFIÓK 52.
TELEFON: 312-790

Fővárosi Tanács VB Igazgatási Osztály
Kádár János et. részére

Tisztelt Igazgatási Osztály !

Igazoljuk, hogy Makai Zsuzsa, nemzetközi sakkmeister, okl. gimnáziumi tanár / IO55-Budapest, Honvéd utca 22, II.3/a, Tel: 323-411 / lapunk szerkesztőségi bizottságának tagja. Évek óta rendszeresen közöljük cikkeit és szakmai beszámolóit. A leadott anyagok nyelvezete és tartalma azt bizonyítja, hogy Makai Zsuzsa a magyar nyelv ismeretében magas szinten járatos. Ezenkívül többször is idegennyelvű fordítással ill. tolmácsolással segíti szerkesztőségünk munkáját / magyar - angol - francia - német - román /,

Budapest, 1986 október 13

SAKKÉLET
SZERKESZTŐSÉGE
Budapest V., Népművelési u. 10.
Tel.: 312-790
Lévelelm.: Bp. 502. Pf.: 52.

Ozsváth András
felelős szerkesztő

Híradási Nyomda 5065-85.

**MAKAI ZSUZSA PÁLYAFUTÁSA
ÉDESAPJA ÖSSZEÁLLÍTÁSÁBAN**

www.sare.ro

1958

MECI FEMININ INTERORASE

La 10 mese.

Recent s-a desfășurat la ORADEA a treia întâlnire între șahisteke din localitate și cele din ARAD, meci tradițional între aceste orașe. De data aceasta, victoria a revenit jucătoarelor din Arad după o luptă foarte strânsă cu scorul de 5 jum-4 jum.

Din echipa orașului ORADEA s-a remarcat din nou talentata junioară MAKAI SUZANA care este în vîrstă de numai 13 ani.

/ R. Manolescu /

Revista de șah 1958-Nr.9

Aprilis 16-Május 4: Az első női srtet de finala Junius 8: Nagyvárad - Arad női csapatverseny A 10. táblán: MAKAI SUZANA-Kele Margit : 1 - 0!

DIPLOMA

Se acordă ^{lov} ~~echipei~~ MAKAI SUZANA.
din colectivul sportiv Sc. Med.4 asociația - Vî. Orșt
care a obținut locul I la concursul Pionierilor de șah
organizat în localitatea ORADEA în ziua de 20.1V.1958

Președinte
[Signature]

Anul 1958 luna IV ziua 21

AUGUSZTUS : Sakk tábor Pócsa Brassó
Tábor bajnokság: II.nely,7 pont 11-ből.

Campionatul de șah al pionierilor 1958

Duminică, va termina faza finală a Sfertfinalietei pionierilor la disciplina șah în Casa pionierilor din Oradea, 14 campioni și campioane ale școlilor medii și elementare din Oradea s-au prezentat la concurs.

Concursul a scos în evidență pregătirea șahistilor Școlii medii nr. 1, care au câștigat titlul de campion și campioană de șah al pionierilor pe anul 1958.

Iată rezultatele:

Fete: 1. Suzana Makai (Școala medie nr. 1); 2. Elena Coloniel (Școala elementară nr. 8); și 3. Eva Goldberg (Școala medie nr. 5).

Bieți: 1. Ștefan Lukács (Școala medie nr. 4); 2. Ștefan Mărcuț (Școala elementară nr. 5) și 3. Horațiu Meza (Școala medie nr. 1).

SPARTACHIADA DE IARNĂ A TINERETULUI

Un punct de plecare către măiestria sahistă...

Fetiță de 13 ani - campioană

Susana Măkai este cunoscută în Școala medie nr. 4 ca una din cele mai bune eleve din școală; se intruce la înotul și sport cu colegile din școală. Orășul nostru se mândrește cu această fetiță: cea mai tânără campioană de sah din țară (titlul ce fu câștigat cu mare efort la Spartachiada de iarnă a tineretului pe 1959). În decurs de doi ani a umblat pe cunoscutorii sportului găndirii - sahu.

Din sute de mii de sporturi care au luat parte la această mare competiție populară nu este ușor să fii prima, aici trebuie să înfrunți găndiri mature, oameni cu experiență acumulată în zeci de concursuri. Talentul ei însă, și munca tenace depusă în cunoșterea acestui sport a făcut ca să învingă alte talente.

Cum a învâțat micuța Susana acest sport? Este o poveste și ea cu orice poveste are un început.

Cunoscutul sahist dr. Măkai, tatăl ei, era disperat că nici unul din fiii săi nu-i dau speranța de a deveni sahisti. Începe cu cea mai mică, la vârsta de 12 ani, să învețe alfabetul sahuului, valoarea pieselor, deschideri simple, linie deschisă etc. Mezină familiei le prizează multă încredere. Era în anul 1937, când în cadrul școlii, în un concurs, începe ritul pe rând colegii de clasă și chiar pe cei mai mari. Cu această ocazie valorosul sahist Kárdosonyi remarcă aptitudinile acestei tinere fetițe și începe să se ocupe de ea. La începutul anului 1938 o înscrie în primul concurs oficial al

la sah

începătorilor. Deși a înfățișat sahistice cu experiență, totuși Susana Măkai a câștigat concursul. În luna iunie, a aceluiași an, antrenorul Kárdosonyi o introduce în echipa feminină a școlii. După o lună în care ea mai bună reține femeii din țară, rutinata echipă din Arad, Micuța pionieră dă satisfacție. După o lună, în ultima fază pe orăș, câștigă campionatul de sah al pionierilor. Federația de sah fiind informată de inten-

tul acestei mici sahistice o cheamă în tabăra de juniori de la Polana Széchenyi unde sub îndrumarea antrenorilor federali, Susana Măkai joacă din ce în ce mai bine. Pentru a putea participa la Spartachiada de iarnă a tineretului, trebuie să obțină aprobare specială, deoarece n-are vârsta de 14 ani.

Fetița câștigă rând pe rând etape pe școală, orăș, raion și regiune. În finala pe țară se califică în optimi, apoi sferturi de finală, în semifinală și... în finală. Emoțiile tinerei sahistice sînt de neînchipuit. Toate privirile sînt ațintite asupra ei. Trebuia să înfrunte o sahistă ceche rutinată. Șorții de tabină înclinau spre adversară. Un ultim hóp și lacrimile bucuriei acoperă ochii celei mai tinere campioane. În finală din 7 partide, 6 victorii. Așa a devenit campioana Susana Măkai.

Așa s-a oprit aici. Se înscrie într-un nou concurs alături de șezincare (jucătoare consacrate ca Stamatiu, Fărcaș, Vargó, Brinzaș etc.). În sferturile de finală ocupă un loc nesperat de înalt (5-6), alături de Stamatiu, afirmată-și din plin talentul pentru sah.

În oțara pasiunii pentru învățatură și șah, Susana mai tubeste și muzica. De aceea s-a înscrie în Școala populară de muzică, unde muzicrile ca aceeași pasiune ca să învețe să cînte la pian.

(e. b.)

SUZANA MĂKAI - un nume nou pe jumătate nou în sahu românesc. Într-adevăr, sahistă ce-nouă de mai puțin ani pe discorțul Sietov Măkai, jucătoare reabilă și entuziastă amator al sahuului de odăun. Iar noua campioană de sah a țării de a P-a edipii a Spartachiei tineretului - este Susana Măkai, în vîrstă de numai 13 ani - este chiar fiica doctorei Măkai. Și, bineînțeles, tatăl este și antrenorul liceului, un îndrumător atot al peșterii acestei talentate sahistice, o mamă în decen-

Sakkdöntő - 5lénice

A teli Spartakiád országos sakkdöntőjén 5lénice-Mođovában bonyolították le. A lejáratot so meközös nagy küzdelmet, kemény, megféle'ő színvonalú csaták eredményezték. Sok új névvel láthatkozunk a döntő első helyein végzett versenyzők között.

A nők versenyt a 14 éves Măkai Zsuzsna, Nagyvárad tartományi versenyzője nyerte.

A férfiak versenyt Crăiova tartomány versenyzője, Iulian Stăiculescu nyerte a kolozsvári Somicăganu című Keitőjök hollversenyt a fiatalok közöttette el.

1959.

Printre cele patru tineri care au rămas să lupte pentru titlul de campioni se află și cea mai tânără participantă în finală. Este eleva Suzana Makkaj în vârstă de 14 ani. Ea dă dovadă de talent, posedă un deosebit simț tactic, și, cu toată lipsa de experiență de concurs, tinăra orădeancă arată multă stăpânire de sine în cele mai dificile situații. Într-o, de pildă,

suzana în cea defensivă în partida din turul II cu nu mai puțin talentata gălățeanca Nicoleta Adjudeanu.

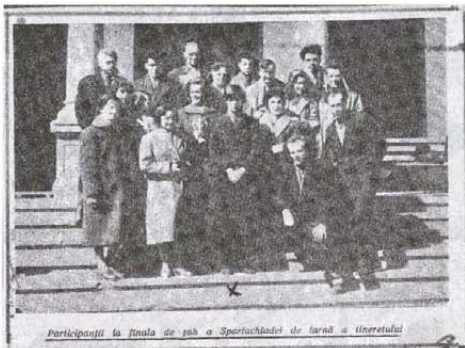
S. Makkaj

N. Adjudeanu

Albela pornește vicleșii la atac cu 21. N:a6 b:a6 22. D:a6+ R:7 23. D:b+ R:8 24. T:b3. Spectatorul stăruie clochene în jurul mesei schimbând priviri semnificative... «3-2 terminat!» — Într-adevăr, cum mai paream, negrul amenințarea de mat? Se pare însă că Suzana cunoaște dictonul — cea mai bună apărare este (contul) atacul... Și într-o înclucă cu așteptare 24. N:b5! (blocarea coloanei, dar și importanța evitării de timp...) 25. a3 (acum ce mai faci? se întrebă toată lumea) T:b5! (mai lupt...) 26. D:b5! (dar era mai bine D:a4) D:g5+ (un șah „în extremis”) 27. f4 D:g2 (și a-cum albul este în poziție pierdută...) 28. R:d1 D:h1+ 29. N:c2 și negrul a câștigat, deoarece matul său este — într-adevăr — imparabil!

Suzana Makkaj face parte dintr-o frumoasă familie de sahisti. Tatăl ei este un vechi șahist și entuziast amator al șahului orădean, doctorul Ștefan Makkaj. Și — fapt semnificativ — primul eșec în activitatea de concurs ale doctorului Makkaj au avut loc tot în cadrul unei competiții de masa. El s-a clasat pe locul III în campionatul popular de șah din anul 1950.

Participanții la finala de șah a Sporthății de țară a tinereții

Alb
găsește o continuare foarte interesantă: 56. N:e4+!? (sacrificiu având ca scop câștigarea unui tempo) R:e4 57. e:f6 N:h2 58. R:h2. Un nou punct de răscruce... Aci negrul își pierde încrederea în sine și lasă pe adevărat (58... R:f7?) să transforme în realitate, exista câștig pentru negru, dar pentru a-l găsi și-l trebuie puțină rutină de joc... 59. h4! (tempoul câștigat de alb nu este totuși suficient) 59. R:g1 (forțat) h3 60. f7 R:g3 61. f8d h2 mat!

A. Gesticone

S. Tamaș

Cu acest punct câștigat, Sofia Tamaș a luat conducerea în clasament. Dar în ultima rundă, ea trebuia să întâlnească pe Suzana Makkaj, iar această partidă era cu adevărat decisivă. A câștigat orădeanca și din nou egalitatea a trebuit să fie decisă de numărul de ani, indicând pe primul loc pe Suzana Makkaj.

Un doborât al ardorei a fost încălțările din runda a-11-a dintre tinăra gălățeană din Deva Sofia Tamaș și mai răsunătoare adversară Adela Gesticone (neg. Stalin). La capitală a eșec de joc. Tamaș a obținut victoria. Aceasta a deschis șanse celei mai fiere concurente, eleva din Oradea, Suzana Makkaj (vîntul în ajun de Gesticone) — într-adevăr, în ultima rundă orădeanca a întrecut-o în nervoasă direcție pe Tamaș, și revenind pe primul loc și titlul de campionă.

Realizările tehnice ale turneului final: 1. Irina Ferenczi-Tamaș 9/1; Makkaj-Gesticone 8/1.

Finala

Fete		1	2	3	4		
1.	S. Makkaj	.....	●	●	●	●	2
2.	S. Tamaș	.....	○	●	●	●	1
3.	A. Gesticone	.....	○	○	○	○	1
4.	I. Ferenczi-Tamaș	.....	○	○	○	○	0

Clasamentul final feminin:
1. SUZANA MAKKAJ (regiunea Oradea); 2. Sofia Tamaș (regiunea Hunedoara); 3. Adela Gesticone (regiunea Stalin); 4. Irina Ferenczi (R.A.M.).

1959

În grupa (celui) lupta pentru primul loc s-a fost ținut de strîns, concursul fiind dominat de pioniera Suzana Makkaj (Oradea), care a câștigat toate partidele adăugînd astfel la titlul de campionă a celei de-a IV-a Sporthății de țară a tinereții, pe cel de câștigătoare a Sporthății pionierilor și școlărilor. Un succes frumos, care merită toate laudele.

Clasamentul final a fost următorul: 1. Suzana Makkaj (Oradea), 2. Iudith Rosenblit (Timișoara), 3. Mirodora Comaș (Gălbii), 4. Eugenia Rodu (Ploiești), 5. Sofia Pîntek (Hunedoara), 6. Ileana Eftescu (Ploiești), 7. Frieda Vogel (Cluj), 8. Aurelia Drob (Suceava), 9. Rodica Caracș (Orș Bucușești), 10. Elena Pop (Baia Mare), 11. Eugenia Zahar (Iași), 12. Silvia Mandița (Craiova), 13. Magdalena Măi (R.A.M.), 14. Victoria Teodorescu (Slatina), 15. Angela Gavriță (Baicu).

Într-o scurtă partidă a invingătoare:

Suzana Makkaj — Sofia Pîntek
1.e4 e5 2.C:c3 C:c6 3.N:b6 d6 4.f4 N:d7 5. d4:d5 12. d6:6 9. Q:0 D:d7 7. C:c3 0-0-0 8. D:e6 C:b6 9. Ng5 h6 10. N:h4 Tg8 11. T:d1 g5 12. Ng3 g4 13. N:c6! g:3 14. N:d7+ T:d7 15. D:d3 T:d1 16. T:d1 h5? (Cu intenția de a dezvoltă nebunul prin N:h6, dar nu observă următoarea legătură care duce la pierderea unei piese) 17. N:h4 Ng7 18. C:b6 și cu o figură în plus albul a câștigat.

TELEGRAMA

201
Primitor

= MAKOI MARIA STR IOSIF ALTINA
NR 6 ORADEA =

Nr. 3733

= LOK 33 SLANIC MOLDOVA BACAU NR: 61-11-22-12 :ra.....m.---
SUZANA CASTIGAT LOCUL INTAI = MAKOI =

COL MAKOI MARIA ATILA 6 ORADEA

1
9
5
9

AZ 1959.ÉV Versenyfői

JANUAR : Minősítő verseny Váradon-7 és fél pont /10/

FEBRUAR :- MARCIUS : Női nyolcadöntő -10 pont 10-ből

MARCIUS : Téli Spartakiád Slanic- I.hely

APRILIS : Női negyeddöntő / Sfert /- 5 és fél 10-ből

MAJUS : A "Négy város kupája" Szatmáron

JUNIUS : ARAD = NAGYVÁRAD női csapat./Makai-Suliga
1-0/

JULIUS : Sakk-tábor Csikszarada-I-II.hely / 10-ből 18

AUGUSZTUS : Országos Pionir Bajnokság Bukarest-I.hely

November : Cupa Szabó Stefan

/ Szeptember 15.én kezdi a ~~7~~találkozást; ezen a napon költöztünk a jelenlegi lakásunkba. /

10.5.8

19.8.8x *Yehorovics*

Kétszeres szpartákid sakkbainok

Több napos versenyes, sok-sok kudarcom után befejeződtek a **IV. Nári Szpartákid** országos döntőinek versenyei. E rendezvény során is bebizonyosodott az ifjuság előretörése, sok ifju tehetség került felszínre. Ezek között található egy alig 14 éves nagvenitri piotriánus, Makai Zsuzsánna.

1959

Makai Zsuzsa alig két éves ázi a sakkjátékok. Mint a 4. számú bősépköta VII. osztályának jeles tanulója, rövid idő alatt komoly teljesítményeket nyújtott versenyek során. Karácsonyi László — aki egyben edzője is — hamarosan felfedezte a kis údihány tehetségét és a múlt év első havában hivatalos versenyen szerepeltette, melyet megnyert. Mírd újabb versenyek során igazolta, hogy a sportágban máris igen fejlett. **Holnap tanoti Nagycsárd női sakkversenyében Arad válogatott ellen**, ahol szintén hátréttással szerepelt. (VI. 8.)

A fiatal tehetség rendkívüli teljesítményére a központi sakk szövetség is feligyelt és Makai Zsuzsát meglepetés érte: megünnepelték a **Pozsony Szta. in-i** táborba, ahol rendszeres oktatásban részesült. Ennek következménye, hogy tavaly szeptember óta tudása még jobban fejlődött, melynek gyökere a Téli, majd a **IV. Nári Szpartákid** küldetmei során mutatkozott meg, ahol bajnoki címet nyert. Közben még több piotri-versenyen mérkőzött, ahol az első helyen igazolta tehetségét. A legértékesebb siker természetesen most jelentkezett. A jövőrosban megrendezett **IV. Nári Ifjusági és Piotri Szpartákid** során Makai Zsuzsa országos bajnoki címet nyert, melyet a szakkörök is ismertettek. (VIII. 20.)

Egy évben két szpartákid-bajnokság, valamint jobb helyben és tartományi siker bizonyíték arra, hogy fiatal sakkzókink — többek között Makai Zsuzsa — még sok dicsőségért szerezhnek városunk sakkéletének.

J. I.

Intre 20 martie și 6 aprilie sala Voinea a găzduit întrecerile șefurilor de familie ale campionatului republican feminin la șah.

Concursul a fost bine pregătit atât de organizatori cât și de participante și de aici rezultă progresul evident al majorității jucătoarelor. Un fapt remarcabil și îmbucurător a constituit prezenta în întrecere a unui mare număr de elemente tinere, care au luptat cu succes în compania unor șahiste mai rutinate. Am reținut pentru comportarea lor pe elevete Suzana Makai, Elena Kolomei, Nicoleta Bradea, Cornelia Mester și Susana Kőrösi care sînt junioare de 14-16 ani.

Cîștigătoarea concursului Magdalena Brlonza a lăvins de justete, dar revelația competiției a fost tină Suzana Makai în vîrstă de 14 ani, cîștigătoarea de anul trecut a spațiozității pionierilor și a spărtăchădiei tinereții, a demonstrat un joc sigur, plin de fantezie, deprindindu-se un real talent cu mari perspective de dezvoltare.

Nagyvárad-i sakkozók sikere az országos bajnokságban

1960

Augusztus 12-28 között zajlott le az országos női sakkbajnokság két fordulója. Aradon, Nagyváradban és Bukarestben, ahol részt vettek az ország legjobb női sakkozói. A Nagyvárad-i Rapid Sportegyesület két versenyzője: Farkas René és Makai Zsuzsa nagyvívású szerepet, s így bejárták az országos döntőbe.

Farkas René jó szereplése várható volt, mivel már tavaly is részt vett a döntő körökben. Mostaniénak szintén az első helyen Makai Zsuzsa 1X-er díjazott. Ezzel egyetértően első helyezést nyerték ki a döntőben. A versenyen kiválóan szereplését, s egyben megérdemelt az 1. osztályú rangjához. A fiatal, igen tehetséges versenyző várhatóan szerepet a legutóbbi két fordulóban is, azonban mint országos bajnok került ki.

Intre 12-28 august au avut loc semifinalele campionatului republican feminin de șah în orașele Arad, Tg Mureș și București. Concursurile s-au soldat cu două succese orădene, bine meritate și care ilustrează creșterea nivelului de pregătire al șahistelor din Oradea. În grupa de la Arad jucătoarea de categoria I-a Rene Farkas a obținut locul II într-o întrecere echilibrată. În grupa de la Tg. Mureș s-a înregistrat o mare surpriză. Tinăra elevă în vîrstă de 15 ani Suzana Makai participanta pentru prima oară la o astfel de competiție, a reușit să se claseze pe locul II-III, îndeplinind norma categoriei I-a de clasificare. A fost o surpriză pe care nici specialiștii nu au putut-o sconta.

1960.

A fényképen látható személyek, hátsó sor, balról jobbra: Sóos Béla, Perevoznic, Simu, Makai Zsuzsa, Baumstark, Dăscălescu Manole. Elől: Rădăcină, Szabó, Urzică, Tölgyi és Hajdara.

1960

CUFA-STEFAN-SZABO- Cluj-XI-4-6
 5/16
 2 puncte din 3 / 1,5 = 2/
 C/19

UNIUNEA DE CULTURA FIZICA
SI SPORT

Comisia regională de şah CM = 9/2
ORADEA C.F. = 6/2

Turneul FINALA 1960 Coeficient 0,812
disputat în Timisoara între zilele de 24.IX-10.X.

	Numele participanților	Categ.	Unitatea sportivă	Puncte																Total puncte	Clasament
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
1	TEODORESCU M	Bucuresti	1/2	0	1	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1/2	1	1	1	1	11 1/2			
2	NICOLAU CM	-"-	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	11 1/2			
3	PEREVOZNIC CM	Ploesti	1	1/2	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1	10 1/2			
4	POLIHRONIAD M	Bucuresti	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1	1	1	1	1	9 1/2			
5	DESMIREANU I	-"-	0	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	0	1/2	1	1/2	1	1	8 1/2			
6	FILIPESCU I	-"-	1/2	0	1	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	0	1/2	1	1	7 1/2			
7	RADACINA I	-"-	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	7			
8	ZSIRMOND I	-"-	0	0	1/2	1/2	0	1/2	1	1/2	1/2	1/2	0	1	1	1/2	1/2	7			
9	MANOLESCU CM	-"-	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	1	0	1	0	1	1/2	1/2	7			
10	ILIESCU CM	-"-	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1	0	1/2	1/2	1/2	1/2	6 1/2			
11	FARCAS I	Oradea	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	0	0	0	1	1	6 1/2			
12	SOOS I	To.Nurei	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	1	0	0	1/2	1/2	0	1	0	1	6			
13	MAKAI I	Oradea	0	0	0	0	0	1/2	0	1	1	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	6			
14	BAUMSTARK II	Timisoara	0	0	0	1/2	1	1/2	0	0	1/2	1	0	1/2	1/2	1/2	1/2	5 1/2			
15	CHIS I	Baia	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	5 1/2			
16	STEROIV I	Bucuresti	0	0	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	4			

Data 10.X.1960

Arbitru VARADI Z.

In sala C.S.O. din str. Iile Fintille au inceput Intrecerile sferturilor de finală ale campionatului republican individual masculin și feminin de șah. La aceste Intreceri participa cel mai bun șahist din regiune, candidații de maestri și jucătorii de categoria I-a. Duminică a avut loc prima rundă, Intrecerile continuând astăzi de la ora 18.

In obștea noastră fotoreporterul a surprins un aspect din sală în timpul desfășurării primei runde.

Véget ért a sakkbajnokság városi szakasza 1961

A Muzkva utcai szakkisiskola diáktornyéban Donyolították le az országos egyéni sakkbajnokság városi szakaszát, melyben 36 versenyző vett részt.

EREDMÉNYEK: I. csoport: 1. Horváth Lajos (Rapid) 9,5 pont, 2. Kovács Gábor (TIPO) 8 pont, 3. Horváth György (Rapid) 8 pont, 4. Györy Ede (Akarat) 8 pont, II. csoport: 1. Popa Octavian (Akarat) 9 pont, 2. Albusz Dragoș (Rapid) 9 pont, 3. Kátcs Emil (Székelyhíd) 8 pont, III. csoport: 1. Kóháti Miklós (Akarat) 7 pont, 2. Csap Zoltán (Székelyhíd) 6,5 pont, 3. Csankó Tibor (Rapid) 6,5 pont, 4. Stohleu Kujalin (Rapid) 6,5 pont.

A lecsobb eredményt kétjátékosul érte el, aki 11 játszmában 9,5 pontot szerzett. Ezt követi a már országos viszonylatban ismert 16 éves Makai Zsuzsa, aki az elmúlt

években bejárt az országos sakkbajnokság döntőjébe, ahol hétszörfölő kétszeres bajnokként szerepelt. Ezen a versenyen is behozonyította királyi kézségét, hiszen csupán negyven ponttal maradt le a csoportelső Horváth magját. Mégis, éppen jól szerepelt Csap Zoltán és Kátcs Emil székelyhídi sakkozói. Mindketten az elvonatban végeztek. Rajtuk kívül Horváth Vilmos (Plastica), Sidoru Katalin (Rapid), Simon Ferenc (Coombustiflu), Caba Petru (Sörgyár) és Niklő Andrási (Infrafréna gyár) érték jó győzelemmel fel.

A szabványt értelmében mindhárom csoportból két helyesebb részt vesz majd a március végén kezdődő, tartalmilag kibővített versenyen.

A miniszteri rendelkezéssel — mely biztosította a verseny gondnokságát — a TSSZ mellett működő sakkszerveletet illeti elismerés.

1961

Suzana Makai, care este cea mai tânără participantă la competiție de șah, fiind 16 ani a înregistrat prima ei victorie într-un stil doborât de spectaculos. Maicăi a jucat foarte îndrăzneț, cu mutări subtile, inițiativă un fermos atac care mai mult i-a adus o pierdere, dar apoi perspectiva unui atac imparable prin transformarea unui pion. În fața unei situații imediată pierdute, Reichel nu a mai continuat, recunoscându-și învinsă la mutarea 24.

Alexandru Nicolae împănat cu cea mai tânără participantă la turneul republican la șah, fiind 16 ani a înregistrat prima ei victorie într-un stil doborât de spectaculos. Maicăi a jucat foarte îndrăzneț, cu mutări subtile, inițiativă un fermos atac care mai mult i-a adus o pierdere, dar apoi perspectiva unui atac imparable prin transformarea unui pion. În fața unei situații imediată pierdute, Reichel nu a mai continuat, recunoscându-și învinsă la mutarea 24.

- OPTIMI :** Locul II. -- 8 p. din 11. *47, =2, =2/1*
- SFERT :** Locul III. -- 8 jum. din 11. *7, =3, =1/*
- SEMIFINALA :** locul IV. -- 9 jum. din 13. *7, =5, =1/*
- FINALA :** locul XII. -- 6 jum. din 15. *1 +3, =7, =5/.*
- ECHIPE ORAS :** 7 puncte din 7.-
- ECHIPE SEMIFINALA :** 3 p. din 4. *1 +2, =2, /*
- ECHIPE FINALA :** 2 jum. p. din 5. *1 +2, =1, =2/*
- CUPA celor 4 orase:** Makai-Szatmari 1-0 *(1961)*
- Cupa 7 noiembrie la Oradea**
- SEMIFINALA FETE :** SAU MARE *Oradea* - sept. -
- FINALA FETE :** Buzneții - sept.-oct. -
- ECHIPE SEMIFINALA :** Oradea - mai. -
- ECHIPE FINALA :** Cluj-Iulie. - *Cupa Șahului*
- Cupa celor 4 orase :** Cluj - *1961*

Optim **Sfârșitul fazei locale
a campionatului de șah**

1962 I 16

Între 26 decembrie 1961 și 14 ianuarie 1962, s-a desfășurat la Oradea etapa optimilor de finală a campionatului republican individual masculin și feminin de șah pe anul 1962. Campionatul orașului de Comisia regională de șah de pe lângă U.C.F.S., s-a caracterizat prin succesul generației tinere, dintre care s-au evidențiat în deosebi Wilhelm Henning, Ioan Hercul, Tiberiu Csarko, Ludovic Horváth, Alexandru Szék, Ioan Hires, Alexandru Simon, Mihai Nemet și cea mai tânără participantă, eleva Suzana Makai, care a concurat într-o grupă de băieți.

În campionatul masculin au participat 33 jucători de categoria I-a și a II-a. Rezultatele finale sînt următoarele: GRUPA I: 1. Ioan Hercul (C.S.M. Crișana), 2. Alexandru Szék (Interindustrial), 3. Mihai Nemet (Sanitas), GRUPA II: 1. Tiberiu Csarko (C.S.M. Crișana), 2. Carol Orban (Steaua răsărită), 3. Ioan Hires (C.S.M. Crișana), GRUPA III: 1. Wilhelm Henning (Constructorul), 2. Ludovic Horváth (C.S.M. Crișana), 3. Ioan Szöke (Fabrica de Confectii Oradea). Remarcăm în special rezultatul frumos al elevei Suzana Makai care a învins 7 jucători din grupa ei, clasîndu-se pe locul IV.

La campionatul feminin au participat 19 jucătoare de categoria III, IV și V, dintre care 3 s-au calificat în etapa sfîrșitului de finală. Rezultatul final este următorul: 1. Ecaterina Gabor (Sanitas), 2. Ecaterina Kronegger (Vointa), 3. Eva Hillman (Chimie).

Optim **Befejzodott a városi
sakkbajnokság**

1962 I 16

Nagy érdeklődés közepette zajlott le az országos egyéni férfi és női sakkbajnokság városi szakasza, melyet a TSSZ felület működő szakbizottság december 25-án január 14. között rendezett meg Nagyváradon.

A szakmai iskola Barju-utca 8. szám alatti klubjait minden este zseléfoglalat megpötyözték az érdeklődők. Sok igazalmas küzdelmek lehettek tanúi a közel három hetes versenyen. A verseny mindvégig nyílt volt és a végig szoros, valamint a továbbjutás kérdése csak az utolsó napon dőlt el. A bajnokságot a fiatal játékosok előretörése jellemese, akik nagy meglepetésre megelődtek a rutinos "öregcsék" és bejutottak az országos elődöntőbe. Ezek közt említhők meg elsősorban Henning Vilmos, Horváth Lajos, Hercul János, Szék Sándor, Csarkó Tibor, Hires János, Simon Sándor és Makai Zsuzsa nevéit, akik mindvégig irányították a versenyt és jó szereplésük általános sikert és elismerést arattak.

A férfiak csoportjában 35 férfi és 1 női játékos (Makai Zsuzsanna) küzdött, három csoportban.
Az eredmények a következők:
I. csoport: 1. Hercul János (Mun-

kás Sportklub), 2. Szék Sándor (Olajgyár),
II. csoport: 1. Csarkó Tibor (Munkás Sportklub), 2. Orbán Károly (Vörös Csillag).
III. csoport: 1. Henning Vilmos (Építőik), 2. Horváth Lajos (Munkás Sportklub).

Külön kiemelni a legfiatalabb versenyzőnek, Makai Zsuzsanna kitűnő szereplését, aki a férfiak csoportjában versenyzett és hét versenyzőt legyőzött csoportjában és 4 helyet foglalt el.
A női csoport 19 játékosból állott, akik III, IV, és V. osztály minőségűvel rendelkeztek. Nagy harc után a következő 3 játékos foglalta el az első 3 helyet és került be a női elődöntőbe:

1. Gabor Katalin (Sanitas), 2. Kronegger Katalin (Akarat), 3. Hillman Eva (Kémia).

Jól szerepeltek továbbá Mezer Cornelia és Colomei Elena a Munkás Sportklub ifjúsági játékosai is. A verseny sikeres megrendezéséről teljes elismerést illik a Tartományi Sakkbizottságot, valamint a játékezőket is, melynek sikerült biztosítani a hosszú küzdelmek zavartalan és sportesemény lebonyolítását.

1962 **Befejzodott az országos
női sakkbajnokság elődöntője**

A tartományi sakkbizottság rendezésében tartották meg a női sakkbajnokság elődöntő küzdelmeit ami megelődte a tartományi bajnoki címeké. E versenyen részt vett a város legjobb 12 sakközönője, közöttük Farkas René és Makai Zsuzsanna 10 osztályú játékosok, valamint hét másodosztályú és harmadosztályú versenyző. A játékosok nagy harcát kívánják a jobb helyezésekért, tekintettel arra, hogy az első négy helyezést nyert az országos elődöntőben való részvételre.

A verseny a Munkás Sportklub versenyzőinek sikerét hozza, akik az első négy helyet foglalták el. Meglepetésnek számít Farkas René harmadik helye, tekintve játékerője és képességeit. Az első helyen holtszenvenben a legfiatalabb versenyző, Makai Zsuzsanna 16 éves diáklány és Stolnicu Katalina végeztek, akik egy-egy versenzt csak szenvedtek.

A bajnokság végleges állása: 1-2. Makai Zsuzsanna és Stolnicu Katalin 10-10 pont, 3. Farkas René 8 és fél pont, 4. Brinzas Magda 7 pont, Szépen szerepeltek még

Varga Etelka (Építőik), Stamatiu Nádejda (IAS), Bustea Agnetta (Progresul Sfat), Gabor Katalin

**Campionatul
femenin de șah**

Timp de două săptămâni în sala festivă a colegiului avocaților din Oradea s-au întrecut cele mai bune 12 șahiste din orașul Oradea participante la faza regională a campionatului republican de șah. Competiția a fost dominată de jucătoarele de la C.S.M. Crișana care, avînd o comportare foarte bună, s-au clasat pe primele patru locuri. În urma rezultatelor înregistrate pe locul I-II s-au clasat Suzana Makai și Ecaterina Ștefănicu cu câte 10 puncte, pe locul III Hrene Farkas cu 8½ puncte, iar pe locul IV Magdalena Brinzas cu 7 puncte. Comportare meritore a avut jucătoarea Elena Varga (Constructorul), Nádejda Stamatiu (I.A.S.), Agnetta Bustea (Statul popular), care s-au confirmat categorii a II-a clif și Ecaterina Gabor (Sanitas) care a obținut clasificarea de categoria a II-a.

MANTIE - la Oradea -

6680988 88 88888888888888

Regiunea C L U J - C R I S A N A:

5 jum. 4 jum.

La masa de fete:

MAKAI ZSUZSA + Ilies Maria : 1-0

Ivan Kath - Pop Ana : 1-0

Makkai Zsuzsa nyerte a női sakkbajnokság középdöntőjét

E hó 12-26 között rendezte meg a Román Sakk szövetség a Román Népköztársaság egyéni női sakkbajnokságának középdöntőjét. A nagy verseny három központban került lebonyolításra: Bucarest, Galați és Cluj városokban, ahol az ország legjobb sakkosói, mesterek, mesterjelöltek, tartományi bajnokok küzdöttek a nagy előzet: országos döntőbe való jutásért.

Városunk Makkai Zsuzsa, a 4-es számú középiskola fiatal tanulója, a Csisana sportklub játékosa képviselte, aki a cluji csoportba kapott beosztást. Rajta kívül bucaresti mesterjelöltek, valamint Cluj és Banat tartomány városi és

tartományi bajnokai vettek részt. Makkai Zsuzsa kitűnő játékkal az első fordulóit magához ragadta a vezetést és ezt végig megtartotta. Hatalmas küzdelemben legyőzte az utolsóforduló fordulóban közvetlen riválját, Eleonora Goglea mesterjelöltest, országos egyetemes bajnoknő és ezzel 75 százalékos eredménnyel az első helyen végzett.

Örömmel üdvözlünk Makkai Zsuzsát újabb sikeres szereplésért, mely csak folytatása eddigi jó eredményeinek és reméljük, hogy a Hatalm játékos — aki már a tav. évi sakk tornán is részt vett — az országos döntőben újabb megbecsülést szerez városunk sakkcsoprt hírnevének.

Suzana Makai, cîștigătoarea semilunilor din Cluj

În trei ceatină zile țară, la București, Galați și Cluj au fost organizate șasele semilunare a campionatului republican individual feminin de șah, pe anul 1962.

În grupa de la Cluj, a luat parte și țara noastră și Școlii noastre pe 4 zile țară, Suzana Makai ca reprezentantă a S.S.O. Cîșana.

Jocul cu multă ambiție, în alta ordinează a reușit să înfrângă o serie de jucătoare franceze din București, Arad, Cluj și Timișoara, strălucind de la început în fruntea clasamentului. Învingând în penultima etapă — după 7 ore de joc — pe rivala sa directă, candidata de mestră Eleonora Goglea, campioană națională, obținând Suzana Makai un rezultat de 75%.

1962

1962 Jubilaris sakkverseny május 1 kisleletére

A CSM Cîșana rendezésében tartják meg a hagyományos „Nagy város kupa” elnevezésű sakkversenyt. E nagyszabású sakk találkozó Oradea versenyzői kívül rész vesznek Cluj, Satu-Mare és Arad város legjobb sakkosói. Az aradiak máskülönbön a legutóbbi torna győztesei.

Az eddigi ötletre utalókozó Oradea négy ízben, Cluj kétszer, Arad kétszer és Satu-Mare egyszer nyerte meg a versenyt. A torna kerülő tizedik jubilaris verseny nagy kedvelmer igér, mivel minden csapat a legjobb játékosával szerepel.

Az oradeai csapat a női és férfi országos elődöntő összecapásán készült e versenyre. A csapatot Suta Mihály, Jancsó János, Horváth Lajos, Csacskó Tibor, Herce János, valamint Farkas René, Makkai Zsuzsánna és Stoilnicu Katalin játékosokból állítják össze.

A versenyt a CSM Cîșana Ilie Pitulea utcai termében tartják április 29, 30, valamint május 1-én délután 5 órá kezdettel.

Fișele Campionatul temin de șah 1962

După o lungă dăru, s-a terminat la București, în sala de șah din Piața R.P. România, individual feminin de șah, una dintre cele mai bune întreceri din ultimii ani.

La finalul au participat cele mai bune 16 șahiste din țară, 5 maeștrite (dintre care 3 maeștrite internaționale), 5 candidațe de maeștrite și 6 jucătoare de categoria I-a. Câștigătoare a dat locul a la prima străină, slovacă: titlul de campionă s-a dovedit numai întru-scoale două șahiste: Alexandra Nădău, româncă din anul trecut și Margareta Pereanușnic. În Turbulență din nou, Provingina s-a așezat întâi-șah cu șah Nicolae și venind cu Susana Mălai și a plecat la București.

Situație pe primele cinci locuri se prezintă în felul următor:

1. MARGARETA PEREANUȘNIC (Poloneză) cu 11 puncte și jucătoare, campionă a țării, 2-3 Alexandra Nicolae și Margareta Teodorescu cu 10 și jucătoare puncte; 4-5 Maria Popovici și Elisabeta Polibromide cu câte 10 puncte.

Reginica Crisana a fost reprezentată de cea mai tânără participantă a finalei, eleva Susana Mălai elevă a Școlii nr. 4 Oradea care a terminat pe locul 8 cu 7 puncte. Cu acest rezultat, tânără jucătoare slovacă s-a înscris în lista mai bune jucătoare pe țară și rezultată cu 6 puncte (câtă cu maeștrite internaționale Nicolae și Polibromide) și 3 victorii în fața unor jucătoare mai experimentate, arată progresul său evident.

Országos döntőben a CSO Crisana sakkcsapata

Május 20-26. között rendezték meg Bucaresti-Constanța és Piatra Neamț városokban az országos sakkcsapat bajnokság középmezőnyét, melyen részt vettek a tanulóknak és Bucaresti város sakkcsapatjai. A tartományunkat képviselte CSO Crisana sakkcsapata Constanța-ban az I. csoportban játszott, ahol nagygyorsán szerepelt. Valamennyi mérkőzésüket megnyerték. Eredményük: CSO Crisana-Progresul Bucaresti 3 és fél - 2 és fél CSO Crisana-Farul Constanța 4 és fél - 1 és fél, Crisana-Velozita Brassó 4:2, CSO Crisana-Aurora Galați 5:1.

Furcsának tűnik, hogy a Crisana — noha valamennyi ellenfelet legyőzte — köztelen volt megelégedni a második hellyel, mert a végső helyezésünket a Bucaresti Progresul csapata egy fél ponttal megelőzte. Ez Karácsonyi László és Hercz János egyenlő szereplésének tulajdonítható, akik 2,5-2,5-ig ahol mindössze egy pontot szereztek. Jó játékkal kitűntek: Jánosé János, Suta Mihály, Stolin Katalin, Makkai Zsuzsa és Horváth Lajos. Az eredmények és a szabályzat értelmében a CSO Crisana együttesen jogot nyert az országos döntőbe való részvételre, amelyet július 1-10. között rendeznek Aradban.

1962

1962

1963.

Az 1963. év tavaszán Zsuzsa nem vett részt egyéni sakk versenyeken, mert készült a juniusi érettségire.

A csapat / Crişana / néven szerepelt a semifinalében, Galaţi-on, ahol második lett 9t közül. Vesztett a bukaresti Unirea és a Galaţi-i Siderurgistul ellen, Nyert Iaşi és Oneşti ellen.

A 6/1963-as Revista de Sah kiemeli mint jól szereplőket: Suta, Horváth és Farcaş René-t, akik 2 és fél pontot értek el 4 játékból. *Zsuzsa nem vett részt*

AZ ORSZAGOS DÖNTŐRE NAGYVARADON KERULT SOR, július hónapban. A csapat VIII. / azaz / utolsó lett. Jól szerepelt ZSUZSA, aki 3 pontot ért el négyből az 5 75 %. Döntetlen : Dezmireanu és Teodorescu ellen, győzelem Rodica Manolescu és Maria Pogorevici ellen.-

A București Unirea nyerte az országos sakk-csapat bajnokságot

Hét napig tartó kiábrándítóan erős verseny kezdődött a 3. országos csapatbajnokságban tegnap este az NKK 1963. évi sakk-csapatbajnokságban. Az első helyet — a tavalyi Unirea szerelése meg. A tavalyi helyek Ploesti Petróldának szentelt mag kelleti előadásra a második helyet az Oradea Grasiara válogatottól szerezett, a az utolsó helyen azazult. A 6. és 7. fordulón a következő eredmények születtek:

HATODIK FORDULÓ: Bucuresti Spartac-Crisana 3 és fél, 2. res 161 (Bălăneș—Suta 161-161), Georgescu—Hlovăni 0-1, Bondoc—Kovács 1-0, Răducanu—Kovács 1-0, Polichronide—Stolnicu 1-0, Masulescu—Makki 0-1, Cluj—Silișta—Bucuresti Electronica 4-2, Ploesti Petróld—Buc

A további sorrend a következő: 4. Progresul 20 ponttal, 5.-6. Cluj Silișta, Tirgu-Muresi Voioja 18 és fél ponttal, 7. Buc. Electronica 18 ponttal, 8. Oradea Grasiara 17, 9. Ploesti Petróld (Suta Mihai és Hlovăni Lajos mesterjelöltök), Kovács Gábor, Belea Traian, Körösi István, Fărcas René, Stolnicu Featzi-ni, Makki Zsuzsa).

Unirea 3-3, Tirgu Muresi Voioja—Buc. Progresul 2-4.

HETEDIK FORDULÓ: Crisana—Ploesti Petróld 2-4 (Suta Mihai és Hlovăni Lajos mesterjelöltök), Horváth—Pardus 0-1, Kovács—Dujă 0-1, Körösi—Bănuș 0-1, Stolnicu—Perevoznic 1-0 (1-0), Makki—Popovici 1-0. Buc. Unirea—Cluj Silișta 3 és fél, 2 és fél, Buc. Electronica—Tirgu Muresi Voioja 3-3, Buc. Progresul—Buc. Spartac 2-4. A bajnoki táblával végső állása a következő: 1. Buc. Unirea 28 és fél ponttal, (Cioabla Victor mesterjelölt mester, Botez Constantin, Voiculescu Paul, Seimănu Petru mesterek, Nicolae Alexandru mesterjelölt mester, Teodorescu Margareta mester).

2. Ploesti Petróld 25 ponttal (Partos Károly, Radovici Corina mesterek, Dujă Ileana mesterjelölt, Bănuș Cornel, Zăran, valamint Perevoznic Margareta és Popovici Maria mesterek).

3. Buc. Spartac 22 és fél ponttal (Blănuș Ion mester, Georgescu Vasile, Sullman Miral, Bodec Vladimir, Răducanu Gheorghe mesterjelöltök, Polichronide Elisabeta mester, Masulescu Răducanu mesterjelölt).

4. Cluj Silișta 18 és fél, utóbbi 5 ponttal szerzett a hét mérkőzésből. Ebben meg kell említenünk a fővárosi csapatok közül a leggyengébbnek tartott csapatnak, a Makki Zsuzsanna nevű csapat meglehetősen viszonylagosan jó elbírart mérkőzést vívott le a döntő Ploesti Petróld és Masulescu Răducanu ellen. Az országos döntő leghetesebb játszárta a két csapat közül mester Cioabla Victor és Teodorescu Octavian sereveszők között. A nagy kiábrándítóan összesen 9 forduló alatt, végül is a két versenyző meggyőzést a döntőben. Ezzel ellenében a Soos-Reicher mérkőzés — mely ugyancsak döntőtől megérdemelt — mindössze 22 percig tartott.

Vasárnap délután — a verseny befejeztével — bensőséges ünnepség keretében Harimann Ferenc elvtárs, a Központi Szakközvetőség főtitkára átnyújtotta Cioabla Victor nemzetközi mestertank a Buc. Unirea csapatkapitányának, a bajnoki címmel járó díszes kupát, valamint egy szép kivitelezésű emlékszelvényeket mondott a kitüntetéséről. A kitűrt zárószóvalán köszönetet mondott a kitüntetésért, ami nagyban hozzájárult a verseny teljes sikeréhez.

A luat sfârșit turneul final al campionatului republican de șah pe echipe

1963
Sinhăbă după-masă s-au făcut mecurile din ultima rundă a campionatului repu-

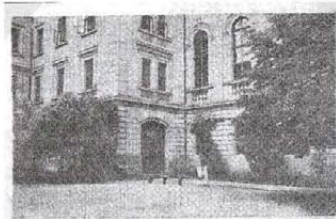
Maestra internațională Elisabeta Polihronide a fost una dintre cele mai bune şahiste ale turneului final.

blicilor de șah pe echipe miste pe anul 1963. În ultima rundă s-au înregistrat următoarele rezultate: Voioja — Electronica 3-3, Unirea — Silișta 3½-2½, Petróld — Crisana 4-2, Spartac — Progresul 4-2. În urma acestor rezultate clasamentul final al campionatului republican de șah pe echipe se prezintă astfel: Unirea 28½, Petróld 26, Spartac 2½, Progresul 20, Voioja 18½, Silișta 18½, Electronica 18, Crisana 17 puncte.

Unirea București, noua campionă republicană n-a pierdut la actualul turneu final nici o întâlnire, terminând doar de două ori la egalitate. Având în formație 4 mestri și două maestre, şahiști clubului Unirea București s-au dovedit că merită omogenă echipă. S-au remarcat înosebi maestrele Nicolae și Teodorescu care au acumulat 11½ puncte din totalul de 28½ puncte obținute de întreaga echipă.

Crișana Oradea s-a clasat pe ultimul loc cu 17 puncte. Orădenii n-au prezentat cea mai bună formație lipsind șah dintr-o omenie de băiat și în acest fel s-a prezentat la turneul final slab. Considerăm că s-au făcut unele greșeli când s-a alcătuit echipa, în special acele lucruri s-au observat în partida cu Electronica. Dintr-o încălțare reparăm pe Ionuța Suzana Makay care a obținut un procentaj de 75 la sută în întâlnirile ce țese susținute. A remizat cu Polihronide și cu maestra Teodorescu și a câștigat în fața fostei campioane Masulescu, precum și în fața maestrei internaționale Pogorelici.

La actuala ediție a turneului final al campionatului republican de șah pe echipe miste au participat mai mulți tineri evidențindu-se în mod deosebit Zăra de la Petróld Ploesti și Kovács de la Crișana Oradea.

1963

Bucureștenii

a născătorii
4. zămăi Kerișitola
XI-A eștătyos tanúsi
1963 június 5.
Emilka Süleimuel

T
A
L
Á
L
K
O
Z
U
N
K

1973-ban

EAH

DUPĂ FINALĂ

La sfârșitul săptămânii trecute s-au întors în Capitala proletariată din România campionatul republican pe echipe în frunte cu noii campioni, șahiști de la Electronica București. Pentru a sublinia unele asocieri ale întrecerii, ne-am adresat marelui șahistului campionatului nostru, maestrului **Emanuel Reicher**, care ne-a făcut următoarea declarație:

„Turneul desfășurat la Bacău a reprezentat cea mai echilibrată luptă de campionat republican pe echipe din ultimii ani. Aceasta este caracteristică actualilor eșafodaj, evidențiat după o luptă foarte atinsă de echipierii Electronicii.

Toate echipele s-au prezentat bine pregătite, echipa noastră doborând, însă, un plus de onogenitate și combativitate, ceea ce l-a și adus titlul de campionat. Trebuie să notez că principalii noștri adversari au fost lipsiți de titlurile de la prima masă. Constructorul jucând fără Ghiculescu, Teșcu, aceste echipe au fost prezente în permanență în lupta pentru primul loc, alături de formația Progresul.

Toți componenții echipei noastre au lucrat cu deosebită însușire și au dat un randament ridicat. Iată rezultatele individuale, în ordinea meselor, ale componenților echipei Electronica: Alricea Paoloo 4 puncte (din 7 posibile), Emanuel Reicher 4 p., Miron Nacu 3½ p., Borel Menas 5 p., Rodica Reicher 3½ p. și Sanda Filibescu 4½ p. N-am operat nici o schimbare în formația, în tot decursul celor 7 runde.

Dintre adversarii noștri, am reținut forma bună a lui Florin Gheorghiu, Vi. Bondoc, dr. O. Troianescu, C. Botz, E. Nacu, V. Urzeanu, iar din rândul letelor în special pe Suzana Măkel, jucătoare adevărată a maestrelor internaționale. **Margareta Teodorescu și Elisabeta Polihroniadă.**

As vreau să remarc de asemenea, buna organizare a concursului și interesul deosebit stăruit în mijlocul iubitorilor de sport bărbăni, care au asistat în număr mare la întâlnirile finale.

Un autentic talent

1964
În vârstă anului, la Bacău, în cadrul turneului final al campionatului republican de șah pe echipe, cele mai bune jucătoare ale țării — maestrele internaționale **Elisabeta Polihroniadă și Margareta Teodorescu** — au fost învinse în serie de către tinăra jucătoare moldăveană **Suzana Makay**. Faptul a fost considerat ca o mare surpriză, dar dincolo de rezultatele tehnice specialității au acordat o înaltă apreciere calitatii jocului prostei de Suzana Makay. De nitel partida sa cu Margareta Teodorescu a fost compo-

zitivă în mai multe privințe din țară și străinătate, datorită preciziei cu care jucătoarea orădeana a condus atacul și caracterului tăios pe care l-a dat partidei. Oțetea lui mai tîrziu, la Oradea, în finala campionatului republican feminin, Suzana s-a aflat din nou în fața celor mai bune jucătoare din țară. De data aceasta serena noastră masă dinărită, adormărele îi cunoșteau posibilitățile și îi acordau atenție sporită, iar fiescure dintre „cele trei mari” era dorită de revanșă. A reușit doar Margareta Teodorescu. Alexandra Nicolay mulțumindu-se cu jumătate de punct, iar **Elisabeta Polihroniadă a pierdut din nou.** La sfârșitul campionatului Suzana Makay a ocupat locul VII din 18 jucătoare.

1964
În urma aceluși rezultat, **Federata Română de Șah** a acordat **Suzanei Makay titlul de candidată de maestru.** Este cea mai tinăra jucătoare din țară și prima din Oradea care deține acest titlu. Performanța este remarcabilă și ea confirmă drumul ascendent al acestei talentate jucătoare, în vîrstă de 19 ani, elevă a Școlii tehnice senitare din Oradea.

La vîrstă sa, Suzana are un palmares apreciable. A învins să joace șah la vîrstă de 11 ani, iar un an mai tîrziu face parte din selecționata feminină și ocazional și este invitată la o tabăra pentru juniori la Polana Brassov. În 1960, cînd nu avea nici 14 ani, câștigă la Sibiu Moldova țării aparținătoare de prima și înfrîntulul și în București carulturnul al ploierilor. În 1960, 1961 și 1962 participă la finalele campionatului republican, obținind rezultate din ce în ce mai bune. Și anul acesta 1964 — anul concursului.

Talented recunoaște și seriozitatea cu care se pregătește o recomandă pe urmele **Suzanei Makay** cu o potențială speranță a șahului din țara noastră. Iubitorii sportului mintii din regiunea noastră așteaptă de la ea noi succese pe drumul măiestriei.

(d. ch.)

Răsfoind fișele de concurs ale șahiștilor

Fiecare campionatului republican de șah pe echipe miște cele fără îndelung una dintre cele mai de seamă întreceri interne. În ordina în jurul meselor de șah pe cei mai buni jucători din țară. De la ultima ediție, reține încheiada, au lipsit doar V. Cioculescu (care a lucrat numai două runde în cadrul) apoi să plece în un turneu în U.R.S.S., alături acum în plină dezvoltare și T. Ghiculescu, nemăsurat. În rest, jucătorii prezenti la finală au fost pregătiți pentru o nouă verificare a cunoștințelor teoretice și a fermei sportive, aceasta cu alți mai mult cu cît bine la viață campionatului european.

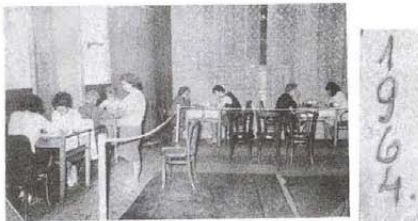
Titlul de campionat a revenit pentru prima dată echipei bucurestene **ELECTRONICA** (alături de Pavlyk, Reicher, Nacu, Menas, Rodica Reicher, Sanda Filibescu) care mai onogenă a reușit să termine concursul neînșinat. De mai mult, un pulă spune, că Electronica a dominat cu autoritate concursul, deoarece încă din runda a 2-a s-a înșinat pe primul loc și nu l-a mai părăsit. Meritele a fost posesivitate echipelor situate pe locurile următoare Spartac și Progresul. Sub posibilități s-au comportat campionii de anul trecut, Constructorii și, bineînțeles, fostul campion Petrușel, clasat în mod surprinzător pe locul 7. Au jucat cu mult din studenții din București și Timșoara care au ocupat locuri multumitoare. Ultima s-a clasat **Crisul din Oradea.**

Să acum câteva cuvinte despre rezultatele individuale. La prima masă, la bărbăți, cel mai bine a jucat maestrul emerit **Florin Gheorghiu** (ȘI. Buc.) care a totalizat 6 p din 7 posibile, el făcînd două renșe și pierzînd la Ghisberger, la masa a doua, **Urșeanu** (Știința București) a realizat 4½ p.; la masa a treia Nacu (Electronica) 5½ p. și la masa a patra Menas (Electronica) 5 p. La femei, la prima masă, **Elisabeta Polihroniadă** (Spartac) 6 p. la masa a doua **Margareta Teodorescu** (Constructorii) 4½ p.

Se cunosc puținii candidați-maestrii Miron Nacu care a înregistrat cel mai bun punctaj la bărbăți și tinere orădeane **Suzana Makay**, care a reușit 4 puncte dintre cele 6 la maestrele internaționale **Margareta Teodorescu**, **Maria Pogorelec** și **Elisabeta Polihroniadă**. N-o renșat merit să ne bucurăm în acest concurs cu lupta porie alături de maestrii internaționali **Iliner Jucătorii**, mulți dintre ei chiar juniori care au dat replici carapose șahiștilor consorații. **Viozel Ghizdavu**, **Dan Zaru**, **Ervin Mozes**, **Pia Brînzaru**, și **Ana Sclîrîțescu**. Așteptăm cu încredere evoluția lor și totalitățile confirmarea rezultatelor de pînă acum la campionatul țării.

În general, răsfoind fișele de concurs, se poate trage concluzia că s-au realizat părțile interesante de luptă. Actuala ediție a finalii campionatului republican a demonstrat că jucătorii noștri frumoz și în general bine pregătiți, capabili să obțină rezultate de notoritate.

ELISABETA POLIHRONIADĂ
maestru internațională

ORSZÁGOS EGYENLŐI NŐI DÖNTŐ - NAGYVÁRAD - 1964.-

1964

Apártyó: A BEERKEZÉS ÉVE: 1964.

M A J U S : Nagybánya- ^{csapat} Semifinale - 4 játékból 4 pont.

J U N I U S : Nagyvárad - megyei bajnokság - I.hely - 8 pont 10-ből.

J U L I U S : Bacau - Csepptábornok - 4 p.7-ből. Az első nota C.M!

AUGUSZTUS : Brassó - Női középdöntő - III-IV.hely 9 fél: 13-ből

OKT - November : Országosknőidöntő-VII.hely 18 közül -10 pont
/Nagyvárad/

Év közben : 4 város Aupa /Kvár/ - Ezabó István kupa/Nagybánya/

U. C. F. S.
FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE ȘAH

TURNUL Finala feminină
DISPUTAT ÎN Oradea

COEFICIENT
ÎNTE ZILELE DE 208-6 XI, 1964

Nr. curent.	NUMELE ȘI PRONUMELE	Clubul sau As. Sport.																		Total Puncte	Clasi- ficat	Pentru Clasificare			Categoria		Bani și premiu din organizator				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			18	19	20	Partide	Puncte		%	Cu care a intrat	Atrib. în baza rez.	
1	TEODORESCU M.			1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13				M	-	49,50
2	POLIHROMIADÉ		1/2	1	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1	1	1	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13				M	-	48,50
3	NICOLAU		1/2	0	1	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13				M	-	48,50
4	REICHER		1/2	1/2	0	1/2	1/2	1	1/2	1	0	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12 1/2				M	-	41
5	BAUMSTARK		1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1	1/2	1	1	1	1	1	1	11 1/2				C.M.	C.M.	
6	POGOREVICI		1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1/2	1	1	1	1	11				M	-	
7	MAKAY		0	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	0	1	1/2	1	1	1/2	1	1/2	0	1	1	1	10				I.	C.M.	
8	BRANTSCH		1/2	1/2	1/2	0	1/2	0	0	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	9 1/2				I.	C.M.	
9	Manolescu		0	0	0	1	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	8 1/2				C.M.	-	65,00
10	Desmitreanu		0	0	1/2	1/2	0	1	1/2	0	1	1	0	1	1	0	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	8 1/2				C.M.	-	62,75
11	Redăciună		0	0	0	0	1/2	0	0	0	1	1	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1/2	1	1	1	1	7				C.M.	-	
12	Sutiman		1/2	0	0	0	0	1	0	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1	5 1/2				I.		39,25
13	Dina Chis		0	1/2	0	0	0	0	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	1	5 1/2				I		36,50
14	Fonescu		0	0	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	0	1/2	0	1	1	5				I		39,50
15	Vidrascu		1/2	0	0	0	0	0	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	0	1	1	1	1	1	1	5				I.		34,25
16	Teodorescu A.		0	0	0	0	1/2	0	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	5				I.		34,25
17	Stolnicu		0	0	0	0	1/2	0	1/2	0	1/2	0	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	5				I.		34,-
18	Brinzeu		0	0	0	0	0	1	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	4 1/2				I		
19																															
20																															

ARBITRI

Finala campionatului republican de șah pe echipe

Între 1-10 iulie a.c. s-a desfășurat la Bacău finala campionatului Republican de șah pe echipe mixte pe anul 1964, la care au participat cele mai bune echipe din țară. Lupta pentru locul I s-a dat între echipele Bucureștene. După o întrecere dîră și pasionantă titlul de campioană a revenit echipei Electronica București, înaintea echipei Spartac și Progresul. Echipa campioană din anul trecut Constructorul a ocupat locul IV înaintea finei formatei Știința București.

Campioana regiunii Crișana, echipa Crișul Oradea s-a clasat, ca și anul trecut, pe ultimul loc. Lipsită de unii titlari, cu multe rezerve, echipa a prestat un joc mult sub nivelul posibilităților. Trebuie însă remarcat rezultatul foarte bun al tinerei Suzana Makay, care a invins pe maestrele internaționale Maria Pogorevici, Elisabeta Polihroniade și Margareta Teodorescu. Cu această ocazie tinăra jucătoare a obținut și o notă de candidat de maestru.

Véget ért az országos 1964 sakkesapat bajnokság

Bacău városában a közel-múlt nyáronban zajlott le az országos sakkesapatbajnokság döntője, melyen haránk nyolc legjobb együttese vett részt. Az első helyéért az öt fővárosi csapat küzdött, melyek erősebbeknek bizonyultak a vidékieknél. Nagy és sívezetes vetélkedés után a bajnoki címet az ELECTRONICA nyerte, a Spartac és a Progresul előtt. A tavalyi bajnokesapat, a Constructorul a negyedik helyre került.

Tartományunkat a döntőben a Crișul csapata képviselte. A több tartalékos játékosból álló együttes nem tudott lépést tartani a jól felkészült erős mesterekkel rendelkező többi csapattal szemben. Meg kell azonban említenünk Makay Szuzsana kitűnő teljesítményét, aki egymaga annyi pontot szerzett, mint a csapat többi tagja együttvéve. Látványos küzdelemben legyőzte Pogorevici Mariát, Polihroniade Elisabetát és Teodorescu Margareta nemzetközi mestereket is. Teljesítményével mesterjelölti fokozatot szerzett.

O revelație din Oradea

Într-o scrisoare trimisă redacției noastre, antrenorul de șah Ladislav Karacsanyi din Oradea ne scrie despre comportarea deosebit de bună de care a avut-o, la ultimul campionat republican pe echipe, eleva orădeană Suzana Makay — care s-a numărat și între finalii „Cupei Magazin”. La aceste campionate, Makay a invins, între altele jucătoare, pe maestrele internaționale Maria Pogorevici, Elisabeta Polihroniade și Margareta Teodorescu.

Considerăm că unele partide ar prezenta interes pentru cititorii șahisti ai „Magazinului”. Ladislav Karacsanyi ne-a trimis desfășurarea partidei dintre Suzana Makay și Margareta Teodorescu. Intinirea dintre cele două jucătoare a prilejuit o luptă îndrăgită. Printr-o manevră tactică demăi de un maestru — 16.c4! — Makay a dat jocului un săg ascuțit, cu mari complicații, alinându-și adăvțsarea ca după nici zece mutări să se recunoscă învinsă.

Alb: MARGARETA TEODORESCU (Constructorul)

Negru: SUZANA MAKAY (Crișul)
Jucată în finala campionatului republican pe echipe 1964 Bacău.

1. e4, d5	15. a5, Cc7
2. d4, Cc6	16. Cc4, e4!
3. Ce3, g8	17. a:b6, a:b6
4. Cf3, Ng7	18. N:b6, e:b3
5. Ne5, d:5	19. N:c7, Td2!
6. 0-0, e5	20. Nb5, b:c5
7. d:c5, d:c5	21. Nf4, Td8
8. Ne5, h6	22. Ne5, Nd5
9. Cc2, Nb7	23. N:d4, T:d4
10. f3, Ce5	24. Ce3, T:a1
11. Cb3, D:d1	25. T:a1, Ca2! și
12. T:d1, Td8	albul cedează.
13. a5, Cb4	
14. Tc1, Ce8	

1964

A Crișul sakkosapata:

Az országos ranglista negyedik helyén

ISMET VEGET ÉRT egy országos mérési sportfelkédő, a sakkhoz eszaki bajnoksága. Összesen 185 együttes nevezett be a megkísztetés hajnoki címért folyó versenybe, köztük a Crișul is. A zónadöntőn jó teljesítményes sikerrel jutott tovább, így bekerült az ország legjobb nyolc együttesé közé, melyek június 21-29. között Aradon mértek össze tudásukat.

A Crișul a döntőben is kilendően helytállt, várakozáson felüli sikereket ért el. Egyetlen veszéget szenvedett, azt is a Constructorul

București bajnoksapától, amelynek színel csak megerőh képsélték. A Constructorul egyébként valamennyi ellenjét legyőzte. A Crișul a Stănița Timisoara és az Autorapid Craiova együttesét mutta feljél, és döntetlent harcolt ki az Electronica București, Stiința Cluj, Petrolul Ploiești és a Progresul București sakkosapátával szemben. Ennek eredményeként az országos ranglista 4. helyére került. A csapatbajnokság döntőjének végleges és teljes táblázatát egyébként a következők közölik:

Constructorul Bucuresti	28 és fél pont
Electronica Bucuresti	22 és fél pont
Stănița Cluj	22 ■ ■ pont
Crșul Oradea	20 és fél pont
Petrolul Ploiești	20 és fél pont
Stănița Timisoara	19 és fél pont
Progresul Bucuresti	17 és fél pont
Autrapid Craiova	17 ■ pont

A Crișul valamennyi játékosja dícséretesen helytállt a nagy vetélkedőn, mindenképp elöl az országos ranglistán. A csapatbajnokságban az első négy táblán 5 pontot szerzett a lehetőségek hétköz, így együttes a legjobb teljesítményt

értte el. Többek között például legyőzte Maria Pogorevicet és döntetlent partit játszott Alexandru Nicolae mestertől. A sorozatos egyéni siker révén Makay Zsuzsa megszerezte az első mestertáblázatot. Reméljük, ezt mielőbb követi a második is és

megszerzi a sakkmeisteri címet.

Szólunk kell még Fărcas René, Fischer János, Drozd Carol és Suta Mihai kitűnő szerepléséről is. A két előbbi példái 4-4 pontot ért el, Drozd Carol 3 és fél, Suta Mihai 3 ponttal járult hozzá a csapat jó szerepléséhez. Az aradi döntőn ismételtén bebizonyosodott, hogy városunk sakkhoz képesek kiváló eredményeket elérni. Bizunk abban, hogy a további országos vetélkedőkn is hasonlóan állják meg helyüket.

KENEZ FERENC

Etapa regionala a campionatului de șah

Intre 27 aprilie și 10 mai a. c., la Oradea s-au desfășurat stururile de finală ale campionatului republican individual masculin și feminin de șah pe anul 1965, fază echivalentă cu etapa regională. Au participat 8 jucătoare și 11 jucători. Cu rezultatele concursului a certitudinul-o faptul că tinăra ju-

cătoare Suzana Makay, candidată de maestru, a participat la întrecerile bărbătești. Grupa feminină nu a adus nici un surpriză. Jucătoarea de categoria I René Fărcas a câștigat detașat concursul. Primele trei locuri nu fost ocupate de René Fărcas (Crișul) cu 11 puncte, Stănița Nadajda (Unirea I.A.S.) cu 9½ puncte și Irișca Bereckye (Crișul) cu 9½ puncte.

În grupa masculină, lupta a fost diriză Abia în ultimele două zile s-au putut cunoaște învingătorii. Locul I și titlu de campion regional a fost obținut de tinărul inginer Ioan Fischer care câștigă pentru prima dată titlu. În absența erărilor, în anul trecut Mih. Șuta Este surprinzător rezultatul lui Carol Drozd Acesta a avut un finis foarte bun. Si Suzana Makay

obținut un rezultat foarte bun cu care s-a clasat pe locul 6, obținând în fata unor jucători puternici 8 victorii și 2 remize.

Concurănt a fost dominat de jucătorii clubului "Crișul" Oradea. Provincia a fost reprezentată de trei jucători de categoria I din Oradea Petru Groma și Ineu. Dintre aceștia, cel mai bun rezultat l-a obținut Moise Coocș, care a confirmat categoria I. Înaltă ordinea pe primul 6 clasă: 1. Ioan Fischer cu 9 puncte; 2. Carol Drozd - 8½; 3-4. Gavril Kovics și Ludovic Horváth cu cile 6 puncte; 5. Tibor Csarko 7 puncte; 6. Suzana Makay - 6 puncte. Toți acești concurenți fac parte din echipa "Crișul".

Primii doi clasăți din grupa masculină și prima clasată din grupa feminină au dreptul de a participa la etapa semifinale.

1965

Sport S-a încheiat finala campionatului de șah pe echipe

Intre 21-29 iunie a.c. s-a desfășurat la Arad etapa finală a campionatului republican de șah pe echipe mixte, la care au participat cele mai bune 8 echipe din țară, calificăte din trece cele 185 echipe prezenta la start în toate regiunile țării. Regiunea Crișana a fost reprezentată de echipa campionă "Crișul" Oradea, care a obținut un frumos succes clasându-se pe locul IV înaintea unor echipe puternice. Titlul de campionă a fost cucerit de echipa "Constructorul" Bucu-

rești care a prezentat echipa cea mai bună și a câștigat toate întâlnirile. Iată clasamentul: 1. Constructorul București 28½ puncte; 2. Electronica București 22½ p; 3. Stănița Cluj 22 p; 4. Crișul Oradea 20½ p; 5. Petrolul Ploiești 20 ½ p; 6. Stănița Timisoara 19½ p; 7. Progresul București 17½ p; 8. Autorapid Craiova 17 puncte. Crișul Oradea a suferit o singură înfringere, cu echipa campionă a țării și a făcut meciuri egale cu Electronica,

Stănița Cluj, Petrolul. Cel mai bun rezultat individual a fost obținut de tinăra candidată de maestru Suzana Makay care a obținut 5 puncte din 7 posibile. Rezultate bune au obținut și ceilalți membri ai echipei: René Fărcas, Ioan Fischer, Carol Drozd, Mihai Șuta. Cu această ocazie, Suzana Makay s-a obținut nota oficială de maestru. Sperăm că tinăra și talentată jucătoare va obține și a doua notă, iar orașul Oradea va avea prima maestru de șah.

1965

SPORTJEGYZET: 4 városi Kupán
1965. N. 28.

AZ ÉLVONALBAN

Oradea sakkosztály közszűkület most, akik a Négy Város Kupájával tértek vissza a Satu-Mare-i turnéról. Oradea, Cluj, Satu Mare és Arad sakkosztályok hagyományos vetélkedőjéről versenyzőink immár hatodszor kerültek ki győztesként.

Hat férfi és két női versenyző vett részt a csapatban. Voltamennyien tudásuk legjavát nyújtották, de mindenképp előtérrel Makkai Zsuzsán és Farkas Renyi illéti a dícséret, akik mindhárom játszmájukat biztosan nyerték. Fischer János és Drózd Gábor szereplése is elismerést érdemel, hiszen a tehetséges látom pontból csak egy fél pontot engedtek át az ellenfeleiknek. Az élvezetes játékstílus általában szíves közölsémmel párosult. Jelmező volt például Fischer találkozója Buzával. A clujai versenyző remélte ajánlott, s annak ellenére, hogy az már nem befolyásolható az oradeai csapat győzelme, csak a pontkülönbség rontotta volna, Fischer ragaszkodott a játszmá folytatásához és meg is nyerte. Figyelmet érdemel Horváth Lajos partija is a Satu-Mare-i Gadi ellen. Az összecsapás végig döntetlen helyzetet kitartásban, csak Horváth volt más véleményen. Ahogy mondani szokás, „belekapaszkodott” a győzelem legkisebb lehetőségébe is, és makkosai kizárta igazságot. A hosszú és igen lázasztó, nyolc óras viadalból az oradeai versenyző került ki győztesként. A csapatverseny részletes eredményei: I. forduló: Oradea - Arad 7:1, Cluj - Satu-Mare 4½ - 3½, pont. II. forduló: Cluj - Arad 5 - 3, Oradea - Satu-Mare 6 - 2. III. forduló: Arad - Satu-Mare 4 - 4, Cluj - Oradea 4 - 4. A végeredmény pedig: 1. Oradea 17 ponttal, 2. Cluj 13½, 3. Satu-Mare 9½, 4. Arad 8 ponttal.

Annak ellenére, hogy a példák és az eredmények híven tükrözik az oradeai sakkosztály teljesítményét, nyugtít még el kell mondanunk a versenyzőink zsinat programja és éppen ezért lázasztó volt. Ennek ellenére a csapat tagjai nem panaszkodtak, s minni ahogy eredményük példája, pillanata sem élt meg játékketők. Akaraterejük és nem utolsósorban tehetségük követésére méltó példa. És főleg további sikerekre.

K.F.

Országos bajnok: 1965 ARAD

Sakk a Bukaresti Constructorul

Hétfőn este a városi TSU marsparton evezőházában befejeződött az országos sakkbajnokság döntő szakasza. Az országos bajnoki címet a Bukaresti Constructorul együttese nyerte meg, amely a legjobbnak bizonyult. Ez egyébként kitűnik abból is, hogy főleg nyesen nyerte a bajnokságot.

Az utolsó fordulóban megjelentnek számít a Ploiesti Petrolul győzelme a Kolozsvári Stiinta elleni találkozó. A mérkőzést ugyanis 3 és fél:2 és fél arányban a ploiesti sakkosztály nyerték.

A többi eredmény:
Temesvári Stiinta — Bukaresti Constructorul 2 és fél:3 és fél, Craiovai Auto Rapid — Bukaresti Progresul 2 és fél:3 és fél, Bukaresti Electronica — Nagyvárad Crisul 3:3.

A bajnokság végleges állása:
Buk. Constructorul 28 és fél pont
Buk. Electronica 22 és fél pont
Kol. Stiinta 22 pont

Nagyv. Crisul	20 és fél pont
Ploiesti Petrolul	20 és fél pont
Tem. Stiinta	19 és fél pont
Buk. Progresul	17 és fél pont
Cr. Auto Rapid	17 és fél pont

Makkay Zsuzsa, a Nagyvárad Crisul sakkcsapatának tehetséges játékosa.

Reprezentativa feminină de șah a României și-a asigurat victoria în meciul

18-19 IX
cu echipa R. D. Germane 1965

BRASOV 19 (prin telefon de la corespondentul nostru). — Luptorii de șah din Brasov au avut celejle să urmeze, în două zile de frumoasă înfrângere, pe cele mai bune șahiste din România și R. D. Germană. La sfârșitul celor două zile de joc tabela de scor arată 10-4 pentru echipa României, două partide fiind înfrângeri, dar ele nu mai pot schimba soarta luptei.

Sîmbătă, în prima zi de joc, trei victorii ale româncilor au adus în avantaj echipei țării noastre. Apoi, s-a adîngat și o a patra, învingătoare germană Hermine Richter cedîndu-i partida întreruptă la Rodica Reicher. Nici în al doilea tur nu s-a înregistrat vreodă defecțiune în rîndurile echipei noastre, avantajul fiind și mai mult mărit. De notat că la ultima masă a echipei române, Maria Pogorevici (care câștigase în primul tur) a cedat locul întregi Suzana Makai, care și ea a terminat învingătoare.

Iată rezultatele înregistrate, în ordinea meciurilor: ROMÂNIA — R.D. Germană 10-4 (2); Alexandra Nicolau — Edith Keller-Hermann $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; Elisabeta Polihroniade — Giselle Grand $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$, 1-0; Margareta

Tcodorescu — Evelyn Nünchert $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$, intr.; Rodica Reicher — Hermine Richter 1-0, $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; Margareta Perovschi — Siegrid Hanel 1-0, $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; Gertrude Baumstark — Irene Winter $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; Maria Desimbreanu — Ursula Richter 1-0, intr.; Suzana Makai — Lute Zura 1-0, 1-0. Partidele întrerupte vor fi continuate luni dimineața, în sala Știința.

O frumoasă victorie

Selecionata feminină de șah a țării noastre a înțîlnit la Brasov puternica reprezentativă a R. D. Germane. După două zile de întreceri victoria a revenit selecionatei române cu scorul de 11 $\frac{1}{2}$ -4 $\frac{1}{2}$. O comportare frumoasă a avut reprezentanta oasului nostru, candidata de maeștru — Suzana Makai — care a obținut în partida susținută o prețioasă victorie în dauna șahistei Zura Jutta.

● Brasovban rendezték meg hazánk és a Német Demokratikus Köztársaság nemzetközi női sakkversenyét, melyet 11 és fél — 4 és fél arányban a román válogatott nyert meg. Házánk válogatottjának különösen szerepelt Makay Zsuzsanna, aki Zura Jutta ellen arult értékes győzelmet.

ȘAH

La Herculeane unde are loc finala campionatului republican feminin de șah. Pînă în prezent s-au disputat — 11 runde. În ultima rundă, candidata de maeștru, orădeanca Suzana Makai, a obținut o frumoasă victorie. Ea a înțrecut în 25 de mutări, pe campionă țării, meștră internațională Alexandra Nicolau.

Tavábbra is kielégítően szerepel a városunk színeit képviselő Makay Zsuzsanna. Eddig nyert Chis és Pogorevici ellen, döntetlent ért el Longevyval, Urzavával — Baumstarkéval és Tcodorescuval szemben. Döntetlennel pedig fűgött partliá van. Ezek alapján négy ponttal rendelkezik és a bajnoki táblázaton a tekintélyes negyedik helyet foglalja el.

1965

S-a încheiat campionatul republican feminin de șah 1965

Finala campionatului republican individual feminin de șah pe anul 1965 a avut un final pasionant și nu a rezolvat problema titlului de campioană. Înainte ultimele runde, Elisabeta Polihroniade a avut unmai o jumătate de punct avans față de Alexandra Nicolau și era liberă în ultima rundă, în timp ce Nicolau avea ca adversară pe Marieta Ionescu

din Iași. Astfel Alexandrei Nicolau îi era necesară o victorie pentru a trece pe primul loc, menținîndu-și titlul de campioană.

Acastă ultimă rundă, nu a adus totuși precizii în privința desemnării câștigătoarei turneului, deoarece Alexandra Nicolau, cu toate eforturile depuse nu a putut trece de pierzania Marietei Ionescu și partida s-a terminat remiză. Astfel urmează

un meci de baraj între primele două clasate pentru desemnarea campioanei editiei actuale.

Reprezentanta regiunii Crișana Suzana Makai a renunțat în ultimile două runde cu Victoria Sînu și Elena Rîducanu și s-a clasat pe locul 8 cu un rezultat de 50 la sută (7 puncte din 14 partide) confirmîndu-și categoria de candidată de maeștru.

A PLOIEȘTI-I SAKKMESTER VERSENY EREDMÉNYEI

1965

Az 1965. év sportmüsora nagy nemzetközi feladatok elé állítja hazánk női sakkozói. A versenyprogramban szívesen változtató csapatverseny a lénnyekkel, bolgárokkal és a Német DK csapatával, melveken hazánkat is nagy női sakkcsapat képviseli.

A női versenyzők ismereteiket felölelésra, valamint a végleges válogatott csapat kibővítésre céljából az Országos Sakkszövetség magas színvonalú mesterversenyt rendezett Ploiești városban, mely február 18 — március 6 között zajlott le. A versenyre hét mester és ugyannyi mesterjelölt került meghívásra, akik nagy kiérdemelt vívakt a legjobbak közé való jutásért. A verseny erősségét bizonyítja a magas coeficiens (0.25) és az

Városunkat a fiatal mesterjelölt, Maklay Zsuzsna képviselte. Az erős mezőnyben a 9. helyen végzett és mesterjelölt mesterjelölti és év április 27 — május 10 között rendezte meg az országos egyéni sakkbajnokság női és férfi elődöntőit, amely Tényegében a városny tartományi szakszak volt. A találkozóra az Úgyvédi Kollégium díszteremben délutánonként került sor. A sakk népszerűségét bizonyítja, hogy a rendelkezhet nagy érdeklődés kísérte. A versenyen 8 női és 11 férfi játékos vett részt és mindvégig izgalmas küzdelmet vívott az országos közpöntdöntőre való jutásért. A verseny szabályzat életében a férfi csoportból az első helyre, a női csoportból az első helyre jutott a közpöntdöntőre.

A női csoportban az alkotomai is Farkas Renée, a Crisul Sportklub T. osztályny versenyzője játszott a legeseményesebben. Mint előre látható volt, verseny nélkül végzete a partit, a mindössze két döntetlent engedélyezett a riválisoknál. Pedig ellenfelei is elismert játékosok, és igyekeztek alaposan felkészülni a találkozóra. A női versenyző ranglistáján végül is a közpöntdöntőre alkalmai Farkas Renée (1), Farkas Renée (Crisul) 11 ponttal; 2. Stamatia Katerina (IAS) 9 és fél ponttal; a 3.

Rijusági sakkozónk győzelme Bulgáriában

A már hagyományos román-bolgár rijusági nemzetközi sakkcsapatverseny július 25. és 28. között került lebonyolításra Russeban (Bulgária). Mindkét csapat 7 női és 8 lány játékosból állott, akik két forduló küzdelmet vívtak.

A ploiești-i csapatokban jól felkészült csapat megérdemelt győzelmet aratott 12 és fél — 7 és fél arányban a bulgár il-

rusoktól. A vendégek sikere már az első fordulóban biztosított volt, amikor is 7:3 arányban fölényesen győztek. A második fordulóban a bolgárok bizonyos ellenállást tanúsítottak és a román csapat csak 5 és fél — 4 és fél arányban győzött.

Városunk sakkcsapat nagy érdeklődéssel várta a mérkőzés lejátszását tudva, hogy a városny

városunk fiatal sakközöise. Maklay Zsuzsna is részt vett a találkozóban. A találkozó kétfordulós volt, a mindössze két döntetlent engedélyezett a riválisoknál. Pedig ellenfelei is elismert játékosok, és igyekeztek alaposan felkészülni a találkozóra. A női versenyző ranglistáján végül is a közpöntdöntőre alkalmai Farkas Renée (1), Farkas Renée (Crisul) 11 ponttal; 2. Stamatia Katerina (IAS) 9 és fél ponttal; a 3.

Az előbbi nyolcban elért bulgáriai eredmények után a városny városa Maklay Zsuzsna első nemzetközi sikere Reménybe, hogy ez újabb győzelmek követik.

Befejeződött az egyéni sakkbajnokság elődöntője

! Zsuzsna pont

A Testnevelési és Sportcszövetség mellett működő tartományi Sakk-szakosztály év április 27 — május 10 között rendezte meg az országos egyéni sakkbajnokság női és férfi elődöntőit, amely Tényegében a városny tartományi szakszak volt. A találkozóra az Úgyvédi Kollégium díszteremben délutánonként került sor. A sakk népszerűségét bizonyítja, hogy a rendelkezhet nagy érdeklődés kísérte. A versenyen 8 női és 11 férfi játékos vett részt és mindvégig izgalmas küzdelmet vívott az országos közpöntdöntőre való jutásért. A verseny szabályzat életében a férfi csoportból az első helyre, a női csoportból az első helyre jutott a közpöntdöntőre.

A női csoportban az alkotomai is Farkas Renée, a Crisul Sportklub T. osztályny versenyzője játszott a legeseményesebben. Mint előre látható volt, verseny nélkül végzete a partit, a mindössze két döntetlent engedélyezett a riválisoknál. Pedig ellenfelei is elismert játékosok, és igyekeztek alaposan felkészülni a találkozóra. A női versenyző ranglistáján végül is a közpöntdöntőre alkalmai Farkas Renée (1), Farkas Renée (Crisul) 11 ponttal; 2. Stamatia Katerina (IAS) 9 és fél ponttal; a 3.

1965

peilig Berecki Irén (Crisul) 8 és fél ponttal.

Természetesen a férfiak közül is igen élénk volt a vetélkedés. Lényegében csak az utolsó napon dőlt el, hogy kik jutnak be az országos bajnokság közpöntdöntőbe. Az 1. helyet a nagyszerűen játszó Fischer István mesterjelölt harcolta ki. Találkozóban nagy részt megneverte, mindössze egy játszmát veszített el. A két döntetlent pedig döntetlent el. De Drazol Carol fiatal versenyző is kitűnően szerepelt, aki többek között olyan vesélytársakal találkozott nagy mértékben, mint Kovács Géza, Csorók Tibor, A ranglistán a helyre került. Minősítése a nagy Maklay Zsuzsna mellett a férficsapatban játszott és az igen erős mezőnyben is győzelmet és két döntetlent 50 százaléknál magasabb eredménnyel ért

el és a hatodik helyen végzett. Ez kitűnő teljesítménynek mondható.

A találkozóban a Crisul játékosai arattak, akik az első helyeket szerezték meg. A utolsó három 1. osztályny játékos képviselte, közülük a legjobban Gocos Noémi, a Mineral Bihor versenyzője tudott ki. Eredményei megerősítették 1. osztályny minősítését. A férfitalálkozó végleges sorrendje egyikként a következő: 1. Fischer István (Crisul) 9 pont; 2. Drazol Carol (Crisul) 8 és fél pont; 3-4. Kovács Gábor és Horváth Lajos, egyenként 8 pont; 5. Csorók Tibor 7 pont; 6. Maklay Zsuzsanna 6 pont.

A találkozóról el kell még mondanunk annyit, hogy megrendezésé kitűnően volt a versenybírókat is dicséret illeti.

KENEZ FERENC

Helyszíni tudósítás:

Herkulesitűdés az országos egyéni női sakkbajnokság döntőjében a legnyobabb megnevezést Maklay Zsuzsanna győzelme okozta. Alexandra Nicolau nemzetközi mester, az elődöntő országos bajnoknő jelölt. Maklay a Nicolau ellen mérkőzésen bátran (támadott, a 25. lépésnél ellenfele kénytelen volt vesztegen elhagyni a sakkasztalt.

Sakktűri juniori invingátori la Bulgaria

Traditionala invingátori amláció de sakt dntre echipole de juniori ale R. P. Române si Bulgarieni sa desfășurata la Russe (R. P. Bulgaria) între 25 — 28 iulie ale echipole ale fost formate din 7 băieți si 3 fete.

Recoltatul și desfășurarea acestui meci a fost așteptat cu un deosebit interes si de către şahista românii, deoarece la prima masă la fete a jucat tineră candidată de mester, orașanca demnă din Maklay. Ea nu a demnă în câștigat în a câștigat în fața mesterilor Antonia Ghoroblieva cu scorul de 1½ — ½. Este primul scor pe plan internațional și tineră jucătoare orășanca.

Igy végződött az utóbbi évek legszebbi és legnevezesebb sakkbajnoksága, ahol felváltott az országos női sakkosztályok képvisezője, Crisana tartományny képviselője — Maklay Zsuzsna — szépségesen szerepelt. Mestri magamagától hagyott olyan ritikus játékosokat, mint Iordănescu Margareta és Pogorevice Maria nemzetközi mestereket. Az utolsó két fordulóban, Maklay Zsuzsna döntetlent ért el. Raducanu Elena és Simu Victoria mesterekkel is 50% os kitűnő eredménnyel a nyolcadik helyen zártak.

1965

A legfiatalabb mesterjelölt

HANYSZOR hallottuk sakk-kedvelő társaságban: Makay Zsuzsa játékát figyelni kell. És figyelik már néhány esztendője, pedig életkora mindössze tizenkilenc éven. Jelenleg az egészségügyi technikum tanulója.

Zsuzsa tizenegy éves korában tanult meg sakkozni. Egy évvel később már a városi női válogatott csapatában szerepelt az Oradea-Arad városközi versenyen. A nyomda klubjában rendezték a találkozókat. Amikor az asztalhozült, a klubfelelős mellé hajlott:

— Kislányom, te gyere hoi nap. Ma komoly verseny van.

— De hát én versenyzek. Tessék megkérdezni az edzőmtől.

Az edző aztán mindent tisztázott, Zsuzsa pedig győzelemmel mutatkozott be.

A Román Sakkszövetség felfigyelt a tehetséges kislányra, és 1958. nyarán táborba küldte, ahol hivatásos oktatók fejlesztették képességeit. Az első jelentősebb sikerek 1959-ben kezdődtek. Még a tizennegyedik életévén sem töltötte be, s már kétszeres Szpartakiád bajnok. Először megnyerte a pionirbajnokságot a fővárosban, majd Slănicul Moldoveien a negyedik téli ifjúsági szpartakiád bajnoki címet hódította el.

lyet a világbajnok jelöltek versenyén szereplő Teodorescu Margareta nemzetközi mester ellen nyert.

Tavaly novemberben az Oradeán játszott országos női döntőben folytatta sikereit, a revansra készül

Allig tizenöt éves, amikor első osztályú minősítést kap. Ezerkilencszázhatvan novemberében részt vett az országos női döntőben, majd 1961-ben és 1962-ben is szép eredményeket ért el az országos bajnokságon. Az elmúlt év tavaszán megnyerte a tartományi bajnokságot és rövidesen az országos válogatott keretben szerepelt. A Bacăuban lezajlott országos csapatversenyen egymaga anynyi pontot szerzett, mint az oradeai csapat többi öt tagja együttvéve. Látványos

mesterek közül ismét legyőzte Polihroniade Elisabetát és döntőt ért el a Pogorevici, valamint Nicolau ellen is. Végeredményben a hetedik helyen végzett a tizennyolc résztvevő között, megelőzve sok rutinos versenyzőt. A Román Sakkszövetség értékelte Makay Zsuzsa kitűnő szereplését, és úgy döntött: megadja neki a mesterjelölt fokozatot.

EZT A CIMET eddig még egy játékosnő sem érte el tartományunkban. Makay Zsuzsa az ország legfiatalabb mesterjelöltje. Nagy szorgalommal tanul tovább nemcsak az iskolapadban, hanem a sakkasztal mellett is — újabb sikerek reményében.

K. F.

közdelemben legyőzte Pogorevici Mariát, Polihroniade Elisabetát, és Teodorescu Margareta nemzetközi mesternőket. A folyóiratok és a szaksajtó (külföldi is) közölte győztes játszmáját, me-

Campionatul republican de șah:

ORĂDEANCA SUZANA MAKAI ÎN LUPTĂ PENTRU TITLU

Intre 28 octombrie și 12 noiembrie s-a desfășurat la Constanța etapa finală a campionatului republican individual feminin de șah pe anul 1966. La actuala ediție (cu excepția Alexandrei Nicolau, bolnavă), au participat cele mai bune jucătoare din țara noastră. Spre deosebire de campionatele naționale anterioare, în aceste ani partidele au fost de un ridicat nivel tehnic.

La finala de la Constanța a participat și tinăra maestră orădeană — în prezent studentă la Timișoara, Suzana Makai care după un start bun, împreună cu maestra internațională Elisabeta Polihroniade, s-a instalat în fruntea clasamentului. Lupta dintre cele două șahiste a continuat de-a lungul celor 13

runde și se părea că partida directă dintre cele două maestre va decide și câștigătoarea titlului de campioană la țării. Confruntarea directă dintre cele două sportive s-a soldat cu victoria sportivei orădene. În continuare însă Makai a terminat la egalitate cu Margareta Teodorescu, în timp ce Elisabeta Polihroniade a înregistrat o victorie. Astfel, la terminarea partidelor susținute în decursul celor 13 runde, cele două șahiste au realizat câte 9 puncte și jumătate din 15 posibile. Coeficientul Sobernorn o avantajează pe sportiva orădeană, dar coeficientul nu este suficient pentru acordarea titlului de campioană națională. În felul acesta, între cele două sportive se va disputa un meci de baraj, care, după toate

probabilitățile, va avea loc la București în prima jumătate a lunii decembrie.

După părerea specialiștilor, tinăra Suzana Makai a dovedit o formă sportivă foarte bună prin jocul său puzicis bazat pe un stil ofensiv, constituind astfel revelația finalului. Săriștiți orădeni și iubitorii de sport din orașul nostru așteaptă cu încredere confruntarea celor două șahiste care urează succes tineri maestre orădene.

Clasamentul final al campionatului republican se prezintă astfel: 1—2 Suzana Makai și Elisabeta Polihroniade 9½ p din 13 posibile, 3—4. Margareta Teodorescu și Eleonora Jianu 8½ p, 5—7. Rodica Reichr, Emilia Chiș și Maria Desmireanu cu 8 puncte.

O frumoasă victorie a șahistelor noastre

România—Iugoslavia 9 ½ - 6 ½

Avantajul de puncte realizat de șahistele noastre la vinătăi tar și micul lor feminin România—Iugoslavia s-a dovedit decisiv pentru scorul întregii întâlniri. După consecvența rezultatelor din partidele întrecute, scorul turului întâi a fost majorat la 5½-2½ în favoarea reprezentativei române, cel din a doua și rămasul 4-4. To total: 6½-0½ pentru România.

Victoria categoriei, deci, și titolulă deosebit de prețioasă, dată fiind valoarea recunoscută a turismelor, șahul Iugoslav jociu de anii și un rol important în arena internațională. Acum, palmaresul meciurilor feminine de șah româno-iugoslav s-a modificat. După cinci ediii, rezultatul general al întâlnirii devine astfel: 2 victorii românești, 2 Iugoslavia, 1 neșit.

Femininul în limită acceptă simetricității retrospective, este interesant de consemnat că acest scor de 9½-6½ realizează fidel rezultatul primei întâlniri șahiste feminine România—Iugoslavia, din anul 1959. Dovadă că, printre marea număr de pregătite șahiste noastre au reușit să refacă acei ascendenți demonstrați față de oarele lor de întrecere, ceea ce este de șirar drum de înaltă.

Evident, oștențele noastre nu învecă absente din tururile lor e donă jucătoare frumuse — Vera Nedelkovic și Miluška Lazarevic — care n-au făcut deplasarea anuntată-se indisponibile. Dar este îndoielnică că prezenta asterea de formați iugoslavă să fi fost suficientă pentru a înfraca handicapul de 3 puncte. După cum nu este ușa puțin

important de menționat că la un plus de cinci avansul șahistei noastre să fi fost și mai mare. Ne referim la a doua partidă Alexandra Nicolau—Kata Ivanovici în care echipajul nostru

Elisabeta Polihroniade a câștigat cu 1½-½ înfrînirea directă cu Lubija Jocić, la meci a doua e meciului.

Foto: V. Băgarac

— după un joc net superior — a ratat parții victoria, precum și la întâlnirile asistate de Margareta Perevoznic, Margareta Teodorescu și Gertrude Baumstark, tu care se putea realiza cel puțin un punct în plus.

De fapt, ieri dimineața, în sala Palatului Culturii din Ploiești nu s-a mai făcut nici o mișcare la tablele de șah.

Șahistele Iugoslavia au acceptat fără lez înlăgărilor în partidele Jocić—Pe Iliovici și Kureš—Maki, în cele ale Gertrudei Baumstark (cu Timoleeva și Pogorai) fiind consecvență remiză. Astfel în sfârșit unul din cele mai interesante meciuri asistate de reprezentative feminin de șah a României, încheiat cu o frumoasă victorie a celor noastre.

RADU VOIA

1960

Partide viu disputate în întâlnirea feminină de șah România—Iugoslavia

● Șahistele noastre conduc cu 6½-5½

PLOIESTI 17 (prin teletext, de la întâlnirile noastre). După două zile de joc, în întâlnirea internațională feminină de șah România—Iugoslavia reprezentantele noastre conduc la o dife-

rență de 1 punct (6½-5½), 4 partide fiind intrerupte. Intrecerea celor două echipe, frumuse în arena modernă a șahului feminin, a prilejuit partide de o bună valoare tehnică.

disputate cu maximum de dirigenți. Spectatorii au aplaudat spectaculoase combinații de atac, finisări manevrate cu o mare tehnică.

La prima meșă s-au întâlnit meșterele internaționale Alexandra Nicolau și Kata Jovanovic. Campioanele noastre a jucat cu multă hotărâre și siguranță prima partidă, cedată fără joc de șahista Iugoslavă după intrerupere. Și în partidă a doua inițiativa e fost de partea Alexandrei Nicolau care — în poziție net superioară — s-a grăbit cu un sacrificiu de calitate ce s-a dovedit până în urmă încoace.

Elisabeta Polihroniade a intrerupt cu avantaj decisiv prima sa partidă cu Lubija Jocić și a remizat-o pe cea de a doua.

Iată rezultatele de la celelalte meșe: Perevoznic — Stadler 0-1, 1½-½; Jianu — Eliac 0-1, 0-1; Teodorescu — Reismarici 1-0, ½-½; Măkel — Kureš 1-0. Intre Reicher — Nagy 1-0 (R. Ivanovici) 1-0; Baumstark — Timoleeva Intr. (Pogorai) Intr.

Astăzi, începând de la ora 9, se reiau cele patru partide intrerupte. Al celor rezultați va hotărî scorul final.

RADU VOIA

Női versenyzöink nemzetközi sikere

Ploiestien nagyszabású nemzetközi női sakktverseny rendeztek április 16-18 között. Nyolc asztalnál találkoztak Románia és Jugoszlávia válogatottjai, és hazánk csapatát összehívtetben kifűnő eredményt ért el: 9 és fél-6 és félre legyőzte a világraugyista, második helyezettjét. Ez egyben sikeressé viszaváltást is jelent az 1964-ben elszüvedett versenyről.

A legeredményesebbben Reicher Rodica és Maki Zsuzsanna mesternök, akik mindkét napot győztek. Maki Zsuzsanna, fiatal oradei mesternök sikeréhez — aki erdélyi végzettségű — közhíján győzte le a jugoszláv Kures Gordana mesternöt — külön is gratulálunk.

FEDERAȚIA ROMINĂ DE ȘAH
BUCUREȘTI

1966

Turneul Finala coeficient 0,536

disputat în Constanța între zilele de 29. oct. - 12 noi

Nr. crt.	Numele participanților	Asociați	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Puncte	%	Locul	Sonne born
1	Makay	M	■	1	1/2	1	0	1/2	1	1	1	0	1	1/2	1	1			9 1/2			
2	Desombaux	CM	0	■	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	0	1/2	1/2	1	1			8			
3	Sutiman	I.	1/2	1/2	■	1/2	1/2	1/2	0	0	0	0	0	0	1/2	1/2			3 1/2			
4	Teodorescu A.	I.	0	1/2	1/2	■	0	0	0	1	1/2	0	0	0	0	1			3 1/2			
5	Recher	M	1	1/2	1/2	1	■	1/2	0	1	1/2	1/2	0	1	1/2	1			8			
6	Sinic	I.	1/2	0	1/2	1	1/2	■	0	0	0	1	0	0	0	1			4 1/2			
7	Fianu	M	0	1/2	1	1	1	1	■	1	1/2	1	1/2	0	0	1			8 1/2			
8	Joneru	I.	0	0	1	0	0	1	0	■	1	0	0	0	0	1			4			
9	Mandrescu	CM	0	0	1	1/2	1/2	1	1/2	0	■	1/2	1/2	0	1/2	0			5			
10	Chis	I.	1	1	1	1	1/2	0	0	1	1/2	■	0	1/2	1/2	1			8			
11	Pohorvad	M.I.	0	1/2	1	1	1	1	1/2	1	1/2	1	■	1/2	1/2	1			9 1/2			
12	Teodorescu	M.I.	1/2	1/2	1	1	0	1	1	1	1	1	1/2	■	1/2	0			8 1/2			
13	Baumstark	CM	0	0	1/2	1	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	■	1/2			7 1/2			
14	Mastac	I.	0	0	1/2	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1/2	■			3			

TELEGRAMA

MAKAI MARIÁ STR PORTIZILE DE IER 6 ORADEA - 2118

Primitor.

Nr.

74 TIMISOARA 0 134 11 B 1345 = data _____ ora _____ m _____

- CIBERULT - ZSUZSA

In meciul debaraj, după primele două partide SUZANA MAKAI conducea cu 1 jum- jum. puncte..Partida a treia a meciului a fost câștigată cu mare eforturi de noua campioana, după ce partenera sa avusese multa vreme inițiativa și fusese destul de aproape de victorie.

/ Revista de șah, nr. 12 - pag. 178. /

/ Suzana Makai avind inițiativa și un pion în plus, nu a fost atentă și nu a observat un mat în două mutări! /

ELISABETA POLIHRONIADE, pentru intia oară
campioană a țării la șah

Așară a avut loc cea de a patra partidă a meciului de baraj dintre gabetele Elisabeta Polihroniade și Suzana Makai pentru desemnarea campioanei republicane.

Având piesele albe, maestra internațională Polihroniade a arănat de la început foarte energic. Pe măsură ce mutările se consumau, superiorita-

tea ei devenea tot mai evidentă, astfel că, la mătura 45, fiindcă ei adversarul a trebuit să oprească ceasul de control și să se recunoască învinsă. În felul acesta înfrînarea a luat sfârșit cu rezultatul de 2,-1,-1 în favoarea Elisabetei Polihroniade.

Investigațiunea a trecut, în acest meci, prin multe clipe dificile. Învinșă

La mătura de joc, noia campioană a țării, Elisabeta Polihroniade (în stânga) și Suzana Makai.

După prima partidă, Makai - Polihroniade 1-0 la șah

Elisabeta Polihroniade și Suzana Makai, situate pe primul loc, la egalitate de puncte, la finalul competiției de șah de la Herăulești, s-au întâlnit ieri în prima partidă a meciului for de baraj. Trăgarea în sorți a desemnat-o pe învinsă adversară să beneficieze de piesele albe în partida inaugurală.

Suzana Makai a deșabtat un din, sau de viteză, oportunitate pierdere. — amănunțit cu Polihroniade, care e mai accesă a erui un program extrem de încredut, a arătat o conștiență obșună, forța reactivă de joc fiind-o să comită unele suuzcizări. Astăzi, cu piesele albe va juca Polihroniade.

De notat că în întâlnirea directă din cadrul finalului de la Constanța, învingătoare a fost Suzana Makai, care prin acest rezultat a egalat-o pe Elisabeta Polihroniade în fruntea clasamentului.

Măine, prima partidă de șah
Polihroniade - Makai

Măine după amiază începe în șah Constructivist meciul de baraj dintre Elisabeta Polihroniade și Suzana Makai care, după cum se știe, s-au clasat pe primul loc, la egalitate de puncte, în turneul final al campionatului republican. Meciul cuprinde patru partide care se vor disputa de mâine până la 20 de ceasuri, altele de la ora 18.30. În eventualitatea că este dinău compoziție vor contena rezoluția victoriei. Menționăm că în finala de la Mehadia, învingătoare a fost Makai, 2-1 față de Polihroniade.

Conștiență

— Suzana Makai a progresat constant de la un la un, rezoluția nu a silit oportunitate fiind în cursul jocului, având un prețios avantaj mereu un pion de joc. Cu ce e foarte mali, mai ales pentru o schimbare finală. Ea are rezultatul bun nu numai în final, ci și a oltor jocurile. Într-o țară, țara de ce, rezoluția în joc, dar puțin șansă în acest meci.

Makai Zsuzsanna sakközönő sikere

A multă hétéen lejeződti be a Konstanca az egyéni női sakké Bajnokság országos döntője, melyen a temesvári Makai Zsuzsanna, Elisabeta Polihroniadeval együt az 1-2 helyen végzett. Mivel Makai Zsuzsanna csak néhány hónapja sakközönő téniszvárszében a tengerparttól való hazatértekor elbeszélgetűnk vele eddigi sportpályafutásáról és életküzseiről.

A 21 éves életjáró sakközönő Nagyváradon született, s jelenleg

a Temesvári Egyetem filológiai fakultásának 1. éves hallgatója. Az angol nyelvet tanulmányozó filológiai szülővárosában, édesapjától, Makai István sakközönő, terheléstől tanulta el a sportág ábróciát. 1960 óta, 1963 kivételével minden évben jelen volt az országos döntőn. Itt egyre jobb eredményeket ért el. 1960-ban 13. a múlt évben pedig a 8. helyen végzett.

A két holtversenybe került sakközönő december elején 4 mérkőzést létezik egymással, a hol elődnök, ki lesz az idei országos bajnok. A Konstanca tartott országos döntőn Makai legyőzte Polihroniade-t.

1966

Városunk első 1966 sakkmesternője

Két napja, hogy visszatért az előforduló, a más is sok gratuláció, szerencsehoziánok kapott. A színeiket képviselő fiatal Makai Zsuzsa már a fővárosi mesterszerény első napjában második sorsra a helyezést, s amit teltek a napok, annál inkább kiérdemelte az érlekedést. A többszörös országos bajnok mesternők társaságában is megállta helyét és szereltem mindössze fél ponttal elmaradva a székely Marzetta Farkascsanak, hét pontos lecsapása, második lett. Szóvalra azonban sokkal nagyobb jelentősége, hogy sikerült elérnie régi célját, megszereznie a mesteri címet.

Igen jelentős előnye volt ellenfeleimnek, amikor előjött a sakkaszt. Egyetlenem a mérkőzés állását. Ettől kezdve egyetlen játszmában sem jelesgerezeti a versenyhez.

— Mik a további tervek?
— Nem most bizonnyom kell. Először pedig sokat kell foglalkoznom a sakkal, minden szabad időmben. Már a korábbi döntéseim a megismerem hozott legelőbb sakkfeladatokkal, érdekes problémák. Szívesen írok megoldandókat. Csak azt sajnálom, hogy sok időm, az egy éva elhunyt Károlyi László nem érlette ezt meg. Tudom, nagyon örülne, hogy tanácsot adjam a sakk-mesterei mindfajta.

— Legközelebbi versenyem? Áprilisban Ploeszében tagok leszek a Jugoszlávia női együttese ellen küldött országos csapatunk. Májusban sor kerül az országos csapatbajnokságra. A nyáron pedig újabb nagyszerű versenyekre eszek részt. Szeretném, ha már ezeken igazolhatnám a most szerzett címet.

Legyezzete: ILLES FERENC

— Természetesen nagyon örülök az elért teljesítménynek — mondtam — amint te inkább, mivel ezt igen neves ellenfelekkel szemben szerettem meg.
— Kik voltak a legnehézebb versenyidőnk?
— A versenyem indult három többnyire volt pedagógus bajnok is, Marzetta Farkascsanak, Elena Răducanu és Maria Pogorelecik (ahik mind nagypótlék érkeztek), a legnehézebb mérkőzés azonban maga csellak, hanem Radica Reichertel cívetem. Ez volt az első játszmám, s bizony mid

— Ezután természetesen mindig kócsok a kérdés: melyik volt legkönnyű mérkőzés ezen a versenyem?
— Ameltyik Maria Pogorelecicel játszottam sakkal. Már a 23. lépés után sikerült feloldania kőnyzeritnem.

Noi maeștri ai sportului 1966

Pentru frumoasele rezultate obținute în activitatea sportivă, recent au fost acordate titlul și insigna de maeștri ai sportului următorilor: Mariana Dumitru, C. Dumitru, Florica Neștoiu, Ludovic Martina, Ilie Popescu, Vestie Nicolescu (popice), Suzana Makai, Traian Stenescu, Șerban Neștoiu, Adrian Buză, Mihai Sina (golu), Eleonora Măruța (tenis de masă), Elena Cămpăreș, Rozalia Pătrușcă, Elena Tătaru, Violeta Fălcăuș, Stelian Hărăgăș (gimnastică), Iuliu Faib, Ecaterina Iencic, Stelian

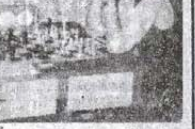
1966
maeștri

Regina Crisana va fi reprezentată de tânăra candidată de maeștri, SUZANA MAKAY, jucătoare la „Crisol” Oradea, care a fost invitată la acest concurs făcând parte din lotul național feminin.

„Tânărului” al tânăra Makai, maeștrilor, a Crisolului, în jocurile de șah, este un mare succes. Într-o singură partidă a câștigat șase jocuri.

SPRE CULMILE MĂESTRIEI SAHISTE

În numărul 3 379 al ziarului „Sportul popular” din 24 martie 1966, redactorul rubricii șahiste Radu Voia, în materialul intitulat „Un punct de plecare către maeștria șahistă” scria următoarele: Suzana Makai — un nume doar pe jumătate nou în lumea șahului românesc... Într-adevăr, șahistiștii cunosc de mai mult timp pe doctorele Stefan Makai, jucător renumit și entuziast acumulator al șahului orădean. În noua câmpionat de șah a celui de-al treilea an al Șah-Clubului — este Suzana Makai, în vârstă numai de 14 ani — este clar: fata doctorele Makai... Și bineînțeles, tatăl este și antrenorul fetei sale, un îndrumător alert al pregătirii acestei talentate jucătoare, o maeștri în devenire!

Confirmăm pronosticul de acum 7 ani, zilele trecute Suzana Makai, la 20 de ani implinți, a obținut nota de maeștri și a devenit chiar cu un punct. Ea este a doua jucătoare din țara noastră, după maeștra Internațională Alexandra Nicolau care la această vârstă obține mult înaintea notei de maeștri.

Recentul triumf al maeștrilor, realizat în Capitală, s remarcă cele mai bune jucătoare din țară (au lipsit numai Alexandra Nicolau și Elisabeta Polihronide) care și-au verificat stadiul de pregătire, în vederea alcătuirii reprezentanților naționali, care în acest an au susținut o serie de întâlniri internaționale, printre care și turneul zonal al campionatului mondial. La acest turneu au participat 8 maeștri (din care 3 maeștri internaționali) și 4 fete clasificate na-

țional, cu un renumit palmares, precum și 3 candidați de maeștri. În această puternică grupă, dintr-o asistentă medicală Suzana Makai, s-a clasat pe locul II, fără nici o înfrângere. Calitatea partidelor disputate, progresul evident înregistrat, precum și îndrăzneala cu care a acționat în majoritatea partidelor, i-au adus olti apreciere unanimă a presei de specialitate, cit și afirmare în plumbul frontului al jucătoarelor noastre. Realizată și victorie și 6 remize în fața celor 6 maeștri) ea a totalizat 7 puncte, fapt care a testat mănușii obținută de această tânără reprezentantă a orașului nostru.

Autentica speranță a șahului din țara noastră — cum era considerată cu oțina ani în urmă Suzana Makai — a confirmat întru totul speranțele. Talentul recunoscut s-a adus și o primă mare satisfacție: este componentă a lotului național, câștig care o face să se pregătească în continuare cu și mai multă seriozitate și constituționalitate.

1966.5 MARI GHISA

„Ea mai frumoasă partină a Makai, învingătoare asupra Elenei Buză, a jucat bine și în partida cu Ileana Mărcia Ionescu, terminând învingătoare printr-un altu frumos.”

Tânăra Makai a jucat bine și în partida cu Ileana Mărcia Ionescu, terminând învingătoare printr-un altu frumos.

marțius 8 tiszteletére

SAKK

Jól sikerült sakkverseny színhelye volt a Volinia sportegyesület Brainer Belső utcai klubja. Makai Zsuzsa sportmester új sakkorával mérte össze tudását. Irredmény: kilenc győzelem, egy vereség.

Suzana Makay în plutonul fruntaş al turneului de şah

La turneul maeștrilor de şah, început în Capitală pentru deosebita reușită a echipei care va susține mai multe concursuri internaționale, reprezentanta orașului Oradea, fîntina SUZANA MAKAY, are o comportare meritorie. Fîind ucraină după națu- rale și totalizînd 3 puncte se află pe locul II în clasament.

Remizînd cu maeștrile Maria Dezmilescu și Margareta Teodorescu, și învingînd pe maeștrii Elena Răducanu, și Rodica Reichner, Suzana Makay este revelația turneului. Jucînd îndrăzneț și curajos, ea a realizat două victorii spectaculoase, apreciate ca cele mai bune partide ale rundelor respective.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1. Margareta Teodorescu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	7 1/2
2. Suzana Makay	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	6 1/2
3. Elena Răducanu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	6
4. Margareta Teodorescu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	5 1/2
5. Gerda Baumstark	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	5
6. Rodica Reichner	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	4 1/2
7. Maria Dezmilescu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	4
8. Maria Pogorevici	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	4
9. Elena Răducanu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	4
10. Marieta Tomescu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	4
11. Heindrun Brantisch	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	4

SUZANA MAKAY A DEPAȘIT NORMA DE MAESTRU

În turneul maeștrilor de şah din București, au avut loc întrecerile din rundele 8, 9, 10. Întîlnirea celor două jucătoare frunțate a avut loc în runda a 8-a și partida a-a terminat remiză după o luptă strînsă. În runda a 9-a Pervezonic a câștigat partida cu Reichner, iar Suzana Makay a făcut remiză cu maeștra Jianu. În schimb în runda a 10-a, Pervezonic a obținut numai re-

miză la Teodorescu, în timp ce tînăra orădeancă a învins-o într-o partidă de șah. În numai 22 mutați (cu negrele) pe fosta campionă a țării, maeștra internațională Maria Pogorevici, asigurîndu-și norma de maestru. Clasamentul după 10 runde: 1—2 Pervezonic și Makay 7 puncte. 3—4 Jianu și Teodorescu 5,5 puncte.

A fővárosi

mesterversenyen

Makai Zsuzsanna veretlenül vezet

A bucaresti női sakkverseny részvevői túljutottak a felidőn. A hatodik fordulóban a találatok nagy része döntetlenre végződött, köztük a Brantisch-Makai játszma is. Így felponos előnyre tett szert Makai előtt.

ELORE

A Bukarestben zajló női sakk-mester-versenyen — három forduló után — a fiatal Makay Suzana az egyedül, aki még nem kényesztet feladást, s döntetlenre sem jött. Vasárnap a forduló legzavább partijában Elena Rodulescu győzött.

10966

Cluj, 22 în 1966
Stimate domnule doctor,
Su primul rînd vă rog să primiți
sincerele și calduresele mele felicitări
pentru excepționalul rezultat obținut de
fiica dvs.
Titlul de maestru îl merita cu w-
soprită și îi dorim rezultate la fel de
frumoase și în viitor!
 Dr. Malcoi

Sakk

A fővárosi női mesterversenyen Makai Zsuzsanna mester-szellett, városunk képviselője eddig kitűnően szerepelt, az öt le-hetségesből három és fél pontot szerzett és az 1—2. helyen osztozik Baumstarkkal. A fővárosi sajtó a verseny meglepetésének tartja Makai eddigi szereplését, akinek mostanra csak két és fél pontra van szükség a mesteri cím megszerzéséhez.

Tînăra Suzana Makai a fost fără în-doiare cea mai bună jucătoare întru-nclonul prin faptul că din de jantele și inițiativa bine prevăzută în toate partidele deschilure, loc de nil-loc și finalul a reușit cel mai bun re-zultat din cariera sa, înclinatul de schimbat cele de a doua norma de maeștru.

SAH: Turneul feminin din Capitală

În turneul feminin de şah din Capitală, tînăra reprezentantă a orașului nostru, candidată de maeștru, Suzana Makay, și-a con-tinuat succesele, fiind neînvinșă și după 7 runde. În ultimele runde, ea a remizat cu Gertrude Baumstark și Heindrun Brantisch și a obținut victorii în fața legan-ței Marieta Tomescu. Clasamentul după 7 runde se prezintă astfel: 1—2 Margareta Pervezonic și

Localul al n. reușit Suzana Makay care a...
 vreme (a depășit norma de maeștru cu un punct), realizînd cîteva partide remarcabile, unita chiar în fața cîtorva tînăra fante. Pe locul trei este situată Elena Jianu

...de bine se comportă și tînăra oră-deancă Suzana Makay. Ea s-a doborât ca a pierzătoare victorie asupra unei concu-rințe redutabile (Rodica Reichner), con-tinînd apoi cu cîteva partide bune.

Makai a realizat surpriza rundei. Tînăra orădeancă jucînd îndrăzneț, în special în finalul partidului, a reușit să învingă pe una dintre favoritele turneului, Rodica Reichner.

La seniori am obtinut o diferență de trei puncte

Cu întreruptele de ieri dimineață s-a încheiat meciul de sah dintre echipele mixte ale României și R. S. S. Letonia. Reprezentantii nostri cu obținut victoria cu scorul de 10½-9½, succes conturat în continuarea infrupturilor. Tînind seama de valoarea ridicată a şahistilor letoni, victoria sporturilor noastre poate fi apreciată ca valoroasă.

Meciul, după cum se știe, s-a disputat în 10 meciuri, la care au luat loc cîte șase seniori, două seniori și cîte un junior și o junioară. Din formația noastră reprezentativă, cea mai bună comportare au avut-o seniorii care și-au depășit adversarii la o diferență de trei puncte. Plusul de trei puncte (7½-4½) a fost realizat astfel: în primul tur a punctat (3½-2½), iar în cel de al doilea tur două puncte (4-2). Fără îndoială, a-

ceastă dotare a jucătorilor nostri la primele șase mese este meritorie. Diferența putea fi însă și mai mare dacă Gheorghiu, în lăta lui Gipsilis ar fi avut mai multă răbdare. În special la a doua partidă cînd a avut o poziția mai bună, superioară adversarului. La fel, Cioclitza nu a jucat suficient de atent în a doua partidă cu Klovan.

În schimb, Partos, rîndînind în ecilia reprezentativă, a depășit apăsător. Prin forță deosebită de jo manifestată și subtilitate mutării efectuate înu lipite și de sacrificii spațioase. Partos a cules două frumoase victorii, aîngurul din echipa noastră care a realizat procentajul maxim. În ordine, merita a fi relevat Drimer care în a doua partidă s-a străduit să aducă victoria formației noastre, oflînd la egalitate de puncte încheierea continuării infrupturilor. Și a înșuși acest lucru, în urma unei partide în care și a prestat permanent poziția lui Kapengut.

În meciul senioroarel, scorul este egal 2-2. Întrine în care era de așteptat ca Alexandra Nicolau și Elisabeta Polihronide să termine învingătoare. Nicolau însă a jucat superficial și a doua partidă pe care a pierdut-o, iar Polihronide a ratat câștigul final. De altfel, aceasta din urmă nici nu a forat prea mult, întrucît zălate umătoare o așteptată două bazele dificile la junioare. Suzana Magai a avut posibilități de victorie în a doua partidă, însă nici ea nu a căutat să depună prea mult efort pentru materializarea poziției superioare avută.

Nușulețele finale ale meciului, în ordine meșelor, sînt următoarele: SENIORI - Gheorghiu - Gipsilis 1-1; Cioclitza - Klovan 1-1; Ghișcu - Paterșan 1-1; Soos - Smil 1-1; Drimer - Kapengut 1½-½; Partos - Mileika 2-0; SENIOARE - Nicolau - Ergle 1-1; Polihronide - Reijlega 1-1; JUNIORI - Ghizdavu - Vilctins 0-2; JUNIOARE - Makai - Vilario 1-1.

D. Porumbacu

1966

Tatăl discutând cu apîndere, în jurul tablei de sah, pe Alexandra Nicolau, Carol Partos, Elisabeta Polihronide, Doll Drimer, Victor Cioclitza, Petrus Ghișcu, Suzana Magai, antehonorul Stejua Samarina.

	ROMANIA		LETONIA		
	I	II	I	II	
F. Gheorghiu	½	½	A. Gipsilis	½	½
V. Cioclitza	½	½	I. Klovan	½	½
P. Ghișcu	½	½	A. Paterșan	½	½
B. Soos	½	½	S. Smil	½	½
D. Drimer	½	1	A. Kapengut	½	0
C. Partos	1	1	M. Mileika	0	0
Alexandra Nicolau	1	0	Astra Ergle	0	1
Elisabeta Polihronide	½	½	Via Rojlapa	½	½
T. Ghizdavu	0	0	Vilctins	1	1
Suzana Magai			Beneda		
Makai	½	½	Vilarta	½	½
	3½	2		4½	2

Sahistii romani au cistigat la limita in lăta echipei R. S. S. Letone: 10½-9½

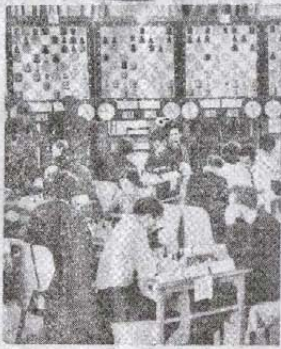
Șase partide întrerupte pentru că decizia victoriei în final al întâlnirii internaționale amicale de sah România - R. S. S. Letonia. Analizele au fost încheiate ieri dimineață, cînd era încă necesară reluarea infrupturilor. Motivul? Desigur de sirința, cîndînindu-se cu secolul. Într-un moment de mare activitate pentru meciurile reprezentative de poliție cîștigat în partide încheiate la mesele de ieri în cele două tururi ale întâlnirii, conducătorul societății de sah letone, Jozefors leton Kapengut cedeză la Drimer a doua partidă, recomandînd semia în toate celelalte. Prezența care a fost acceptată.

Astfel, s-a creat situația deosebit de curioasă că reprezentatul letonilor a fost creat fără să aibă o mîsură și mai fie actualizat pe tablele de sah.

Iată deci rezultatele tehnice meritează pe foile de rezultat: Kapengut - Drimer 1½-½; Vilario - Makai 1½-½; Klovan - Cioclitza ½-½; Drimer - Kapengut 1-0; Reijlega - Polihronide ½-½; Makai - Vilario ½-½. Echipa României dispune astfel de cîte 2 R. S. S. Letone cu

scorul de 10½-9½. Primul tur a fost cîștigat de şahistii romani cu 7½-4½. Makai necostind să-și întrecă adversarii direcți. La ultima masă, a junioarelor, D. Ghizdavu a fost net depășit:

4-2. Cu o concluzie, putem spune că încheierea cu şahistii letoni a fost o vită, prînd de verificare a stadiului de pregătire a lotului nostru reprezentativ. Societă, de asemenea, că o victorie la limita nu reflectă în întregime posibilitățile echipei române, care trebuie să-și mobilizeze mai activ forțele în viitoarele sale evoluții în arena sahetă internațională (R. V.).

În timpul întâlnirii din al doilea tur

Nicolau, Elisabeta Polihronide, Suzana Magai necostind să-și întrecă adversarii direcți. La ultima masă, a junioarelor, D. Ghizdavu a fost net depășit:

4-2. Cu o concluzie, putem spune că încheierea cu şahistii letoni a fost o vită, prînd de verificare a stadiului de pregătire a lotului nostru reprezentativ. Societă, de asemenea, că o victorie la limita nu reflectă în întregime posibilitățile echipei române, care trebuie să-și mobilizeze mai activ forțele în viitoarele sale evoluții în arena sahetă internațională (R. V.).

MAJUS 21-25 = TESSVAR

Semifinala pe echipe -/ Crișul/ Zsuzsa Bapontonygyhgyböl. Fontos találkozás Pius Brinzeu professzorral verseny közben, mely más irányba tereli életét. A csapat nem került a döntőbe.

ARCKÉPCSAROK

1967 A főiskolai sakkbajnoknő

A Makay családon nagy megbecsüléssel örvényel a sakk. A sportágban országiszerte ismert Makay István az apó, a híres Jelenleg mesterjelölti szintű Zeuszika már az első hivatalos versenyen felhívta magára a figyelmet: 14 éves volt, amikor 1959-ben az

Ifjúság Téli Spartakiáda sakkversenyének országos döntőjén elért az első helyet.

A spartakiádon elért siker bebizonyította, hogy érdemes Zeuzikát foglalkoztatni, mert rendkívül tehetséges mutat sakk iránt. Komoly edzések s-

tán, még sportolói pályafutása fejlődését követően, 1959-ben, bevezették az országos feladót egyéni bajnokságba, ahol 1963 kispályán — amikor az érettségi vizsga miatt nem jászott —, minden évben bejutott az országos döntőbe. Ahogy múltak az évek, Makay Zeuzikán egyre jobb eredményeket ért el az országos döntőn. 1963-tól, 1965-ig a 13. helyről a 6. helyre kizdítette fel magát. Közben egyszer az 5. helyen is végzett.

Tavaly fordulopont állt be Zeuzika életében és sportolói tevékenységében. Miután sikeresen felvettélzett a Temesvári Egyetem angol-román fakultására, a Nagyváradit Criuluból átmozgattatta magát a Temesvári Medicina csapatába. E sportegyesületben érte el eddig legnagyobb sikereit. Az ősszel Polihronide Elisabétával együtt, holtversenyben az 1—2. helyen fejezte be az 1966. évi egyéni feladót bajnokság döntőjét. Idén két újabb sikertörést ünnepelt meg a bányász sportkedvelőket. Miután elért az országos egyéni főiskolai bajnok címet, a napokban ő is hozzájárult ahhoz, hogy a Temesvári Medicina sakkcsapata országos bajnok címmel jöhessen hazára a Kolozsváron tartott döntőn.

Jelenleg egyetlen otyán élenjáró sakkzó síncs hazánkban, aki ellen Makay Zeuzikán ne aratott volna győzelmet. Nemzetközi vetélkedőkön is eredményesen szerepelt. Országos válogatottunkban háromszor volt részt otyán külföldi mérkőzésen, ahonnan csapatunk győzelemért hazatért.

Dudás József

sah

1967

Au fost desemnati campionii republicani universitari

La Sinia au luat sfirsit intrerile pentru titlurile de campioni universitari de sah pe anul 1967.

Principali pretendenți la titluri au fost reprezentanții centrilor universitare București și Timișoara. Au învins la fete și băieți studenții timișoreni, **Dacă Suzana Makai**, noua campionă, cu o avânt amănunțit de-a lungul întregului concurs, înfrânând ușor și sigur de înecare concurența.

REZULTATE: **FETE:** Suzana Makai 9½ puncte, Victoria Vidroșca 7½, Conduța Albu, Rodica Zaharia 7, Doina Pascu, Florica Petre 6½, Georgeta Dăscălescu, Adriana Moșe 6 etc.

Ketős temesvári sikerek arultak a Siniaia lebonyolított X. országos egyéni főiskolai sakk-bajnokság döntője, melyben 13 egyetemi központból 34 játékos 17 leány között az elsősegély: **A lányok versenyeiben Makai Suzana, 7 Temesvári Egyetem 1. éves hallgatója nyerte el az országos főiskolai bajnok címet, aki 10 játszmából 9,5 pontot ért el. A második helyen Vidroșca Victoria (Bucarest) 4 ponttal, a harmadikat pedig Albu Conduța (Kolozsvár) 7,5 ponttal foglalta el.**

Suzana sikerei híres dísznyitások és Testvéreink és Sportlások Temesvár város Konferenciájának 17. megállapításai, hogy idén több országos bajnok nemeshetek és nőroban. **(MARTON FERENC, a város sakkbiztoság titkára)**

Reprezentativa feminină de sah a României a câștigat cu 8-2 meciul cu echipa Austriei

VIENNA, 12 (Agerpres). Intilnirea de sah dintre echipele feminine ale României și Austriei, desfășurată la Viena în două tururi (la 5 mese), s-a încheiat cu scorul de 8-2 în favoarea tabietelor române. În cea de-a doua rundă jucătoarele echipei României au realizat 4½ puncte din 5 posibile.

Cele observate în intilnirea de la Leipzig ne duc la concluzia că potențialul actual al echipei noastre se află la un nivel ridicat. Urmăzând un nou „test” internațional. O parte a lotului nostru reprezentativ s-a deplasat la Viena, unde susține în aceste zile o intilnire la 5 mese cu echipa Austriei. Antecedentele acestui nou meci ne permit să prevedem încă o afirmare a reprezentativii noastre feminine de sah.

Intilnirea înregistrată în ziua de două Nicolau — Kattinger 1-0; Polihronide — Sand 1-0; Pervezoic — Hausner 1-0; Teodorescu — Bauer ½-½; Makai — Bergman 1-0.

SAHISTELE 1967 REPREZANTIVELE ROMANIEI CONDUCE IN INTILNIREA CU ECHIPA AUSTRIEI

VIENNA 12 (Agerpres). — După prima rundă a intilnirii internaționale femeie feminine ale României și Austriei, care se desfășoară la Viena, echipa noastră a luat conducerea în acest meci cu un scor de 8½ — 1½, data rezultate individuale sunt: Nicolau — Kattinger 1-0, Polihronide — Sand 1-0, Pervezoic — Hausner 1-0, Teodorescu — Bauer ½-½, Makai — Bergman 1-0.

SAHISTELE FRUNTAȘE LA LEIPZIG ȘI VIENNA

Mine dimesnele pleacă în R. D. Germania de călele arului, echipa feminină de sah a țării noastre, care simțea și dămină, va intilni la Leipzig selecționata țării gazdă. Meciul va cuprinde două tururi și se va disputa la opt mese. Echipa României cuprinde pe urmatoarele jucătoare: Alexandru Nicolau, Elisabeta Polihronide, Margareta Pervezoic, Suzana Makay, Margareta Teodorescu, Rodica Reichler, Gertrude Baumstark, Eleonora Jianu, Florica Petre. În Germania — locu în ultimul campionat mondial — cuprinde o serie de sahiste valoroase cum sînt Edith Keller — Herman, Waltraud Nowara și Gabriela Just.

După încheierea meciului de la Leipzig la întilnirea încheiată la egalitate vor apăsa la Viena. Aici, la 6 aprilie, va avea loc data cinci mese meciul dintre formațiile României și Austriei.

Meciul, mai ales în primul tur, a dat loc la numeroase partide interesante, adversarele noastre jucând cu multă ambiție și voință de a câștiga. Treptat însă s-au fost depășite, iar în jocul de mijloc tehnica superioară a românelor s-a spus cuvîntul. Accesul se gălindise în epual în faptul că în 16 partide sustinute, echipa noastră a pierdut una singură, câștigînd 8, iar în intilnirile încheiate la egalitate în general inițiativa ne-a aparținut. În ordinea meselor, rezultatele înregistrate au fost următoarele: Alexandru Nicolau — Edith Keller-Hermann 1½-½, Elisabeta Polihronide — Waltraud Nowara 1-1, Margareta Pervezoic — Margareta Teodorescu 1-1, Gabriela Just 2-0, Suzana Makai — Ursula Liebert 1½-½, Rodica Reichler — Edith Keller 1-1.

Eleonora Jianu — Julia Zura 1½-½, Gertrude Baumstark — Inene Winter 1-1 (turul I — 5½-2½, turul II — 6-2).

1967

1487 1124

SPORT

A Téli Szpártákiádtól az országos sakkbajnokság ezüstéreméig

— Hazánk legfiatalabb sportmesterének útja —

Makkai Zsuzsát, hazánk legfiatalabb sportmesterét 1959-ben ismerlem meg a Téli Szpártákiád alkalmával. Az akkor még 13 éves kislány könnyedén nyerte meg a tartományi szakaszt, majd országos döntőn is első lett. Ekkor figyeltek fel rá. Elismeréssel írtak róla a lapok. Egy évvel később az országos egyéni felnőtt bajnokság középdöntőjében másodiknak végzett — s nagy meglepetésre — bejutott az országos döntőbe. A 16 induló közül, a szerény 13-ik helyet szerezte meg.

Következtek a kemény munkával, tanulással telt évek. 1964-ben Bacăuban egymástán győzte le Pogorević Mariát, Teodorescu Mariát és Polihroniadă Elisabetă nemzetközi mestereket. Ekkor már a sakk-körökben neve ismertté vált. Majd egy évvel később Herculés-fürdőn ő volt az egyedüli versenyző, akit Alexandru Nicolau nemzetközi mester sikertől legyőzött. E kiváló eredményekkel tartályban érte a legnagyobb megtisztelést: tagja lett hazánk válogatottjának. Részese volt a Német DK, Jugoszlávia, majd a Lett SZSZK felett aratott győzelmeknek. Egyéni mérlege: négy győzelem és két döntetlen.

Makkai Zsuzsa decemberben

érte el legnagyobb teljesítményét: az országos sakkbajnokság döntőjében Polihroniadă E. nemzetközi mesterrel osztotta meg

az első helyet — akit a döntő folyamán legyőzött. A szabályok értelmében páros mérkőzés volt hivatalosan eldönteni az első helyet. Ezúttal a rutinosabb Polihroniadă 2,5—1,5 arányban bizonyult jobbnak.

A héten a Timisoarai egyetemen tanuló Makkai Zsuzsa néhány napot itthon töltött, s otthonában kerestük fel. Kérdéseinkre szerényen számolt be

döntőbeli élményeiről.

— Sorra legyőztem nagyvívű ellenfeleimet — köztük a jelenlegi bajnok: Polihroniadă-t is. Ez utóbbival az elmúlt években négyszer játszottam, s három ízben én győztem. A páros mérkőzésre már fáradtan álltam ki, mert a vizsgákra is kellett készülnöm. Az első játszmám még futott az erőmből, s győztem. A második döntetlenül végződött, majd következett a két vereség. A verseny befejeztével elsőnek gratuláltam nagyvívű ellenfeleimnek. Megérdemelték a bajnok címet.

— Nem volt sok időm a pihenésre. Januárban Sinaian a főiskolás bajnokság döntőjén vettem részt és 10 mérkőzésből 9,5 pontot szerezve, első lettem. További tervem?

— Két napot töltök városunkban, mivel a márciusban sorra kerülő Német DK—Romániai Szocialista Köztársaság közötti nemzetközi versenyre kell készülnöm, amire Berlinben kerül sor. Közben minden szabad időmet tanulással töltöm. Elsőséves vagyok az említtet egyetem angol—román szakán.

További sikert kívánunk Zsuzsának, akitnek diszokleves éremgyűjteménye újabbakkal gazdagodott.

SURÁNYI EMIL

Intrecerea finală a celor mai tari jucători ale țării s-a încheiat din nou cu un rezultat nedreac. A trebutul iarăși să asistăm la un meci de baraj pentru stabilirea campioanei republicane pe anul 1966. Aceasta nu este, desigur, o surpriză, întrucâtva ne-am obișnuit cu astfel de încheieri. Nici configurația finală a clasamentului acestei ediții a campionatului republican feminin nu poate fi considerată surprinzătoare. Prezența tinerii jucătoare orădeană Suzana Makai în fruntea clasamentului nu poate mira pe nimeni, cu toate că în urma ei se găsesc maestre experimentate ca Elisabeta Polihroniadă, Margareta Teodorescu, Eleonora Jianu sau Rodica Reicher. Oficiale dintre aceste 4 jucătoare avea șanse aproximativ egale pentru primul loc deși, trebuie să o spunem deschis, ni se părea că Elisabeta Polihroniadă avea mai puține griji. Și pînă către sfîrșitul turneului lucrurile păreau clare. Dar partida decisivă dintre primele două clasate s-a încheiat cu victoria Suzanei Makai și diferența de 1 punct care o separa pe aceasta de Polihroniadă s-a topit. Ultimele runde n-au mai schimbat nimic și meciul de baraj a devenit inevitabil.

Repetăm, buna comportare a Suzanei Makai este firească. În ultimul an, cea mai tinără maestră din țară s-a afirmat ca un veritabil talent dublat de o conștiințiozitate în pregătire care merită să fie dată ca exemplu. Ultimul său rezultat nu face decât să confirme forța sa de joc în continuă creștere. Bine pregătită din punct de vedere teoretic, ea nu ezită să se angajeze în complicații atunci cînd desfășurarea partidei o cere. Poate tocmai curajul cu care a abordat încercările riscante ale Elisabetei Polihroniadă în partida jucată împreună i-au adus victoria în această întîlnire.

Așteptat cu legitim interes, meciul de baraj pentru stabilirea campioanei țării pe acest an s-a încheiat cu victoria Elisabetei Polihroniadă, la care totul unghiurile la fel de pasionante ca și finala. După primele două partide, Suzana Makai conducea cu 1 1/2 puncte. Partida a 3-a a meciului a fost câștigată cu mari eforturi de noua campioană, după ce partenera s-a avușese multă vreme inițiativa și fusese deosebit de aproape de victorie. La scor egal, Elisabeta Polihroniadă a jucat, în sfîrșit, aproape de valoarea sa reală și a câștigat convingător, stabilind rezultatul definitiv al meciului la 2 1/2—1 1/2.

De altfel, prezența Suzanei Makai pe un loc fruntaș al campionatului țării nu mai poate fi înțesată în rîndul surprizelor: talentata șahistă orădeană — actualmente studentă la Timisoara — făcuse de mai multe ori, în ultimii ani, dovada forței sale de joc.

SAHIȘTI ROMÂNI PESTE HOTARE

SUZANA MAKAI ÎNVINGĂTOARE ÎN BULGARIA...

În afară de participarea în campionatul mondial universitar, unde au avut o comportare multălturoasă, sahiiștii români au fost prezenți la alte trei confruntări internaționale peste hotare.

În primul rând trebuie să menționăm primul succes obținut de tânăra Suzana Makai în turneul internațional feminin disputat în capitala R. P. Bulgariei, turneu care a însemnat și debutul acestei autentice speriante a șahului feminin românesc într-o competiție internațională indubitabilă. Pără să se lase impresionată

de carnea de viziță a cifloră dintre participantele la turneu, sahista cu nume deslăd de bine cunoscută în arena șahului european, Suzana Makai a jucat cu vigoare și siguranță, călătorii și victorii în cele 11 partide joșate. Neînvișă, ea s-a instalat în frunte clasamentului încă din runda a 5-a și și nu a mai lăsat primul loc până la încheierea competiției, cu toate eforturile urmațoarelor trei clasate, toate între internaționale cu o apreciaabilă experiență de concurs. Astfel, un rezultat remarcabil, pentru care Suzana Makai merita din plin felicitări.

Un nou succes

al șahului

românesc

SUZANA MAKAI

ÎNVINGĂTOARE

LA SOFIA 1967

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Total	
1. Suzana Makai	Borutalia	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8 1/2
2. Gezlina Radzikovska	Polonia	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7 1/2	
3. Venka Aseanova	Bulgaria	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	7 1/2	
4. Katia Ivanovici	Iugoslavia	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	7	
5. Vesnina Sikova	Bulgaria	0	1	1	0	●	1	1	1	1	1	1	6	
6. Lujka Honfi	Ungaria	0	0	1	1	0	●	1	1	1	1	0	6	
7. Evelyn Nüchert	R. D. Germană	1	1	1	1	1	0	●	1	1	1	0	5 1/2	
8. Antonina Georgieva	Bulgaria	0	0	1	1	0	1	1	●	1	1	1	5	
9. Margarita Dimova	Bulgaria	1	1	0	0	0	1	1	1	●	1	0	4	
10. Milenka Karsmanova	Bulgaria	0	0	0	1	1	1	0	1	1	●	1	4	
11. Helena Chalupova	Cehoslovacia	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	●	3	
12. Borislava Borisova	Bulgaria	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	3	

Suzana Makai a câștigat turneul internațional de șah de la Sofia

SOFIA 4 (Agerpres). — După desfășurarea ultimei partide întrerupte, duminică a luat sfârșit la Sofia turneul internațional feminin de șah. Victoaria a revenit ghibistei române Suzana Makai care a totalizat 8 1/2 puncte. În ultima rundă Makai a remizat cu jugoslavica Ivanovici, pe locurile următoare s-au clasat Aseanova (Bulgaria) și Radzikovska (Polonia) cu câte 7 1/2 puncte.

La Skopje se desfășoară un turneu internațional masculin de șah, în care participă, printre alții, Robert Fischer (S.U.A.), Sosa (România), Gheller (U.R.S.S.), Matulovici (Iugoslavia) și Cifeci (Iugoslavia).

ȘTIRI EXTERNE

Makai continuă să fie în frunte

În runda a 8-a a turneului internațional feminin de șah de la Sofia, reprezentanta

României, Makai, a obținut victoria în partida cu Holțova (Cehoslovacia). Makai conduce în clasament cu 6 puncte și o partidă întreruptă, fiind urmată de jugoslavica Ivanovici cu 5 puncte.

● În runda a 8-a a turneului de șah de la Sofia, Suzana Makai continuă în clasament cu 6 puncte și o partidă întreruptă. Pe locul 11, jugoslavica Ivanovici cu 5 p.

Duminică, 6 august, s-au încheiat ultimele partide din cadrul concursului internațional feminin de șah de la Sofia. După terminarea tuturor partidelor întrerupte, reprezentanta țării noastre, Suzana Makai a terminat competiția pe primul loc cu 8 1/2 puncte, având un punct avans față de sahiștele Aseanova (Bulgaria) și Radzikovska (Polonia).

Faptul că a condus de la început și pînă la sfârșit în acest turneu și mai ales că a reușit să se desprindă cu ușurință de celelalte adversare, constituie un mare succes pentru tânăra sahișta românească care a câștigat astfel și participarea pentru prima dată în turneul internațional individual de șah peste hotare. La acestoa făcut mai adăugăm că tînăra noastră sahiștă nu a fost secundată de nimeni, victoria pare cu atât mai cuceritoare.

Noul succes înregistrat de către Makai vine să confirme calitățile deosebite ale tinerii sahiște care a obținut recent titlul de campioană universitară și a ocupat locul 11 în campionatul individual de șah după Elisabeta Polihroniade cu care a terminat campionatul la egalitate de puncte.

Suzana Makai a câștigat turneul internațional de șah de la Sofia

SOFIA 4 (Agerpres). — După desfășurarea ultimei partide întrerupte, duminică a luat sfârșit oia turneu internațional feminin de șah. Victoaria a revenit ghibistei române Suzana Makai care a totalizat 8 1/2 puncte. În ultima rundă Makai a remizat cu jugoslavica Ivanovici, pe locurile următoare s-au clasat Aseanova (Bulgaria) și Radzikovska (Polonia) cu câte 7 1/2 puncte.

SUZANA MAKAI CONDUCE ÎN TURNEUL INTERNAȚIONAL FEMININ DE ȘAH DE LA SOFIA

În ziua de 24 iulie a început la Sofia un mare concurs internațional feminin de șah la care participă, pe lângă cele 8 maeștră bulgare, și cîte o maeștră din Iugoslavia, Ungaria, R. D. Germană, Cehoslovacia, Polonia și România. Tără noastră este reprezentată de orădeanca Suzana Makai, cea mai tînăra maeștră, care participă de altfel pentru prima dată în un concurs individual de șah în străinătate.

Juind foarte bine, orădeanca Makai a acumulat 6 puncte din 8 runde, o partidă fiind întreruptă, și conduce în clasament cu un punct față de maeștra internațională Katia Ivanovici (Iugoslavia).

RÖVIDEN

● Iulius 24-ê angustius 6. hazări leánykötélyezés Bulgáriában. A verseny győzteséből nemzetközi női egyéni sakkverseny. Hazánkban a legfiatalabb női mester, az oradeai MAKAI SUZANA képviselte. Az utolsó versenyt a cseréltlen nyertés meg a versenyen. Az utolsó fordulóban Makai döntetlent ért el a jugoszláv Katia Ivanovics nemzetközi mester ellen. Az élemezőny sorrendje: Makai Suzana 8 és fél pont, 2-3 Aseanova (Bulgária) és Radzikovska (Lengyelország) mindketten hét és fél ponttal, negyedik Ivanovics (Jugoszlavia) 7 ponttal.

Un aspect din timpul concursului

Nagy taktikai küzdelem jellemzte a Tölgyi Ibolya és Makai Zsuzsa körüli játszmát

Befejeződött a női sakkbajnokság országos döntője

Aradon befejeződött a női országos sakkbajnokság országos döntője. Az országos bajnoki címet nem hiúsította oda, mert a temesvári Baumstark Gertrud holtversenybe került a bukaresti Teodorescu Margaretával. A két élenjáró sikkozónő egy későbbi időpontban szorra kerülő páromérkőzésen fogja eldönteni a bajnoki cím sorsát.

Alább közöljük a végő női táblázatot: 1—2. Baumstark G. (Temesvár) és Teodorescu M. (Bukarest) 19 pont; 3—4. Jianu E.

(Bukarest) és Belcher R. (Bukarest) 9,5 pont; 5. Perevoznic M. (Iasi) 8,5 pont; 6. Makai Zs. (Temesvár) 8 pont; 7—8. Ionescu M. (Iasi) és Kis E. (Bukarest) 6,5 pont; 9. Simu V. (Bukarest) 5,5 pont; 10—11. Brinzeu P. (Temesvár) és Tölgyi I. (Nagybánya) 4,5 pont; 12. Jiancu M. (Kolozsvár) 3,5 pont; 13. Vidrascu V. (Bukarest) 3,5 pont; 14. Petri H. (Ploiesti) 2 pont. (VÁRAD I ZOLTÁN levelező).

1967

După victoria 1967 șahiștilor români la Riga

Într-un moment de pesimism pronunțat, când ne obișnușim cu rezultatele pe linia mediocrității abia depășite, șahiștii noștri ne-au făcut surpriza unei performanțe la care sperăm că nu mai avem dreptul să sperăm. La Riga, într-uns din redatele cele

Tolnei, Victor Ciocitea a reușit să smulgă o prețioasă jumătate de punct lui Tal, iar Theodor Chitescu — la masa a treia — a terminat victorios confruntarea sa cu reșalatul maestrilor Leon J. Klovan. La prima masă a fetei, actuala noastră campio-

ROMANIA	R.S.S. LETONA	11-9	
Ciocitea	— Tal	0-1	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Drimer	— Cipalis	0-1	0-1
Chitescu	— Klovan	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	1-0
Soos	— Peterson	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Partos	— Smit	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Ungureanu	— Vitohas	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Segal	— Kirpichikov	1-0	1-0
Polihroniade	— Ergle	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	1-0
Teodorescu	— Kollapa	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Mekai	— Vlierte	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	1-0
		$4\frac{1}{2}$ - $5\frac{1}{2}$	$6\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$
		(turul I)	(turul II)

mai fortificate ale școlii șahiste sovietice, și eu cules o victorie prestigioasă. O recomandăm în special, condițiile în care a fost obținută. 11-9 în fața reprezentativii R.S.S. Letone, în vînduție creștea figura ex-comunistului mondial Mihai Tal. În timp ce din echipa României n-a făcut parte singurul nostru mare maestru, Florin Cheorghiu, piercăt la turneul din Canada. Absențe importante și la mesele contrauraltivității. Într-o zi, în fața lui Florin Cheorghiu, unde nu fusese Alexandru Nicolau și Margareta Perevoznic, participante la turneele candidaților, la Șahista.

Într-o zi, deci, cu o echipă fără Cliva Hitalari de bună am putut face față cu succes unei înfrîngerii grele, marcată anul din cele mai prețioase puncte din palmaresul nostru internațional.

nă Elisabeta Polihroniade a concurat cu succes, întrecînd pe reșalata jucătoare letonă A. Ergle.

Rezultatul se poate sublinia faptul că victoria reprezentativii române a fost asigurată în confruntările din partea de jos a tabelului. Un merit deosebit revine juniorului A. Segal, de două ori victorios. Scorul general al întîlnirilor masculine este egal (7-7), iar la cele feminine șahiștele noastre s-au afirmat (4-2). Alături de Polihroniade, cu scor favorabil a terminat și tinara Suzana Mekai.

Într-o zi, deci, în fața trimaselor victorii de la Riga se văditog asupra tuturor echipierilor reprezentativei de șah a României.

R.D.V.

SEMIFINALA PE ECHEPE - 7 - 9 Mai
CRAIOVA. -

Zsuzsa: 3 puncte din 5 partide

F I N A L A la Cluj: sfîrșitul mai

MEDICINA TIMISOARA: LOCUL I.-

Schachländerkampf der Frauen

RUMÄNIEN - DDR in Leipzig

im Interhotel Deutschland

1.	Nicolau	1	0.5	-	0	0.5	Keller-Herrmann
2.	Polihroniade	0	1	-	1	0	Nowarra
3.	Perevoznic	1	1	-	0	0	JMSchke
4.	Teodorescu	1	1	-	0	0	Dr. Just
5.	Nakay	0.5	1	-	0.5	0	Lisbert
6.	Reicher	0.5	0.5	-	0.5	0.5	Rönsch
7.	Jianu	1	0.5	-	0	0.5	Zura
8.	Baumstarck	0.5	0.5	-	0.5	0.5	Winter
		5.5		6		- 2.5 2	
Gesamtergebnis:		11.5		-		4.5	

Echipa feminină de șah a României a întrecut formația iugoslaviei

BELGRAD 8 (Agerpres) — Disputat la Vrnjacka Banja, meciul de șah dintre echipele feminine ale României și Iugoslaviei s-a încheiat cu victoria jucătoarelor române.

care au totalizat în două ture (la 8 mese) 9½ puncte, față de 8½ puncte cât au obținut gazdele. Echipa României a realizat în primul tur scorul favorabil de 5½-2½, iar cel de-al doilea s-a terminat la egalitate 4-4. Puncte prețioase au înscris în partidele întrerupte Margareta Teodorescu, învingătoare în fața Katiiei Jovanovici, Suzana Mekai, câștigătoare la Zivkovici și Rodica Reicher, care a învins-o pe Buița Jovanovici. Cite două puncte au obținut în acest meci jucătoarele noastre Eleonora Jimu și Gertrude Baumstark.

1967

1967, Kolozsvár. A Medicina Temesvár sakkcsapata először országos bajnok.
A csapat tagjai: I. Rázvan, E. Mozes, R. Alexandrescu, V. Adam, Ilijin N.
Ülnek: Makai Zsuzsa és Gerti Baumstark.

sportul

1968

Sorin Segal (Bucuresti) și Suzana Makai (Timișoara) sint noii campioni universitari

SINAIA, 10 (prin telefon de la scriinile noastre). — Au luat sfârșit întrecerile finale ale campionatelor universitare de șah, alinate la cea de a XI-a ediție.

La șah noii mii de forți mulți p de aduc față. A și gal, mai la Teod care se schimbă fiind cu tinent p In ri surpris este inv de și n timp, S rită și riu lundu) seceala, decația, m-lor t tului, în-o Teodora

Trăian IOANITESCU

berg, folosind greșelile acestuia.

Clasamentul final are în frunte pe următorii: 1. S. Segal (A.S.E. București) 8½ puncte — campion universitar; 2. S. Teodorescu (I.A.T.C. București) 8 p; 3. D. Wolf (Inst. Politehnic București) 7½ p; 4-6. V. Adam (Medicina Timișoara), S. Grünberg (Inst. Politehnic București) și D. Zaru (A.S.E. București) etc.

Intrecerea feminină a fost dominată de studentele din Timișoara, în frunte cu maestrile Gertrude Baumstark și Suzana Makai. A invins Suzana Makai, datorită faptului că Baumstark a făcut o remiză în plus (cu Pia Brinzeu). Partida directă dintre cele două protagoniste s-a încheiat la egalitate, în prima clasă: 1. Suzana Makai (Filologie Timișoara) 8½ puncte — campionă universitară; 2. Gertrude Baumstark (Inst. Politehnic Timișoara) 8 p; 3. Pia Brinzeu (Filologie Timișoara) 6½ p; 4-7. Mariana Achim (București), Rodica Crăciun (Brașov), Dina Petcu (București) și Ilona Szekely (Cluj) 6 p etc.

TURNUL DE MAESTRE-București

de antrenament- februarie.

Locul V.-VI. — cu 50 % din 10 partide / + 1, = 8, - 1./

Varianta Baya: 1968 V. 5-7 RUMUNIIA-JUGOSLAVIIA (Șahistkinje) 9½:6½

1. Nicolae	0	0	
2. Petre	½	½	
3. Perce	½	½	
4. Teodora	½	1	
5. Makai	1	0	→ 9½ -
6. Reich	1	0	
7. Bauer	1	1	0½
8. Frau	1	1	
	5½	4	

Noii campioni universitari de șah:

Sorin Segal și Suzana Makai

Între 5-17 februarie 1968 s-a desfășurat la Sinaia a XI-a ediție a campionatelor universitare de șah. Finala care s-a disputat pe distanța de 10 runde, în eleganta sală a Casei de cultură din Sinaia, a fost urmărită cu interes de către un numeros public.

La întrecere s-au prezentat 70 de jucători, 52 băieți și 18 fete, în frunte cu campioni din anul trecut: Valeriu Adam și Suzana Makai,

amândoi din Timișoara.

La băieți, pe primul trez locuri s-au clasat: 1. Sorin Segal 8½ puncte; 2. Serban Teodorescu 8 puncte; 3. D. Wolf cu 7½ puncte, toți trei din București.

La fete, întrecerea a fost dominată de studentele din Timișoara, care au ocupat primele trei locuri după cum urmează: 1. Suzana Makai 9½ puncte; 2. Gertrude Baumstark 9 puncte; 3. Pia Brinzeu 8½ puncte.

Makkai Zsuzsa

ujra hajpok

Az egyetemi sakkbajnokság döntőjére ez évben is Sinaia került sor. Az ország valamennyi egyeteméről és főiskolájáról 52 fű és 18 leány sakköző jelenkezett a versenyre, közöttük a tavalyi bajnok, Makkai Zsuzsa is. Az országos sakkbajnokság ismét kiváló teljesítményt nyújtott: megelőzte az országos bajnok Baumstark Gertrud mestert és második helyen is elnyerte a bajnoki címet. A jelenlegi ranglista tehát: Makkai Zsuzsa 9 és fél pont, 2. Baumstark Gertrud 9 pont, 3. Brinzeu Pia 6 és fél pont.

A fiúle sakkversenyen Segal Sorin lett az első, majd Teodorescu Serban és Wolf Dumitru következtek.

SUZANA MAKAI

PE PRIMUL LOC

VARSOVIA 3 (Agerpres). — Șahista Suzana Makai (România) a obținut un frumos succes în turneul internațional feminin de la Piotrkow (Polonia), clasându-se pe primul loc, la egalitate cu poloneza Jurczolka. Ambele jucătoare au totalizat 7 puncte din 10 posibile, Rodica Reicher a ocupat locul 7 cu 5 puncte.

VĂRADI SAKKOZONO SIKERE LÉNGYELORSZÁGBAN

Szép sikert ért el a lengyelországi Piotrkowban lebonyolított nemzetközi női sakkturnéon Makkai Zsuzsa (Románia). Az illetékesekből 7 pontot szerzett és a lengyel Jurczolksával holtversenyben az első helyen végzett. Rodica Reicher 5 ponttal a 7. helyezést érte el.

I.	V. 20 - dunn - Reich	½
II.	V. 21 - lici - lici	½
III.	V. 22 - un - Jurcsolka	½
IV.	V. 23 - un - Tuk	½
V.	V. 24 - joi - Kankas	1
VI.	V. 26 - un - Spalanda	1
VII.	V. 27 - dunn - Reicher	1
VIII.	V. 28 - lici - Hellng	½
IX.	V. 29 - un - Spalanda	½
X.	V. 30 - un - un - un	½
XI.	V. 1 - un - un	1

1968

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 Anemora	5 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
2 Hellwig	2 1/2	0	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
3 Boday	5 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
4 TIMMER	5 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
5 KOWALSKA	2 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
6 REICHER	5	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
7 NAKAN	7	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
8 JURCSYUSKA	7	1	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
9 TUK	6 1/2	1	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
10 KARAKAS	4 1/2	1	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
11 SZPALLONSKA	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2

Ezdes Anemora is Anemora!
 A verseny befejeződött. A túlnyomórészt a férfiak és a diákok számára készült a program.
 Megelégedtem az eredménnyel!
 Szuzana

FINALA PE ECHEPE LA TIMISOARA.

MEDICINA Timisoara s-a clasat numai pe locul iv.-din 8 echipe, cu performanta: + 1, - 4, - 2. / Nu se cunosc rezultatele individuale

S P O R T

UTÓHANG EGY NEMZETKÖZI SIKERHEZ

Már közöltük a nemzetközi sajtószolgálat jelentését, amely hírül adta, hogy a fiatal román sakkmesterről, a váradi Makkai Zsuzsa, első helyen végzett a nepkokban, befejezett nemzetközi nemzetközi sakkversenyen. Most újabb részleteket is tudunk számonlőni.

A lengyel sakkfesztévesztés május 15. és 30. között rendezte meg, ezáltal már negyedszerre, az idei nemzetközi női sakkversenyt. A küzdelem Plotkov-Tribunalszky ipari centrumban került lebonyolításra, amely város most ünnepelel fennállásának 700 éves jubileumát.

A versenyen tizenegy női sakkmester vett részt, közülük két román, két holland, két magyar (az egyik Karakas Éva nemzetközi mester), egy bolgar és négy lengyel a rendező ország részéről.

A versenyt Makkai Zsuzsa megeredemelen nyerte, aki egyenlő pontszámmal végzett a lengyel Ana Jurcsikával, de a Sonneborn-számításra jobb, mert egyenlő volt, aki egy játszmát sem veszített. A 70 százalékos teljesítmény valóban nagyszerű eredmény ilyen erős mezőnyben.

Meglepetéssel fogadtuk a fiatal váradi játékosnő újabb nemzetközi sikerét. Megismételte a tavalyi Szofia-ban kivított győzelmét és újabb díjszegélyt szerzett a kitüntetés szereplő román női sakkzsozsnak.

Tanulásban, sportban—jeles

SUZANA MARAI INVINGATOARE IN POLONIA

A 4.a editie a turneului international feminin de la Plotkov Tribunalsky s-a incheliat cu un succes remarcabil pentru tinera maeatra oradeana SUZANA MARAI.

Reinvinsa de nici o concurenta, Suzana a jucat cu dezinvoltura, treacina cu calma si siguranta de principalele pretendenté la primul loc, confirmand intru totul performanta realizata anul trecut la SOFIA, cind a castigat primul sau turneu international.

In acest fel SUZANA MARAI s-a apropiat foarte mult de titlul de MABSTRA INTERNATIONALA, aducind o preioasa contributie la ridicarea prestigiului sanului feminin din Romania.

/ Revista de Sah-nr.7-pag.98./

Ifjúsági

sakkélet 1968

Magyarország 10:10 Románia

Románia		Románia	
		nyre 0 1/2	
1/2 Tómpa	—	Chisavu	1/2 1/2
1/2 Ruzs	—	Moss	0 1/2
1/2 Joch	—	Segal	0 1/2
1/2 Vadász	—	Zara	0 1/2
1/2 Bacs	—	Chinda	0 1/2
1/2 Horváth	—	Grünberg	0 1/2
1/2 Horváth	—	Szabo	0 1/2
1/2 Dóry	—	Stoica	0 1/2
1/2 1	—		1/2 1
Leányok eredménye		1/2 1/2	
1/2 1	—	Makai	1/2 1/2
1/2 1	—	Biroz	0 1/2
1/2 1	—	Zsanku	1 1/2
1/2 2	—		
Szakított végeredmény		10:10	

1968

DUPA FINALA CAMPIONATULUI FEMININ DE SAH

Finala campionatului național individual feminin de sah a reunit la Oradea jucatoarele de elită din săbui românece. S-au întâlnit aici maestrele internaționale, maestrele, candidatele de maestre și câteva jucătoare tinere calificate la turneele de zonă. S-au întâlnit la Oradea jucătoare cu o vastă experiență, bine cotate atât pe plan intern cât și pe plan internațional, care, alături de câteva tinere speranțe, s-au întrecut pentru câștigarea mult râvnitului titlu de campioană națională.

În general, partidaile s-au desfășurat sub semnul unei lupte aspre pentru fiecare punct, pentru fiecare jumătate de punct. Căștigătoare fiind, **Margareta Teodorescu**, a avut spor înalt în timpul turneului, un finis puternic, punând decesiv în lăta principaler sale adversare. Doar înfrînerea cu **Polihroniade** l-a ridicat problema deosebită. În rest, ea s-a orientat excelent, forțând victoria acolo unde era cazul și remizând cu jucătoarele mai încomode. Dar fiindcă are veni vorba despre remiză, trebuie să amintim că marea majoritate a partidailor s-au terminat la egalitate.

În special, în ultimele runde, când ordinea în clasament era oarecum hoarfică, concurențele s-au mulțumit cu eticheta de jumătate de punct. Excepție face doar întâlnirea din ultima rundă dintre **Makay și Juncu**, care a durat mai bine de 6 ore și jumătate, perioada în care ambele jucătoare au încercat

impasibilul. În final, cele două sahiste au trebuit să se mulțumească cu eticheta de punct.

Edifica jubilară a campionatului național a fost marcată de reînnoirea concursului cu două sahiste deosebit

nevrele tactice, s'îndeplinit norma de candidată de maestra. **Margareta Juncu**, revelata acestui turneu, prin comportarea sa la prima confruntare de acest gen, se arată ca o sahista cu un viitor excelent.

COMENTARIUL NOSTRU

de talenție. Este vorba de maestra internațională **dr. Maria Pogorević** și de **Maria Desmirreanu**. Jucătoare sobra, deosebit de rezistență și cu un bagaj de cunoștințe foarte bogat, dr. Maria Pogorević a privit și a jucat cu foarte multă seriozitate toate partidaile, dar absența ei de la ultimele competiții interne și internaționale s-a resimțit în joc. **Maria Desmirreanu** reintră în concurs după o absență de doi ani. Comportarea ei, mai mult decât meritorie, l-a adus un merit la loc 4 în clasament, îndeplinind în același timp și norma de maestra. **Emilia Chis**, o tânără deosebit de talentată, dar încă nepusă la punct cu ma-

Susana Makay a ocupat locul 5 în clasament. Tînind seama de evoluțiile anterioare al acestei sahiste, comportarea ei la actualul turneu final nu ne-a mulțumit. Să considerăm că a fost vorba de un accident. Mult sub potențialele sale se prezintă maestra **Jiannu**.

Maestra internațională **Elisabeta Polihroniade**, situată pe locul secund în clasament, căștigătoare a mai multor turnee internaționale, s-a prezentat la Oradea la numai două zile după sosirea în țară de la turneul internațional ce a avut loc în Olanda. Credem că tehnica oboselii a împiedicat-o să joace la adversitatea sa valoare.

CLASAMENTUL FINAL AL CELEI DE-A XX-A EDIȚII A CAMPIONATULUI NAȚIONAL INDIVIDUAL FEMININ DE SAH PE ANUL 1968 ARE URMĂTOAREA CONFIGURAȚIE:

1. **Margareta Teodorescu** (Construcții București) 10⁺; 2. **Elisabeta Polihroniade** (Electronica București) 9⁺; 3. **Gertrude Baumstark** (Medicina Timi-

șoara) 9 p.; 4. **Maria Desmirreanu** (Banca de Investiții București) 8⁺ p.; 5. **Susana Makay** (Medicina Timișoara) 8 p.; 6. **Margareta Peroveznic** (Iasi) 8 p.; 7. **Radica Reicher** (Electronica Bucu-

Országos női sakkbajnokság

Az 1968-as év legnagyobb sajkeseeménye Várad számára kettegelenül az országos női sakkbajnokság döntője, amely let killet sorra október 17 — november 2 között. E döntő egy kicsit júlilime is, mert ez lesz a nemzeti bajnokság 20. megrendezése.

Nemcsak városunk, hanem az egész ország sportközönségének is ismeri és értékeli azokat a nemzetközi eredményeket, amelyeket női sakkzónikok Capatunk legyőzte a világ-bajnok Szovjetunió csapatát és ezzel biztosította a nemzetközi elismerést és a világbajnokság második helyét. Ez a nagy siker **Nicolau Alexandra**, **Polihroniade Elisabeta** és **Peroveznic Margareta** nemzetközi mesterek nevéhez fűződik.

Női csapatunk legyőzte összes ellenfeleit, amelyekkel

utóbbi években mérkőzött: Ausztrália, a Német DK-ker), Jugoszlávia (Kétszer). Az egyenlő nemzetközi versenyekben nagy sikereket értünk el: **Makkai Zoltán** győzött Bulgáriában és Lengyelországban, **Polihroniade Elisabeta**, **Hollandiában** és **Magyarországon**, **Baumstark Gertrude** — a jelenlegi országos bajnok — győzött Bulgáriában. Szép nemzetközi eredményeket ért el **Teodorescu Margareta** és **Pogorević Mária** nemzetközi mester, valamint **Jiannu Eleonora**, **Radica Reicher** és **Răducanu Elena** mesterek.

Az itt felsorolt mesterek részt vesznek a Váradon megrendezendő döntőben és a sajk-kedvelők közönségnek alkalmas lesz megfigyelni játékukat. A csoportban szerepelnek még **Slimu Victoria** és **Dezmireanu Maria** mesterek, valamint négy fiatal

tehetséges elsőszályú versenyző. A résztvevők névsora egy érdekes jelenségre világít rá. Ott vannak az összes női mesterek, amire az utóbbi években nem volt példa. Valahogy a vezető mesterek kerültek az egymással való találkozáshoz. Hol ezek, hol a ma-zok találkoztak és a közönségem jogosan kétségbevitte egy olyan döntő érdekét, ahol **Nicolau Alexandra**, vagy **Polihroniade Elisabeta** hiányzott.

Az összes mesternök jelentkező és részvételre összerőlve az Országos Sakkbajnokság 1969. év. az a női sakkolimpia éve, akkor lesznek a világbajnoki zónaversenyek és más nemzetközi csapatversenyek. A sajk-közönség közzelre és érdekelteknek, hogy akik indokolatlanul távolmarad a

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Total
1	Margareta Teodorescu	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10 ⁺
2	Elisabeta Polihroniade	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9 ⁺
3	Gertrude Baumstark	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
4	Maria Desmirreanu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8 ⁺
5	Suzana Makay	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
6	Maria Pogorevic	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	8
7	Margareta Peroveznic	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
8	Radica Reicher	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
9	Elena Răducanu	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7 ⁺
10	Emilia Chis	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7
11	Eleonora Jiannu	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7
12	Victoria Slimu	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6
13	Margareta Juncu	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5 ⁺
14	Tibida Petri	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
15	Aurelia Solomonovici	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1

BEFEJEZŐDOTT AZ ORSZÁGOS NŐI SAKKBAJNOKSÁG

1968

Ortulină annale a hîrnelor is, amit Bukarestből kaptunk, miszerint a hazai női sakkolasz élvonalának első idej mesterei vetélkedőjén a váradai Makai Zsuzsa a második helyen végzett, anélkül, hogy egyetlen játszmát is elvesztett volna. Csupán Polihroniade Elisabeta nemzetközi mester előzte meg. Jellemző volt a küzdelemre, hogy az országos bajnok Teodorescu Margareta a kilencedik helyre került. Hiába, az idej nemzetközi versenyeken való részvételért mindenki a legjavát próbálta adni, s ilyenkor nem maradnak el a meglepetések. Nekünk most a kellemesebbek jutottak.

1969 K. F. 2

S-a terminat turneul 18-28 maestrelor la șah K69 II

Șahistele din țara noastră vor avea în acest an un bogat program internațional. Se apropie Olimpiada feminină de șah pe echipe, apoi turneul zonal în vederea campionatului mondial individual feminin, unde țara noastră are dreptul să participe cu 4 jucătoare. În calendarul sportiv internațional figurează concursuri pe echipe cu Bulgaria, Polonia, precum și numeroase alte concursuri individuale în străinătate.

În vederea stabilirii echipei reprezentative, Federația Română de șah a organizat un turneu de selecție, turneul maestrelor, care s-a jucat la București între 18 februarie și 1 martie 1969, la care au participat 4 maestre internaționale, 5 maestre și 2 candidate de maestră. S-a dat a huptă dură de-a lungul celor 10 runde, fiecare jucătoare vrînd să demonstreze că are loc în selecționata țării. Puterea de huptă a jucătoarelor și-a spus cuvîntul, deoarece campiona țării, maestră internațională, Margareta Teodorescu s-a clasat abia pe locul 9!

Din nou a obținut un frumos succes, lăudabilă, jucătoarea Suzana Makai, studentă la Timișoara, care s-a clasat pe locul 2 țara nîc a infrîngere. Iată clasamentul oficial: 1. Elisabeta Polihroniade 7 p.; 2. Suzana Makai, 6 puncte; 3. Gertrude Baumstark 6 p.; 4. Margareta Pervezoic, 6 puncte; 5. Rodica Reicher, 5½ puncte; 6. Eleonora Jianu, 5 puncte; 7. Maria Pogorevici, 5 puncte; 8. Maria Desmireanu, 4½ puncte; 9. Margareta Teodorescu 4½ puncte; 10. Emilia Chiș, 3 puncte și Elena Răducanu, 3 puncte.

Dintre celelalte partide menite să fie remarcate, joci cu nefericite în descriere ai Suzanei Makai în partida cu Litwinka. După numai 18 mutații s-a ajuns la poziția din diagrama 3, evident favorabilă negrului, care și-a realizat avantajul înălnînd energie pe finalul damei.

MAKAI

LITWINKA

19. Dd3 c5 20. Tc2 d4 21. Df3 b4 22. c4 N:b4 23. Cc2 Ne7 24. Ne1 D:b6 25. Dc3 Cb8! (O manevră interesantă! celui se îndreaptă spre c4 pentru a mări presiunea pe d6) 26. Cb4 Cg3 27. Ng3 T7 (O groasă! sare grabetele albului) 27... N:b4 și negrul e distigat e Cauri.

Momente din meciul 1969 feminin România - Polonia

ROMANIA # POLONIA 9 10 - 6

1. Teodorescu - Radzikovska : j - j j - j
2. Polihroniade-Litmanicz : j - j 1 - 0
3. Nicolau - Jurcinska : 1 - 0 1 - 0
4. Baumstark - Szota : j - j j - j
5. MAKAI ZSUZSA - Litinska : 1 - 0 1 - 0
6. Reicher - Lipska : 0 - 1 j - j
7. Pogorevici - Spakovska : j - j 1 - 0
8. Desmireanu - Ribarska : j - j 0 - 1

4j - 3j. 5j - 2j

Șahistele române se

distanțează în fața polonezelor

Cel de al doilea tur al Intinții Internaționale feminine de șah dintre reprezentativele României și Poloniei a decurs favorabil pentru gazde. Jucînd

mult mai decît ca în ziua precedentă, șahistele române s-au distanțat față de adversare, conducînd acum cu scorul de 9½-2½ (5 partide sînt intrerupte). Iată rezultatele partidelor, disputate așară la Ploiești: Teodorescu (R) - Radzikovska (P) intr., Litmanowicz (P) - Polihroniade (R) 0-1, Nicolau (R) - Jurcinska (P) 1-0, Szota (P) - Baumstark (R) ½-½, Makai (R) - Litwinka (P) 1-0, Lipska (P) - Reicher (R) 0-1,

ȘAH

INTINȚINEA FEMININĂ.
ROMANIA - POLONIA

Așară, în Ploiești, echipele noastre au luat conducerea la limită, în urma unei singure partide câștigate 2½-1½. Punctul a fost înscris de Suzana Makai (la masa 4 cîștigînd în fața Apoloniei Litwinski. Trei partide au fost remiză, cele dintre Teodorescu și Radzikovska, Pogorevici și Spakovska, Desmireanu și Ribarska.

BAUMSTARK ȘI MAKAI LIDERE ÎN CONTINUARE

VARSOVIA 19 (Agerpres). Cu două runde înainte de terminarea turneului Internațional feminin de șah de la Lublin, în clasament conduc reprezentantele României Gertrude Baumstark și Suzana Makai, cu cîte 5½ puncte. Ele sînt urmate la o jumătate de punct de Mihailova (Bulgaria) și Radzikovska. În rundă a 9-a, Baumstark a remizat cu Helzlein; cu același rezultat s-a terminat și partida dintre Makai și Finta.

1969

In campionatul mondial feminin pe echipe reprezentativa R.S.R. ocupat locul VII.

Cele 2 reprezentante ale cluburilor universitare si-au adus o importanta contributie (Suzana Makay a realizat 6 1/2 p. din 8 posibile, iar Bertude Baumstark, 3 p.).

Rundele:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	XIII.	XIV.	XV.	
POLIHROMIADE ELISABET	-	1 1/2	1	-	1/2	1	1	0	0	-	1/2	1	1/2	0		7/12
BAUMSTARK GEIRUDE	-	1/2	0	1	-	0	-	1/2	0	-	-	-	1	0		3/8
MAKAY SUZANA		1/2	-	-	1	1	-	1	1/2	-	1	1/2	1	-	-	6 1/2 / 8
		S			V	S		V	V		V	S	V			

CLASAMENTUL FINAL AL OLIMPIADEI FEMININE DE SAH

Au luat sfarsit intrecerile Olimpiadei feminine de sah (campionatul mondial pe echipe) de la Lublin (Polonia). Iata clasamentul final:

1. U.R.S.S. 26 p.; 2. Ungaria 20 1/2 p.; 3. Cehoslovacia 19 p.; 4. Iugoslavia 18 1/2 p.; 5. Bulgaria 17 p.; 6. R. D. Germania 17 p.; 7. Polonia 16 1/2 p.; 8. Romania 15 1/2 p.; 9. Olanda 13 p.; 10. Anglia 12 1/2 p.; 11. R. F. a Germaniei 10 p.; 12. Danemarca 10 p.; 13. Austria 6 p.; 14. Belgia 4 1/2 p.; 15. Irlanda 2 1/2 p.

Tiberiu Radulescu, redactor responsabil al Revistei de sah, ascunde adevarul. Nici nu a fost personal la Olimpiada si scrie urmatoarele: "Romania a avut cea mai slaba evolutie din istoria campionatului mondial... Cu greu am fi putut banui, ca in lipsa Alexandrei Nicolau, celelalte componente vor da un randament asa de slab"... Nici nu aminteste ca Suzana Makay a realizat 6 jum. pct din 8 jocuri / 81 %!, cft timp G. Baumstark a obtinut nu mai 3 pcte din 8 jocuri, iar Polihroniade numai 7 pcte din 12 partide. Se vede clar reavoința intenționată!

NICI UN ORGAN OFICIAL, reviste sau ziar are nu a amintit rezultatul strălucit al SUZANEI MAKAY și evoluția catastrofală a celorlalte. Dar adevarul s-a raspindit repede in cercurile gahiste care cunosc bine politica sportiva govana și națională a Federației de Sah, în frunte cu Tiberiu Radulescu.

1. INCEPE ZONALUL C.M. FEMININ DE SAH

La 3 octombrie va incepe in localitatea Veselina-Morave (Cehoslovacia) turneul zonal feminin de sah pentru campionatul mondial. La acest turneu participa 18 jucatoare din 9 tari. Romania va fi reprezentata de Margareta Teodorescu si Suzana Makai. Dintre celelalte participante se remarca Novarra, Just (R. D. Germania), Asenova (Bulgaria), Honfi (Ungaria), Lazarevici, Belamarci (Iugoslavia), Radzikowska (Polonia), Malipetrova, Eretova (Cehoslovacia).

La Veselina Morave, romanele au debutat cu victorii

Sahistele romane au luat un start bun in turneul zonal de la Veselina Morave (Cehoslovacia). Margareta Teodorescu a invins-o in prima runda, pe cunoscuta sahista iugoslaviana Milunka Lazarevici, iar Suzana Makai a dispus de moabiza Szadai.

7. COUĂ LIDERE ÎN ZONALUL FEMININ DE SAH

PRAGA, 14 (Agerpres). — In turneul zonal feminin de sah de la Veselina-Morave (Cehoslovacia) s-au disputat partidele interrupte din rundele anterioare. Malipetrova a castigat la Asenova, Vreken la Lazarevici, Belamarci la Haroldson si Honfi la Vreken. Radzikowska a invins-o pe Haroldson. A fost cunoscută remiza in partidele Eretova — Honfi si Honfi — Malipetrova. Partida dintre Suzana Makai si Malipetrova

● Október 3-én kezdődik a csehszlovákiai Veselina-Morave helyiségben a női sakkvilágbajnokság zónadöntője. E tornán kilenc ország 16 női sakkjótosa vesz részt. Romániát Margareta Teodorescu és Makai Suzsa sakmesterek képviselik.

In cea de-a 3-a rundă a turneului zonal feminin de sah de la Veselina-Morave, Margareta Teodorescu a pierdut la Honfi (Ungaria), iar Suzana Makai a remizat cu Novarra (R.D.G.). In clasament conduce olandeza Vreken cu 2½ puncte.

s-a interpus pentru a doua oară.
După șase runde, în clasament conduce Belamarci (Iugoslavia) și Just (R. D. Germania) cu câte 4 puncte, urmate de Vreken (Olanda), Malipetrova (Cehoslovacia) 3½, (I) p. Margareta Teodorescu (România), Radzikowska (Polonia), Vokralova (Cehoslovacia), Honfi (Ungaria) 3½, p. Suzana Makai (România) 3 (I) p.

MEISTERSCHAFT SVÉTA ŽEN V SAHNU PŘÁMOVÝ TURNAJ

VESELINA-MOR. - ČSSR.
4.-31.X.1969

1969

SAHISTELE NOASTRE OBTIN VICTORII ÎN TURNEUL ZONAL AL C.M.

PRAGA, 12 (Agerpres). — In runda a 2-a a turneului feminin zonal de sah de la Veselina — Morave (Cehoslovacia), cele două reprezentante ale României au obținut victorii: Suzana Makai (cu piesele albe) a invins-o pe Eretova (Cehoslovacia), iar Margareta Teodorescu (cu piesele negre) a câștigat la jucătoarea maghiară Szadai. Alte rezultate: Lazarevici — Belamarci 1-0; Gheorghieva — Radzikowska 1-0; Vokralova — Haroldson 1-0; Just — Novarra remiză. Restul partidelor s-au interpus.

In clasament, pe primul loc se află Just (R.D. Germania)

cu 3½ puncte, urmată de Novarra (R.D. Germania), Lazarevici (Iugoslavia) — 3 puncte.

TURNEUL DE SAH DE LA VESELINA MORAVE ÎNAINTEA ULTIMEI RUNDE

Margareta Teodorescu — în 2 p de lideră

PRAGA, 30 (Agerpres). — Înaintea ultimei runde a turneului zonal feminin de sah de la Veselina Morave, pe primul loc în clasament se află Radzikowska (Polonia) cu 11 puncte, urmată de Belamarci (Iugoslavia) 10 p. Malipetrova (Cehoslovacia), Just (R.D.G.), Vreken (Olanda), Lazarevici (Iugoslavia) 9½ p. Teodorescu (România) 9 p. Vokralova (Cehoslovacia), Novarra (R. D. Germania) 8 p etc.

In runda a 10-a, Suzana Makai a câștigat la Honfi (Ungaria), iar Margareta Teo-

dorescu a pierdut la Gheorghieva (Bulgaria). Într-o partidă interpusă în runda anterioară, Margareta Teodorescu a câștigat la Vokralova.

8. TURNEUL ZONAL FEMININ

In runda a 8-a a turneului zonal feminin de sah de la Veselina-Morave (Cehoslovacia), Radzikowska a invins-o pe Asenova, Eretova a pierdut la Novarra. Suzana Makai a remizat cu Iugoslavia Belamarci, rezultatul consensat și în partida Honfi-Vokralova. Conduce Malipetrova (Cehoslovacia) cu 5 p (I), urmată de Just (R.D. Germania) 4½ (I) p.

5. VESELINA - MORAVE. — În runda a 4-a a turneului zonal feminin de sah, Suzana Makai a invins-o pe Margareta Teodorescu. N...

SAHISTA POLONEZĂ KRISTINA RADZIKOWSKA A CÂȘTIGAT ZONALUL FEMININ Românele pe locuri modeste

PRAGA, 31 (Agerpres). — A înk altelei turneul zonal feminin de sah de la Veselina Morave. Pentru turneul internațional s-au calificat, conform regulamentului privind trei jucătoare: Kristina Radzikowska (Polonia) 4½ puncte, Yvanna Belamarci (Iugoslavia) și Milunka Lazarevici (Iugoslavia), care au totalizat câte 10½ p. In continuare clasamentul se prezintă astfel: 4. Vreken (Olanda) 8 p. 5. Malipetrova (Cehoslovacia), Just (R.D.G.),

TEODORESCU (România) 8½ p. 6. Vokralova (Cehoslovacia) 8½ p. 7. Novarra (R.D.G.), Gheorghieva (Bulgaria) 8 p. 8. Honfi (Ungaria) 7½ p. 9. Eretova (Cehoslovacia) 7 p. 10. MAKAI (România) 6½ p. 11. Asenova (Bulgaria) 6 p. 12. Larsen (Danemarca) 4½ p. 13. Szadai (Ungaria) 4 p. 14. Haroldson (Suedia) 4 p. In ultima runda, Margareta Teodorescu a remizat cu Haroldson.

LA INCHEIEREA CAMPIONATULUI FEMININ DE SAH

TEHNICA MAI BUNĂ ȘI-A SPUS CUVÎNTUL

1969

Finala campionatului național feminin pe anul școlar a fost încheiată la Piața Neamț, a joișii remarcabilă sub mai multe aspecte. În primul rând — a fost reprezentativă; cu excepția lui I. Bogdan care nu bună parte ale șahului nostru feminin, câștigătoare a s-au adăugat câteva jucătoare unice și remarcabile, pentru care campionatul a constituit un excelenț pețit de a lăsa de a progresa. În al doilea rând, întrecerea a fost deosebit de dăruit și interesantă până la sfârșit, atât de campionată și clasamentului câștigătoare jocuri din fiecare, doar la capătul înfringerii decisive ale ultimii runda. În sfârșit, partidele jucate au furnizat elementele necesare de apreciere a valorii jucătoarelor noastre fruntaze care, corectez rezultatele internaționale de destul de înșelate înregistrate în ultimul timp, vor permite luarea de măsură energice pentru ameliorarea mediei generale a performanțelor.

Analizând tabela rezultatelor campionatului, constatăm că participantele pot fi împărțite în trei grupe valorice distincte. Prima este formată din jucătoarele aflate pe locurile I-V: Teodorescu, Baumstark, Simu, Nicolau și Makai. Ele s-au distins prin rezultatele concurențelor prin siguranța mult mai mare a jocului, generat de o tehnică superioară. Toate cinci, împreună, au marcat din totalul partidelor jucate (3) numai 4, dintre care 2 în partidele sustinute între ele. Deci, împotriva rezultatelor concurențelor, cele 5 fruntaze au pierdut numai 2 partide la 48 jocuri, adăugând 14 remize (din 43 jocuri), ceea ce marchează o superioritate notă.

Deferentele dintr-o altă direcție, sîntă primelor locului, au fost determinate de nivelul înregistrat față de celelalte 9 participante. În primul rând, a înregistrat înălțări de Valeriu Simu și rezultatul este marcatul contra joc; 8 din 9 partide, scindînd prin aceasta de 19 de puncte din 24 posibile și încheiindu-și șahul, Baumstark și Nicolau au obținut numai 7 puncte

pe jumătate de punct în plus a permis în clasamentul final fiind datorată unei victorii implementate la Valeriu Simu. Săptămîna Makai a rămas pe locul V — un punct unei înfringeri în afară de

celelalte jucătoare. Din punctul de vedere al creșterii șahului nostru feminin însă, faptul că Margareta Juncu a reușit să se apropie de valoarea înșelătoare noastră nu bucură în mod deosebit și cons-

Amplasarea și caracteristicile acestora din urmă, în afară de ce ne opriți puțin. Ele au jucat nesigur, intimidate în căutarea măsurii de remiză necesare și, desigur, au fost depășite în unele momente însă au avut scilicet de talent promițătoare. Fără îndoială, nouă sîntem conștienți, ca să nu mai vorbim de tehnica dar, creșterea și dezvoltarea acestor jucătoare, în cadrul pregătirii, înțelegerea de sunet și feminin ar fi, creșterea, pentru să se facă mai mult pentru aceste jucătoare.

Campionatul a ridicat numeroase probleme legate de pregătirea tehnică a jucătoarelor, problema de o importanță esențială în contextul pregătirii pe plan mondial în acest domeniu. De exemplu, există o discrepanță între cunoștințele reușite ample în domeniul deciziilor și cele mai insuficiente în sectorul finalilor. De asemenea, se face simțit lipsa unor scheme de joc precise în anumite poziții tipice. În țara de creștere din această înțelegere în joc de mijloc este Nivelul internațional al șahului feminin a crescut cu rapiditate în ultimii ani, ceea ce nu poate fi constatat la Olimpiada și la turneele internaționale. Căutăm, prin urmare, în șahul nostru, ca și evoluția încheiată a jucătoarelor noastre pe seara noastră, nu doar la clasificația de ritmul de creștere de perfecționare, atât al jucătoarelor fruntaze, cât și al acestora, trebuie accentuat. Pentru a se putea menține la nivelul actual mai bun.

S	Numele și denumirea	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	TOTAL PUNCTE
1	TEODORESCU MARGARETA	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	10
2	BAUMSTARK GERTRUDE	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	9 1/2
3	SIMU VALERIU	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	9
4	NICOLAU ALEXANDRA	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	9
5	MAKAI SUZANA	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	8 1/2
6	POGOREVICI MARIA	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	7 1/2
7	COJOLEA ELDONORA	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	7 1/2
8	JUNCU MARGARETA	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	7
9	CHIȘ EMILIA	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	5 1/2
10	DEZMUREANU MARIA	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	5 1/2
11	APOSTOLSCU ANA	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	3 1/2
12	I. BOGDAN I.A.	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	3 1/2
13	MIROSLAV IONIA	1/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
14	CRĂCIUN RODICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2

I. Bogdan, în ultima rundă, la Piața Neamț, ceea ce înțelegem să realizăm deci 4 din 5, precum puțin pentru a mai putea să concureze prin victorie „în plus” la Valeriu Simu. Al doilea grup este format din Margareta Pogorevici, Eldonora Cojolea și Margareta Juncu, primăle două jucătoare experimentate, cu titlul și șahiste, ultima — o tânără talentată, afară de celelalte două campioane, Gertrude Baumstark, rezultatul Mariei Pogorevici, care a făcut amed numai cu primele două este cel mai bun și marchează o deșă (dar destul de lentă) revenire a a-

titule unul dintre rezultatele pozitive ale campionatului. Ultimul grup, al celor care nu au realizat 30% din puncte, este eterogen. El cuprinde jucătoare cu experiență (Chiș, Dezmareanu, Apostolscu) care de altfel s-au și clasat mai bine, și pe cele trei debutante ale campionatului (Bogdan, Miroslov și Crăciun).

Aspect de la campionatul republican de șah (feminin), 1969

S. SAMARIAN

CAMPIONATUL UNIVERSITAR 1969

S-a desfășurat la Sîmbia în perioada de vacanță de iarnă. Pe primele două locuri au ieșit cu egalitate de puncte / 9 - 9 din 10 posibile/ Gertrude Baumstark și SUZANA MAKAI, ambele de la Timișoara.

1970

Ediția a X-a, Sinaia 5—16 februarie 1967

Masculin

Locul I	Valeriu Adam	Medicina Timișoara
Locul II	Sorin Segal	A. S. E. București
Locul III	Erwin Mozes	Politehnica Timișoara

Feminin

Locul I	Suzana Makai	Universitatea Timișoara
Locul II	Victoria Vidrascu	Universitatea București
Locul III	Codruța Albu	Politehnica Cluj

Ediția a XI-a, Sinaia 6—16 februarie 1968

Masculin

Locul I	Sorin Segal	A. S. E. București
Locul II	Șerban Teodorescu	L. A. T. C. București
Locul III	Dan Wolf	Politehnica București

Feminin

Locul I	Suzana Makai	Universitatea Timișoara
Locul II	Gertrude Baumstark	Politehnica Timișoara
Locul III	Pia Brinzeu	Universitatea Timișoara

Ediția a XII-a, Sinaia 5—18 februarie 1969

Masculin

Locul I	Dan Zura	A. S. E. București
Locul II	Iosif Lazăr	Inst. Mine Petrosani
Locul III	Sorin Segal	A.S.E. București

Feminin

Locul I	Gertrude Baumstark	Politehnica Timișoara
Locul II	Suzana Makai	Universitatea Timișoara
Locul III	Dolna Pascu	Politehnica București

BULETINUL
FINALEI CAMPIONATULUI REPUBLICAN UNIVERSITAR

DE

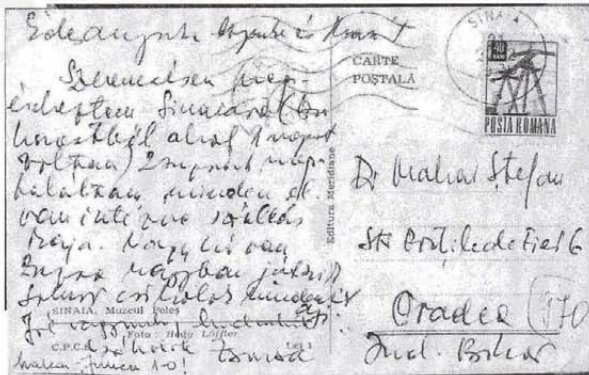
ȘAH 1970

S I N A I A 18 - 28 februarie

1. MAKAI SUZANA..... 9 pcte /+ 8, = 2,0/-
2. Baumstark Gertrud... 8 jum.pcte
3. Juncu Margareta..... 8 pcte.

Suzana Makai a câștigat datorită unei mai evidente constanțe în joc și unei voințe mai maride a învinge, calități, care de altfel o caracterizează pe tinăra maestră.

/ Revista de șah nr.4/1970/

SUZANA MAKAI: maestră internațională de șah

Am primit știrea oficială care anunță că Federația Internațională de șah (F.I.D.E.) a acordat titlul de maestră internațională jucătoarei Suzana Makai. Deși momentan este studentă în Timișoara, tinăra jucătoare este orădeancă și sperăm că în curând s'om întâlni din nou sub culorile clubului "Crișul" Oradea, unde și-a început cariera.

A învins șahul la vârsta de 10 ani și la vârsta de 12 ani lăcra deza parte din selecționata orașului Oradea, învingătoare în meciul cu selecționata similară a orașului Arad. Federația de șah este entuziasată și a învins la Polonia Braxton la o tablă de juniori pentru perfecționarea cunoștințelor șahiste. Și talentul se confirmă. La 15 ani devine dublă campioană a spartachiadelor pe țară:

campioană a pionierilor la Pucurești și campioana celei de-a IV-a spartachiade de la Slătioiu Moldovei.

Presa de specialitate scrie despre acest nou talent și precizează că este „o maestră în dezvoltare”.

La vârsta de 15 ani debutează la finala campionatului republican feminin de șah, fiind cea mai tânără jucătoare de categoria I. Se dezvoltă meritu, participă cu succes în finalele din 1961 și 1962. Anul 1963 este rezervat studiilor școlare, se pregătește pentru bacalaureat și nu participă la concursuri.

Și vine anul 1964, anul consacrat, când obține titlul de candidată de maestră, iar la finala pe echipe din Bacău obține victorii răsunătoare asupra maestrilor internaționali Teodorescu, Polihroniade și Popovici. Partidele ei

sunt în presa de specialitate internă și din străinătate.

În anul 1965 debutează în echipa selecționată a țării împotriva R.D.G., intrând pe meștrii Zaria Julia. În anul 1966 obține titlul de maestră. În același an, aprilie 1966, face parte din echipa selecționată a țării care învinge R.S.E. Iugoslavia, participând la aceeași succese cu două victorii la maștrii Kurek. Participă la Riga, la concursul internațional cu R.S.S. Letonia, făcând parte din echipa învingătoare. În toamna aceluiași an ocupă locul 1-11, la finala pe țară, și devine vicecampionă a țării.

Sirul victoriilor continuă și în 1967. După câștigarea campionatului țării, este, din nou, învingătoare în meciul cu R.D.G., învingând pe maestra Liebert la Leipzig. Apoi joacă la Viena în echipa națională, echipa țării noastre câștigă cu 8-2 Austria, Makai făcând două puncte prețioase. Anul 1967 încheiem și primul succes individual, câștigând la Sofia turneul internațional feminin.

În anul 1968 face parte din echipa selecționată care învinge Iugoslavia cu 9-6 și câștigă meciul cu maestra Jitkovic-Jotic. Este trimisă apoi în Polonia unde obține un nou succes individual, câștigând fără nicio pierdere concursul internațional de la Piotrkow.

În aprilie 1969 învinge cu 2-0 pe maestra Litvanska în cadrul meciului Republicii Socialiste România - Polonia (10-6) apoi participă la Lublin la Olimpiada feminină de șah. Deși echipa nu se califică între primele trei, Suzana obține cel mai bun rezultat la masa a doua, făcând șase puncte și jumătate din 8 jocuri, fără nici o înfrângere.

Anul 1970 îl aduce din nou titlul de campionă universitară, apoi participă la concursul internațional de la Sibola unde ocupă surprinzător locul 3 înaintea celor 11 maestre.

Trebuie să menționăm că înalțarea de șah, tinăra maestră este studentă frunțoasă la Universității din Timișoara, Facultatea de filologie.

Acest portret nu ar fi complet dacă nu am aminti că momentan tinăra maestră internațională participă la turneul internațional de la Sofia cu rezultate foarte bune.

Pe baza excelentelor rezultate obținute, Federația de șah a acordat titlul de maestră internațională unei jucătoare frunțoase a țării noastre, unei jucătoare despre care avem convingerea că se va mai vorbi mult în arena șahului internațional.

Vasile SERE

CONGRESUL

F.I.D.E.

Simultan cu a XIX-a Olimpiadă de șah, la Siegen au avut loc și lucrările celui de al 41-lea Congres al Federației Internaționale de Șah. Au participat 86 de delegați, reprezentând 62 de federații naționale de șah afiliate.

În ceea ce privește șahul românesc, al XIX-lea Congres al F.I.D.E. a adoptat două hotărâri înmăbucătoare: prof. universitar emerit dr. Ioan Găduș, vicepreședinte al F.R. Șah, a fost numit membru de onoare al F.I.D.E., iar maestrul Gertrude Baumstark, Rodica Reichel și Suzana Makai li s-a acordat titlul de maestre internaționale. Nu mai puțin înmăbucătoare este și alegerea antrenorului Sergiu Samarian în comisia F.I.D.E. pentru șahul feminin.

1970

Semifinala Feminină 1970

Oradea 1 - 15 septembrie Locul II.

10 puncte din 12 partide
+ 9, = 2, 0 1

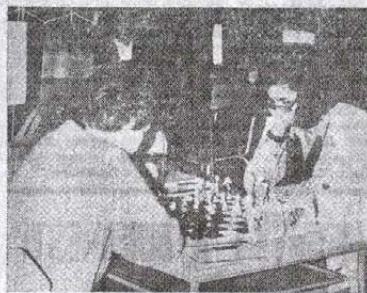
Castiga la Buștea, Farcaș, Varga, Brinzaș
Petri, Bocnis, Szeicht, Biró, Tuva
Remiza cu Juncu și Gesticone
Pierde la Stolnicu.

TURNEU POZNAN / Polonia /

11 12 mai 1970.
MAKAI - SZOTAI : 1 : 1.

MAKAI ZSUZSA NEMZETKÖZI MESTER

Sakk-perkocsban szívesen navigálók. Románia legfiatalabb mesternőjének. Megtisztelő a mesteri cím, nem osztogatják, eléréséhez előszörban tehetség és sok évi letartó munka kell. Nos, ez a titulus már a múlté: a FIDE (Nemzetközi Sakk szövetség) Szigetben tartott legutóbbi kongresszusán a nemzetközi mester címet adományozta Makai Zsuzsának. A váradi versenyző — aki bárc jelenleg a Temesvári egyetemi csapat tagja, de hamarosan visszatér a Crișulhoz — ezzel az elérhető cédés követlen körébe jutott. A sakkban ugyanis a teljesítményeket minősítő kategóriákra, címek odaítélésével fénylik, és a rangsor felső határa a nemzetközi nagymester titulus. A FIDE mostani döntése Makai Zsuzsa sikerese szereplés-sorozatát jól jellemzi: egyben a hazai női versenysakknak szóló elismerés.

GYŐZ CSEHSZLOVAKIÁBAN
Szadaj Judit magyar mester ellen a világbajnoki zónadöntőn

A szőli hában a sakkzövetség hivatalos útiratát és örestitésit, riport-fotók és újságváltozatok kiállítását megkövetelték a nagyszegit sportkarrier jelentősége állomását. Tíz éves, amikor a sakk szabályival ismerkedik és két év múlva már játékmát nyert Nagyvárad válogottiban arad elrendelvel

szemben. Az eredménye felfigyelnek a szakemberek, a szövetség meghívja a Bratő melletti edzőtáborba. A szorgalmas tanulás eredményeként ugyancsak az éven két bajnokságot nyert: a pionirok országos vetekedőjén, valamint a felnőttek csapatkötőjében. Tehetség érelődik, tizenhá éves korában már mint első osztályú játékos vett részt a női országos döntőn. A következő években sem hiányzik a jobbabb versenyzőit, ahova bejutni is nehéz, hat még helytállóit Makai Zsuzsa pedig nemcsak hogy helyt állit: 1964-ben látványos játszmáiban szorra legyőzi a három nagyot: Teodorescu, Polihronide és Pozorevici nemzetközi mestereket. Ez a beérkezés esztendője, a legfiatalabb elsőosztályú játékosnő a legfiatalabb mesterlellet lett, játszmát a sajaklapon közzé is kommentálták.

Meghívják a válogatottba, 1965-ben az NDK ellen egyben román csapat győzős és. Azóta állandó válogatott és

— most már mint mester — részese a Jugoszláviai, Letti SZÉZSÉK, Ausztria, Lengyelország ellenében elírt román sikereknek.

Egyéni versenyeken is kitűnően szerepelt. 1966-ban az 1-2 helyet szerzi meg a kizártságsági döntőben egy év elteltével pedig imponáló fölénnyel veretlenül első a székely nemzetközi versenyen. E bravúr 1968-ban megismétli — Lengyelországban. 1969 tavaszán az olimpiai csapat tagjaként a legeredményesebb román játékos, a lehetőségek nyolc pontból hat és felet szerez.

Az utóbbi hat esztendő sakk-sikerét jellemazza a most elavrt cím. Nem teljes és rövid múltatás, még ide kíváncsok, hogy Makai Zsuzsa egyetlen viaságis a kilitűntetéselet tette le mindennéven. A tanulásban és sakkban elírt sikeréhez gratulálunk, s jókívánságainkat Székelyháza címzelebe: sikkese szereslet a Bolzár S-kisszövetség idei nemzetközi versenyén.

P. I.

FORUM 970

Numele Suzana Makay studenta în anul III la Filologie este cunoscut și apreciat în lumea sportului. Sahistă de valoare internațională, Suzana este și o singuricăoasă studentă. N-a-mo reșită să sâzâm eu ea de vârstă. N-a-sa vorat înă documente afiate la secretariatul facultății unde sîr consumata rezultatele ei la învățatură. Pînă în ziua cînd am făcut aceste însemnări Suzana Makay dăduse doar un examen. Literatură universală și comparată anul 3

SAH

- Sinaia: 19 februarie — 2 martie 1970
- Participanți: 48 studenți și 20 studențe
- Clasificarea sportivă: 3 M., 8 C.M., 40 categ. I, 16 categ. II, 1 ctg. III

Rezultatele tehnice

Studente

1. Suzana Makai (Univ. Timișoara) — campionă republicană	— 9 p.
2. Gertrude Baumstarek (Inst. pol. Timișoara)	— 8 ¹ / ₂ p.
3. Doina Pascu (Inst. pol. București)	— 8 p.
4. Margareta Juncu (Universitatea Cluj)	— 6 ¹ / ₂ p.

FINAL IN „GAMBITUL UNIVERSITAR“

1970 MACO

De cîteva ani, anul Sinaia nu mi se doare, căpitate oportunitate de bărné. Gratia vestigiilor urmei înconștanținal de sibi feminin, Sinaia a ajuns să rivalizeze cu orașe ca Hastings sau Beyerick. Recent, „Sini roșie“ a Capel de cultură de aici e devenit, pentru aproape două săptămîni, și locul de petență al sabbilor calificați după fațete pe centre universitare, în tinăia campionatului național universitar de sah.

Datorită numărului mare de participanți — 4 locuri programarea după „sistemul elvețian“ pe duratăa zece runde. Dar această ființă a impresiunii nu numai sabb aspect numeric, et și calitativ. Sa exemplificăm: în campionatul feminin din cele 20 de sabbite două erau meștrine, o altă candidată de meștrine în tre altele și aveai câștigarea totală în campionatul masculin, primii cinci de meștrini se aflau și în meștrini candidați de meștrini și de jucători de categorii inferioare. De ce? Pentru că part valoroasă și extrem de echilibrată. Acest echilibru valeric a dat campionatului o evoluție pipenată cu partide torie „de șop și înă“. Dăbuțiile au furnizat înțînă „unor“ existință momente de „suprașe și înăre surprize. Gratia „sistemului elvețian“ această ființă a dură este: ce nu obținut un punctaj mare o categoric de clasificare superioară. În plus, pentru bărné, campionatul a fost un concurs de selecție în vederea sporturilor Mondiale universitare ce vor avea loc în Tel-Aviv. Cel șop reprezentanți al României sibi și alții în funcție de locul obținut la acest campionat național.

Concursul în sine a dat meștrini în un dubl îndreptat București—provincie. În timp ce în foto, provincia a fost de clasificare superioară. În plus, pentru bărné, campionatul a fost un concurs de selecție în vederea sporturilor Mondiale universitare ce vor avea loc în Tel-Aviv. Cel șop reprezentanți al României sibi și alții în funcție de locul obținut la acest campionat național.

Să începem mai întâi cu concursul feminin. Campiona de anul trecut, Gertrude Baumstarek, nu mărturisim — înaintea partidei întrerupte cu Margareta Juncu — că anul acesta este mai mari șansa de are cîteva și prietene ei, Suzana Makai. Și așa ei fost, Gertrude Baumstarek pierzîndu-l în „potop“. Noua campionă universitară, meștrina Suzana Makai este un nume cunoscut în sabbil internațională.

Ocazie pierdută! 1970/72
APĂRAREA SICILIANĂ

Suzana Makai Konopleva (U.R.S.S.)
 Turneul internațional de la Sofia

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 cxd4 4.C:d4
 Cf6 (De obicei se joacă 4...a6 sau 4...
 Ce6) 5.Nd3 (Evită varianta clasică
 5.Cc3 Nb4) 5...d6 6.0-0 Ne7 7.Rh1
 (Mutarea aceasta este în general utilă
 în diversele sisteme de joc împotriva
 variantei Scheveningen, ne care a
 adoptat-o negrul, deși de obicei ca este
 efectuată mai târziu) 7...Cg6 8.C:c6
 b:c6 9.f4 Dc7 10.Cc3 Cd7? (Încercutul
 unui plan greșit, care permite albului
 să înceapă imediat atacul pe flancul
 regelui) 11.Dg4! Nf6 12.e5! (Foarte
 tare. Cu ajutorul acestui sacrificiu de
 pion albul obține un atac puternic)
 12...dxe5 13.Cf4 0-0 14.f5! (Din nou
 foarte bine. Cu o singură mutare se
 obține deschiderea coloanei „f” și a
 diagonalei d3-h7) 14...cd5 15.D:f5
 Ne7 16.Ng5! Ng5 17.D:e5 (La 17.
 C:g5 ar fi urmat 17...Cf6) 17...h6 18.
 Dh5 e5 (Nu se vede o anțrare satis-
 făcătoare pentru negru) 19.Cg5! e4 (O
 încercare de a câștiga un tempo pentru
 apărare) 20.N:e4 Nb7 21.T:f7 N:e4
 22.T:f8+? (Dună ce a condus atacul
 cu brio până acum, jucătoria
 noastră are o orbire încredibilă.
 Continuarea simolă 22.T:g7+! R:g7
 23.Ce6+ ar fi încheiat frumos partida)
 22...T:f8 23.C:e4 Df4 24.Dd5+ Rh8
 25.Cg3 (Albul păstrează un pion în
 plus și în mod normal trebuie să cis-
 tige. Sub influența scăpării de la mu-
 tarea a 22-a, Suzana Makai nu mai
 toară însă suficient de precis) 25...C:b6
 26.De4 (La 26.D:c5 ar fi urmat 26...
 Tc8) 26...Df6 27.c3 Df2 28.Tb1 Td8
 29.Tf1 (Albul se decide să dea înapoi
 pionul în plus pentru a-și activa fi-
 surile) 29...Db2 30.De7 Tg8 31.D:c5
 D:a2 32.h4 De2 33.Tf8 T:f8 34.D:f8+
 Rh7 35.Df5+ D:f5 36.C:f5 (Probabil
 sub presiunea crizei de timp, albul a
 trecut într-un final ceva mai slab)
 36...a5 37.Cd4 a4 38.Cc2 Cc4 39.Rg1
 Rg6 40.Rf2 Rf5 41.Rf5 a3 42.Cd4+
 Re5 și aici partida s-a dat remiză.

TURNUL INTERNAȚIONAL FEMININ DE LA SOFIA

Tânăra maestră maghiară Zsuzsa Verőci, care urcă rapid spre consacra-
 rea europeană, a reușit un nou
 succes internațional la ultimul turneu
 feminin din Bulgaria. Într-o companie
 destul de puternică, ea a ocupat primul
 loc, fără să fi suferit vreo în-
 frângere.

Reprezentanta noastră, proaspăta
maestră internațională Suzana Makai,
 s-a clasat meritoriu pe locul al 4-lea.
 Ca și fruntașa clasamentului, Suzana

¹⁹⁷⁰
 Makai nu a pierdut nici o partidă,
 dar a lăsat prea multe jumătăți de
 punct. Merită să fie relevată compor-
 tarea tinerei maestre bulgare, Vesmina
 Sikova, clasată pe locul al 3-lea, după
 ce condusese în clasament de-a lungul
 primei jumătăți a turneului. O în-
 frângere mai puțin așteptată în par-
 tida cu Hölstein a lăsat-o la o jumă-
 tate de punct în urma învingătoareii
 și a permis șahistei sovietice Kono-
 pleva să o egaleze.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Total
1	Zsuzsa Verőci	●	½	½	½	1	½	½	1	1	1	½	7
2	Natalia Konopleva	½	●	½	½	1	½	½	½	1	1	1	6½
3	Vesmina Sikova	½	½	0	½	1	½	½	1	1	1	1	6½
4	<u>Suzana Makai</u>	½	½	●	½	1	½	½	½	1	½	½	6
5	Christina Hölstein	0	½	1	½	½	0	1	½	1	1	½	5½
6	Paunka Todorova	½	0	½	0	½	½	½	+	1	1	1	5½
7	Kveta Eretova	½	0	½	½	½	●	½	½	½	1	½	5
8	Ruth Cardoso	0	½	1	½	1	½	½	●	½	½	½	5
9	Venka Asenova	0	½	0	½	0	—	½	½	●	0	1	3
10	Gordana Ivanovici	0	0	0	0	1	0	½	1	½	½	½	3
11	Bojena Pytel	½	0	0	½	0	0	0	½	0	½	½	2

TURNUL INTERNAȚIONAL FEMININ DE SAH 1970

SINAIĂ - 7 - 21 iulie.

MAKAI SUZANA locul III. 7 pcte. din 12 partide

/ + 4, = 6, 0 2 /.

Rezultatul SUZANEI MAKAI trebuie apreciat, ca un succes sportiv important. Ea a reușit să se mobilizeze la sfârșit și realizând patru puncte din ultimele 5 partide s-a clasat pe locul III, depășind multe jucătoare experimentate!

/ Revista de Sah nr.9 / 1970.

SUZANA MAKAI BINE CLASATA LA SOFIA

Jucătoarea noastră de sah în vârstă Suzana Makai, care bine cunoscută — după dispoziția a trei runde — în turneul internațional feminin de sah de la Sofia. În fruntea clasamentului se află Kuznetsova (U.R.S.S.) și Verezi (Ungaria) cu 5 puncte, iar Makai (România) și Eretova (Cehoslovacia) ocupă următoarele locuri cu câte 4 p. În a 3-a rundă, Suzana Makai a remizat cu maghiara Verezi.

SUZANA MAKAI
PRINTRĂ FRUNȚEȘE

În turneul internațional feminin de sah de la Sofia, după 3 runde, în fruntea clasamentului se află Sikova (Ungaria) cu 4 p. Urmărită de Kuznetsova (U.R.S.S.) — 3½ p., Verezi (Ungaria) — 3 p. și Suzana Makai (România) 4½ p.

Suzana Makai s-a clasat pe locul 4

SOFIA 16 (Agerpres). — Turneul internațional feminin de sah de la Sofia s-a încheiat cu victoria mamei noastre Verezi care a totalizat 7 puncte. Pe locurile următoare s-au clasat Sikova (Ungaria), Kuznetsova (U.R.S.S.) — 6½ p., SUZANA

MAKAI (România) — 6 p., Todorova (Bulgaria), Hieklein (R. D. Germania) — 5½ p., Cardoso (Brazilia), Eretova (Cehoslovacia) — 5 p., Ase-nova (Bulgaria), Jovanovici (Iugoslavia) — 3 p. și Piłcił (Polonia) 2 p.

FINALA CAMPIONATULUI REPUBLICAN FEMININ

PLOESTI - 7 - 28 noiembrie

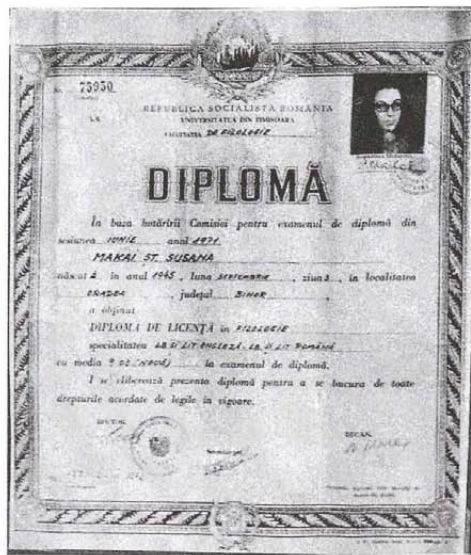
Locul V. - 10 pcte. din 15 partide - +7, =6, 02 -

MAKAI SUZANA a fost puțin handicapată de suprasolicitația ultimului an de studii universitare.

/ Revista de Sah nr.1 / 1971

1970

SEMIFINALA FEMININA

ARAD - 5 - 17 sept. 1971

1. **MAKAI SUZANA** 10 jum. puncte /din 12,
2. Farcaș René: 9 puncte
3. Zsigmond Vera: 8 puncte

MAKAI: + 9, = 3, 0 -

Diploma înlocuiește poartă, în prima
instanță a tabelului și-și păstrează și
valoarea în cazul din nou examenului
prevențiv și înlocuiește.

TURNEUL INTERNAȚIONAL FEMININ 1971

Brașov - 8 - 22 iulie local

7 și jum. din 13 partide- / +3, =9, 0 /

SUZANA MAKAI s-a prezentat la acest concurs
cu pregătire insuficientă și puțin obosită
în urma examenelor din ultimul an de facultate.
Totuși animată de un spirit de luptă
care poate fi dat ca exemplu, ea s-a zbatut în
fiecare partidă, abordând complicații tactice
imprevizibile și cautând mereu să impună adver-
sarei ideile proprii despre partidă. Credem că,
odată cu terminarea studiilor Suzana Makai își
va completa lipsurile de documentare și va fi-
gura între primele noastre jucătoare.

/ Revista de Sah -nr.9 / 1971/

MECIURI INTERNAȚIONALE PE ECHEPE 1971

CLUJ : R.S.R. - Ungaria: 20 - 16

Suzana Makai 4 pte din 6 / +2, =4 /

BRASOV : R.S.R. - Polonia : 24 - 12.

Suzana Makai 4 jum. pte din 6 / +3, =3 /

Dupa cele doua meciuri: 1. Polihroniade 9 din 12

2-3. **MAKAI SUZANA** 8 jum. din 12

Baumstark G.

4. Teodorescu 7 din 11, Nicolau 2 jum. din 4.

5. Juncu Marg. 5 din 10.6. Reicher 3 jum. din 10.

Trebuie subliniată combativitatea
SUZANEI MAKAI, care împreună cu Teodorescu
n-a pierdut nici o partidă dintre jucătoarea-
rele noastre.

/ Revista de Sah nr.11/1971 /

1971

МЕЖДУНАРОДНИЯТ ШАХМАТЕН ТУРНИР ЗА ЖЕНИ
БОРБА ДОКРАЙ

Младата румънка Сузана Макай — победителка на международния турнир.

МАКАЙ:

1971 IX, 7
«В София играя добре!»

За шахматистите също има „удобни“ и „неудобни“ градове. Когато в навечерието на тазгодишния турнир в София румънката Макай, изразяваше симпатиие си към нашата столица, тя не пропусна да отбележи: „Не забравяйте, че в София играя много добре!“ Сякъде противоположно бе обаче мнението на г-нъщата че хословашка шахматистка Ертова: „А аз играя в София слабо! Но това път ще се постаря повече!“ Резултатите от 7 традиционен международен турнир оспрахаха думите ич. Макай повторн успеха си

от 1 турнир в София през 1967 г. и отново спечели първото място, а ч Ертова този път напусна доволна столицата ич — третото място е вече нещо друго.

Сузана Макай завърши през миналата година Филологическия факултет на университетга в Тимшоара и сега работи като преводач. На последния конгрес на ФИДЕ тя бе удостоена със званнето „Международен майстор“. Ето едлата от победите и на завършилата по-миналата седмица турнир в София.

АНГЛИЙСКО НАЧАЛО

Бели: БОРИСОВА

Черни: МАКАЙ

1. с4 д6 2. г3 г6 3. Ог2 Ог7 4. Кс3 е5 5. е3 Ке7 6. Кге2 О—О 7. О—О Кхс6 8. д4 ед4 9. ед4 Кф5 10. д5 Ке5 11. а3 а5 12. Оа2 Кк4 13. х4. Белите не могат да се помият с активната позиция на черните фигури, но прогонвайки ги, те отслабват собствената си защита 13... Кф6 14. а3 Од7 15. а4 а5 16. Дд3 ах7 17. ах7 Тал1 18. Тал1 Те8 19. е5 Дс8 20. Кф4 г5. Нестабилнетио на пешките е сигнал за атака 21. Кд3 х5 22. г4 Кд4 23. Дс4 Ос новните сили на белите се намират на дамското крило и това поа воляна на противника да нанесет олян удар на царския фланг: (ДИАГРАМАТА) 23... Ог4! 24. Дд4 Огх3 25. Кк5 Огг2 26. Цгг2 Кк5 27. Дс4 Ох2 28. Та8! Кф4! 29. Кф4 Дг4 30. Цх2 Т:а8 31. Ксг7 Те8 32.

с:д Ое5 33. Дд3 О:ф4 34. Цх1 Ог46 белите се предават
Живко КАЙКАМДЖОЗОВ

SUZANA MAKAI ÎNVINGĂTOARE LA SOFIA

Turneul internațional feminin disputat în capitala R.P. Bulgaria a prilejuit un frumos succes Suzanei Makai: ea a câștigat deasupra, fără să fi suferit vreo înfrângere, 5 victorii și 4 remize. Principala sa concurență, Evelyn Tröianescu, învinsă de compatrioata sa, Borislava Borisova, a trebuit să se mulțumească cu locul al 2-lea.

Suzana Makai a demonstrat din nou forță de joc sprețabilă și — ceea ce este demn de menționare — că se află în plin progres, atât din punct de vedere al pregătirii teoretice, cât și în privința maturității cu care abordează fiecare partidă pe care o are de jucat.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Total
1	Suzana Makai	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
2	Evelyn Tröianescu	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7
3	Kvetta Evrova	1	0	●	1	1	1	1	1	1	1	1	11
4	Ludmila Lislarska	0	0	1	●	1	1	1	1	1	1	1	6
5	Venka Asevova	0	0	0	0	●	1	1	1	1	1	1	5
6	Edith Bilak	1	1	1	0	0	●	1	0	1	1	1	5
7	Borislava Borisova	0	1	0	1	0	1	●	1	0	1	1	5
8	Gardana Karov	0	1	1	0	0	1	0	●	1	1	1	5
9	Ana Jurezinska	0	0	1	1	0	0	0	1	●	1	1	5
10	Vesmina Shova	1	0	0	1	0	0	0	0	1	●	1	3
11	Alfiana Brtelkova	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	●	1

FINALA FEMININA 1971

Brașov - 8 - 23 nov.

MAKAI SUZANA : 11 jum.pote din 15, fără
Loaie II
nanci o pierdere. /+8, =//

118

Prim plan SUZANA MAKAI

● S-a născut la 9 septembrie 1945. ● Absolventă a Facultății de Matematică și Fizică este profesora de limba engleză. ● Fata mare din clubul „Moldova” din Timisoara. ● A studiat șahul în familie, la Grădina de la satul său, doctorul Ștefan Măruș. ● A debutat în 1959 jucând în sporturile de iarnă și ierometului. ● A câștigat competiția feminină. ● În anul 1969 participă la finalele campionatului național feminin. Cel mai bun rezultat: locul II în 1967, după ce a pierdut meciul de baraj cu Alinașca Bulboacă. ● A câștigat turneele internaționale de la Sofia (1967 și 1971) și București (1965), obținând cel mai bun rezultat individual din România la Olimpiada de la Lugano din 1968: 6½ p din 9 posibile. ● Trebuie extremă în lectură și muzică. ● Este mareta interdisciplinară și multă o sportivă.

Câștigă remarcabilă de solida a ordonării SUZANA MAKAI a trecut oarecum neobservată, probabil din cauza modestiei și timidității exagerate a acestei fete, măgăduită dispusă să vorbească desigur ea.

Suzana are, în schimb, satisfacția imensă de ași auzi zămele roșii și elocut de alții. Prezența în șahul feminin românesc de la vârsta de 14 ani, iar în șahului lui frunză de România un deceniu, când era încă o adolescență neobișnuită mare cu să opteze — table, cu pătrale albe și negre sau panoul de baschet — Suzana Makai, este atârnat în toată din urmă în țărâmul esthierului. Informația în înșepat de tablă sau, medicul Ștefan Makai, apoi — în cadrul lotului național —

de antrenorul emerit Sergiu Sarmăraș, beneficiind, acum, la Timisoara, de asistența tehnică foarte crudă a doctorului Romulus Alcanasescu. Timiditatea sa histă și-a eizelat talentul, devenind o jucătoare completă. Ea pretuteste un atac, o combinație strălucitoare, dar nu se sperie nici de manevrele pozitionale lungi și plieditoare, cele care cer răbdarea și o desăvârșită răpășine de șah.

Recenții ei succes, locul I în patronele turneele internaționale de la Sofia, a fost urmat de imbănti armonioase a celor două atârzi, astăzi absolut indispensabile oricărui jucător sau echipetă jucătoare cu velleități la supermatice. La 26 de ani, Suzana Makai se află în progres în plină acțiune de autodesăvârșire. (V. Ch.).

CONCURS INTERNATIONAL FEMININ

NOVI BEOGRAD : 1 - 14 februarie 1972

MAKAI SUZANA:

REPREZENTATIVA 7 puncte din 11 partide +5, =4, 0

/ lipsa diagrama /

locul IV

MECI INTERNATIONAL FEMININ LA SARAJEVO

ROMANIA a JUGOSLAVIA : 16 -- 16.

SUZANA MAKAI - G. JOVANOVICI : 2 jum. - 1 jum.
/ masa 4.a /

FINALA CAMPIONATULUI PE ECHEFE 1972

IASI - 1972 8 aprilie

La semioarectiul de campioana a revenit

formatei MEDICINA Timisoara, formata din

SUZANA MAKAI și Gertrude Baumstark

SUZANA MAKAI la masa I. - 6 jum. pte din 9 partide /

/ + 4, = 5 /

REPREZENTATIVA FEMININA LA LODZ SI BUDAPESTA

L O D Z : R. S. R. - Polonia : 24 jum - 11 jum

5 - 12.V.

MAKAI : 4 jum. din 6 -- / +3, =3 /

BUDAPESTA : R.S.R. - Ungaria : 18 - 18.

/ 14-20.V. /

MAKAI : 2 p. din 6 / +, =2 /

Total din cele 2 meciuri : 6 jum. pte din 12.

„Nemzetközi mesteri címéhez méltó játékkal”

(Közlés a szerkesztés). A több mint két hetes vetélkedő teljes mértékben igazolta legutóbbi cikkünk előjelzését. („Jelenleg... így tűnik, hogy Elizabeta Polihronide... megirat előrelátás s megüldi bajnokaságát. De mögötte elsősorban a 8 pontos Makay, valamint a 7,5 pontos Popoviciu partikái; egyaránt a legjobb eséllyel az érmeleírás”). Ez is bizonyítja, hogy a bajnokságon jó részt a papírfornának megfelelően alakultak az erőviszonyok. Pedig nem sok hírszót, hogy hasonló nagy versenyen ritkaságomból való végkielégése legyen a döntőnek. Amennyiben ugyanis az utolsó fordulóban Teodoracának sikerült volna legyőznie Polihronidét, most, négy részvétel azonos pontozású miatt újabb négyes kiemelés következne Polihronide, Makay, Teodoracu és Popoviciu között a bajnoki címért. A tapasztalat Polihronide azonban döntetlenre játszott utolsó vetélytársával és így a már-már várt holtverseny elmaradt.

A 13 pontot összegző, negyedszer orszá-

gos bajnoki címet szerző Polihronide mögött ketten végeztek azonos, egyaránt 11,5-11,5 pontos teljesítménnyel: Makay Zsuzsa nemzetközi mester, a Temesvári Medica ismételő játékos és dr. Maria Popoviciu, a Ploiesti-i Petrolul háromszoros országos bajnok nemzetközi mestere. S bár azonos pontszámmal fejezték be a versenytől keletlen és közdelmes tornát, közöttük az ezüst-, illetve bronzérem sorát az úgynevezett Sónchorn-féltáblázat döntötte el — Makay Zsuzsa javára mivel 6 7/22, Popoviciu pedig 70 pontot gyűjtött. Így a temesvári leányt illette az ezüst-, a ploiesti-i sakkozónét pedig a bronzérem.

Makay Zsuzsa egyelőre 76,6 százalékos teljesítménnyel, veretlenül fejezte be a bajnokságot; 10 játszmája során 11,9 pontot gyűjtött. Kiváló ellenfelek legyőzte, hatékony csapataival együtt.

„Hogyan vélekedik Makay Zsuzsa teljesítményéről? — kérdeztük a döntő után Korczanus Ferencet, a Román Sakkszövetség titkárságát.

„Zsuzsa nemzetközi mesteri címéhez méltó játékkal tett remek dolgokat. Ezekre természetesen, legelőrevalóságosabb sakkfőzeteknél, 1967-ben már volt csodálatos, a tavaly a bajnokságon vezetett, az idén pedig újból sikerült. Meggyőződésem, hogy előbb-utóbb, mint országos bajnokot köszönhetjük; egyébként jelenleg távollevő kollégájával, Baumstark Gertrúddal már csapathajókat.

„Makay Zsuzsa sokat dolgozott technikáját, taktikai tanácsokat és vezethető bővülést hangalyozta dr. Victor Malcei nemzetközi bíró, a bajnokság főelőnöke, és aki többek között kijelentette, hogy a temesvári sakkozók jó eredményt vár a januárban, a hollandiai Bovenrijckben sorakerülő zónadöntőben, amelyben Elizabeta Polihronideval együtt képviseli szülőföldet.

Vaiou mire gondol Makay Zsuzsa? Hogy jó volna már bajnokságot is nyerni? Erre minden adottsága és reménye megvan — sok sikert hozhat!

(Képfelirat: Kálmán András felvétele)

„Ezért bina cu lucul Suzana Makai si Maria Popoviciu, elapsate la castigarea de puncte de locurile 2-3. Suzana Makai, cu un reperitor de nesomniti proaspeti, s-a mentinat reprezentantii in imediata antonora a campioaneli si a unui chier sansa sa, in partida directa sa o eselaze, Maria Popoviciu, in evidenta revinere de forna sportiva, a prestat un joc sobru si solid, de mare exactitate, remarcabil mai cu seama in pozitii dificile. Ambele maestre internationale au fasant insa in mod reprezentativ cele 9 jumetate de puncte dintr-unul debutantilor. Partida s-a jucat si respectiv Lusia Juman si stetiul cu rarasii in urma.

1972

DOUA VERIFICARI UTILE 1970 ALE ECHEPEI FEMININE INAINTEA C. M.

In cadrul programului de pregătire a lotului național feminin în vederea campionatului mondial de sah pe echipe reprezentativă (fără mostre) a sursărilor în luna mai două întâlniri — cu echipele Poloniei și Ungariei. Ambele meciuri s-au disputat în 6 mese, după sistemul Scheveningen (adica fiecare jucătoare a unei echipe a jucat pe rind cu jucătoarele echipei adver-

sa. Meciul cu Ungaria, disputat în Budapesta, a dat loc unei lupte extrem de dură, gazdele depunând toate eforturile pentru o-și lua revanșa. Desistarea a intrererii a fost nefavorabil influențată de faptul că echipa noastră, obosită după câștigul de la Lode la Budapesta, a pierdut primul tur cu 2-1, ceea ce a provocat o oarecare stare de tensiune în cadrul forma-

REZULTATELE JUCATOARELOR NOASTRE IN CELE DOUA MECIURI

	POLONIA	UNGARIA	Total
POLIHROMIADE	4½ (6)	4½ (6)	9 (12)
NICOLAE	—	1 (2)	1 (2)
PULVIOTI	4½ (6)	1½ (3)	6 (9)
BAUMSTABE	4½ (6)	2 (3)	6½ (9)
MAKAI	1½ (3)	2 (3)	3½ (6)
TEODORSCU	2½ (4)	2 (3)	4½ (7)
FINCI	3 (4)	—	3 (4)
RECHICE	—	1 (2)	1 (2)

*) In paranteza — numărul de partide jucate.

Makai Bizoniaföldi kezdett, első húzóban letűzta a döntetlenül végződött. De ezután ritka szép sorozat lázolt. Makai változatlanul egyike a mindenképp legképzettebb sakkozó nőinknek, technikája sokat finomult az elmúlt hónapokban. Sorrendben egymásután hat játszmát nyert meg (legyőzte Horos Károlt, Karibán Zsuzs, Margareta Jancut, Ilse Vioricát, az idel lépésig ötönök Mariana Bălașcut, veclii káidákat, Ligia Jivancut), majd egy eldöntetlen következett Virginia Stereuvál. A torna egyik legérdekesebb partija következett Pogorevici és Makai között, ennek végeredménye döntően nyomban a játsza az elást- és bronztörtén döntősekket.

Jelenleg ugyanis így tűnik, hogy Elisabeta Polihromiade, aki kétfélepon előnyvel indul az utolsó négy fordulóból (10 pontot szerzett), megerősít előzetesét a megvádi bajnokságot.

Második: Makai Zsuzsa 1972

Véget ért az országos női egyén sakkbajnokság. A ki-tűnően rajtolt Polihromiade az utolsó öt fordulóból nem nyert játszmát, a így igen igazságnak a hajrá. A három döntetlenül kezdő Makai Zsuzsa jobban bírta a Tiszt, melé ücsült Pogorevici és Teodorescu, — utóbbi grózeime esetén az utolsó fordulóban: négyes helyen szereplő volt. Ezejéjből csak döntetlenre futotta, így Polihro-

miade 12 ponttal országos bajnokságot nyert. Második Szőreborn-nál, harmadik Pogorevici 11,5—11,5 ponttal, negyedik Teodorescu 11 ponttal. Dicsőregetően szerepelt a döntőn városunk sakkedvelőinek másik képviselője, Farkas Renée, aki 8,5 ponttal — Zsigmond és Karipian társaságában — a 7—8—8, helyen végzett, — mesterjelölti fokozatot szerzett.

„Jó folytatás volt!” — mondják legnagy esze a sakkozók között vezetési és Jeney Ferenc mester, a női világot edzője. Nő. Nagy ponttelősséget arattunk győzelmet a román mesternek késett, a igen nehéz kendet állt. A függőben maradt Honfide—Polihromiade folytatás arra értesít, hogy jelentős talákozások. Vrnjcska Banja-i olimpiákon háromszor elértük meg most is kiválóan szerepelt mesterünknek, nemkülönben je-

utánpótlásunk. Itsz, a sakkozó sakkolimpián — országos pontszámmal — Románia csapatja nyerte az ezüstermet, míg a magyarok bronzérmesek lettek. A mosonai egyezmény arra sarkallt tehát, hogy szeptemberben, a Kolumbiában sorra kerülő újabb női sakkolimpián temek dobogóra kerüljünk — az ezüstermet.

Az egyéni teljesítmények mérlegét megozva ki kell emelni bajnokunk Verőci Zsuzsa és Forabazky Mária eredményét. Verőci veretlenül egyezett a pontok. Forabazky viszont egyetlen veresége három győzelemmel ellensúlyozta. (Hartmann Ferenc, a Honfide Sak Szövetség főtitkára ő és Honfide hivat meg a nagyrományi nemzetközi versenyekre amely május 8-án kezdődik Brassóban.) Ivánka Mária két győzelemmel ellensúlyozta Teodorescu elleni vereségét. Karakas Zsuzs, dr. Krizsané és Honfide segítségét helytálltak a nehéz küzdelmekben. Jövőzükben, Csoricsa Tünde név szazatek felétti eredménye pedig kékbe is elismerésben máltó, hiszen országos bajtot vett. Kis Rita legyőzte a leghátrébb.

Vendégeink csapatában Polihromiade a következő formája ellenére is utolsó sorozatban győzött a legtöbb eszazati, 4 pontot, és Makai 12 ponttal rendelkezik. A háromutas szakkonkurrenca jónak volt. Munkán Zsuzs.

1972

Makai Zsuzsa (képünkön jobbról) és Ligia Jivancu a tizedik fordulóból talákozott egymással. A világos háttelűkkel játszó, esélyesebb Makai biztosan győzött (Kálmán András felvétele).

Makai Zsuzsa, a nagyváradi származású, de jelenleg temerőzően székelyben versenyző fiatal nemzetközi mester mérsekkelt kezdés — három döntetlen — után remek folytatással, sorrendben három győzelemmel az elsőpartija tapasztalás fel magat és jelenleg a második helyet foglalja el az úszmcsak veretlen, 6 pontot szerző Polihromiade magáit. Hol forduló után, egyenként kettőjükön kívül már csak Pogorevici és Teodorescu volt veretlen a mezőnyben.

SUZANA MAKAI a avut locul II. - și poate și mai mult - în mână. Păcat de această ocazie pierdută. Această jucătoare originală are, după părerea noastră mari posibilități de a ajunge la o forță remarcabilă, cu condiția de a studia profund singurul model care i se potrivește: pe Nimzovici.

Marta Sul jucând cu Suzana Makai, într-o partidă pe care o întrerupsese în poziție pierdută -- era cît pe aci s-o cedeze fără joc-- a primit de la partenera sa un cadou, și așa a ajuns pe locul doi, în urma greșelii nepermise a Suzanei Makai, la continuarea partidei întrerupte.-

Locul IV.-V.-VI.-7 p. din 13/ +4, =6, -3 / ¹ Revista de Sah nr. 5/1972 /

DIAGRAMĂ

Concursul Internațional grupa _____ desfășurat la 1972
de la 10-24 iunie la Brasov Coeficientul conc. _____

Nr. crt.	Numele și prenumele	Nr. carnet de legitimație	Clasificare	Asociația sportivă	REZULTATUL PARTIDELOR														Puncte
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	WASNETZKI	2,3,8		R.F.G	0	0	0	1/2	0	0	1/2	1	0	0	3/2				
2	VREKEN	2,9,2	#	Olson	1	0	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1	1/2				
3	JULST	5,3,5		R.D.G	1	0	1/2	1	0	1	0	0	1	1/2	0				
4	RADZIKOWSKA	1,9,3		Polonia	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	0	1/2	0				
5	HONFI	-8,5		R.P.U	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	0				
6	TEODORESCU	1,10,2		R.S.R	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	0				
7	IVANKA	8,7,-		R.P.U	1	1	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	0				
8	BAUMSTARCK	2,9,2		R.S.R	1	1	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2				
9	GHEORGHIUVA	4,5,7,4		R.P.B	1	1/2	1	1/2	1	0	1/2	1	0	0	1				
10	SUL	6,4,3		URSS	0	1/2	1	1/2	1	0	1	1	1/2	0	1				
11	POLHRONIADÉ	4,7,3		R.S.R	1/2	1/2	0	1	1/2	1/2	1	1	1	0	1/2				
12	REICHER	3,8,2		R.S.R	0	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1	0	1/2				
13	STADLER	4,6,3		R.S.Jug	1	1/2	1	1/2	0	1/2	0	0	1	1/2	1				
14	MAKAI	4,6,3		R.S.R	1	1/2	0	1	1/2	1/2	1	0	1/2	1	1				

Makai Suzana, a nagyváradi származású, de jelenleg temesvári székhelyű fiatal neozsékiző mester-üresélt kezdés - három döntetlen - után remek folytatással, sorrendben három győzelemmel az éjszakai partiban, fordults fel magát és jelenleg a második helyet foglalja el az ugyancsak veretlen, 6 pontos Polihroniade mögött. Het forduló után egyébként kettőjelenkor kívül már csak Pogorević és Fedorecsu volt veretlen a mezőnyben.

1972

AZ EDDIGI „LEGFIATALABB“

Előre
1972 tav

BAJNOKSÁG

A jubileumi, 25. női egyéni sakkdöntő után

Amint egy hétfel korábbi beszámolómban is említettük, az idei női sakkbajnokságra a sok fiatal játékos részvételén volt a jellemző, az érmes helyeken azonban — a papírfornásnak megfelelően — az úttal is az ismeret versenyeként osztották. A férfiszakágokat három jellemzi, hogy az első négy helyen kizárólag nemzetközi mesterek végeztek. Megpedig: bajnok lett Elisabeta Polihroniade (Bukaresti Universitaten) — 12 ponttal; 2. Mihaly Zsuzsa (Temesvári Medicina) — 11,5 ponttal; 3. dr. Margareta Pogorevici (Ploiesti); Petrolul) — 11,5 ponttal; 4. Margareta Teodorescu (ITU) — 11 ponttal. Polihroniade 40 százalékos teljesítménnyel, veretlenül szerezte meg egymásután harmadik, összesen negyedik egyéni bajnokságát. Rajta kívül a másik két érmes, Makay és Pogorevici sem talált legyőzőt ezen a döntőn, de viszont egyet többször játszottak döntetlennel mint a bajnok. Makay és Pogorevici kérészt az döntőt a fiatal temesvári versenyre javára, hogy az ún. Somborn-táblázat szerint több pontot kapott.

Legfiatalabb nemzetközi mesterrésk boldogan vette át az ezüstérmét a díjkiosztás után beszélgetünk el vele.

— 1960 óta egyetlen év, az érettségizés idején kivétellel minden országos döntőben ott voltam, de még egyszer sem láttam onyri fiatalát a legfiatalabb mezőnyében. Tervezés volt az, hogy ez megkönnyíti a már befejezett sakkok dolgát. Ellenkezőleg! A sok ismeretlen, vagy legkevesebb is kevésbé ismert fiatal, sergényi várakozás feladat elé állítja ellenfelet, és mire az ember kilejtve játékokat, technikai hibákat, mulasztásokat bekövetkezik egy-két meglepetés. Ilyenek voltak a most befejeződött versenyen a 16 éves Daniela Nicola, Lidia Jemna, továbbá idén újrásított bajnokunk, Mariana Baloiunu, de legfőképpen az egész döntő legkelemesebb meglepetését jelentő brüssli Anca Ciobanu. Nem véletlen, hogy a döntőben a mesterjelölti szintet első ízben teljesítő három sakkozónak közül éppen Gheorghe volt a legeseményesebb: 9,5 ponttal, a negy nemzetközi mester között, az ötödik helyen végzett, beugrott a korábbi mester, Margareta Juncu és a mesterjelölti szintet először elért Zsigmond Vera elé.

— Nem befolyásolta lázban a szünyonalat, hogy hiányzott a két

nemzetközi mester, Alexandra Nicolau és Baumstark Gertrude?

— Késztelenül, de az utóbbi időben majdnem minden országos bajnokságra jellemző, hogy hiányzik egy-két esélyes. Ez nemcsak nálunk, Európában is. Amint a nemzetközi rendezvény, hogy nagyon nehezen egyeztethető a különböző kötelezettségek a helyi versenyrendszer kiírásával. Egyébként januárban Polihroniade és jogomán szinten világbajnoki zónaversenyen veszünk részt Hollandiában.

— Visszatérve a most befejeződött bajnokságra, nem gondolt arra, hogy meglepheti a versenyt, egyáltalán sikerülhetett volna az első helyen végzés?

— Minden verseny előtt igyekszem a legtöbbet nyújtani, valamit újjal megadni ellenfeleimnek. Nem állhatom háttérzottnak, hogy megelőzhetem volna Polihroniade-t, de tulus nélkül mondok, csapattársammal, Lidia Jemennal együtt, nagyon szereték edzőnk, dr. Romulus Alexandrescu távollétét. Egy szekundás jelenléte, az ilyen nagy versenyen nélkülözhetetlen a még kisebb-nagy tervek és szempontokból. Különösen a függőjezsmékek elemzésénél, de általában lélektanilag viszonylatban nagy szerepe van. Erre, meg szabad megfőledkeznie a jövőben.

László Ferenc

1972

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Total
1 Elisabeta Polihroniade	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	12
2 Suzana Makai	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	11,5
3 Maria Pogorevici	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	11,5
4 Margareta Teodorescu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	11
5 Anca Gheorghe	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	9,5
6 Margareta Juncu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	9
7 Renate Párcus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	8,5
8 Vera Zsigmond	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	8,5
9 Zari Karibian	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	8,5
10 Lidia Jemna	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	8
11 Mariana Băloianu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	5
12 Virginia Sterciu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	5
13 Daniela Nicola	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	5
14 Ioana Miroslov	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	4,5
15 Klara Doros	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	3,5
16 Violeta The	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	1,5

INSTITUTUL DE MEDICINA TIMISOARA

Avizul Oficiului Juridic,

CONTRACT DE MUNCA

Incheiat azi 31 iulie 1972 și înreg.sub nr. 216/1.VIII.72

Institutul de Medicină din Timișoara, cu sediul în Timișoara Piața 23 August nr.2, reprezentată prin prof.dr.doc.P.Brinzeu în calitate de rector și

tov. Makai Susana în vîrstă de 26 ani, născut la Oradea în comuna (orașul) 3.IX.1945 jud. Bihor starea civilă ne-căsăt. domiciliat în Timișoara strada Circumvalațiunii nr. 1 apart. 3. jud. ap. 166 posesor al Buletinului de identitate seria II nr. 498305 eliberat de Mil. Timiș Oradea la data de 26 aug. 1970 și al Cartelului de muncă seria O.G. nr. 172561

Incheie prezentul contract de muncă, în următoarele condiții:

1. Durata contractului nedeterminat

2. Funcția/meseria bibliograf cu studii duperioare

TURNUL INTERNAȚIONAL femenin de șah

SUZANA MAKAI — maestră internațională,
campiona României 1966 locul 1-2,
în echipa olimpică 1969 și purtătoare din 8,
Sofia 1967 și 1971 locul 1;
Piatrkov 1968 locul 1-2.

Turnul internațional femenin de șah al României

Într-o monografie a turneelor internaționale feminine de șah ale României, ediția actuală a competiției, începută simbolic în Aula Institutului de medicină din Timișoara, se înscrie drept una dintre cele mai puternice, deținând toate atribuțiile unei întreceri de mare ecou în eschierul mondial. Toate jucătoarele angajate în luptă aici, în cursul de pe Begea, sînt maestre internaționale, multe dintre ele rîvnind, pe deplin autorizate, la titlul de mari maestre. Deocamdată, această categorie de clasificare — absolut necesară, după părerea noastră — nu a fost legiferată de F.I.D.E. Dar, fără îndoială, timpul nu este trecut...

Concursul de la Timișoara poate fi, în același timp, asimilat unei lături de contact, dacă nu chiar unei repetiții generale înaintea turneului internațional din cadrul campionatului mondial. Multe din competițiile care se întrec aici se vor reîntîlni — la altă scară, bineînțeles — în întrecerea menită să desemneze pe viitoare adversară a „reginei șahului”.

1973

FINAL. FEMININA 1973

Locul IV.-V.- 11 jum.p. din 16
/ + 9, = 5, 0 2./
BRASOV - 8 - 25 nov.1973

Suzana Makai, înaintea ultimei runde a avut posibilitatea de a egala pe Nicolau, efectul acestui fapt a fost un fel de paralizie a voinței, manifestată print-o vădită pasivitate a jocului, care a dus la pierdere.

" Revista de Șah
nr. 1 /1974 /

TURNUL DE SELECȚIE 1973

București - 6 - 19 martie

Locul II.-III. 7 jum. din 11.
/ + 5, = 5, 0 1. /

Temesvár,
1973 június

Díjátadás (bal oldalon Hartman főttkár)

Nemzetközi verseny

Temesvár,
1973 június

1973

UNGARIA 16 1/2	ELISABETA FIRTA	MARIA IVANICA	ZSUZSA VERBOS	ETNA KUSMINKAS	MILVA POPUJANSKI	LUISE HUBNER	ANIKO CSAPU	VIORICA REICHER	REZULTATE INDIVIDUALE EQUIPA UNGARIEI
Alexandra NICOLAU	1	0	1/2	1/2	1/2	1	1	3/2	3
Elisabeta POLIHRONIADI	1	1/2	0	1/2	0	1	1	1	3
Rodica REICHER	0	0	0	1/2	1	1/2	1	1/2	2
Gertrude BAUMSTARK	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1/2	4
Suzana MAKAI	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1/2	3
Margareta TEODorescu	0	1/2	1	1/2	1	1	1	1/2	2
Margareta PEREVOZNIC	1	0	1/2	1	1	1	1	1/2	2
Emilia CHIS-DUMA	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	3
REZULTATE INDIVIDUALE EQUIPA UNGARIEI	2	4 1/2	4	1 1/2	2	1 1/2	3 1/2	3 1/2	

Cel mai bun rezultat la masa a fost al fetelor 1-a înregistrat Alexandra Nicolau (Constructorul) 7 puncte, urmată de Eleonora Gogălea (Electronica) 6, Gertrude Baumstark (Medicina-Timisoara) și Margareta Juncu (C.S.M.) cu cîte 5 1/2 puncte. La masa a II-a s-a impus Suzana Makai (Medicina-Tv. Missova) cu 8 puncte.

1973

După a 5-a rundă 1973 SUZANA MAKAI CONTINUĂ SĂ CONDUCA

Runda a 5-a a turneului feminin de selecție din Capitală a programat partida dintre lidera clasamentului, Suzana Makai și Gertrude Baumstark, care încearcă să-și arate în această situație din concurs, înfrîngerea dină maestre internaționale s-a terminat la egalitate. Același rezultat a fost înregistrat în partida Maria Pogorevici—Rodica Reicher, Eleonora Gogălea—Gabriela

Oleeanu și Lia Bogdan — Elena Răducanu, Margareta Juncu a învins-o pe Vera Zsigmond, înfrîngînd a treia victorie consecutivă, iar Emilia Chis pe Anca Gheorghe.

Clasamentul: MAKAI 4, Juncu, Reicher 3 1/2, Pogorevici, Oleeanu 3, Gogălea, Chis, Răducanu 2 1/2, Gheorghe 2, Zsigmond, Baumstark 1 1/2, Bogdan 1/2 (T.N.).

Campionatul feminin de sah 1973 STARTUL FURTUNOS AL SUZANEI MAKAI

Sala de festivități a hotelului „Carpați” din Brașov este de această dată gazda finalei campionatului național feminin de sah. Competiția (că și aceea masculină, care în ediția startului cuprinde — fără excepție — pe cele mai bune jucătoare ale țării, oferind un turneu de primă forță care reunește 8 maestre internaționale, 2 maestre, 3 candidate la maestre și patru sahiste de categoria I. Se joacă deosebit de aprig, deschis, fiecare rundă prilejuind derbyuri deosebit de atractive în înfrîngerea dintre fructase și surprize oferite de lăncere jucătoare.

Un start furtunos l-a luat timisoareanca Suzana Makai care a învins-o 3 1/2 p. în prima 6 runde, remizînd cu Elisabeta Polihroniadi și câștigînd în serie la Viorica Ilie, René Fărcaș, Mariana Soltan, Lia Bogdan și Maria Pogorevici.

Campiona țării, Elisabeta Polihroniadi a obținut victorii directe prețioase în două dintre principalele sale contracandidate la titlu, Alexandra Nicolau și Gertrude Baumstark. Neajăzite sînt, de asemenea, Margareta Juncu în cîteva, primele etape la Rodica Reicher și Eleonora Gogălea, Margareta Perveznic, Margareta Teodorescu, Juniora Luminița Cîrnciu, debutantă în finală, a întrecut-o pe Rodica Reicher și a remizat cu Elisabeta Polihroniadi, iar Viorica Ilie a eșuat o egalitate cu Alexandra Nicolau. Slab au început competiția maestrele internaționale Maria Pogorevici (2 1/2 p. din 5 partide) și Rodica Reicher (1 din 5).

Iată clasamentul după 6 runde (din cauza numărului impar de jucătoare pe tabela de concurs unele concurențe nu o partidă mai puțin jucată):

Suzana Makai 5 1/2 p. (din 6 partide), Gertrude Baumstark și Elisabeta Polihroniadi 4 1/2 (6), Margareta Perveznic și Margareta Teodorescu 4 (6), Alexandra Nicolau 4 (5), Margareta Juncu 3 1/2 (6), Maria Pogorevici 2 1/2 (6), Gabriela Oleeanu 2 (3), Viorica Tilley și Mariana Băloianu 2 (6), Eleonora Gogălea 1 1/2 (6), Luminița Cîrnciu și Lia Bogdan 1 (6), Rodica Reicher 1 (6), René Fărcaș 1 (6), Viorica Ilie 1/2 (5).

T. N.

TELE DE SAH 73 FEMININ CONDUCE 173 SUZANA MAKAI

Lupta se menține foarte atinsă în finala campionatului feminin de sah. De cîteva remize ale fructuselor în rundele a 9-a și a 10-a (Teodorescu — Polihroniadi, Nicolau — Reicher, Baumstark — Gogălea, Juncu — Perveznic, Pogorevici — Teodorescu) a profitat Suzana Makai care, câștigînd consecutiv în Oleeanu și Gogălea, a preluat singură șefia clasamentului. În rest rezultate scontate (Tilley — Juncu 0-1, Perveznic — Pogorevici 0-1, Ilie — Bogdan 0-1, Fărcaș — Băloianu 0-1 — runda a 9-a, Polihroniadi — Ilie 1-0, Oleeanu — Nicolau 0-1, Cîrnciu — Baumstark 0-1, Bogdan — Fărcaș 1-0 — runda a 10-a) exceptînd o nouă înfrîngere a Rodicii Reicher, de data aceasta suferită la Viorica Tilley.

ÎN CLASAMENT: Makai 5 1/2 p. (din 10), Polihroniadi 4 1/2, Nicolau 4 (6), Juncu 3 (6), Baumstark 3 (6), Perveznic 3 (6), Teodorescu 3 (6), Bogdan 1 1/2 (10) etc.

LUPTĂ STRÎNSĂ LA JUMĂTATEA FINALEI

1973
XI.17

Rundele a 7-a și a 8-a, cu care finala campionatului național feminin de șah a ajuns la jumătate, au programat o serie de întâlniri derby opunându-le, în partide directe, pe maestrele internaționale aflate în turneu. Au fost dispute deosebit de dirze, s-a luptat cu o mare sete de victorie, remizele convenționale lipsind cu desăvârșire.

Tinăra clujeancă **Margareta Juncu**, singura dintre fruntașe care

nu are titlul de maestră internațională (dar deține forță de joc absolut suficientă pentru acest înalt galon șahist), a întrerupt seria victoriilor **Suzanei Makai**, aducându-primă înfringere. **Alexandra Nicolau** a câștigat la **Maria Pogorević**, **Elisabeta Polihroniade** la **Viorica Tôlgy**, **Margareta Teodorescu** la **Mariena Baloiaru**, în timp ce **Gertrude Baumstark** a remizat cu **Rodica Reicher**.

Partida centrală a rundei a 8-a a fost aceea dintre **Alexandra Nicolau** și **Margareta Juncu**. La capătul unei dispute agitate, **Nicolau** a înscris un punct foarte prețios. **Suzana Makai** a învins-o cu negrele pe **Rodica Reicher**, iar **Elisabeta Polihroniade** a obținut a treia victorie consecutivă câștigând la **Margareta Perevoznic**. În poziție net superioară, **Margareta Teodorescu** a greșit grav și a pierdut la **Lia Bogdan**. **Gertrude Baumstark** a remizat cu **Gabriela Olteanu**.

Astfel, la jumătatea întrecerii, s-a cristalizat un grup de 7 jucătoare, aflate la diferențe mini-

Timișoreanca Suzana Makai, una din lideretele clasamentului la jumătatea întrecerii

me, din care se va alege campioana. Clasamentul este următorul:

- 1—2. **Makai** și **Polihroniade** 6½ p.
3. **Nicolau** 6 p (toate din 8 partide).
4. **Juncu** 5½ p (din 7).
5. **Baumstark** 5½ p (din 8).
- 6—7. **Perevoznic** și **Teodorescu** 5 p (din 7) etc.

T. N.

1973

TURNUL INTERNACIONAL FEMININ DE SAH
TIMIȘOARA — ROMANIA 1973

	Numele	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Puncte	%	Locul
M.I.	1	STADLER	0	1	0	1/2	1	1	0	1/2	1/2	1	1	1/2	1	8		III
M.I.	2	ERETOVA	1		1	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0			IV
M	3	SUNNICKS	0	0		1	1	1	1/2	1/2	0	1/2	0	1	0	5 1/2		XI
M.I.	4	LEVITINA	1	1	0		1	1	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1/2	9 1/2		VII
M.I.	5	POLHRONIADÉ	1/2	1/2	0	0		1	1	1	1/2	1	1	1/2	1/2	8 1/2		II
M	6	TIMMER	0	1/2	0	0	0		0	1/2	1/2	0	1/2	0	1/2			
M	7	TURCAUSKA	0	1/2	1/2	1/2	0	1		1/2	1/2	1/2	1	1/2				
M	8	JUNCU	1	1/2	1/2	0	0		1/2	0	0	0	1	0	1			
M.I.	9	VEROCI	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1		1/2	1/2	1	1/2	1/2	8		VI
M.I.	10	MAKAI	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	6		XII
M	11	HOLZLEIN	0	1/2	1	0	0	1	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1/2	7		XIII
M	12	TRJANSKA	0	1/2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1/2	0			
M.I.	13	BAUMSTARK	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	8		III
M.I.	14	REICHER	0	1	1	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1	1/2					

CAMPIONATUL PE ECHIPE

Satu Mare-aprilie

LA FETE MEDICINA Timișoara s-a

impus detașat cu 13 jum.puncte.

La masa a II.a s-a impus clar

SUZANA MAKAI cu 8 puncte din 9.

TURNUL INTERNACIONAL FEMININ 1973

Timișoara - 2 - 16 iunie

Locul X. - 6 pete din 13.

SUZANA MAKAI influențata defavorabil de pierderea unei partide, chiar în prima rundă, prin depășirea timpului de gândire, într-o poziție foarte favorabilă, a jucat după aceea nesigur, fără elan.

ROMANIA a UNGARIA : 19 jum.-16 jum.

Brașov- 6 - 13 Mai 1973

MAKAI SUZANA, la masa V.a facut

3 puncte din 5 partide / + 1, = 4 /

/ victorie ka HONFI

CAMPIONATUL BALCANIC FEMININ

Poiana Brașov- 8-16 octombrie

Locul II. - 3 jum.pete din 6.

Reprezentanta țării noastre Suzana MAKAI, după ce a pierdut accidental partida din primul tur cu LEBLICHBRENNER, nu a mai putut reface terenul.

Primar, **BUC** = DR. MAKAI STEFAN Nr. 34

STR. PORTZILE DE FIER 6 ORADEA

ROMANIA =

LOC143, LIPETSK URSS ZCZC MOR 746 MVD 5 33 35 12 2 2 1155

TURNUL INTERNATIONAL FEMININ

LIPCEK / URSS / - 6 22 iulie 1974

HARMADIK LETTEM = SUSANAO

SAHISTA 974	1. KOZLOVSZKA 9 din 11
SUZANA MAKAI	2. KISLOVA 8
PRINTRE FRUNTASE	3. MAKAI S. 7 jum
LA LIPETK	/ + 4, = 7
MOSCOVA. 10 (Agapros).	4. Veröczy Zs. etc.

După trei runde, în turneul internațional feminin de șah de la Lipetsk conducătoare sovietică Valentina Kozlovskaiă cu 3 p., urmată de Suzana Makai (România) și Rina Bilnova (U.R.S.S.), cu câte 2½, Veröczy (Ungaria), Kislova și Grinfeld (ambele U.R.S.S.) - câte 2 p.

În primele runde, Suzana Makai a câștigat la Vericeva. În runda a doua a remizat cu Kislova, iar în runda a treia a învins-o pe rugoslava Brigită Studler.

PG 4150-73 P.I.T.R. 3-01. 1/12 AI

1974

CAMPIONATUL MUNICIPIULUI
TI-MISOARA

SUZANA MAKAI, a participat ca invitată la concurs masculin, realizând 6 jum. pcte din 12 jocuri, învingând și pe primul clasat: I. Biriescu. - / Revista nr. 4./

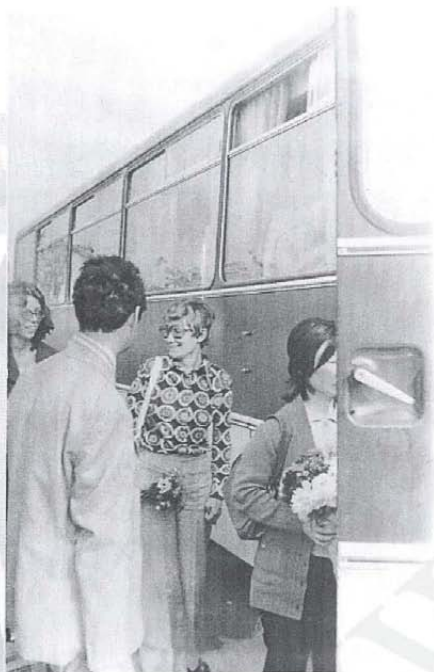
TURNUL INTERNATIONAL FEMININ

SUBOTICA /Yugos./ 12-28.X.
16 résztvevő
Hiányzik az I. és II. forduló
13 játékból: + 4, = 9.

4. Mezi International Feminin Ungaria - România, disputat la Budapesta, sisten Scheweningen, între 22.IV - ol.V.1974:

	FORUŠAKI	KARAKAS	HONFI	VEROCI	IVANKA	GRIZAN-VILEK	Total	+	=	-
1 Teodorescu Margareta	o	o	1/2	o	1	1/2	2	1	3	2
2 Makai Suzana	o	1	1	1/2	1/2	1/2	3 1/2	2	1	3
3 Nuregan Margareta	o	1/2	o	1/2	o	o	1	o	4	2
4 Polihroniade Elisabetal/2	o	1/2	1/2	1/2	1	3	1	1	4	2
5 Baumstark Gertrude	1/2	1/2	1/2	o	1/2	1/2	2 1/2	o	1	5
6 Pervezovic Margareta	1	1	1	1/2	o	1/2	4	3	1	2
	4	3	2 1/2	4	3 1/2	3	20	16		

Липецк, 1974 јулиус

ПЕРВАЯ — ВАЛЕНТИНА КОЗЛОВСКАЯ 1974

ЛИПЕЦК, 22 июля.
(ТАСС). Валентина
Козловская одержала
победу в международ-
ном шахматном турни-
ре, набрав девять оч-
ков из одиннадцати
возможных.

На второе место вышла
чемпионка РСФСР Алек-

сандра Кислова. У нее —
восемь очков. Третье—пятое
места поделили Р. Билуно-
ва, И. Верещи (Венгрия) и
С. Макай (Румыния), наб-
равшие по семь с половиной
очков.

В соревнованиях участво-
вали также шахматисты из
ГДР, Югославии и Монго-
лии.

Szabadka, 1974 október

Szabadka, 1974 október

SUSANA MAKAI

maestră internațională

ELO 2209

1966

1976

- Vice-campionă națională 1976
- Componentă a echipei naționale și olimpice
- Participantă la turneul zonal de la VESELY NAI MORAVOU 1969
- A participat la multe turnee internaționale reușind succese remarcabile
- Absolventă a facultății de filologie, face parte din clubul Medicina Timișoara

1975

Scuțina la mezină

1975 VII.29 - IX.14.

Grupă Miercurea-Giuc

Radevică Cervin	Petruțel Pleștești	10	1/2	sanct
Chinai Hibel	Universitatea București	10	1/2	"
Ott Walgens	Spartacus București	10	1/2	"
Mareș Ervin	Rapid Arad	10	1/2	"
Ilyes Ionesc	Metalul Vlăbița	8	1/2	"
Szabo Iuliu	Petracsa Satu Mare	8	1/2	"
Bura Adrian	CSU Cluj-Rupea	8	"	"
Scaba Iosif	"	7	1/2	"
Selissen Alexandru	Mureșul Tg. Mureș	7	1/2	"
Kuzac Gabet	Olimpia Grădina	7	"	"
Makai Susana	Medicina Timișoara	7	"	"
TESTRĂRU Uroșoșo	IFA Sibiu	7	1/2	"
Adam Ion	Cervinul Hunedoara	6	1/2	"
Neșulescu Adrian	Petruțel Pleștești	6	1/2	"
Dumitrescu Carol	Tulcea București	4	1/2	"
Scriben Teodor	Spartacus Sf.Gheorghe	2	"	"

ROMÂNIA-UNGARIA 19 1/2 - 16 1/2

9. meciul feminin de șah Ungaria - România, Satu Mare, iulie 1975

	Kereken	21/7	Forubsky	3	Frisman	4	Houfi	21/2	Verbei	31/2	1	Pintu	1
Mureșan	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	2	1/2			
Perevoznic	1	1/2	0	1/2	1/2	1	1	1	3	1/2			
Polihroniade	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	4	1/2			19 1/2
Teodorescu	0	1/2	0	1/2	0	1	1	1	2				16 1/2
Baumstark	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	3	1/2			
Wakai	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	1	4	1/2			

Gazdele, respectiv Comitetul Județean pentru Educație Fizică și Sport și Comisia Județeană de șah, au asigurat condiții foarte bune de organizare, fapt pentru care Biroul federal le aduce cu plăcere mulțumiri.

În runda III.a SUZANA MAKAI a jucat una dintre cele mai interesante partide ale meciului, lăvingând pe marea Forubsky. Partida a fost publicată în Revista de șah/pag.130/75

În meciul de șah din cadrul competiției internaționale de șah organizate la Satu Mare, în perioada 1-10 iulie 1975, s-a jucat o partidă interesantă între SUZANA MAKAI și FORUBSKY. Partida a fost publicată în Revista de șah/pag.130/75.

Partida aceasta, reparată în fața unei dintre cele mai bune echipe ale țării, reprezentată de unul dintre jucătorii decorați de stat, este deosebit de interesantă și originală. Ne prezentăm în continuare în forma sa originală partida de șah dintre SUZANA MAKAI și FORUBSKY, care a avut loc în cadrul competiției internaționale de șah organizate la Satu Mare, în perioada 1-10 iulie 1975. Partida a fost publicată în Revista de șah/pag.130/75.

LADIES ZONAL TOURNAMENT AT POLA (YUGOSLAVIA) 5-23.1.1975

Playera	Elo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Total
1. Lemacko T. (B)	2275	X	W	X	0	X	1	1	W	1	W	1	1	1	1	1	1	1	1	13
2. Verbei Z. (H)	2290	W	X	1	1	W	1	1	W	1	1	0	W	1	1	1	1	1	1	12
3. van der Mijle (N)	2305	W	X	1	1	W	1	1	W	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11 1/2
4. Lovarevic M. (Y)	2190	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
5. Makai S. (B)	2260	W	W	W	0	X	1	W	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	10
6. Hartston J. (GB)	2250	0	0	0	1	0	X	W	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
7. Forubsky H. (H)	2165	0	W	0	0	W	X	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
8. Kalchbrenner (Y)	2200	0	W	0	0	W	0	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9 1/2
9. Vokralova S. (Cz)	2215	0	W	0	0	0	0	W	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9 1/2
10. Pihallie A. (F)	2105	0	0	0	0	0	0	0	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
11. Teodorescu M. (R)	2180	0	0	0	0	0	0	0	0	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8 1/2
12. Zrenaska H. (Pl)	2155	W	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8 1/2
13. Belamaric T. (Y)	2130	0	W	0	0	0	0	0	0	0	X	1	1	1	1	1	1	1	1	8 1/2
14. Ferenc F. (Soviet)	2075	0	W	0	0	0	0	0	0	0	0	X	1	1	1	1	1	1	1	7 1/2
15. Laskman A. (IRG)	2195	0	W	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	1	1	1	1	1	1	6 1/2
16. Podrajanskaia	2160	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	1	1	1	1	1	5 1/2
17. Bealy H. (Iri)	1895	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	1	1	1	1	5 1/2
18. Kattlinger (Au)	1855	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	1	1	1	2

TURNUL ZONAL POLA 1975

Foarte aproape de calificare a fost și SUZANA MAKAI, care însă n-a rezistat tensiunii luptei, pierzând în ultima rundă o partidă decisivă la jug. Belamarici.

1975

Pola (Jugoszlávia), 1975 október

Temesvár, 1975 május

Az abszolút országos bajnok Temesvári Medicina játékosainak köszöntése. Pius Brînzeu professor gratulál a csapat női és férfi tagjainak.

Szatmárnémeti, 1975 július

Román-magyar
női viadal

Temesvár,
1975 május

978 419
● SPORT ● SPOR

Echipele de șah ale
clubului Medicina
Timișoara
campioane
republicane

La Ploiești, o ovăz loct turneu final al campionatului republican de șah rezervat echipelor de divizia A feminin, masculin și mixte. La întreceri au luat parte 10 loturi cu cei mai buni șahiști din țară. Clubul Medicina din Timișoara a obținut oțt la feminin cît și pe echipe mixte locale și totodată titlul de campion pe anul 1975. Echipa feminină cucerite pentru a doua oară consecutiv acest titlu. Dar lotul rezultatele înregistrate de formația timișoreană în cele 9 partide susținute: 4-3 cu Petrolul Ploiești, 4,5-2,5 cu I. T. București, 5,5-1,5 cu Vulcan București, 4-3 cu C.S.M. Cluj, 3,5-3,5 cu A.S.E. București, 4-3 cu Politehnica București, 3-4 cu Universitatea București, 4-3 cu Olimpia-Constructorul București și 3-4 cu Medicina Iași totalizînd 19 puncte. Iată componenții formației timișorene: Gertrude Baumstark (meaștră emerita o sportului), Suzana Makal (meaștră internațională), Nebojša Ilijin, Șerban Neamtu (meștri ai sportului), Ioan Bîrliescu (candidat meștru), Valeriu Adam (candidat meștru), Ion Mărășescu. Rezerve: Ion Zarcu (candidat meștru) și Răzvan Opreșoiu.

MEDICINA TIMIȘOARA ȘI POLITEHNICA BUCUREȘTI,
CAMPIONE PE ECHEPE LA ȘAH

Petrolul n-a reușit să câștige meciul inversat cu I.T.B. (vezi final 3½-2½) și astfel Medicina Timișoara a rămas singura pe primul loc în tabloul ultimului rînd.
În rezultatele finale, Medicina a câștigat în meciul final, scorul ei Politehnica București (4-2), după performanța de a câștiga pentru prima oară titlul de campioană absolută (Bîrliescu — Demter 1-0 Adam — Ștefan 0-1, Mărășescu — Ilija 1-0, rezultat realizat inclusiv la meciul feminin). Echipele timișorene au avut următoarele rezultate: N. Ilija, Ș. Neamtu, I. Bîrliescu, V. Adam, Gertrude Baumstark, Suzana Makal, I. Mărășescu (titluri). Rezerve: I. Zarcu și R. Opreșoiu.

Locurile 2 și 3 s-au împărțit în instanțele Universitare — A.S.E. și Olimpia — Constructorul — Petrolul.

Prima a furnizat o înfrîngere foarte convingătoare: 4-2 în favoarea Universității. În cea de a doua Olimpia-Constructorul a evoluat în afecți, în așezarea și rezolvare, întrecînd la sfîrșit meciul: 3½-1½. I.T.B. — Vulcan 4½-2½. În meciul decisiv pentru titlul țării, Politehnica C.S.M. Cluj-Napoca — Medicina Iași, scorul este 1½-2½ în favoarea timișorenilor. O partidă crucială — decisivă — fiind susținută, sume în cazul unei victorii. C.S.M. poate scada de la locul 2.
Clasamentul 1. MEDICINA TIMIȘOARA 19 puncte (10 puncte de partidă), 2. Universitatea 18 (10), 3. Olimpia-Constructorul 18 (10), 4. I.T.B. 14 (12), 5. Petrolul 13 (12), 6. Politehnica 13 (12), 7. C.S.M. 13 (12), 8. Medicina Iași 13 (12) — 50 meci determinat — 2. C.S.M., 8.

975
(1975) — un meci determinat — 19. Vulcan 4 (20).
Al doilea titlu a revenit din nou, în întrecerea finală:
1. MEDICINA TIMIȘOARA (Gertrude Baumstark, Suzana Makal) 23 puncte, 2. I.T.B. 17½, 3. Olimpia-Constructorul 11½, 4. Universitatea 9½, 5. C.S.M. 9, 6. Petrolul 7½, 7. Medicina Iași, 8. A.S.E. 7, 9. Politehnica, 7, 10. Vulcan 6½.
Politehnica București a furnizat marca superioară a ceea ce înseamnă masculin, cost a slăbit și evoluția actuală, precum, un șahișt jucător atât în meciurile comuniste, în formația: A. Ilișca, E. Năchit, D. Brînzei, P. Ștefanov, F. Ștefan, rezerva: M. Ștefănescu.
Clasamentul: 1. POLITEHNICA 20½ puncte, 2. Universitatea 17½, 3. Petrolul 21, 4. Olimpia-Constructorul 21½, Locurile următoare se vor decida după terminarea meciului C.S.M. — Medicina Iași, (la egalitate de puncte câștigă rezultatul direct).

Weltmeisterin zu stark 78

Nach zwei Wochen harter und interessanter Kämpfe ging das Temeswarer Frauen-Schachturnier zu Ende. Erwarungsgemäss liess sich die Weltmeisterin Nona Gaprindasvili den Sieg von Anfang an festlichlich 13 Teilnehmenden streitig machen und errang unbesiegt den ersten Platz. Gertrude Baumstark, die beste rumänische Vertreterin,

belegte mit 9½ Punkten den zweiten und Susanna Makay, ebenfalls aus Temeswar, mit 8½ den dritten Rang der Endwertung. Erwähnenswert sind aber auch der 5. Platz von M. Teodorescu mit 7½, sowie der 7. mit 6½ Zählern für die junge Temeswarerin Lidia Jiomana.

Gelu Orașanu

Nona Gaprindasvili nyerte a temesvári nemzetközi női sakkturnát 75

Nona Gaprindasvili világbajnok alkérdével ért véget a Temesvári Medicina által rendezett nemzetközi női sakkturnára. A szovjet sakközé valamennyi ellenfelet legyőzte. Az utolsó forduló eredményei: Makal — Kasprzyk remi, Hoffmann — Nulu 1:0; Reicher — Vujanovic remi, Baumstark — Jicman 1:0; Polanova — Wasnetzky remi, Muresan — Gaprindasvili 0:1; Teodorescu — Borisova remi.

A végső bajnoki táblázat: 1. Gaprindasvili 13 pont; 2. Baumstark 9,5 pont; 3. Makal 8,5 pont; 4. Borisova 8 pont; 5. Teodorescu 7,5 pont; 6. Hoffmann 7,5 pont; 7. Jicman 6,5 pont; 8. Vujanovic 6 pont; 9. Reicher 6 pont; 10. Muresan 5 pont; 11. Nulu 4,5 pont; 12. Polanova 4,5 pont; 13. Wasnetzky 2,5 pont; 14. Kasprzyk 2 pont.

CEI MAI BUNI
SPORTIVI ROMÂNI
AI ANULUI 1975

stabiliți de federațiile
de specialitate

SAH

1. FLORIN GHEORGHIU (I.T.B.),
2. Gertrude Baumstark (Medicina Timișoara),
3. Elisabeta Polihroniade (Universitatea București),
4. Victor Cioclișia (I.T.B.),
5. Suzana Makal (Medicina Timișoara) — ș. Gheor. Partos (Petrolul Ploiești),
6. Teodor Ghitescu (I.T.B.),
7. Margareta Muresan (I.T.B.),
8. Valodina Valman (Medicina Timișoara),
9. Mihai Subă (Universitatea București).

CAMPIONATUL MASCULIN TIMISOARA

Participa cu BARBATI și obtine
7 jum.puncte din 15 partide!

/ Ian-Febr. 1975 /

6. Turneul internațional resinii și României de șah, 1975

Craiova		28 Iunie - 10 Iulie	
1	Mariana Lemancik	Bulgaria	7 1/2
2	Simona Gilunova	R.S. G.D.	7 1/2
3	Marthe Paucotark	România	6 1/2
4-6	Lisabeta Polihroniad		6 1/2
	Mariceta Teodorescu		6 1/2
	Suzana Makai		6 1/2
7-8	Klara Sokovici	Iugoslavia	5 1/2
	Eva Hojzarova	Cehoslovacia	5 1/2
9-10	Maria Nutu	România	5 1/2
	Suzana Caldwell	Anglia	4 1/2
11	Eva Nagy	Bulgaria	4 1/2
12	Genea Vircag	România	4 1/2

Arbitri: Angel Mitei și Makai Istvan

1975

CAMPIONATUL NATIONAL PE ECHELE 1975

Floresti - 29 IV. - 8 V.

CAMPIONA ABSOLUTA: MEDICINA
Timisoara, care beneficiind de ex-
celenta prestatie a tandemului G.Baum-
stark și SUZANA MAKAI cite 6 jum.
puncte, din 9 partide fiecare, avind doua
jucatoare excelente, care au adus Medi-
cinei aproape 40 % -13 puncte din 35!

/ Revista de sah 6/

**TURNEUL
INTERNATIONAL FEMININ DE SAH**

Amișoara, 25 mai - 8 iunie 1975

LOCUL	NUMELE	TARA	NID	CTG	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	TOTAL P-CTR
1	Caprindașvili N.	U.R.S.S.	2425	M.I.		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
2	Baumstark G.	R.S.R.	2205	M.I.	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1	1	1	1	1	9 1/2
3	Makai S.	R.S.R.	2200	M.I.	0	1/2	1	1/2	0	1	1/2	1	1	1/2	1	1	1	1/2	8 1/2
4	Borisova B.	R.P.B.	2085	M.I.	0	1/2	0	1/2	1	0	1/2	1	1	1	1	1/2	1	1	8
5	Teodorescu M.	R.S.R.	2180	M.I.	0	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	0	1/2	1/2	1	1	1	7 1/2
6	Hofmann B.	R.D.G.	2085	M.	0	1/2	1	0	0	0	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1	7 1/2
7	Zieman L.	R.S.R.	1900	C.M.	0	0	0	1	1/2	1	0	1/2	1	0	1	1/2	1	1	6 1/2
8	Vujanovici J.	R.S.F.I.	2040	M.	0	0	1/2	1/2	1	1/2	1	0	0	1	1	0	1	1	6
9	Reicher R.	R.S.R.	2110	M.I.	0	1/2	0	0	1/2	0	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1	1	6
10	Mureșan M.	R.S.R.	2165	M.	0	0	0	0	1	1/2	0	0	0	0	1	1	1	1/2	5
11	Mutu S.	R.S.R.	1900	C.M.	0	0	1/2	0	1/2	0	1	1	0	0	1/2	1	0	0	4 1/2
12	Polanova M.	R.S.C.	2090	C.M.	0	0	1/2	1/2	0	0	1	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1	1	4 1/2
13	Wasnetyky U.	R.F.G.	2005	M.	0	0	0	0	0	0	1/2	0	0	0	1/2	0	1/2	1	2 1/2
14	Kasprzyk J.	R.P.P.	2045	M.	0	0	1/2	0	0	0	0	0	0	1/2	1	0	0	0	2

TURNUL INTERNATIONAL FEMININ

Locul III. a revenit SUZANEI MAKAI. Si ea a confirmat clasa internationala pe care a atins-o în ultimii ani și locul frunțas obținut în ultimul Campionat Național, jucând cîteva partide de excelentă factură.
/ / Revista de șah 7/
/ Se publica partida câștigată cu maestra internatională B.BORISOVA /

CAMPIONATUL NATIONAL FEMININ 1975

/ Alexandria - 27.XI.-15 XII. /

(+7 = 6 - 1)
SUZANA MAKAI s-a clasat pe locul II.III., obosită de eforturile depuse la turneul zonal din Fola, a jucat inegal și pierzând numai o singură partidă, în runda XI. în urma unor erori poziționale, n-a mai putut recupera dezavantajul.

1975

2. Campionatul republican individual feminin de șah pe anul 1975.
Etapă finală desfășurată în orașul Alexandria, Jud. Teleorman în
sada 27.XI - 15.XII.1975.

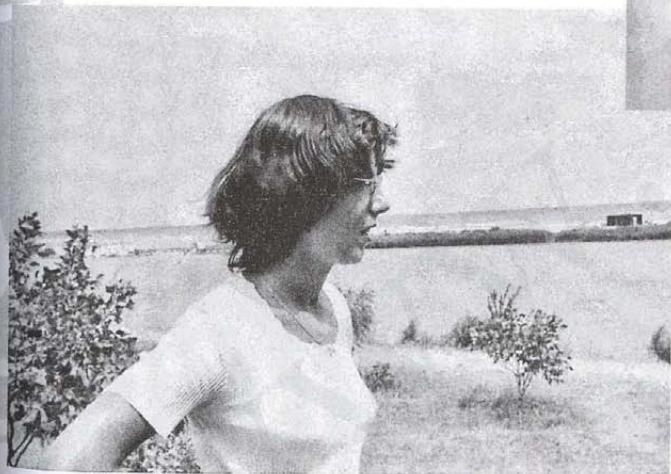
Clasamentul final			
I. Polihroniade Elisabeta - Universitatea București -	11	puncte	
Campionă națională pe anul 1975			
II. Baumstark Gertrude - Medicină Timișoara -	10	"	
III. Makai Suzana - "	10	"	
IV. Logiștea Eleonora - Electronica București -	8 1/2	"	
V. Mureșan Margareta - ITB -	8 1/2	"	
VI. Teodorescu Margareta - "	7 1/2	"	
VII. Răducanu Elena - Locomotiva -	7	"	
VIII. Pogorelici Maria - Vulcan -	6 1/2	"	
IX. Bogdan Lia - Universitatea -	6	"	
X. Ghindă Eugenia - "	6	"	
XI. Kantor Iudita - CSM Cluj -	5 1/2	"	
XII. Mirslav Ioana - ASE București -	5	"	
XIII. Ilie Florica - Petrolul Ploiești -	4 1/2	"	
XIV. Zieman Ligia - Medicină Timișoara -	4 1/2	"	
XV. Onis Emilia - Locomotiva București -	4 1/2	"	

1975
Zsuzsa a román tengerparton

1975, Eforia

1975, Mamaia

D. OMOLOGAREA REZULTATELOR DIN CAMPIONATELE REPUBLICANE SI ALTE CONCURSURI OFICIALE

1. Intilnirea internațională între echipele feminine de șah ale României și Iugoslaviei.

Belgrad 10-15.XI.1975

ROMANIA		IUGOSLAVIA		
1. Polihroniade	-	K. Iovanovic	2	- 2
2. Teodorescu	-	Stadler	2	- 2
3. Baumstark	-	Kalhbrenner	2	1/2- 1 1/2
4. Makai	-	Markovic	2	1/2- 1/2
5. Măteiu	-	Novakovic	-	1/2- 1/2
5. Mureșan	-	Pinajlic	2	1/2- 1 1/2
6. Gogilea	-	Belamaric	0	- 1
Jicman	-	Belamaric	2	- 1
		Total 14		-10

A hivatalos jelentés elhallgatja a valóságot, az 1.számú 1976-os Revista deșah, 7.oldalán, névtelen beszámolójában azt írja: "La nici ~~m~~ una din mese nu s-a inregistrat un scor negativ.....Masa 1.-2.-și 6. au făcut scoruri egale: 2 - 2.Din tătutul de 6 partide câștiga te de echipa noastră, 4 victorii au obținut ju cătoarele Baumstark, MAKAI și Jicman....." Az ismeretlen cikkíró nem veszi észre, hogy 3 játékos csak akkor csinálhat 4 pontot, ha egy közülük két pontot ér el. Ez pedig MAKAI ZSUZSA volt, akit nem akartak népszerűsíteni. Az is nyilvánvaló, hogy az első vagy második táblán az egyik román játékos veszített egy játszmát. A legjobb eredményt tehát MAKAI ZSUZSA érte el három pont négy játszából.

1975

TURNEUL semifinala campionatului republican indiv. feminin
 Disputat în **București** între zilele **2-16 septembrie 1977**

Loc	Numele și prenum.	Tara	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Pct.	Elo.
IV	1 Ilie Viorica	Retrograd	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13½	2008
III	2 Makai Suzana Nagy	Medicina	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	10½	2240
III	3 Mureșan Margareta	Medicina	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	10½	2125
GM	4 Olteanu Gabriela	Bucuresti	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	9	2067
GM	5 Dumitrică Mariana	Bucuresti	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	9	1873
GM	6 Petrascu Haluca	Spartac	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	6½	1901
GM	7 Zeigmond Veronica	Spartac	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	6	1845
GM	8 Cabarciu Angelica	Spartac	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	6	1898
GM	9 Zarbian Zari	Spartac	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	6	1868
I	10 Vîzdei Rodica	Spartac	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	4½	1874
I	11 Șșdici Mariana	Spartac	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	3½	
I	12 Gender Haluca	Șșdici	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3½	
II	13 Butt Carmen	I.T. Buc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	1857
II	14 Olteneșcu Virginia	Valp	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1½	

1977

LA BRAILA s-a desfășurat cea de-a doua ediție a "Turneului de vară" organizat de asociația sportivă "Unirea Tricolor". Ca și anul trecut, victoria l-a revenit maestrului bucureștean DAN BONDOC cu 7 p. (din 10), urmat de M. Rădulescu 6½, M. Trăstăveț 6, Suzana Makai, Cr. Ionescu și N. Arion 5, N. Paen, N. Doroftei și L. Dobronoujescu 4½, C. Guzulea și G. Viș 3½.

AZ UTOLSÓ CSAPATVERSENY ROMANIÁBAN

MANGALIA - május- Országos döntő

I.-II. Medicina és Universitatea Buc. 13-12

Makai : 8 pont 9-ből / +7, =2/

Baumstark: 5/9 / +3, =4, -2/

TEMESVÁRI SAKKOZOK VERSENYEI

Inféldtőse az arystanallagóti 9,62,5 arányú győzelmevel ért véget. Inc, az eredmények (elől.) Medicina versenyzői: Ungureanu — Alexandrescu 1:0, Iljin — Helm 1:0, Neamtu — Rozvan rom, Birkesu — Ardelean 1:0, Adam — Tirziu 1:0, Zarcala — Rogobete 1:0, Makai — Niculescu

NŐK RANDEVÚJA

Meghívott: Makai Zsuzsa • Hét nemzetközi mester

Ivánka-Verőci mérkőzéssel kezdődött a női sakkbajnokság

1977. nov.

Kellenia hírel kezdte mondandóját Móldei László, a sakkszövetség veremlyelő bizottságának vezetője szerdán délután a bajnokság megnyitóján. Ivánka Mária és Verőci Zsuzsa tavaly bejutott a világbajnoki zónadöntőbe, így legutóbbi nyári, de a FIDE (Nemzetközi Sakkszövetség) bevezető díjazása esetén ott a jövő évi sakkvilágbajnoki zónaversenyeken. Ez a magas részvétel szám mindenképpen nő sakkozóink nemzetközi elismerését. Eddigi eredmények alapján két versenyzőnk, Péterfi és Verőci kiemelt a szövetség, így ócs birtok részvétel a zónaversenyekre. Tízalatt nagyobb jelöltek ki, először a bajnoki eredmények alapján. Készeveve legutóbbi bajnokság legy tehát!

Móldei László ezt követően ismertette minden bajnokság elvárásait, a versenyjáról, a szabályokról, majd a mindig fogalmakat kiváló sakkban való, ez, mint például formálta, hiszen kö-

Ez még verseny előtti barátságos terepre Verőci Zsuzsa, Karakas Éva, Kas Rita és Makai Zsuzsa között (balról jobbra) (Zahonyi Iván felvétele)

MAKAI ZSUZSA MEG NEM HEVERTE KI az áttelepléssel járó izgalmakat, így nem nyujthatta azt, amit tud. Mégis megalapozott pozíciós játékkal veretlenül és biztosan érte el a harmadik helyet.

/ Magyar Sakkelet 1/1978 /

1
9
7
7

Az apjától tanulta

Makai Zsuzsa a sakkbajnokságon

Az országos női egyéni sakkbajnokság november 2-án kezdődött döntőre meghívott Makai Zsuzsa nemzetközi sakkmestert is, aki házassága révén költözött Magyarországra.

— Alig néhány hete vagyok itt, a megállom, nem is gondoltam arra, hogy egyáltalán szóba kerülök, hiszen az előszórázókat annak rendje, módja szerint már lezavarták — mondja Makai Zsuzsa. — A szövetségben szeretettel fogadták, ez a gasztra is ennek a jele.

A nagyváradi származású nemzetközi mester édesapjától tanult sakkozni. Eretté válva Temesvárra került, angol—német szakos tanári diplomát szerzett. Sikertel egyetérté tanulmányait és a verseny-sportot.

— Negyszer voltam főiskolai bajnok — említi szerényen — a román bajnokság döntőjében pedig háromszor holtversenyes elsőként végeztem. A bajnoki címet először négy mérkőzésen azonban egyszer sem tudtam győzni. A Medicina Timisoara sakkklubjaként háromszor tagja voltam a bajnokcsapatnak. Az

1969-es Iubini sakkolimpián a szovjet Alekszandrja műgőtte a legeredményesebbnek bizonyultam a tartalékok között, nyolc partióból 6 pontot szereztem.

A páros mérkőzésekkel nincs szerencéje. Két világbajnoki zónaversenyre is szerepelt. 1975-ben Puliában Porubszky Máriaval és az angol Hartstonnal viaskodott helyverseny után a továbbjutásért, ami végül az angol versenyzőnek sikerült.

— Bár nem számítotam a döntőbeii játékheletőre, mégsem ért kezeletlenül a lehetőség — folytatja. — Szep-temberben Bukarestben játszottam középútonban, a bejutotam a fináléba. A magyar élményem jól ismerem, az utának következőket ke-éséb. Mindenesetre a kívül-ményimhez és a képességekhez képest szeretném a maximális adni.

A 2340 Elo-ponttal rendelkező nemzetközi mester a jelenlegi állás szerint a harmadik a magyar rangsorban. Biztos, hogy szerencsés mindenképpen nyeresége sakkspor-túinknak.

J. K.

Világlentű szőlőm kell a Romániából átköltött Makai Zsuzsától, aki a Zsuzsa körle-mények ellenére is bevitte a szövetséghez fűzött ránk-nyekét.

A nemzetközi mestertől Makai Zsuzsával e harmadik olyan csapatot alkot, amit — az aranyérem-szerző világlentűvel ki-ki — más országokban nem mondhatnák el. Makai is nagy szerepet játszott a női sakkvilágbajnokságban, amely pozícióját a meg-erősebb csoportokból meg-nyerte az olimpiai zóna-versenyek-

Kiemelt, hogy minden nőök legeredeseb mesőnyében sporto-erő küzdelemben a bíróknak nagy szerepet, kimagasló sakkolimpi-eredményt győzelmeket aratott. Köz-ön adóval a két új mestert, Csontos Zsuzsát és Kovács Énkét. Meglátásuk, hogy Makai Zsuzsa sakkvilágbajnokságban sakk-eredményesen megkezdte

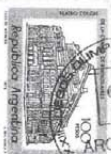
Petronellé Verőci Zsuzsa mostani, második bul-nyalja a meg új optimista jelölőket is. Két és fél pont küzdelempel, ez ide-ig még edzősége bajnokolimpi-kei Ivánka Mária, a múlt-vidék — került Makai Zsuzsa — nemrégiben szor-tyusok.

GYŐZELMÜNK
A SAKKOLIMPIÁN

BRUNOS Colaborador del COMITÉ
Vice Presidente

ARGENTINA DE PROPRIO
Comité Olímpico Argentino

Handwritten notes in Spanish:
 Felicitación por el gran triunfo
 de la Selección Argentina en la
 Olimpiada de Ajedrez en
 Moscú 1978.
 Felicitaciones a todos los
 integrantes del equipo.
 P. L. R. de la F. I. A. E.

Handwritten notes in English:
 (16) Under the 2 major...
 other...
 1978

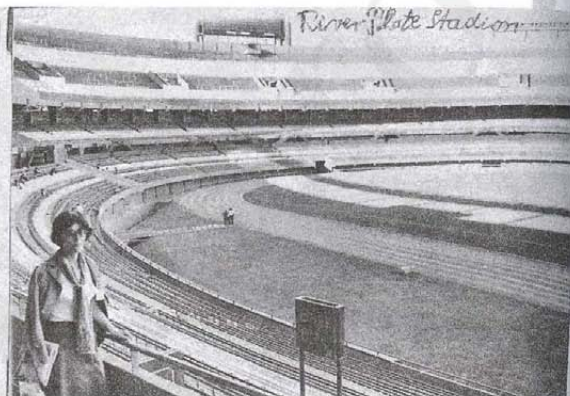

color post-card
 Dr. ~~Makar~~ Istrău
 Populișca 275, 6

R-3700 ORADEA
 ROMANIA - Europe
 VIA AEREA GRAFICA S.A.

1978

1978

A női csapat a Hotel Sheraton előtt

Sakkolimpia

Győztes férfi csapat

A nők küzdelme - Magyarország-Spanyolország

Buenos Aires 1978

A magyar küldöttség a Magyar Klubban

**Kádár János fogadta
az olimpián nagy sikerrel
szerepelt sakkozókat**

A Sportérdemrem díjat fokozata kitüntetéssel kapta dr. Földi József mester, a női csapat szekundánusa, Kas Rita mester, dr. Liptay László mester, a férficsapat szekundánusa, orvos. Makai Zeuzsa nemzetközi mester és Vadász László nagymester.

Makai Zeuzsa, a magyar női csapat
harmadik táblása

1978

Kádár János a női csapat tagjainak körében

*Malta-i Zsuzsa nemzetközi mesternél,
1978. III. 4-én
szókratészettel: Kádár János*

Szerényi Sándor, a Magyar Sakkszövetség elnöke megköszöni
a kitüntetések

Ribli Zoltán, amíg az olimpia tartott, nagy barátságosított. Őt győzelmet szerzett második táblán. A versenység keserű itét nem ismerie még

Az ezüsthármas női válogatott (balról) Petronicsné Verőci Zsuzsa, Ivánka Mária, Makai Zsuzsa, Kaa Rita

Indulás előtt... Balról Petronicsné Verőci Zsuzsa, Ivánka Mária, Gábor Zoltán, Makai Zsuzsa, Kaa Rita, Adorján András, Sax Gyula, Liptay László (orvos-szekundáns), Jenei Ferenc (a női csapat kapitánya), Földi József (a női csapat szekundánsa), Navarovszky László (csapatkapitány), Ribli Zoltán, Partsch Lajos, Csorn István

1978

Az ezüstérmes magyar női csapat három játékosnője: Petronicsné Verőci Zsuzsa, Ivánka Mária és Makai Zsuzsa

A női verseny két szaxnációja egy képen. Balról az indiai csapatot alkotó három Khadilkar nővér, jobbról Románia válogatottja, amely kiesett

échec & mat

Étude N° 167

H. Rinck
Deutsche Schachzeitung 1907

Les Blancs jouent et gagnent
 Blancs: Rf2 / Fc2, pions b5 et e5
 Noirs: Ra2 / Te3

La solution paraîtra dans la rubrique du samedi 27 janvier 1979.

Solution de l'Étude N° 166

Blancs: Rd6 / Ff6 / pions c5 et c4

Noirs: Rb1 et Tf1.

1. e6! Txf6 2. Rd7! Tf4 3. e5 Te4 4. Rd6 Td4 5. Re5 Te4 6. Rd5 Ta4 7. e7 Ta8 8. Rd6 et gagne. Les Noirs ne peuvent plus empêcher la promotion du pion.

Entretien avec Susanne Makai vice-championne olympique

(suite de l'entretien du samedi 7 janvier)
 G.G. — La victoire de l'équipe hongroise a fait sensation en Suisse. A quoi l'attribuez-vous?

S.M. — C'est le fruit de plusieurs facteurs: une préparation assidue, une aide spéciale de la part de l'État à tous points de vue, un excellent climat dans l'équipe, des joueurs de très bon niveau, enfin un excellent entraînement de MM. Happ, Navarovskiy Laszlo et du GMI Bilek-Széplényi. Sur place, chaque match a bien été préparé tactiquement et l'analyse des parties interrompues était excellente.

G.G. — La victoire de l'équipe hongroise à l'Olympiade de Buenos Aires a-t-elle accru la popularité de ce sport en Hongrie?

helvétique en occupant le sixième rang. Les favoris, le grand maître international yougoslave Ciric et les maîtres internationaux Flesch, Hongrie, qui vient de réaliser sa première norme de grand maître international à Pecs, et Toth, Italie, doivent se contenter des places d'honneur. La surprise du tournoi a été l'étudiant solerois Peter Villanyi, âgé de 19 ans, qui ne termine qu'à un demi-point de Werner Hug. Ce dernier du reste doit une forte chandelle au Seloeruis qui en liçant le maître yougoslave Dukic au partage des points au cours de la dernière ronde, a empêché que le Yougoslave ne le défit. Victor Kortchnoi a déclaré forfait à la dernière minute pour se couper d'Europe des clubs champions avec Volmae Rotterdam. La présence du vice-champion du monde au premier échiquier a d'ailleurs été déterminante pour la qualification des Hollandais face à Etoile Rouge Belgrade, le match s'étant terminé sur le score de 6 à 6.

Le meilleur rondan à Zurich a été le Genevois B. Batckinsky, qui évolue avec Martigny en championnat suisse par équipes.

Classement final

1. Werner Hug, Suisse 6 points (B. 35); 2. M. Schauwecker, Suisse 6 (34); 3. R. Simic, Yougoslavie, Maksimovic, Yougoslavie et Dukic, Yougoslavie 6 (32,5); 6. J. Ditzler, Suisse 6 (32); 7. Flesch, Hongrie 5,5 (34); 8. B. Toth, Italie 5,5 (31,5); 9. D. Ciric, Yougoslavie 5,5 (31,5); 10. D. Blocker, RFA 5,5 (31) etc. puis les meilleurs Romands 21. B. Batckinsky, Genève 5 (27,5); 47. F. Meyland, Lausanne 4,5 (25); 48. F. Gobet, Fribourg 4,5 (24,5) etc.

Tal et Zeschkowski champions d'URSS

L'ex-champion du monde Michel Tal vient de remporter le sixième titre national au championnat d'URSS disputé en décembre 1978. Il partage cependant la première place avec Zeschkowski. Les deux vainqueurs de l'année dernière Dorfmann et Gulko terminent dans la deuxième moitié du classement. La réaction du tournoi aura été le jeune Kasparov, âgé de 15 ans seulement, qui occupe le neuvième rang.

Classement final

1. Tal, Zeschkowski 11 points; 3. Polugaevskiy 10; 4. Georgadze 9,5; 5. Beljaski, Geller, Romanischin, Zwetschnikov 9; 9. Kasparov 8,5; 10. Bagirov, Gulko, Makarschev et Timotschenko 8; 14. Mihaltchichin, Razuvaev, Tatarskov 7,5; 17. Dorfmann 6,5; 18. Kuzmin 6.

Quarts de finale de la team-cup

Demain après midi à 13 heures au restaurant Schützengarten, Bahnhofquai 15 à Zurich, sion rencontrera Fiquari Zurich dans le cadre des quarts de finale de la team-cup. Ce sera la limite des insinuations sur les bords de la Tempus pour quelques heures. Le match sera en effet très ouvert. Soulignons que les deux sont favorables aux Valaisans!

S.M. — Les échecs sont très populaires dans notre pays. Il y a des émissions permanentes à la télévision et sporadiques à la radio. Le GMI André Adorjan y joue des parties contre les auditeurs, qui transmettent leurs coups téléphoniquement au plus tard trois jours après l'émission. Le club majoritaire, établi par un ordinateur, est joué une fois par semaine.

Après les succès de Buenos Aires, des exposés ont été présentés dans toutes les entreprises. Une conférence géante sur 120 échiquiers a été retrasmise en direct à la télévision.

Le président du parti et chef de l'Etat, Janos Kadar, a reçu toute la délégation hongroise de Buenos Aires. Il a discuté amicalement avec chaque membre durant plus de trois heures. Il s'est fait expliqué quatre parties sur un échiquier de démonstration. Toute la délégation ainsi que la Fédération hongroise d'échecs ont reçu des distinctions importantes. Le GMI Lajos Portisch par exemple a reçu la médaille d'or de l'ordre du Travail.

G.G. — Que pensez-vous du récent match pour le titre mondial qui a opposé à Bagirov le champion du monde Anatoly Karpoï à son challenger Viktor Korchnoi?

S.M. — Le match a été très intéressant et a réussi à polariser l'attention mondiale. G.G. — Quels sont vos projets échiquéens pour 1979?

S.M. — A la fin janvier 1979 recommence le championnat national par équipes. Nous nous efforcerons de défendre victorieusement notre titre. Je me prépare simultanément pour le tournoi zonal du prochain cycle du championnat du monde féminin, qui aura lieu à Zalaezerszeg, Hongrie et pour les traditionnelles rencontres Roumanie-Roumanie et Hongrie-Yougoslavie. Je suivrai un cours durant deux ans pour obtenir le diplôme d'entraîneur d'échecs. Enfin, nous allons commencer notre préparation pour l'Olympiade de Malte de 1980.

G.G. — Si vous aviez à formuler des souhaits au sujet de l'an nouveau, que diriez-vous?
 S.M. — Santé, paix, gens un summus et l'amitié entre les peuples. Sur le plan personnel une norme de GMI.

Mme Susanne Makai, nous vous remercions de votre gentillesse. Nous vous souhaitons la joie, la paix et votre première norme de GMI. C'est avec plaisir que nous vous accueillerons une nouvelle fois en Valais.

Double succès à Zurich

Le 2e tournoi international de Noël, disputé à l'hôtel Nova Park à Zurich, du 26 au 29 décembre 1978, s'est terminé par un double succès. Grâce à un meilleur total Buchholz, l'ex-champion du monde junior d'Embrach, remporte la victoire devant son compatriote Meinrad Schauwecker. Les deux Suisses précédent un tour yougoslave, formé de Dukic, Maksimovic, Simic, Le Ballois Ditzler renforce la performance

Partie N° 424

Blancs: Omuku
 Noirs: Tatai
 Est-indienne

Tournoi de zone, Praja de Kocha 1978

1. e4 g6 2. Ce3 Fg7 3. g3 e5 4. Fd2 d6 5. Ce2 Cf6 6. Cge2 0-0 7. d4 Cb7 8. 0-0 Te8 9. Dc2 e6 10. Td1 De7 11. e4! Par intervention de coups, nous avons obtenu une variante vieille de plus de trente ans. 11... exd4 12. Cxd4 Cb7 Renonce à la suite plus moderne 12... Ce5 13. f3 a5, suivi de Cd7, puis Ce5 f3, b3 d5. Cette ouverture du jeu est peut-être prématurée 14. exd5 exd5 15. Fg5! h6 La suite 15... dxe4 16. Cxe4 poserait des problèmes aux Noirs 16. Fxf6 Fxf6 17. Cxd5 Cxd5 18. exd5 Fd7 19. d6. Sacrifice de pion qui introduit une magnifique combinaison qui procure aux Blancs un avantage matériel 19... Dxd6 20. Fxb7 Tab8 21. Cc6! Te1 + ! Si 21... De7 22. Ce7 + et si 21... De6 22. Cxb8 Tab8 23. Fd5 et les Blancs peuvent défendre la

qualité 22... Txe1 Txb7 23. Ca5 Dd5! l'idée est de repliquer à 24. Cxb7 par 24... Fc6 exploitant la faiblesse de la diagonale h1-h8 24. Dc4! Dxa5 25. Dxb7 Fg4 26. Fc4 Fd4 27. Te8 + Rg7 28. Te7 Fd2 + 29. Rg2! Si les Blancs prennent le fou, les Noirs ont l'échec perpétuel 29... Dd2 + 30. Rf1 Dd5 +, etc. 29... Df5 30. Tf7 + Dxf7 31. Dxf7 + Si 31... Tf7, alors 31... Ff5 + 31... Rxf7 32. Te4 Ff5 33. Tf4 Fc3 34. Tf3 Fd4 35. g4. Les Blancs regagnent la pièce avec avantage matériel 35... Rf6 36. gxf5 Fxf5 37. Td5 Re5 38. Rf5 Fg1 39. b3 b5 40. Td7 Rf6 41. Rf4 Fh2 + 42. Rf3 Fg1 43. b4 Fe5 44. Te7 Fb6 45. Te6 + Re5 46. Th6 Fd8 47. Th5 a5 48. Th8 Ff6 49. Ta8, les Noirs abandonnent. G.G.

1978 augusztus 25-31 - MAKO Magyarország-Románia: 19-17

MAKAI ZSUZSA : háromes fel. hatból- + 1, = 5.-

Nette

Buenos Aires-Sheraton Hotel

1. für Schachfestival:

1978 Juli

Dreiergruppe hat die Führung übernommen

Ledermann (Israel) holte die führenden Jugoslawen Sahovic und Barlov an der Spitze ein

hs. Weder Sahovic noch Barlov konnten die gestrige Partie gewinnen. Der Israeli Ledermann dagegen schlug den Schweden Bergström und schloss zur Spitze auf. Wichtige Siege erfochten Fähnenschmidt, Schleich, Nykopp, Freise sowie die Schweizer Tanner und Wirthensohn, die nun die besten Schweizer sind.

Resultate der 5. Runde

Korsa (Ung) - Sahovic (Jug) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Frang (BRD) - Barlov (Jug) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Bergström (Sch) - Ledermann (Isr) 0:1.
Rukavina (Jug) - Grünfeld (Isr) Hp.
Piket (Ho) - Wagman (It) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Steinbacher (BRD) - Partos (Sz) Hp.
Fähnenschmidt (BRD) - Schütz (Sd) 1:0.
Bischel (Sz) - Schleich (BRD) 0:1.
Zimmermann (BRD) - Govedarica (Jug) Hp.
Toth (It) - Formanek (USA) Hp.
Nykopp (F) - Dietsch (BRD) 1:0.
Scharwecker (Sz) - Grün (BRD) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Freise (BRD) - Huss (Sg) 1:0. De Boer (Ho) - Emmerich (BRD) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Tanner (Sz) - Ingert (BRD) 1:0. Block (Ho) - Tompa (Ung) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Hermann (BRD) - Nemet (Jug) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Heikkilä (BRD) - Carlsen (Sd) 0:1. Meyer (BRD) - Münder (BRD) 0:1. Wyss (Sz) - Marzoll (BRD) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Akesson (Sd) - Wirthensohn (Sz) 0:1. Bilek (BRD) - Kaufmann (Sz) 0:1. Dankert (BRD) - Gebren (Sz) Hp.
Lind (Sd) - Welin (Sd) Hp.
Janssen (Ho) - Ditzler (Sz) 0:1. Heimerl (BRD) - Kelecevic (Jug) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Kunztowicz (BRD) - Lang (BRD) Hp.
Gastro (Col) - Novoselac (Jug) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Tabor (Ung) - Eberlein (BRD) Hp.
Haber mann (BRD) - Zrinscak (BRD) 0:1.
Hammer (Sg) - Behrens (BRD) $\frac{1}{2}$: $\frac{1}{2}$.
Bletz (BRD) - Makai (Ung) 0:1. Lachmann (BRD) - Werner (BRD) Hp.
Jan... (BRD) - ... (Ho) Hp. Waldner

Suzanne Makai (Ungarn), die einzige Dame im Meisterturnier. (BT/BB)

ganovic (Jug) 0:1. Martinez (F) - Ruhmann (BRD) 0:1. Van Gelderen (Ho) - Van der Lely (Ho) 0:1. Falzer (Sz) - Finger (Sz) Hp. Kort (Ho) - Schüller (BRD) Hp. Duhr (BRD) - Vanbommel (Ho) Hp.

1
9
7
8

MAKAI ZSUZSA

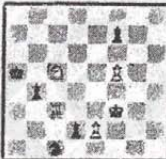
a női válogatott tagjaként olimpiai ezüstérmes

SAKK

Nyári fejlődversenyünk harmadik végjátékát alább közöljük. A megfőtés postára adásának határéje július 16. a versenyvezető címe: Földes Árpád, Budapest, X, Petróczy utca 55. — 1103. Második végjátékunk (Kb2. Bg3, Fh3 — Kd1. gy.: e2. f4 — Világos nyer) megfjtése július 9. ig még befűjthető!

3. — RÉTI RICHARD

Világos nyer

KLIMOVA MAKAI
(Csohaotvária)
(Magyarország)
Modern Benoni-védelem

1. d4, Hf6, 2. e4, c5, 3. d5, b5, 4. e4, bc, 5. Hc3, g6, 6. e4, d6, 7. Pd4, Fc7, 8. Ve2, 0-0, 9. Hf3, Va3, 10. 0-0, Fg8, 11. h3, Ff3, 12. g4. (Kényeszet, mert V13-ra a következő lépés még kényelmetlenebb, mint a játszmában) 12. — Hf7, 13. f4, Hb6, 14. Fd3, Hc5, 15. Fd2, e4, 16. Fc2, Ha8, 17. Ha2, Ve3, 18. a5, Hd7, 19. Fa4, Hf8. (A legjobb, mert Bc7-re 20. Vg4 volna a válasza) 20. Fc3, Fd4, 21. Pd4, Vd4, 22. Hc3, Hb4, 23. Hb3, Vf6, 24. Ve3, Hd3, 25. Ha7: (Világos nyilván arra számított, hogy a szabadbá vált a-gyalogot értékesíteni tudja. Erre azonban már nem kerül sor) 23. —, Hf4: 26. Kh2 (Matt fenyegetés) 26. —, Bcb1! 27. Fc6 (Világos helyzete egréb lépésekre sem volna már könnyű, de erre a műpösgnyerésre gyors befejezés következik) 27. —, Bb3, 28. Fa8: Bc3: 29. fe, Vb2+ 30. Kc3, Vg2+ 31. Kf4: e5f és világos feladta, mert királya 32. de után Hc5-tal a tábla kelölő közepén fog mattot kapni!

VERSENYEK 1979

Zalaegerszeg - IV.

Zona elődöntő

Budapest - VI. Zona döntő

Párizs/Bagneux/-VII.-open férfi

BIEL -/Schweiz/-II.hely

VII.-VIII.

1979

Féltucat nyelven beszél, 33 tisztendő, másfél éve él Budapesten, azelőtt román állampolgár volt. Ez Makai Zsuzsa, s csak egy rövid mondatot fűzünk mindehhez, ha távirati stílusban kellene jellemeznünk: jött, látott és győzött. . .

Tavaly ugyan száma nélküllenül győzelemnek számított, hogy a két hazai előszám „sz”, Verbei és Ivánka mögött harmadik lett az országos bajnokságon. Ezzel egyetűpára bekerült a válogatottba (ezüstérmes lett. Buenos Airesban, a sakkolimpián), a biztosítottó hatályt a körülbűli lapunk megjelenése idején zajló zónaverseny mázsiműtőben.

Nincsenek külföldöbű illúzió, több mint két évtizedes sakkozói múlt áll mögötte, noha ő soha nem tekintette magát „csak” sakkjátékosnak. Édesapja orvos, emellett kitűnő sakkozó, mester és szabadidejében idegen nyelveket is oktat, tehát volt kitől örökölni a sakk és a nyelvek szeretetét. Realisan értékelí helyzetét: érzése szerint nyerhet egyszer magyar bajnokságot a tudása alapján, és töljűhat a zalaegerszegi világbajnoki zónaversenyen, ott lehet a zónáközi döntőben.

A Bp. Spartacusban dolgozik, szűvesen tevékenykedik fordítóként, bár ideje java részét, naponta több órát sakkozásra, elemzésre, a szakirodalom tanulmányozásra fordít.

1979

MAGYARORSZÁG - ROMANIA : 20 - 16

A R A D- aug.29-szept 5.-

Makai Zsuzsa 3 és fél hatból-/+1-0,=5/ Reisher/
Az első forduló rosszul ütött ki számunkra,
és 4 - 2 lett a román csapat javára. Egyetlen vígaszunkat **MAKAI** következetes pozíciójátéka jelentette. Megérdemelten "rugta becsületgólunkat" -
/ Magyar Sakkélet-1979-11-dr.Földi/

ORSZÁGOS NOI DONTÓ

Budapest -1979 XI.15 - XII.2.-

MAKAI ZSUZSA III.-V.helyen- 9 pont 13-ból.-
/49,-2,= 4./

Makai Zsuzsa a verseny közepén - 7. és 8. fordulóban elszenvedett két vereségét kiheverte, óriási karakterével küzdött. Négyes győzelmi szériával utólérte az élen haladókat. Ha minden partiját olyan harciasan játszáná, mint pld. a Kas Rita ellenit, akkor.....

/ Magyar Sakkélet-980/1-Jenel

A bajnokság első 5 helyezette között mindössze félpont a különbség! -Bármelyikük megszereshette volna a bajnoki címet. A fej-fej melletti küzdelmet jól mutatja az a tény is, hogy felváltva vezettek.

MAKAI ZS.

G. FISCHDICK

Angol megnyitás
1. e4 c5 2. Hg5 a3
3. Fg3 4. Fg4 Hf6 5. d3
6. e. e4 Hf6 7. Tg2
8.-0. 8. 6-0 H6 (A húsznyaranyve cölja a d4-mező hátrókbavétele, de a terv idővesztésnek bizonyul: közhöz világsz. kitüntetettjes támadással) 9. H4 H6 11. d4 H6d4 12. Fg3 b6 13. f4 Fb7 14. Fg7 15. Vd2 Vd7 16. Fh6 H6 17. Fg7 H6d7 18. H6d2 Kc7 19. Fh3 Vc7 20. H4 cb 21. ab b5 (50-let teljesen egyenlőn, pedig ilyen figuralás mellett mindig szemlítani kell egy „csalót” buszar-sakkot) 22. Bg he

33. H6g8 (h6c) 23. ... fe 24. Sg7 H6g (Bele-nyruznak a minőségvesztésbe, de most nem is lehet, mert 24. ... Kf8 25. Vg4 Kf7 26. Bf4 H6g 27. Vh7 Kc8 28. Bf6! után nincs remény-ség, pl. 28. ... Vg4 29. Be6 es a sötét állás nem tartható. Most viszont világsz. szepen -krény-sítis apragó elnyéri) 29. Ba8 Fd8 28. Be1 bc 27. H6d Vd7 28. Vg2 Vb6 29. Fc8 Fb7 30. Vg5 29. 31. es Fd8 32. Fd5 H6d 33. Vd4 H6b 34. Vc6 Kf7 33. Bb2 - sötét fel- adta. B. J.

Két esztendővel lett nagyobb Makai Zsuzsa nemzetközi, mesterünk. Először Bismarckban indult a hugonányos nyári, nyit versenyen (ár-faktól közös mezőnyben) és itt a résztvevő nők közt a második helyre került be. Még később a népszerűségi díj mellett a női verseny erős mezőnyben a spanyol Garcia nővel elert második helye, megelőzve a német B. Hundot és Fischdicket. Utóbbi volt a max. 60-pontszám-ban legesőbb résztvevő. Mesterünk így győzött eljéne.

10. g4, Hd7 20. Bb3 (Utólagos elemzések szerint itt 20. Hf7 is esélyes volt) 20. ... H8 21. Fe2 16 22. Hf3, Fd6 23. Vc2 h5 24. e5! (Újabb szellemes fordulat, mely az újrat játszen kizárja a játékból) 24. ... Be 25. Fd3, Be3 26. de, Fe7 27. H4. B4571 (Erdélyi ritnösgázálást a játszma melletlehek megfordítására) 28. Fd5! ed: 29. Be3, es 30. Hb5, Vd8 31. Hd6, Be7 32. c6, d4 33. Be4, Hb4 34. Be5, Vc6 35. Vc4, Vc4 36. Hc4, Fd3 37. Hd2, Ff3 38. Bd2, Hc6 39. Hc4, es 40. Ha5, d3 41. Hc4, Hd4 - (A játszma itt maradt függőben. Világsz. nyel végül-tekra egyszerűsített) 42. h3, Kf7 43. Bb2, Ke6 44. b4, Kd5 45. Hc7, Ke6 46. a4, h5 47. b7, Kb6 48. Hc4, Ke5 49. Hd2 sötét feladta.

Makai döntő játszmája a zónaversenyől.

Katalán megnyitás
Makai Zs. K. Eretova
Zalágereszt, 1979

1. d4, Hf6 2. e4, e6 (Meglepe-lés: Eretova rendszerint 60-es vendzerekkel játszik) 3. g3! (Ellehneglepetes: elkerül a vezérhálózat, vagy nimzodiat) 3. ... Fef 4. Fg3, d5 5. Hf3, c6 6. 0-0 7. Vc2, Hb7 8. Hb2, h6 9. h3, Fb7 10. Fb2, Be3 11. ed (Az ún. szri katalán tovaátzása) 11. kére 11. ... He2? (Itt 11. ... c5 vagy Vc7 jobb, mert 12. e5, Hb7-tol nem kell félni) 12. Hc4, ac 13. Vc3, Hf6 (E tempoverés nem elég ellentétek a centrum feladásáért) 14. Vc2, Be3 (A változatban sötét csak 65 ke-resztül/lele esetén számíthat kényenlítésre. Sötét követke-ző lépési céltalanok) 15. Hc5, Vc7 16. Bg1, Fas7 17. Bb3, a5 18. Bdd1, Vd7 (Erre világsz. megtiltják a királycsarany támadást. Lásd az ábrát)

1979

Ma folytatják a függő játszmákat, ünnepélyes eredményhirdetés: délbén

E217

Ungarische Damenmeisterschaft, 29. X. - 15. XI. 1980. - Budapest

		M	K	K	G	K	S	K	N	K	F	Z		
Makai	2235	-	1	½	½	1	1	½	½	1	½	1	1	3½
Kovács M.	2050	0	-	½	1	½	1	1	0	1	½	1	1	7½
Karakas	2190	½	½	-	½	½	1	½	0	1	1	1	1	7½
Kereszturi	1965	½	0	½	-	½	½	1	1	1	1	½	½	7½
Grosch	2160	0	½	½	½	-	½	1	1	1	½	1	1	7½
Kurucsei /Frü	1975	0	0	0	½	0	-	0	1	1	1	1	1	5
Sínka	2110	½	0	½	0	0	1	-	1	0	1	1	1	5½
Kurucsei /Frü	1985	½	1	1	0	0	0	0	-	0	1	½	0	4
Nagy H.	1845	0	0	0	0	0	0	1	1	-	½	½	½	3½
Krizsán	2120	½	½	0	0	0	0	0	0	0	-	½	1	3
Finta	2045	0	0	0	0	0	0	0	0	½	½	½	-	3
Zsöngy	1990	0	0	0	½	0	0	0	1	½	0	0	-	2½

Reihenfolge nach
Punktwertung.Frü. und Frü
Kurucsei sind
nicht verwendet!Sara Kereszturi und
Ilona Kurucsei er-
hielten den ungeri-
schen Meistertitel.

Makai a bajnok

(Folytatás az 1. oldalról)

Makai Zsuzsa, a Bp. Spartacus sportolója pályatelen este Karakas Éva elleni döntője után első ízben állhatott feje a felece-fehér kockák mellet országos bajnokságban. Az újonnan bajnokná három esztendővel ezelőtt települt át Romániából hazánkba. Már abban az évben 3. két év múlva holtszezonban ugyanakkor 3. lett. 1978-ban tagja volt az olimpián ezüstérmét szerzett edzőgátrunknak.

— A sakkokkal edzőpályáit tanultam — mondta bajnoki győzelme után Makai Zsuzsa. — Tízévet evez háromban kezdtem el versenyezni. Szerettem a román olimpiai csapatban, és háromszor voltam holtszezonban román bajnok. A nemzetközi mestert címet 11 éve érdemltem ki. Példaképpen Portnack, és a szociját Csiburdandze. Mirkószemmen a pozíció állás felépítése után kerestem a játszmá taktikai befejezésének lehetőségeit. Jó éven volt az idei. New Yorkban élő, Londonban Verics Zsuzsa mögött második lettem. Biztos a bajnokság megnyerésében. Kétoldos győzelemmel kerültem. Az első fordulóban sikeresül nyertem ellenfeleimet, Kovácsot legyőztem, a hetedik fordulóban pedig

igen izgalmas játszmában, függő után Grosch. Ezek voltak számomra a fordulópontok. Sokat köszönök az egyesületnek és a Csom, Fintás, Szilágyi előzőitnek, hiszen nagyon hozzájárultak fejlődéseimhez.

Makai Zsuzsa

Az új bajnok

Makai a bajnok

MAKAI ZSUZSA nemzetközi mester Romániából 1977-ben történt átköltözése előtt már háromszor végzett a román bajnokság élén. Tagja volt a román és magyar olimpiai csapatnak. Nagy ambícióval és akarással játszott! Megérdemelten szerzte meg a bajnoki aranyérme és a zónaversenyen való részvétel jogát, amelyekhez gratulálunk.

/ Magyar Sakkélet-1981-1./

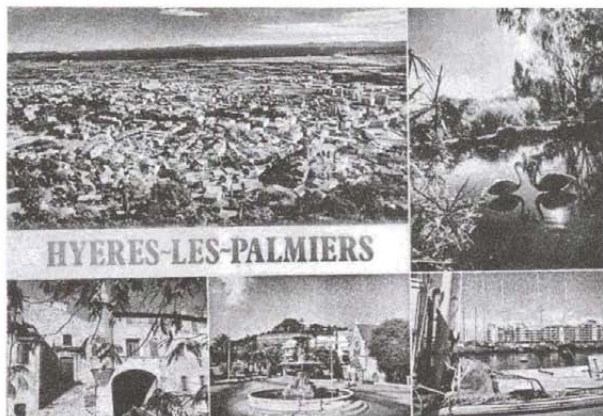
1980

1980

Makai Zsuzsa először női bajnok

Az olimpiai előkészületek és majd az olimpia miatt néhány versenyjelölés nem indulhatott el az 1980. évi bajnokságon. Ennek ellenére jó néhány verseny, rutinos mérkőzésekkel, valamint az utánpótlás legjobbjai is sorompóba álltak. Amint várható volt, igen ragalmas küzdelem folyt le arról is az első fordulóról.

Kik voltak az esélyesek? Eddig legjobban Makai Zsuzsán van a tekintet, akik Karakasa, Grosch és Kovács Márton is felülre voltak.

Erdélyi összenaplára került sor már az első fordulóban a Kovács M. – Makai Zsuzsán, amely végül az első helyre döntően kihatott. A nagyeddig forduló megjelölése Kurucsnak győztesre Karakas ellen, Grosch-Kovács M. hosszú küzdelem után remi. Az ötödik fordulóban vívásban Kovács Márton versenye Kurucsnak mutatkozott. A hatodik forduló után vezetett a Makai 5, Grosch 4 ponttal. A hetedik fordulóban találkoztak éppen az első bajnok cím sora a Makai-Grosch találkozás mellett eredménytelenül.

Makai Zsuzsa, az 1980. évi bajnok

Megérdemelten szerzte meg a bajnok címszavát és a szőnyegre való rávezetést, amelyvel a gratulálási funkció Kovács M. egy-ötös partiban bizonytalanított. A kiemeltedő tudatosabbá kell lennie. Karakas, létezően bajnoknak eddig bizonyított. Működésével jellemezte bizonyította, hogy vala személni kell. Szükségesszerűen adnak bizonyítást. Keresztíri eredménye kellemes megjelölés csak egy partit vezetett. Meglepően bizonyos alapozás még jászótt. Hasonlóan találkozás megveszt cím a jutalma. Kiváncsan várjuk további fejlődését. Grosch csak egyszer mutatott ahi, ami az első helyre került. Mondhatjuk „pochi” volt. Harcoson játszott, de az időzavarok jó lenna csökkentése. Kurucsnak I. két vereséget szenvedett, de az nem azonos helyre, kereszlen alacsony kiemelté tovább, ami meghozta győzelmét, a mestert címre.

Sínke rutinjátékot, az ötven százaléka volt elégedett. Kurucsnak három vereséget szenvedett, amint négy fordulóban 3,5 pontot szerzett. Közül állt

annak lehetőségéhez, hogy megvesztés az a mestert címre, ellens a további fejlődésben nem volt elég önzés. Ezáltal pedig nem lehet eredményes sakkosni Nagy József nem önmólti családát. Finta, Krisztián nyolcvan tudósok alatt játszott. Krisztián öt-száz vezetett időtáplással Zsigmond a verseny második felében kollektív gattatott. Felkötésűl rendelkezésűbb és alapszűbb kell lennie. A versenyzők: Makai Zsuzsa és Nykasy László közlegelőzőre tisztították a bajnokság nyugvót legkötét.

Grosch női bajnokság Budapest 1980. X. 28.-XI. 15.

Makai	Karakas	Krisztián	Grosch	Kovács	Szék	Kurucsnak	Nagy J.	Dr. Kissfalusi	Finta	Zsigmond	Pozsonyi	
Makai Zsuzsa sk. m.	2352	0	1	4	1	1	4	4	1	1	1	1
Kovács Márta m.	2050	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Karakas Béla sk. m.	2100	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Krisztián Béla m.	1950	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Grosch Márta m.	2100	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kurucsnak Zsuzsa m.	1975	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szék Editilla m.	2110	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kurucsnak István m.	1983	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nagy József m.	1945	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dr. Kissfalusi László sk. m.	2120	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Finta Krisztián m.	2045	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szék Editilla m.	1990	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Érvényes pontszámok az első a Dreyer-Schmiedler-érdekű döntőtől.

Erne durch Kurzpartien

Von Johannes Eising, Köln

Schenswerter Mattüberfall

English
Susan Makai — Jellic London 1981
1. c2-c4 e7-e5
2. Sb1-c3 Sb6-c6
3. Sd1-c2 f7-f5
4. d2-d4
Das beste Mittel gegen den holländischen Aufbau in der englischen Partie, auf andere Züge hat Schwarz bequemes Spiel.
4. — — — e5-e4

Die gebräuchliche Fortsetzung, da 4. e4, 5. Sd4 positionell unbedeutend ist und 4...d6 5. d5 Setz wegen des schwachen Punktes e2 zweifelhaft ist.
5. Sd3-g5.
Der Springer soll über h3 nach f4 wandern, wo er ideal posiert wäre. Interessant ist 4...Lg3, um nach 5. — Sd4 (besser ist 5. — Lc7 6. Lc7: Sg8?) 6. Sd2 Lc7 (6. — Sd4? 7. Sd4? ist günstig für Weiß) f7, e3 nicht Dc3 den Bauern e4 zum Abtausch zu zwingen.
5. — — — h7-h6

Mit 5. — Sd4 kommt der Nachziehende seinen Entwicklungsplan noch offen halten (Möglichkeit Lf4-h4). Der feste Zug nach nachfolgendem g7-g5 ist zweifellos die schärfste Fortsetzung, Nach 5. — Lc7 6. Sd3 Sd5 f7, e3 d4 8. Sd4 d6 9. Lc2 hat Weiß dagegen Positionsvorteil (Sahoviz — Mestrovic 1974).
6. Sd3-h3 g7-g5
7. f2-f3

Führt zu befriedigendem Spiel für den Nachziehenden. Mehr versprach die Fortsetzung 7. e3 Sd6 8. f3, z. B. 8. — Sd3 9. e3 d6 (9. — d5?) 10. Lc2 Lg7 11. Dc2 f4 (11. — Sd4? 12. — — —)

Schwarz hatte nur Zörsanzüge, der folgende Zug bringt die Punkte des weiterberechneten Figurenopfers zum Verschleim.
22. Dd6-a3
Der Verteidiger ist hilflos gegen die tödliche Drohung Sc3-b5 und versucht noch einige Racheschachs.
22. — — — Sf6xh5
23. Sc3-b5
24. Kc1xb2 Df7-e6
25. Kb2-b3
Schwarz gab auf.

Dd4? Sc3-f3, d5 mit Figurengewinn!
12. Lg6? Kf8 13. Sf2 Dc7 14. Sfe4 mit unklarem Spiel.
7. — — — e6xg3
8. e2xg3 Lf8-g7
9. Le1-c3 d7-d6
Aktiver war 9. — f4 10. Lf2 d6 11. g3 (mattig Schwarz Sg8-f7-d5) f3! 12. h3! Sd6 (mattig 12. — Sg7 13. d5 Sc3-f4, f4 mit besserem Spiel für Weiß) mit verteiltem Spiel.
10. g2-g3 Sg8-f6
11. d4-d5 Dd8-e7
12. Dd1-d2 Sg7-f5
13. Lf1-e2 Lc8-b7

Vorziehen war die Abwicklung 13. — f4 14. g4! Lh3 15. fe5! Dc5: 16. 14. g4! 17. Lf4: Dc7, um sich durch Tausch zu entlasten.
14. 0-0-0 0-0-0?
Schwarz sollte zunächst f4 — a6 ziehen, die lange Rochade erweist sich hier wegen des weichen Bauernvortells schnell als lebensgefährlich.
15. Td1-e1
Droht stark 16. f4.
15. — — — Dc7-f7
16. f3-f4 Se5-g4

17. Le3xg7
Hier spielt die Musik! Die ungarische Schachszene hat geschickt die schwarzen Figuren von der Verteidigung der eigenen Königstellung weggezogen und startet einen schenswerter Mattüberfall.
17. — — — h7-h6
18. e4-e5
Es droht 19. La6#.
18. — — — Kc8-b7
19. Dd2-d3 Kd7-c7
20. Dd3-a6! Kd7-b8
21. c5-c6 Ld7-c8

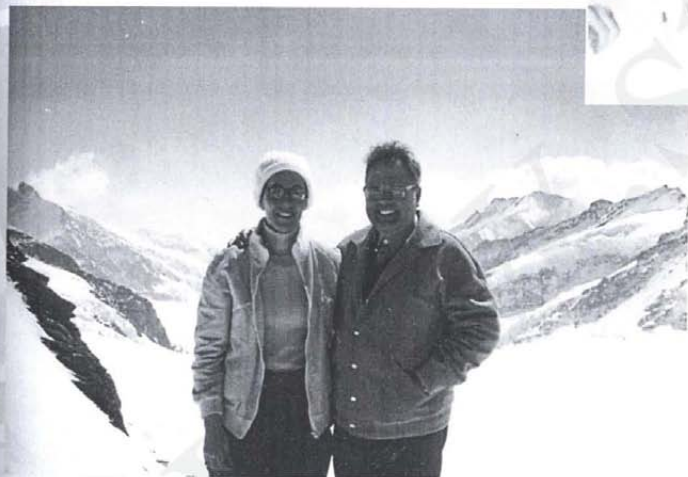

1981

Svájc, 1981 december

A Jungfraun Pártos Karcsival

Svájc - Lugano,
1981 április

Svájc, 1981

Zsuzsa Korcsinojjal beszélget

1981, március - Utasellátó

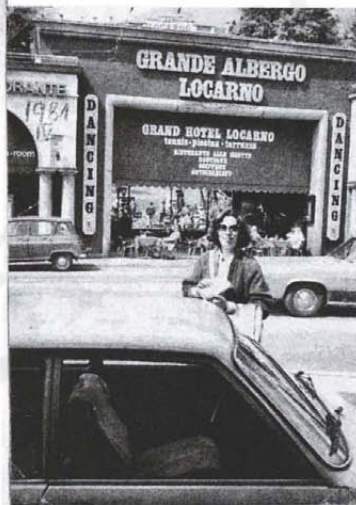
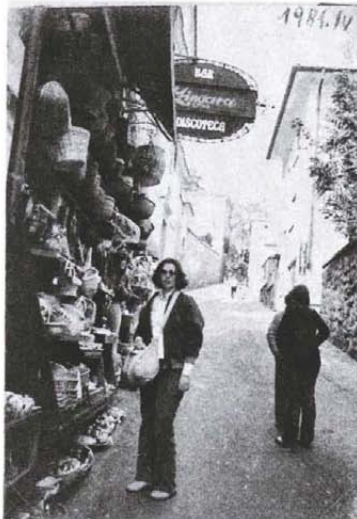

1981, július - Szuperbajnokság

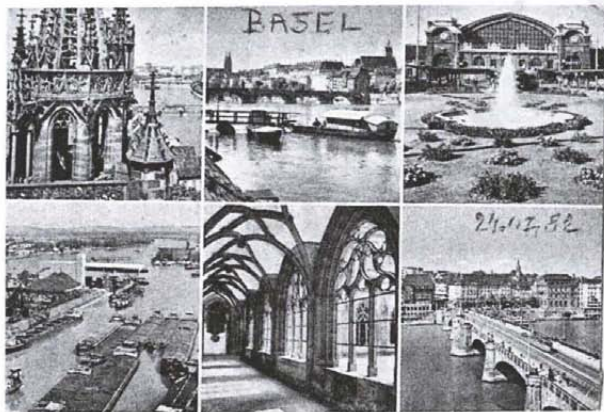
1981, december
Zürich - Nova park

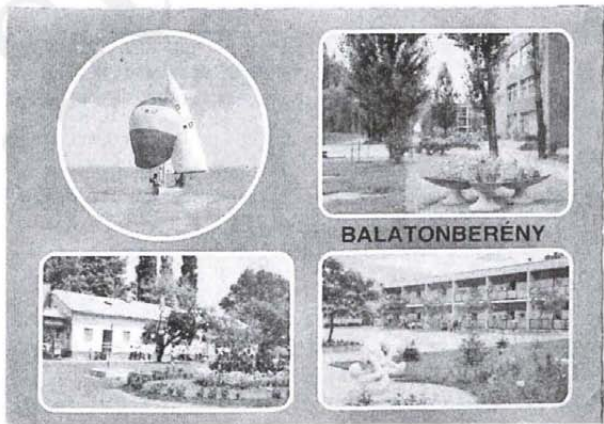

1981

- APRILIS - Svájsz - Kisebb versenyt nyert- csak egy döntetlent csinált.
- M A J U S - Plovdiv /Bulgária /- 5 pont 10-ből - 50 %.
- J U L I U S -ÉBIEL - /Svájsz /- Meghívott vendég - III.hely sakkjuzságirókkal
- SZEPTEMBER - Rydgoszcz - / Lengyel./ - Zona - 8 pont 17-ből.
- NOVEMBER - Budapest - Országos női döntő-IV.-V. hely - 8 pont 14-ből.
- DECEMBER - Zürich - V.karácsonyi open - 9 országból 350 résztvevő-7 forduló
Sikerült elnyerni a legjobb női játékos részére kiírt különdíjat.

1982

V. Alföldy-Gedenkturnier, Budapest, 12.-27. MÄRZ, 1982 / IGM:11, IM:8, IM:6/

			P	Mi	T	Ma	E	R	E	W	G	Ka	Ka	P	S	Cs	Kr	
IGM Fatalibekowa-Rubzowa, Elena	SU	2200	-	½	½	1	½	1	½	1	½	1	½	1	½	1	½	9½
IM Minogina, Tamara	SU	2120	½	-	½	0	½	1	½	1	½	1	½	1	½	1	½	8½
IM Terescenco-Nutu	R	2200	½	½	-	½	½	0	1	½	0	½	½	½	1	1	1	8
~~IM Makai Zsuzsa~~	H	2120	0	1	½	-	½	1	0	1	½	0	½	½	1	½	1	8
IM Cejic, Dusica	Y	2075	0	1	½	½	-	½	½	½	½	½	½	½	½	½	½	7½
IGM Erenska-Radzewska, Hanna	PL	2220	½	½	½	0	½	1	½	-	½	1	0	½	½	½	½	7½
IM Eretová, Kveta	CSP	2110	0	½	0	1	½	-	½	0	1	1	1	1	1	1	½	7½
M Worch, Marion	DDR	2120	½	½	1	0	½	0	½	-	½	1	½	1	½	½	½	7½
M Grosch, Maria	H	2080	0	0	0	½	0	1	½	-	½	½	1	1	1	1	1	7
M Kovács, Márta	H	2115	0	0	½	1	½	½	0	½	-	½	½	1	½	1	1	7
M Dr. Kas, Rita	H	2065	½	½	½	½	0	0	½	½	-	½	0	½	1	1	1	6
IM Angyalosi-Porubszky, Mária	H	2155	0	0	½	½	1	0	0	½	½	-	½	1	½	1	½	5½
M Száday, Judit	H	2010	½	0	½	0	½	0	0	½	0	0	1	1	-	1	½	5½
IM Csonkics, Tünde	H	2095	0	½	0	½	½	½	½	½	½	½	0	0	-	½	½	5
IM Krizsán, Edit	H	1945	½	0	0	½	½	½	½	1	0	0	½	½	½	-	½	5

Walter Arpad Földes: 1982
Sowjetischer Doppelerfolg

Beim 5. Alföldy-Gedenkturnier der Damen vom 12. bis 27. März in Budapest dominierten die Gäste, von denen viele Ungarn schon mehrfach besucht haben und sich deshalb recht heimisch fühlten. In den gegen die Magyarinne gespielten 56 Partien behielten sie mit 19:5 (bei 32 Unentschieden) klar die Oberhand, und nur Susanne Makai konnte mit ihnen Schritt halten.

Das ohne Ruhetag gespielte Turnier war etwas anstrengend. Der Sieg von Elena Fatalibekowa hätte noch endrückschütter werden können, aber weil sie schon nach der 7. Runde deutlich überlegen war, strengte sie sich nicht mehr an und zeigte eine verständliche Friedfertigkeit. Tamara Minogina, Susanne Makai und (leider auch ohne Glück) Mária Porubszky spielten scharf, Dana Terescenco-Nutu, Hanna Erenska-Radzewska und Marta Kovács sehr verblissen. Von den 105 Partien endeten 64 remis, davon aber nur 24 unter 20 Zügen: Die Kampflesart der Damen war lebenswert.

1982

MAKAI ZSUZSA JATEKAN észreható volt, hogy futi a visszavágás vágya, sa nem kielégítő bajnokság utá

Ez telyes mértékben sikerült neki, még akkor is, ha az utolsó fordulóban egy változatos játszmában kikapott / nyert állásban, időzavarban, a 40.ik lépésben meghuzta az egyetlen veszto lépést! / és így második helyezését Minoginanak ajándékozta.

Ezzel együtt a magyarok közül a legeredményesebb Ő volt. Ezen a versenyen még a váratlan veszég sem törte le, küzdeni tudásból is példát mutató vetélytársainak. / Magyar Sakkélet 982/6./

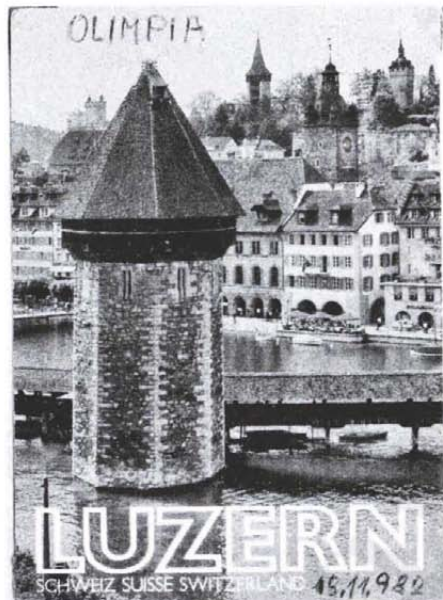
18

C Hobann zogon!

Draga Mama, Apuka
Kellenes ünnepelt és jó emléget az új Éve, kívánok sok szerettel
Munkából
Zsuzsa

1982 Dec. 24

Der Endstand: 1. GM Fatalebkova (UdSSR) 9½, 2. IM Minogina (UdSSR) 8½, 3./4. IM Terencio-Note (Rumänien) und IM Makai (Ungarn) je 8, 5.-8. IM Čepe (Zugewien), IM Eterek-Szudaczkva (Polen), IM Esceva (CSFR) und Worch (DDR), alle 7½, 9./10. Grosch und Kovacs (beide Ungarn) je 7, 11. Dr. Kas (Ungarn) 6, 12./13. IM Pamboly und Szalay (beide Ungarn) je 5½ und 14./15. IM Gombics und IM Krizan (beide Ungarn) je 5 Punkte.

Eine vergessliche Dame

Benoit (R 73/b)

Weiß: Minogina   Schwarz: Makai
(Anmerkungen von Walter Arpad Földes)

1. d4 e2, d5 e3, e4 d6 4. Sc3 Le7 5. Sf3 Sf6 6. e4 Sbd7 7. Le2 Sd8 8. 0-0 Sg6 9. g3. Wohl zur Deckung des Feldes f4 gespielt. Schwarz drohte nämlich 9... - Sg5, worauf die bekannte Wendung 10. Sc5: Sc5: 11. Lh5: Sc4; eher für den Nachziehenden vorteilhaft wäre. Aber nun erweist sich die Lockerung des Königsflügels als etwas bedenklich. 9... - Lf3 10. Le1 b6 11. a3 0-0 12. Sd2 Sd7 13. b4 b6 14. Lb2 Le5. Der schwarze Aufbau ist vorzuziehen, denn die weißen Läufer haben keine wirksamen Linien. 15. Sf4 Dd7 16. Kf5 Sc7 17. Ld5 Lb5. Minogina erkennt, daß der h-Bauer für die Dame eine taubringende Lockspeise wäre. 18. a4 a5 19. ba6: e. p. Ta6: 20. Sd5 Sc6 21. Le3 Sa7 22. Dc2 Sd5: 23. c5: Ta6b 24. Le4 b4 25. Kf5 ba6: 26. La5. Weiß ist es gelungen, auf dem Damenflügel zum Spiel zu kommen, aber auf der gegenüberliegenden Seite blüht es früher.

26. - [Sf] 27. e5: 1.f5: 28. Dd2 f6 29. Le3 Sg5 30. Ta6: Sf3+ 31. Kd1 Ta8: 32. Le3 Sd4 33. b6 Dd7 34. Kgl Le5 35. Ld4: cdd: 36. Tel Ld8 37. Dc2 Lb5: 38. Dd5 Dd7 39. Dd4: 7. Die Sowjetrussin vergißt, was sie früher vor Schaden bewahrt hat: Aber ihre Stellung war ohnehin schon hoffnungslos geworden. 39... - Ld8. Weiß gab auf, denn die Dame ist verloren.

JANUAR : HERKULES FURDO,
MARTIUS : BUDAPEST - ALFOLBI EMDERV.
APRILIS : HIERES /Francisorszag/
MAJUS : ULAN BATOR / Mongolia /
JULIUS : BIEL / Svájz /
SEPTEMBER : BALATONBERENY
NOVEMBER : LUZERN /Sveize /-OLIMPIA

DECEMBER : SZOCSI, -SARAFESTIVAL

majd repulívoval noszkvva kereszttel

1982

Herkulesfürdő,
1982

Herkulesfürdő,
1982

Hyeres (Franciaország), 1982 április

Hyeres (Franciaország), 1982 április

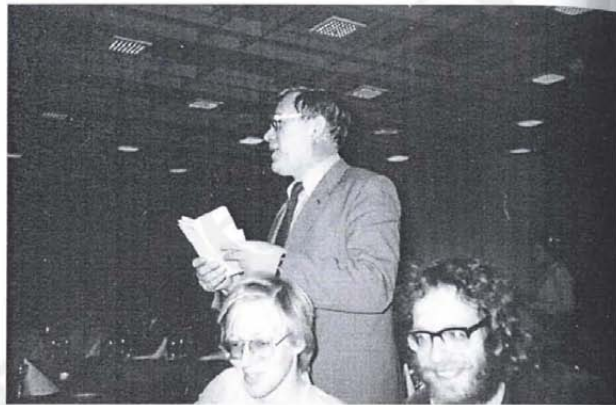
Emlékek Szocsiából, 1982

Emlékek Szocсібól, 1982

Emlékek Szocsiból, 1982

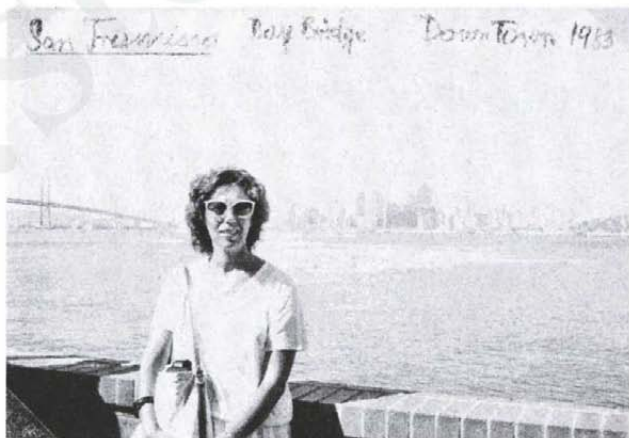

Emlékek Szocsiból, 1982

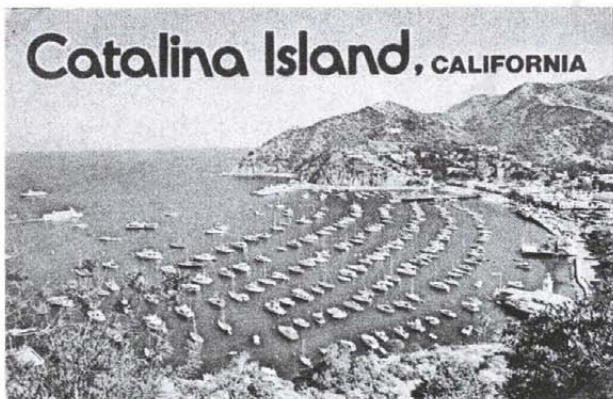

1983

1
9
8
3

UTAZÁSOK ÉS VERSENYEK	
FEBRUÁR :: HERKULESFURDO....	
MAJUS 10-15 :	Hofheim / N.SZ.L./
MAJUS 23 - 31 :	SZALONIKI
" Fehér Torony " nemzetközi verseny	
JULIUS :	EGYSÜLT ÁLLAMOK ÉS MEXIKÓ
SZEPTEMBER :	Balatonberény- / tolmacs /
NOVEMBER - DEC. :	Női szuperbajnokság- Budapest

Hotel

"MANDRINO"

Dr. Makai Stefan
Postale de Fier 6
R-3700 - ORADEA

Romania

983
V20-V4 10

NATIA - ANTIGONIION 2 TEL. 526-321-2-3-4-5 - THESSALONIKI - GREECE
NATIA - ANTIGONIADON 2 - THA. 526-321-2-3-4-5 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Thessaloniki 19. Mai - 1. Juni 1983 - Turniere des. F. C. Epikouros

Männer: Filip /CSR/, Roos /BRA/ 7, Ciocaltea /ROM/ 67, Ghinda /ROM/ 52,
Grivas /GRC/ 5, Ioaninides /GRC/ 47, Liverios /GRC/ 32, Pandavos
/GRC/ 3, Tsarouhas K. /GRC/, Tsarouhas V. /GRC/ 12 Punkte.

Frauen: Makai /HUN/ 72, Kantor /ROM/ 7, Jicman /ROM/, Kandan /GRC/ 6,
Mihailidou M. /GRC/ 2, Mihailidou K. /GRC/ 12 Punkte.

Mihailidou M. - Makai 1. d4 Sf6 2. e4 e5 3. d5 e5 4. Sc3 d6 5. e4 Le7
6. Le2 Bd47 7. f4 e4: 8. Lf4: 0-0 9. Sf3 65 10.
Sd2 bc4: 11. Sc4: Sb6 12. Sa5 Sb5: 13. Sc6 Sc3: 14. bc3: Dd7 15. Se7:
De7: 16. Ld6: De4: 17. Lf3: Ld4 18. Tf1 Td3: 19. Tf2 Td1: 20. Td1: Kf8:
21. Kf1 Sd5 22. Lg4: Se3+ 23. Kgl Sd1: 24. Id1: Del: 25. Tf1 De3: 26. h3
C4 27. Kh2 Dd2 28. Lg4 c3 29. Td1 Df4: 30. g3 Df2: 31. Khl c2 32. Td8+
Ke7 33. Td7+ Ke8 34. Tc7 Del: 35. Kg2 cld 0 - 1

1983

Emlékek az NSZK-ból - 1983

Emlékek az NSZK-ból - 1983

Emlékek az NSZK-ból - 1983

Szaloniki
1983

Szaloniki
1983

J A K U A R : Callanesti - II. hely - 7 pont 11-ből

FEBRUAR 23 - MARCHIUS 5 : FÉLIA kupa
/ + 3, = 8 /

APRILIS
Május-Június : BÉCS - Készletközi AGI.
II.-III. - 6 és fél.

S Z E P T E M B E R 1 - 7 . BÉCS -
Családi találkozás
/ Kéltelmes és kellemetlen
éjszónak. /

APRILIS 29-
Május-Június B E F E G S E G - HONVÉD KORHÁZ
Július 9.-

Július 25: Nőgyógyászati
műtét.
S Z E P T E M B E R 26- ; BALATONBERÉNY - OFEN II.-III. hely
O K T Ó B E R 6 5 és fél.

N O V E M B E R 12- S Z A L O N I K I - O L I M P I A
D E C E M B E R 11.

Fékk
/ A Magyar Szakközt 1984-ban

1984

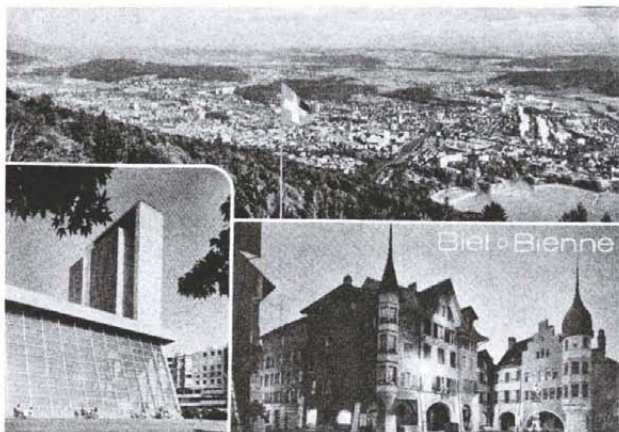
TURNEUL INTERNAȚIONAL FEMININ
Calimanești - Ian.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	Mariana Bădici Ionidă	ROMANIA	½	½	½	½	½	1	1	½	½	1	1	7 ½
2	Suzana Mekai	UNGARIA	½	½	½	1	½	½	½	1	½	½	1	7
3	Garbude Baumstark	ROMANIA	½	½	½	½	½	½	1	½	½	1	1	7
4	Ite Spăte	REGHERMANIA	½	½	½	½	½	1	0	1	1	½	1	7
5	Smaranda Boicu	ROMANIA	½	0	½	½	1	½	1	½	½	½	0	5 ½
6	Cristina Bădulescu	ROMANIA	½	½	½	0	½	1	½	1	0	½	5 ½	
7	Iudita Chiricuță	ROMANIA	0	½	½	0	½	½	½	½	½	1	1	5 ½
8	Maria Nemat	UNGARIA	0	½	0	1	0	0	½	½	1	1	1	5 ½
9	Margareta Perevoznic	ROMANIA	0	½	0	½	½	½	½	1	½	0	4 ½	
10	Eugenia Ghinda	ROMANIA	½	½	½	0	½	0	0	0	1	1	4 ½	
11	Rodica Reichler	ROMANIA	0	½	0	½	1	0	0	½	0	1	4	
12	Nadejda Mitescu	ROMANIA	0	0	0	1	½	0	0	1	0	0	2 ½	

1984

1984

1985

«**HUNGAROIL**»
NEMZETKÖZI SAKK 1985
NAGYMESTERVERSENY
CHAMPIONSHIP OF INTERNATIONAL
CHESS GREAT MASTERS

1985

1985

December 14-15:
" Napjaim meg vannak
számlálva "

Zsuzsa

JANUÁR 23 - FEBRUÁR 5 : Calimănești -

FEBRUÁR 26 - MÁRCIUS 9 : V.Felix Kupa - 11 ford.ZS.6 pont

MÁRCIUS - APRILIS : Csapatversenyek

JULIUS 1 - 20 : BIEL - Női nemzetközi-9 forduló-23 résztvevő

II.hely-6 pont

Zonaközi férfi döntő

Hét oldalas beszámoló és jegyzetek /M.S.85/10-310 oldal /

AUGUSZTUS 15 : Operáció az Uzsok-i kőházban

OKTÓBER 5 - 20. SZIRAK - Mint tolmács vesz részt.

Dubai, 1986

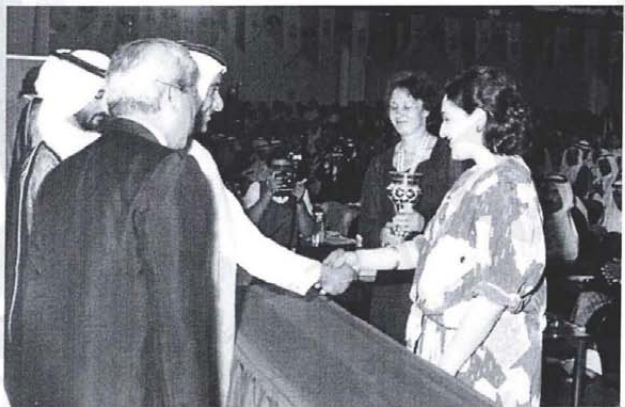

Dubai, 1986

Dubai, 1986

Dubai, 1986

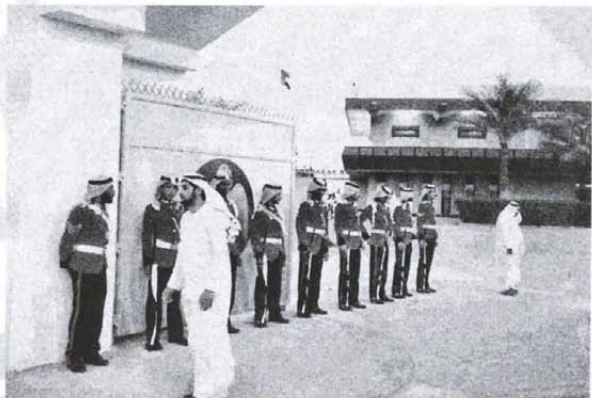

Dubai, 1986

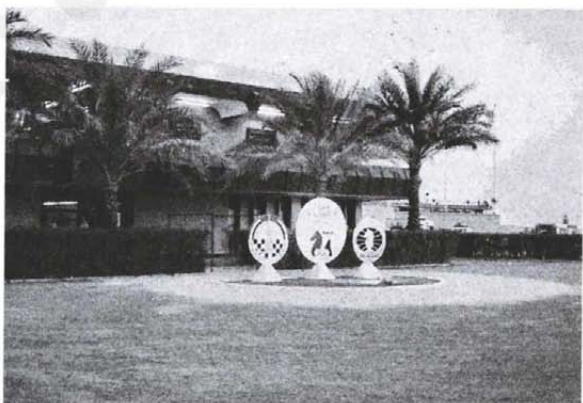

Dubai, 1986

Dubai, 1986

A kioldó, de nevezetes dél-franciaországi fűrődőhely évente, Hővécőkor megrendezésére korlátozottan immár tízéves, volt a sorozatban. A jubileumi alkalomból az arányig is népszerű sakkéseményt a rendezőség, élen a fűrődőhatalan B. Rannazottával nagyobb szabásúvá akarta tenni, ezért a szokásos körvezélen kívül számos szövevény és egyes szandék címre külön meghívókat is postáztak. Bár ezek egy része megválaszolatlan maradt, a megjelentek száma és játékosereje örvendetesen emelkedett a szokásoshoz.

A 11 fordulós, svájci rendszerű torna 26 indulóval kezdődött, és visszalépés miatt 35-vel fejeződött le. A vendéglátó ország tizenkét résztvevője mellett Magyarország és az NSZK 5-5 képviselője jelent meg, a Szovjetunió, Hollandia és Svájc pedig két-két résztvevőt küldött.

(D) Garpindavil (Szovjetunió) 9, 2. Szemionova (Szovjetunió) 8, 3. vajvár Mij (Törökország) 7, 4. 5. ponttal a további díjazók: Polihronide (Románia), Conkies Tünde, Satho (India), Kristal (Izrael), János (NSZK), Mátészouza, Wohlers (NSZK), Grosch, Maria, Angelova (Bulgária) és Dahl (Norvégia). (A sorrend pontértékekkel állapították meg, a díjazottak viszont megosztották.) *Lohmann, Karsten* 6W, *Sinha, Britija* 6,5 pontot szerzett.

Garpindavil ösbedsége egy pillanatra sem veszélyeztetett, erőteljesebb, biztos játékkal, végig vezető nyert. Megérintett sikere mellett sokkonos magatartása is emelte népszerűségét. Szemionova második helyre is várható volt. Jácset a világbajnoki előfordulásokból jól ismerjük, nem csillag, viszont rendkívül eredményes. Van der Mije maga vallotta be, hogy harmadik helye számára is megtehető. Nagyon örült is neki, s — mint mondta reméli, hogy az utóbbi évek gyengébb teljesítményei után mostani sikerét újabbak követik.

A következő tizen boly az utolsó forduló legutoljára két alakult ki. Conkies kitűnően kezdett, de a végén már nem ment a játék úgy, ahogy szeretne volna. Az egyedüli harmadik hely az utolsó előtti fordulóban eső szőti ki közül közül, mikor v. d. Mije ellen jobb állást, döntetleneo rutintosa. Kristal török-szandák stílusa hat győzelem eredményezett, emellett többet csak Garpindavil ert el. Használóképpen élesen játszott Polihronide és János. Magam a jó helyezés az utolsó fordulók érdekében minél pontjával Jácset és Garpindavil ellen) biztosítottam.

Az már szinte kezély megemelték, hogy mindnyájuk nagyon jól érezték magukat. Külön öröm volt már az is, hogy a verseny kitűnő sajtót kapott, elsősorban Catherine Freges jóvoltából. A részletes beszámolók mellett

Végig esélyesként

SAKK

Hyèresben

A jubileumi női torna részvevői a rendező Hyèresben. Balról az első Conkies Tünde, a harmadik Grosch Maria

VEZÉRGYALOG-NYITÁS R 51/b

Zajceva — Makai

1. d4 d5 2. d3 d6 3. g5 e5 d4 4. 2.b4e2 e6 6. e4 e6 6. c3 7.b3 h3 8. f3 d3 9. f2 d6 10. h2 e4 11. h1 0-0 12. h1 b6 13. g4 d5 14. de6 2.e6 15. f3e7 16. f4 16. f3f7 17. d2g2 és matt.

A torna legérvisebb győztese, amelyet a sorrendítő utolsó fordulóban játszottam.

A rendező, a lebonyolítás kitűnő volt: világversenyhez méltó innapi nagyváró és díjkiosztás! Nagra közebbin a legaktuálisabb híreket!

A tv, a rádió és a sajtó naponta kiemelt helyen foglalkozott a nagy sakkseményvel. Hogy mennyire megszerzi a sakk és a sakkosok Kubában: ha versenyzűrűről írnak vagy beszélnek csak a korosztályukon említi őket!

A négy csoportot együtlen, egy teremben boyolították le, szinte minden játszmát demonstráltak a nagyszámú közönség előtt. A hatosra játékidő itt is nagyon kevés függött eredményezett. Így alaposan körül tudtak nézni Havaránban és környékén. Kubai és kínai dolgozó magyar barátaink vendégzárterektől ezúton mondunk köszönetet!

Néha nemcsak a nagy meglejtől izad meg az ember!

Makai — Valdes

Sötét lép

29. — d4f4 30. g4f4 31. f3e3 32. f2e3 33. f3e3! (A bástya nem lehet visszahítt, mivel most következnek.) 33. — h4f7 34. f6e6 35. f3e7 36. f3e7 37. f3e7 38. d3f3 39. g2f7 (Időzavar.) 40. d3e7 (Tempóval jön a huszár játéka.) 40. — g7f7 41. e7e7 (Most már két gyalog is van az elvesztett minőségért, ugyanakkor sakkbántya is fenyog.) 41. — f3e7 42. f3e7 43. e6! (A legérvisebb lépés!) 43. — f2e3 44. e7e3 45. d3e7 és sötét feladta (1:0), mivel vonalzással következik d3-e2, és a gyalogátválasztás nem lehet megakadályozni.

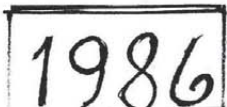
Az 1986-os havannai női zónaközi új fejlettséget nyitott a kubai női sakkok történetében. Ennek eredményeket előzetesen a XXI. Csapatlanok-emlékverseny négy csoportjának együtlen, az úgynevezett sempoizánban rangos mérőny játszott a teljes és közvetlen kubai szerzők nagy öröme. Hét hazai játékos mellé öt külföldi hívták meg, köztük a leavaly zónaközi két „nagy vesztesé”: Jozsefianit és Nafut. Erős mérőny gyűlt egybe, FIDE 7-es kategóriájú. A magyarosztó sornra 8,5, a nemzetközis mérő 6,5 pont volt. Jozsefianit — korábbi világbajnokjelölt — bizonyos és megérdemelten győztes, habár a versenget ő sem tudta sikerült. (9 + 1 = 1). A többi helyekért teljesen nyitott a küzdelem. Végig az almozgásban voltam, majd jó hajpával (3,5 pont az utolsó négy partiból) sikerült biztosítanom a második helyet (+5 = 5 = 1) a román Nafut előtt (+7 = 1 = 3), aki Brastam ellen az utolsó fordulóban vezetése erőteljesebb állást.

Játékosmal és eredményemmel elégedett vagyok, bár kis szerencsével teljesíthetem volna a nagymester normát. Nafut „örök-szakad” stílusával nem volt elég eredményes. A kubai lányok közül egyedül Ramon tartotta a lépést a külföldiekkel, a többiek csak néhány játszmában okoztak meglepetést, így Brastam, Nafut és Zajceva legyőzéssel.

Végverseny: 1. Jozsefianit (szovjet) 9,5, 2. Mátészouza, Nafut (román) 7,5, 4-5. Ramon, Brastam (magyar) 7, 6-7. Zajceva (szovjet), Frometa 5,6, 8. de Armas 4,5, 9. P. Fernandez 4, 10-11. Palao, Carbalja 3,5, 12. Valdes 1 pont.

A felejtetheten, nem mindennapi élmények, hogy csak néhányat említek a sok közül: az óvatos, a szarfar, a sorosi orchidsejtek és vizesek, a csodálatos méretek, a Csapatlanok” kubai — szovjet kooperációs film megtekintése, Henningváry-háza, és végül, de nem utolsósorban a tornán elért szép sikerünk felolvasott tudós számunkra a szokatlan meglepet és a nagy távolságot.

Makai Zsuzsa

1986

27th CHESS OLYMPIAD

اولمبياد الشطرنج ٢٧

DUBAI '86

UNITED ARAB EMIRATES

دبي ٨٦

الامارات العربية المتحدة

Our Ref: 23 August 1986

التاريخ: _____
الرقم: _____

Miss Susanna Makai
c/o Hungarian Chess Federation
Naphdsoreg u. 10
1055 Budapest - V
Hungary

Dear Miss Makai:

We are pleased to inform you of your appointment to the 27th Chess Olympiad bulletin staff.

You shall work in Dubai from September to the end of the Olympiad and we shall provide you with:

1. A return ticket Budapest-Dubai-Budapest;
2. Full board and lodging at a hotel;
3. Honorarium of One Thousand Five Hundred U.S. Dollars (US\$ 1,500.00) per month;
4. Local internal transport.

Regarding your other requests, please be informed that the Ministry of Health is providing medical assistance free of charge for the Olympiad. As to official and legal protection, rest assured since the 27th Chess Olympiad is a government-sponsored event.

Should the above be agreeable to you, kindly affix your conforms on the space provided for below.

Thank you so much.

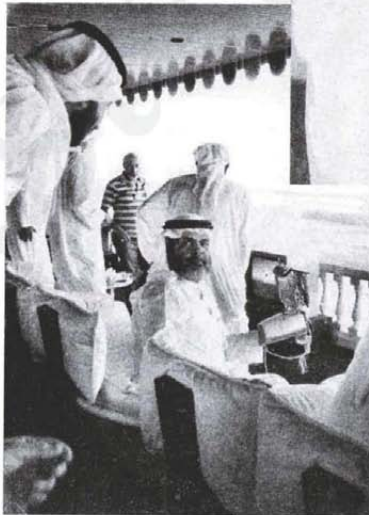
Very truly yours,

Mohammed O. Ghobash
General Secretary

Conforms: _____

PC Box 4116-DUBAI - Tel: 4016242/2500 - Fax: 401700

ص.ب. ٤١١٦ - دبي - تليفون: ٤٠١٦٢٤٢ / ٢٥٠٠ - فاكس: ٤٠١٧٠٠

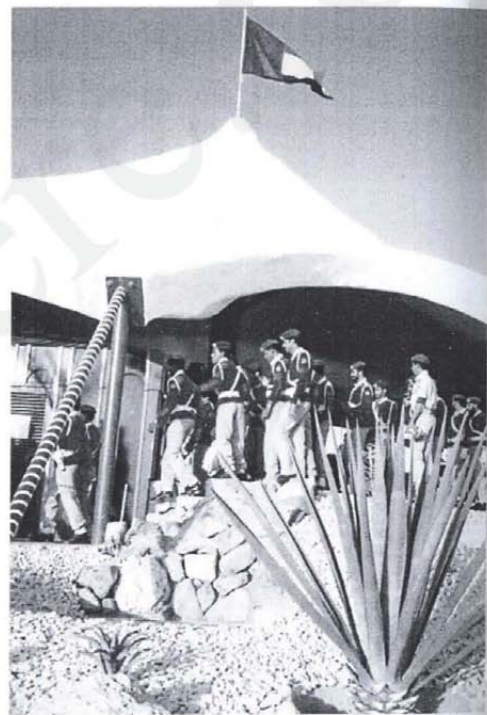

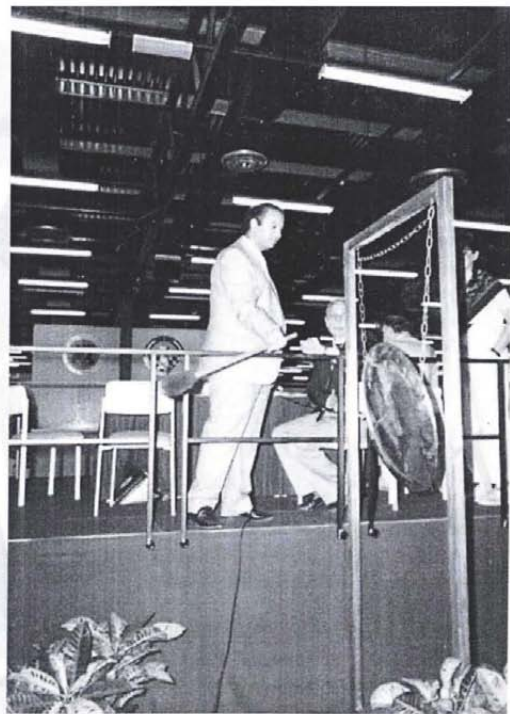
Dubai, 1986

Dubai, 1986

Dubai, 1986

Синий этот опубликовали наши венгерские друзья в журнале «Шаншет».

Сказано МАКАИ победила на чемпионате Румынии, потому, что Будучи международным мастером, представляла Венгрию как чемпионку и шахматная действительность из олимпиадах и конгрессах ФИДЕ.

Ее многочисленные интервью и репортажи отличались оптимизмом и искренностью. Правда и улыбка, она была свободной женщиной. Но мало кто знает, что даже в свои звездные журналистские часы она вела тихую борьбу с неизлечимой болезнью. Сказав Мажам ушла от нас совсем недавно, переживая порог 40-летия...

Drága Mama és Apuka 9.11.29-án,
 megháptam minden lejt és kővet,
 némi rogtanf műveléssel a posta
 lassan meg, ami a jó tenet illeti
 sajnos nem tudok semmit sem
 tenni, mert én pillanatnyilag olyan
 reménytelen helyzetben vagyok
 egészségleg, hogy semmiképpen se tudom
 megmondani kémi jerről, nem
 rávesem inkább, a kisebb károsítás bent
 fehéret felváltotta, a ~~szépség~~ nagyké
 más bejárás. Eriől ezért, sajnos
 hogy ~~az~~ nem hamarabb ~~el~~ lett megírni
~~is~~ ~~tr~~ ~~tain~~ ~~livy~~ ~~dey~~ ~~nyelant~~ ~~keru~~
~~de~~ ~~ett~~. Kevlen ~~ny~~ ~~tehu~~ ~~ett~~ ~~ny~~ ~~je~~ ~~re~~

FORDITAS AZ OROSZ NYELVU SAKK FOLYOIRATBOL

Ezt a fotót magyar barátsink a Sakkélet című folyóiratban közölték.

MAKAI ZSUZSANNA a romániai bajnokságok győztese, majd később már nemzetközi sakkmeister, Magyarországot képviselte, levelezőként és aktív sakkozóként, a FIDE Olimpiáin és kongresszusain.

Szántalan sok interjúja és riportja optimizmusukkal és életvidámságukkal tűnnek ki. A szép és mosolygós leány mindenki kedvence volt. De azt keccesen tudják, hogy "csillagfényes zsurnalisztikai óráiban" is, kemény harcot folytatott gyógyíthatatlan betegségével.

MAKAI ZSUZSA ELMENT KÖZÜNK NEGRÉ, ▶

6.
Buda-
pepest
22,II.3/a

Budapest, 1987 aprilis 3.

Draga Mama és Apuka,
megkaptam Apuka utolsó, március 23. levelét és az addigi összes lapokat és leveleket amiket tetszettek írni. Most én is úgy kezdem ahogy Apuka befejezte egyik levelét: nem így képzeltem el az életemet és nagyon nehéz napok vártak rám. Az hogy most írok, azzal magyarázható, mert most marulok és járkálok az utcán, és az hogy Apuka levelének hangneme vidámabb volt. Nagyon röviden leírom az eseményeket és maradunk abban hogy mindenre válaszoló akkor ha haza megyek amit husvét hetének elejére tervezek, egy pár napot otthon és ha mégis maradnék egy pár napot Zóliék, de ez még sok mindentől függ: a kezelésektől és attól hogy milyen erőben leszek. Folytatom azzal hogy miután a barátomnak lement a trombozisa, én kerültem kórházba, száraz mell

'hartya gyulladással. Közben az aláp betegségemben romlás lépett fel, a derekam kezdett kikészülni, beállítottak a kezelést, felemtt a vérnyo, asom, allando gyors pulzus, szivritmus zavar és most a legutolsó a lumbago mellett, amiből kezdek kimaszni, nyombél és gyomorfekély (erozio) amitől olyan fajdalmaim voltak hogy leírhatatlan. Amióta Agi itt volt felvettem az orvossal a kapcsolatot és most ebben reménykedem hogy talán ok tudnak segíteni. Mindemellett végi gjátsoztam a csapat bajnokságot, a hosszas kórházi tartózkodásomról nem nagyon tudtak, én kísértem Campomanest, és a többi vendéget, megnéztem a Győri Ballet-et, az Istvan a kiralyt, levezettem egy sajtófogadást, fordítgatók, de egy jót hónapok óta nem aludtam csak orvosságokkal és allando fajdalmakkal élek. Tehát azt javaslom hogy majd otthon sze mélyesen mindent megbeszélünk ami bennünket érint. Mindenkit nagyon sok szeretettel csokolok, és igyekszem mindenkinél írni, és én is azzal zárom hoy: Fel a fejfel! Mindenkit nem kell a bajaimról informálni.

Szeretettel csokolom az egész családot,

Jónsa

M A K A I   Z S U Z S A

(1945-1987)

Pótolhatatlan veszteség érte sakkszakosztályunkat Makai Zsuzsa nemzetközi mester, magyar bajnok, olimpikon elhunytával (1987.V.12.). Kitűnő sakkozót, nagytudású, művelt, több nyelven beszélő és író sakkújságíró-t vesztett a sakkvilág, mi pedig női csapatunk vezéregyéniségét, kedves kollégánkat. Temetése Romániában lesz.

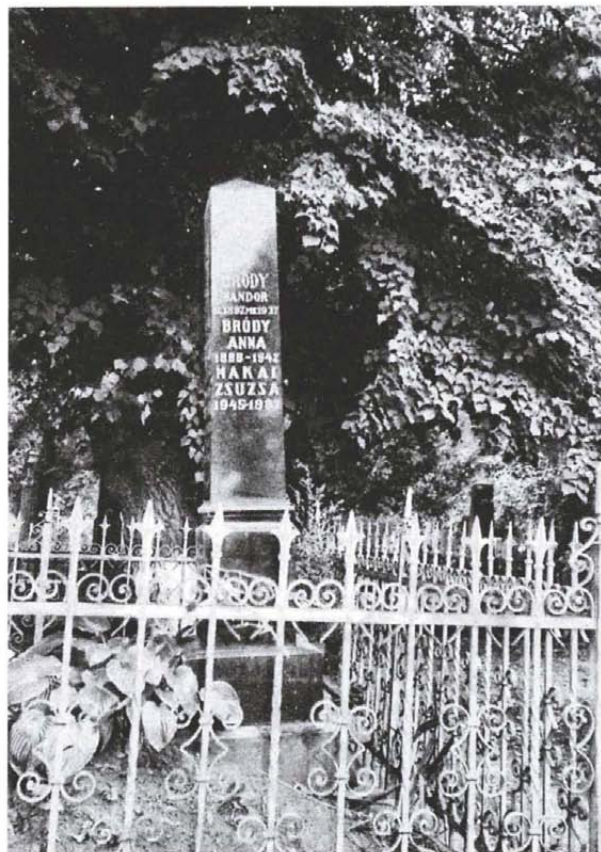
Az alábbiakban rövid életrajzát ismertetjük:

1945. szeptember 3-án született Nagyváradon. Édesapjától, dr. Makai István sakk mestertől tanult meg sakkozni és már 13 évesen győzött a Romániai Téli Szpartakiádon. A Crisul Klub tagja lett.

1960-tól rendre tagja a román női döntőnek, 1966-ban 1-2., 1969-ben 5., 1971-ben 3-4., 1972-ben 3., 1974-ben ismét 1-2., 1975-ben 2-3., 1976-ban 1-2. (a holtversenyeknél rendre nincs szerencséje!).

Ekkor már Temesvárott él- egyetemet végzett angol-német szakon - és a Medicina Klub versenyzője Serban Neamtu mester irányításával.

1977-ben költözik Magyarországra s lép be a Bp. Spartacusba. Munkahelye: a Papírfeldolgozó Vállalat is búcsúzik tőle.

Hát ennyi az élet? Ma vagyunk, s holnap már nem? Egyik napról a másikra csak úgy nincs tovább? Egy fiatal életéről mondogatjuk, hogy volt, meg, hogy így rejtettelt...
 Aprilis 27-én kora délután, úgy fél három körül még beviharzott a szerkesztőségbe. Ahogy szokott. Sielak, mondta, mint mindig. Hol vannak a dubal fotóm? Hozok majd egy szépségdiájs játszmát a Félix-fürdő versenyéről. *Mi újság?* És közben már társazott. Hallottuk, ki tudja hányadszor, bár nem sejtettük, hogy utólagra, jellegzetes hanghordozással: „Hellóó... Susan Makai...” És ahogy jött, sabbal-labbal látvoztott: „Hello” – mondta az ajtóban – „Majd jövő!”... Május 12-én késő délután telefonálott dr. Liptay László, a Honvéd Központi Kórház belgyógyás főorvos: Meghalt Makai Zsuzsa... Há! Ennyi az élet?

***

Csalás legelődesebb híve, a sakk fanatikus szerelmese lávoztott örökre. Egy olyan ember, akinek rövid életében – még 42. születésnapját sem élhette meg – e szép szellemi játék az élet értelmét jelentette. Az élet értelmét a sakkban, az élet értelmét a sakkozásban, a sakk szolgálatában. A mindig életvidám Susan, akinek csak nagyon kevesek ismerik buktaikkal teli, nehéz életét, küzdött volt a megalkuvás nélkül küzdők kis csoportjában.
 Nagyvárdon született 1945. szeptember 3-án. Négy testvére közül (3 leány, 1 fiú) – orvos édesapja minden farszázasa ellenszere – csak bátyja – a legidősebb testvér – és ő foglalkozott rendszeresen a sakkal.

Búcsú Makai Zsuzsannától

Még zseuge korban, 12 évesen bizonyította képességeit. Románia 1960 évi téli spartakiádján körkörös-mennyel indult az ifjújakk bajnoksgon, amelyet nagy meglepetésre megnyert. Ezzel megszerezte a másodosztályú minősítést, és zenei iskolai tanulmányai mellett hozzáfektett a rendszeres sakktanuláshoz is. 1960-ban bejutott az országos női döntőbe, majd a Bukarest cím városnyosa lett. 1968-ban, 1974-ben és 1976-ban mindháromszor osztotta az sakk híveit. Közben a gimnázium elvégzése után Temesvárra került, ahol angol-német szakon szerzett tanári diplomát. Arra is volt energiája, hogy 1965-70 között négyezer győztesen a Román Népközértesség fősikolai bajnokságán, és elvégzze a Gyógypedagógiai Főiskolát is.

Első nagyobb nemzetközi sikerét 1967-ben Szofióban aratta, ahová később is gyakran utazott. Ebben a városban mindig jól szerepelt. Itt győzött első nemzetközi tornán 1973-ban is. Szívesen emlékezett vissza az 1968. évi piotrkowski sikerére, amelyen teljesítette a nemzetközi sakkmeisteri szintet is. Románia színeiben két olimpián és két világbajnoki zónaversenyen szerepelt.

Életében nagy változást hozott az 1977. év. Férjhez ment, és Budapestre került. Sportolónként továbbra is Makai Zsuzsa név alatt a Bp. Spartacus színeiben, az OKISZ dolgozójaként, ettől az időzoktól kezdve a magyar sakkoszt képviselte. Nagy öröm volt számára, mikor az akkori Magyar Sakkcsövetség intézte bizottsága, értékelve adtgi eredményeit, meghívta a döntőre, és ott szakmailag is, tudásával is igazolta nemzetközi klasszisát. Sokszor emlegette, hogy mennyire jólesett, amikor Magyarországra kerülve a magyar női sakkokozók szeretettel fogadták. Hozzájárult mindezhoz, hogy beilleszkedett Budapestben a magyar sakkéletben először mint versenyző, később pedig mint a magyar sakkokozás egyes kiemelkedő tudású, lelkes társadalmi munkása.

Az 1978. évi női döntőben biztosan szerazte meg Verőcét és válna mellett a harmadik helyet, és jogosultságot szerzett arra, hogy a magyar női olimpiai válogatott tagja legyen. Nem kis szerepet vállalt abban, hogy női sakkválogatottunk Buenos Airesben a sakkolimpián ezüstérmét szerzett a szovjet nők mögött.

Továbbra is egyaránt jól szerepelt a hazai és a nemzetközi tornákon. 1979-ben 3-3., majd 1980-ban magyar bajnokságot nyert. A nemzetközi porondon 1980-ban a Lloyd Biztosító nagy női nemzetközi tornáján 2-3., 1982-ben Herkulesfürdőn, majd 1984-ben Callinemesiben holtversenyben 2-4. Ebben 1985-ben nagyon erős nemzetközi tornán második. Az utolsó jelentős versenyének tekinthető havannai tornán 1986-ban, ahol a világ legjobb női sakkozói is indultak. 2-3. helyen végzett. Itthon a Bp. Spartacus színeiben csak az élműt négy év során a női csapat első táblásaként kiemelkedő teljesítményével három ezüst- és egy bronzéremhez segített csapatát.

Az elműt öt év során egyre tovékényebb szerepet vállalt a nemzetközi sakkéletben. Az utolsó három olimpiát szinte el sem lehetett képzelni nélküle. 1982-ben Szalonikiben, 1984-ban Luzernben, most nemrég – Dubaiban, a sajtócentrumban vezetó egyéniség volt. Az olimpiák fordulói előtt, majd a játékok végét jelző gong után tíz nyelven hallhatuk szavait, és most volt bulitlen, melyben ne olvastuk volna angol nyelven írt szines riportját és beszámolóját. Susan Makai nélkül nem volt sakkolimpi. Önként vállalta, intézte a magyar csapat ügyesbajos dolgaiat. Ott volt a kongresszusokon, tolmácsoló, képviselte a magyar sakkokozás érdekeit.

Makai Zsuzsa ott volt lavaly Szárkon Campomaneszel. Ott volt nem is olyan régen, amikor a FIDE elnöke a tavaszi fesztiválra Budapestre érkezett. Ott volt a sajtóelőkeztőn, előkísért a FIDE elnökét az Operába, ott volt, amikor az elnök repülőre szállt. Makai mindig ott volt, ahol szükség volt rá.

Anyai ágón örömyen szárazaszu ott, apóta az örömy nagymányoktat, mint ahogy hitte apóta és mélyllette, színtelenül érdoztötte a magyar-román sakkokozók közötti baráti kapcsolatokat. Megtöltötte az ő szeretettel apólo növéreknek, az életért harcoló főorvosnak, hogy bárkivel is közölbök gyógyíthatatlan betegségét.

Ritkán állt fel vesztesen a sakkasztal mellől. Tudott küzödni, ha kellett. Kél királyja, és mindig volt ereje a versenyen fordulót fordulóra helyllylteni. Több mint két évet küzödt

az élet sakktabláján az életéért. Így, hogy senki nem vehette észre, hogy Susan Makai most az egyszer vesztesre állt.

Május 23-án délután a kis örömy katolikus templomban, havmaszaz utáni búcsúztatásán csak kevesen lehettek jelen. A hozzátartozók a barátok, a sakk fanatikus elkötelezettek álltak lehajott fejfel hamarval ott. A virágokkal és koszorúkkal jövezt az urna oldalához támasztott is szines fényképről a dubal olimpia emlémlája előtt álló Makai Zsuzsa nézett ránk nevetve. Mintha azt érdeznék: *Mi újság?* – *Kevésen vagyok!* – Kevésen, pótolhatatlanul revesebbek letünk nélküle.
 A nagyváradi temetőben május 17-én a végös búcsún nem lehettünk

jelen. A sírt elborító virágerdőt csak idős szöke, testvérel, férje és a nagyváradi barátok, meg sakkokozó állhattak körül.

Igy mi csak most ezzel a néhány sorral búcsúzhatunk el lapunk hasabáján a mindig készöges, lelkes munkatartól, az igaz barától. Minég látjuk magunk előtt a szerkesztőségbe belépő Zsuzsát. Még szöke halljuk hangját, a szokásos visszatérő kérdést: *„Mi újság?”* Így marad meg emlékeztünkben... Így, ahogy a fényképeken látjuk. Kezében jegyzetlappal és tollal, a sakkolimpia eredményelgyűjtöl, a szatán már gépöllyi is a sajtócentrumban. Közben egy ötlet... kell még egy interjú is, és már lapzárta van... s sielni, ebben a szakzomban mindig szökei kell

... de azért van idő egy barátságos mosolyra ... int a szobába lépöknek ... „Majd jövő!” ...
 A magyar sakkokozás és a sakkvilág híven örzi az emlékeket.

Oszváth András

Szomorú szívvel és mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Makai Zsuzsanna

a legjobb feleség, testvér, gyermek hosszú, de türelemmel viselt szenvedés után
1987. május 12-én elhunyt.

Egy rövid örökös munkában eltöltött élet jutott befejezéshez. Az övéit rajongásig szeretett szív
megszűnt dobogni.

A hamvasztást követő gyászmise az Örmény katolikus templomban (XI., Orlay u. 6.)
május 23-án 17 órakor lesz.

Legyen pihenése olyan csendes, amilyen fáradhatatlan és tevékeny volt életében.

ADJ URAM ŐRÖK NYUGODALMAT NEKI!

Gyászolják:
férje, szülei, testvérei és a rokonság!

sz. 13

VÁLOGATÁS MAKAI ZSUZSA SAKKJÁTSZMÁIBÓL

1975, Temesvár, Női Nemzetközi Verseny

Rendező: Medicina Sportklub

Forrás: Turneul internațional feminin de șah, 1975, Timișoara, Clubul Sportiv „Medicina” Timișoara kiadványa.

7. DESCHIDEREA ENGLEZA

Makay S. - Teodorescu M.

1.c.f3 d5 2.c4 d6 3.e3 Cc6 4.Nc4 Cf6 5.Db3 e6 6.o-o Ne7
7.d4 o-o 8.Dc2 cb4 9.Dd1 e5 10.e3 Cc6 11.Cc3 cd 12.ed a6
13.Na2 Dc7 14.Ng5 Trd8 15.Tc1 Dd6 16.Ce2 Cc5 17.Dd3 h6 18.
Ne7 Cc7 19.Nb1 Cf6 20.Cg3 (1/2)

9. APARAREA SICILIANA

Hoffmann B. - Makay S.

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 cd 4.Cd4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Ne2 a6
7.e4 Ne7 8.o-o Dc7 9.Ne3 b6 10.f4 Nb7 11.Nf3 o-o 12.f5
e5 13.Cb3 Cbd7 14.g4 Cc5 15.Cc5 d6 16.g5 Trd8 17.De2 Ce8
18.Df2 Tac8 19.g6 Nf6 20.gf Rf7 21.Dg2 Dc7 22.Rh1 Cd6
23.b3 Rg8 24.Tcd1 b5 25.Cd5 Nd5 26.Td5 Cb7 27.Tfd1 ba.28.
ba c4 29.c3 Da3 30.Ng5 Td5 31.ed Ng5 32.Dg5 e4 33.f6 Tc7
34.Ne4 Dc3 35.d6 Cd6 36.Dd5 (1-0)

20. DESCHIDEREA ENGLEZA

Makay S. - Reicher R.

1.c4 Cf6 2.Cf3 g6 3.g3 Ng7 4.Ng2 o-o 5.o-o d6 6.Cc3 Cc6
7.Tb1 Ce5 8.d3 e5 9.e3 a6 10.b4 Cc6 11.be d6 12.Ce4 Cf47
13.Nc3 Cd4 14.Cd4 cd 15.Ng5 Tb8 16.e5 h6 17.Nd2 Dc7 18.
Dc1 Rb7 19.o6 h6 20.Dc6 Dc6 21.Nc6 Tb1 22.Tb1 Ce5 23.Ng2
Nd7 24.Cc3 Te8 25.Od7 Cd7 26.Rf1 Tc2 27.Rc1 Cc5 28.Rd1
Tac2 29.Nd5 Ta3 30.Nb4 Ta4 31.Nc5 Ta5 32.Tc1 (1-0)

24. APARAREA FRANCEZA

Baumstark G. - Makay S.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 Ne7 5.e5 Cf7 6.h4 Ng5
7.hg Dg5 8.Ch3 Dc7 9.Of4 e6 10.Dg4 g6 11.Nd3 Ob6 12.o-o-o
C8d7 13.Tb6 Cf8 14.Tdhl Nd7 15.Ch3 Nb5 16.Og5 Nd3 17.od Cbd7
18.Ch7 o-o-o 19.Cf8 (1/2)

33. DESCHIDEREA ENGLEZA

Makay S. - Polanova M.

1.Cf3 Cf6 2.g3 g6. 3.b4 Ng7 4.Nb2 o-o 5.Ng2 d6 6.o-o e5.
7.d3 Te8 8.Cbd2 Cbd7 9.c4 c6 10.Dc2 Tb8 11.a4, a5 12.ba Da5
13.Cb3 Dc7 14.a5.Ta8 15. Cf42 Ch5 16.e4 Nf8 17.d4 Cd6.18.c5
Ne6. 19.cd Nd6 20.Cc4 Nc4 21.Dc4 Cd7 22.Tfd1 ed 23.Nd4 Ne5
24.Ne5 Te5 25f4 Tb5~26.Tac1 Dd8 27.e5 Dc7 28.Nc6 Db3 29.Td7
Da3 30' Df7 (1-0).

39. BEN-ONI

Mureşan M. - Makay S.

1.d4 Cf6 2.c4 e5 3.d5 g6 4.Cc3 d6 5.e4 Ng7 6.Nd3 o-o
7.Cge2 Ca6 8.f3 Cc7 9.g4 a6 10.Cg3 b5 11.Ne3 Cf47 12.
b4 ba 13.Nc4 Tb8 14.Dd2 Cb5 15.Nb5 ab 16.h5 Ce5 17.De2
b4 18.Od1 Da5 19.h6 Nf6 20.Rf2 Ne6 21.De2 b3 22.Dd2 Dd2
23.Nd2 ba 24.Ta2 Nc4 25.Ta7 Ta8 26.Ta8 Ta8 27.g5 Cd3 28.
Rg2 Ne5 29.Oc3 f6 30.Oe2 fg 31.Ng5 Rf7 32.Tb1 Tb8 33.Rb3
Tb2 34.Tb2 Cb2 35.f4 Nn8 36.Rg4 Cd1 37.e5 de 38.f5 gf 39.
Rf5 Nd3 40.Cc4 Ne2 41.d6 e6 (0-1)

46. DESCHIDEREA ENGLEZA

Makay S. - Gaprindasvili N.

1. Cf3 g6 2.c4 Ng7 3.e4 d6 4.d4 Cb7 5.Cc3 e5 6.Ne3 Ch6 7.h3 f6.
 8. Dd2 Cf7 9.Ne2 c6. 10.o-o; o-o. 11. de de 12. Ch2 De7 13.Ca4 b6.
 14.b4 Trd8 15.Trd1 f5 16.ef Cf8 17.f6 Nf6. 18.De1 Nf5 19.Tr8 Td8.
 20.Td1 Ne2. 21.Tod8 Dd8. 22.Cc3 e4 23.Cg4 Ng7. 24.Dd2 Dd2 25.Nd2
 Ce6 26.Ce3 Nd3 27.Nd3 ed 28.b5 Nc3 29.Nc3 cb 30.cb Cd6. 31.a4 Ce4
 32.Od1 Cc6 33.f3 Ce3 34.Cc3 d2 35.Rf2 Ca4 36.Od1 Rf7 37.Re3 Re6
 38.Rd4 Rd6. 39.g3 Ce5 40.f4 Ce6 41.Rc4 Cg7 (0-1).

54. INDIANA REGELEJI

Wasnetyky U. - Makay S.

1. d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 o-o 6.Ne3 b6 7.Dd2 c5.
 8.d5 Nb7 9.Nh6 Nh6 10.Dh6 e6 11.de fe 12.o-o-o Cc6 13.Cb5 Ce8.
 14.Ch3 De7 15.Cg5 Td8 1.6.h4 Cf6 17.g4 Rh8. 18.Ch3 a6 19.Cd3 Cd4.
 20.De3 e5 21.h5 gh 22.gh Tg8. 23.Cd5 Cd5 24.cd Nc8. 25.Ne2 Tg3
 26.Ce1 Td8 27. Dd2 Dg5 28.Dg5 Tg5 29.Rd2 Ce2 30.Ce2 Tf3
 31.Td1 Tf1 32.Tf1 Rg7 33.h6 Rh6 34.Tf6 Tg6 35.Tf8 Nd7 36.Tb8 b5.
 37.Td8 Nh3 38. Re1 Ng2 39.Ta8 Ne4 40.Cc3 Ng2 41.Ta6 b4 42.Cb5
 (0-1).

59. DESCHIDEREA 1.b3.

Makay S. - Jicman I.

1.b3 c5 2.Nb2 Cc6 3.Cf3 e6 4.e3 Cf6 5.Ne2 Ne7 6.o-o; o-o. 7.c4 d5.
 8.Ce5 Ce5 9.Ne5 d4 10.ed cd. 11.d3 Db6 12.Cd2 Cd7 13.Ng3 Co5 14.a3
 a5 15. f4 Nd6 16.De2 Te8 17.Rhl Nd7 18.Tbl Ca6 19.Db2 Te7 20.Cf3
 Ne5 21.Nf2 Dd6. 22.Nd4 Df4 23.Ng7 Nc6 24.Ne5 Dh6 25.d4 Nb6 26.Dd2
 Dd2 27.Cd2 Nd7 28.Cf3 Ne4 29.Tb2 Cb8 30.C5 Ng6 31.d5 ed. 32.Ng4 f5
 33.Nf3 dc. 34.bc Nd4 35.Nd4 Td4 36.Nb7 Ta7. 37.Nd5 Td5 38.Cd5 Cd7.
 39.Ce6 Ce5 40.Tb8 Rf7 41.Cd8 Rf6 42.Tb6 (1-0).

69. APARAREA SICILIANA

Vujanović T. - Makay S.

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 cd, 4.Cd4 De7 5.Cc3 e6 6.Ne2 a6. 7.o-o.
 Cf6 8.Ne3 b5. 9.a3. Nb7 10.Rhl Ne7 11.f4 d6. 12.De1 o-o. 13.Dg3
 Rn8; 14.Tad1 (1/2-1/2).

72. APARAREA SICILIANA

Makay S. - Națu D.

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 g6 4.o-o-o. Ng7 5. Tel Cf6 6. c3 o-o.
 7.Ca3 a6. 8.Nc6 dc 9. Ce4 De7 10.d3 Td8 11.e5 Cd5 12.Ne5 Ne6.
 13.Ce3 h6. 14.Cd5 Cd5 15.Ne3 Rh7 16.d4 c4 17.h3 Dd7 18.Ch2 b5.
 19.g4 Tf8 20.f4 f5. 21. ef ef 22.h4 a5 23.Df3 Tae8. 24.Nf2 Td8.
 25.Te3 Rg8 26.Tae1 Rf7. 27.h5 f5 28.gf Nf5. 29.hg Rg6. 30.Te8 Te8.
 31. Te8 De8 32.Dd5 Ne4 33.f5 Nf5. 34.Cf3 De4 35.Ch4 Rg5 36.Db5 Dg4.
 37. Rh2 Dh3 38.Rg1 Dg4 39.Rhl Dh3 40.Rg1 Dg4 (1/2-1/2).

84. INDIANA REGELEJI

Borisova B. - Makay S. (*publicate - Revizite*)

1.Cf3 Cf6 2.c4 g6 3.g3 Ng7 4.Co3 o-o 5.Ng2 d6 6.o-o Cc6 7.d4 a6.
 8.e4 Ng4 9.h3 Nf3 10.Nf3 Cf7 11.Ne3 e5 12.d5 Cd4 13.Ng2 c5
 14.dc bc 15.Dd2 a5 16.f4 Db6 17.f5 Nh6 18.Tf2 Cb3 19.Nb6 Cd2 20.
 Ne7 Co4 21.Te2 Ta7 22.b3 Co7 23.bc Cb5 24.o5 dc 25.Tbl Co4 26.
 Ca4 Ca3 27.Tb6 c4 28.Ta6 Td8 29.Ta5 Nd2 30.Ta6 Cb5 31.Co5 e3
 32.Cb3 c2 33.f6 h5 34.Nf1 Cd4 35.Td2 Cf3 36.Rf2 Cd2 37.Co1 Cf1
 (0-1).

85. DESCHIDEREA ENGLEZA

Makay S. - Kasprzyk I.

1.Cf3 Cf6 2.c4 c5 3.Co3 Cc6 4.g3 d5 5.cd Cd5 6.Ng2 Co7 7.
 Da4 Nd7 8.De4 f6 9.d4 cd 10.Cd4 e5 11.Cf3 Nb4 12.o-o o-o
 13.Trd1 De7 14.a3 Nc3 15.bc Ne6 16.Ne3 Td8 17.o4 (1/2)

1978, Buenos Aires, Sakkolimpia

Forrás: Dr. Földi József: Ezüstérem a VIII. Női Olimpián.

ANGOL MEGNYITÁS

MAKAI I. LARSEN

1. Hf3, Hc6 2. e4
2. d4! „Nem vagyok d4-es játékos, és éppen ezért megmaradtam az angol megnyitás mezején” — mondta erről Makai Zsuzsa.

2. —, Hf6 3. Hc3, d5 4. ed.; Hd5: 5. g3, e6 6. Fg2, g6?! 7. 0–0, Fg7 8. d4, 0–0 9. a3 (e4!), Hde7 10. c3, b6 11. b4, Fb7 12. Fb2, Hf5 13. Vc2

Erőteljesebb volt He5, pl. 13. —, Ve8 14. Ve2 stb.

13. —, Hce7 14. Bfd1, c6 15. He2, Bc8 16. Bacl, Bc7 17. e4, Hd6 18. He5, Vc8 19. Vb3, Bd8 20. f4, Fa6?!

Jobb volt azonnal a felszabadító e5.

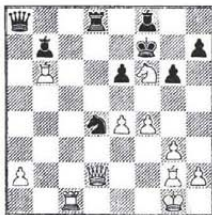
21. Be1, e5 22. de, be: 23. bc, Bc5: 24. Fd4, Bcl 25. Bel., He4?

Sötétnek ismét jobb lépés állt rendelkezésére, mégpedig Vb7.

26. Fa7.; Va8 27. Fc5, Hd2?

Vesztőlépés. Kötelező volt Hc5: 28. Fe7.; Hd3! még mindig tisztázatlan állással.

28. Ve3!, Ff8 29. Hd4, Fb7 30. Vd2.; f6 31. Hg4, Hc6 32. Fb6, Hd4: 33. Hf6: +, Kf7

A békés megalapozású játszma hirtelen átcsapott magas fokú feszültségbe és izgalomba.

34. Bc7 +, Fe7 35. Fd4.; Va4 36. Be7: +!, Kc7: 37. Fc5+ világos nyert (1:0).

(Földi)

KIRÁLYINDIAI VÉDELEM

SANTOYO MAKAI

1. d4, Hf6 2. Hf3, g6 3. c4, Fg7 4. Hc3, d6 5. Fg5, a6 6. e3, 0–0 7. Fd3, c6 8. h3, b5 9. b4

Sötét malmára hajtja a vizet, mert gyengeségeket idéz elő a vezérszárnyai gyalogokban. Szolid és jó volt 9. 0–0.

9. —, a5! 10. a3, bc: 11. Fca4.; Hbd7 12. 0–0, Hb6 13. Fe2, Fe6 14. Hd2, h6 15. Fh4, g5 16. Fg3, ab: 17. ab: Hfd5 18. Hd5.; Hd5: 19. Ba8.; Va8: 20. b5

A b4 gyalogot nem lehet védeni, mert 20. Vb3-ra Bb8 úgyszintén lenyeri.

20. —, Hc3 21. Ve1, cb: 22. Ff3, Va2 23. Vcl

Valamivel jobb volt He4, most gyalogelnyét sötét könnyen érvényesíteni.

23. —, Bc8 24. Ve1, b4 25. Kh2, b3 26. He4, Vc2 27. Hc3.; Bc3: 28. d5, Fd7 29. Vb1, Fb5 30. Fe4

30. —, Fd3

A leggyorsabb nyeres, bár világos egyébként sem reménykedhetett.

31. Fd3.; Bd3: 32. Bc1, Vb1: 33. Bb1.; b2 34. e4, Fd4! 35. f3 Ba3 világos feladta (0:1).

(Jenei)

SZICÍLIAI VÉDELEM

HUND MAKAI

1. e4, e5 2. Hf3, d6 3. d4, Hf6
4. Hc3, cd: 5. Hd4; e6 6. Fe2, a6
7. a4, Vc7 8. Fe3, Hc6 9. 0–0, Fe7
10. f4, 0–0 11. Khl, Be8

Divatos lépés, amely e5-tel li. d5-tel is fenyeget, és előrelátóan megvédi a királyállást Ff8-cal.

12. Ve1, Fd7 13. Vg3, Ff8

Folytatja tervét, de számításba jött a tehermentesítő 13. —, Hd4: 14. Fd4; Fc6 15. e5, de: 16. fe; Hd5 is. Bár ehhez a királybástyának f8-on volna a helye.

14. Bacl, Kh8 15. Hf3!

Világos jól áll, tehát nem cserél.

15. —, Hb4 16. Fdl, Fe6 17. Fd4, Bac8 18. Hg5, h6 19. e5, de: 20. Fe5; Vd7 21. Vh4, Hbd5 22. Hge4

Jobb Hec4!

22. —, He4: 23. He4; f6! 24. Fd4, f5?!

Semmiképpen sem tanácsos a nagyjáték megnyitni. De mi szól a logikus 24. —, Fa4: ellen? Megítélésem szerint világosnak ekkor nehézségei támadtak volna. Pl.: 25. b3 nem is megy Fe6 26. c4, Hf4: miatt. Tehát csak 25. c3 jön számításba, amire Fdl: 26. Bd1; Vf7, és sötétnek egészséges gyalogelőnye lenne.

25. Hg5, Hf6 26. Fe3, b5

Most már az a-gyalog lenyérése nem volt oly esábitó 27. Hf3 miatt.

27. ab; ab: 28. Hf3, Fe4

Ezzel a lépéssel sötét átvészelt a nehézségeket. Például 29. He5-re Vb7 30. Ff3, b4, és sötét is beleszól a események alakításába. A játszma azonban sötét ajánlatára döntetlennel zárult (1/2:1/2).

(Földi)

SZÁRNYI VÉDELEM

MCGHEE MAKAI

1. e4, g6 2. d4, Fg7 3. Hf3, c6 4. Fe2, Hh6 5. 0–0, 0–0 6. Hc3, d5 7. b3, f6

Különleges felépítés. Célja e7–e5 előkészítése.

8. Fe3, Hf7 9. Fd3?, Ha6 10. a3?

Értelmetlen, 10. ed; ed: 11. Fa6; ba: 12. Ha4 még adott játékok. A következőkben sötét átvési az irányítást, és pár erőteljes lépéssel megszerzi a győzelmet.

10. —, Hc7 11. He2, e5 12. c3, f5!

13. He5; He5: 14. de; fe: 15. Fe2, Fe5: 16. Fh6, Bf7 17. Fe4:?

A gyalogot visszanyeri, de helyette tisztet veszít.

17. —, Vh4! 18. Fd5; Hd5: 19. Vd2

19. —, Fh3!

A futóáldozat gyorsan végez.

20. gh; Vh3: 21. Hg3, Ff4 22. Ff4; Hf4: világos feladta (0:1).

(Jenei)

ANGOL MEGNYITÁS

MAKAI TEASLEY

1. Hf3, Hf6 2. c4, Hc6 3. Hc3, e5

Lépcsérszérel az angol megnyitás egyik divatos változatához jutottunk el.

4. a3, h6?!

Tempóvesztés és elvileg szükségtelen lépés. Dolly Teasley, New York-i banktisztviselő — úgy hírlk — nem sokat foglalkozik a megnyitáselmélettel, játékerejében bízik. Kitartó küzdő, maratoni futással edzi magát. (Az olimpia alatt sem mulasztotta el!) Törzsvendége a New York-i Marshall Chess Clubnak, és gyakran látni őt a Washington Square szabadtéri sakkasztalai mellett.

5. e4, a5 6. d4, ed4: 7. Hd4; Hd4:

Sötét korán földadja a harcot a centrumért. Jobb volt 7. —, Fe5.

8. Vd4; b6

Sötét nem gondol tisztje fejlődésére, 8. —, d6 lett volna a helyes folytatás.

9. e5, Fe5 10. Vf4, Hh7 11. Fd3, Hf8

12. Fe4, He6

Sötétnek „egylépéses fenyegetései” mellett gondolai voltak huszárjával. Most a legjobb helyre tette, de a többi báb fejlesztését elhanyagolta.

13. Vg3, Bb8 14. 0–0, Fa6

Mindenáron Fb7-et kellett volna lépnie, bár arra is 15. Fd5! jönne.

15. Fd5, Ve7

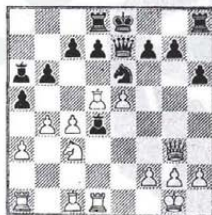
Természetesen sötét nem sáncolhat el, mert arra következne 16. Fh6: és világos Vg7: mattal fenyegetne az e6 huszár eltávolítása után.

16. Bd1, Bd8

Nem megy 16. —, e6? 17. Fe6; fe6: 18. b4, ab4: és sötét tisztet veszít.

17. b4, Fd4

Úgy tűnhet, hogy sötét „ellentámadásával” menteni tudja az állást.

18. Bd4:!

Ez a minőségáldozat hamar eldönti a játszmá sorsát.

18. —, Hd4: 19. Vg7; Bf8

Nem lett volna jó 19. —, Vf8 20. Ff7: +, Ke7 21. Vf8 matt miatt.

20. He4!

Matt vagy vezérvesztés fenyeget.

20. —, Bb8 21. Fh6; He6 22. Hf6 + sötét feladta (1:0).

(Makai)

ANGOL MEGNYITÁS

MAKAI

NORDDAHL

1. e4, e5 2. e4?! Hf6 3. Hc3, Hc6 4. Hf3, Fc5 5. a3, a5 6. He5, Ff2?! + 7. Kf2!, He5: 8. Fe2, d6 9. Bf1, Hfg4 + 10. Kg1, Hh2?!

Az áldozat nem korrekt, sőt egyenesen veszít. Sötét menségére szól, hogy pozíciósan bizony hátrányosan áll.

11. Kh2:, Vh4 + 12. Kgl, Fg4 13. Ve1, Ve1: 14. Be1:, Fe2: 15. Be2:, He4:

Sötét két gyalogot kapott az áldozott tisztért, ám az itt nem elegendő ellenérték.

16. b3, He5 17. d4, Hg6 18. Hd5, Kd7 19. Bc2, Bhc8 20. Fd2, Ba6 21. Bacl, c6 22. Hf4! és világos a 46. lépésben tércé kényszerítette ellenfelét (1:0).

(Földi)

ANGOL MEGNYITÁS

MAKAI

SIKOVA

1. e4, c5 2. e4, Hc6 3. Hf3, e5!

Sötét ilyen módon tulajdonképpen máris kiegyenlített. Tehát ez a felépítés semmi pozitívumot sem ígér világosnak, mert sem d4-hez, sem f4-hez nem jut hozzá.

4. Hc3, Hge7!?

Sötét ezúttal igen tudatosan játsza a megnyitást. Számít arra, hogy a későbbiekben előnyösen nyomulhat előre f-gyalogjával.

5. d3, d6 6. a3, g6! 7. Fg5, Fg7 8. Hd5, 0-0 9. Vd2, f6 10. Fe3

Ez a futó nem találja helyét. Mivel Fh6 sem taktikai, sem pozíciós szempontból nem jön számításba, a Vd2-es felállás nem vált be.

10. —, Hd4 11. Hd4:, ed: 12. Ff4, Hd5: 13. cd:, f5 14. f3, Be8 15. h4

Sürgetőbb volt Fe2-vel és 0-0-cal a király biztonságával törődni. Világos támadása nem indokolt.

15. —, h5 16. 0-0-0

„Tudatosan vállaltam a hosszúsáncal járó kockázatot! Mégpedig azért, mert az első fordulóban két táblán is világossal játszottunk, ami tudvalevően bizonyos előnyt jelent” — mondta később lépéséről Makai Zsuzsa.

16. —, b5!

A világos király sebezhető.

17. Kbl, a5 18. Fe2, fe: 19. fe:, c4 20. dc:, bc: 21. Fc4:, Be4: 22. Fd3

22. —, Ff5!?

Sötét átvette a játék irányítását. A minőségáldozat elfogadása nem tanácsos, mert utána egy kapura menne a játék, a remekül álló sötét futók ú. megbénítanák világost, pl. 23. Fe4:, Fe4:+ 24. Ka1, Vb6! stb.

23. Ka1, Vb6 24. Bhf1, Bb8 25. Vc2, Bc8 26. Va4, Bb8 (Be3!?) 27. Vc2

Világosnak a legjobbakat kell lépnie, hogy kilezett állását tarthassa. Nem üthetett ugyanis c8-ra (25. Vc8:+), mert a két bástya ezúttal alulmaradna a vezérral szemben.

27. —, Bc8 28. Va4, Bb8 29. Vc2 döntetlen lépésméltással (½:½).

(Földi)

SZÁRNYI VÉDELEM

CALDWELL

MAKAI

1. e4, g6 2. d4, Fg7 3. Hf3, c6 4. Fd3, d6 5. h3, Vc7 6. 0-0, Hd7 7. Fe3, Hgf6 8. Vd2, 0-0 9. Fh6, e5!

Sötét jól előkészítette és most megvalósította az e5 lépést. Izzel kiengyeltett.

10. de:, de: 11. Fg7:, Kg7: 12. Ve3?!, Vb6: 13. Vb6:, ab: 14. Hb2, b5! 15. c3, Hc5 16. Fe2, Bc8 17. b4, Ha4 18. c4, Hc3 19. cb:, cb: 20. a3, Hh5

Szimpatikus terv, de talán mégis előnybe kellett volna részesíteni a Fd7-Fe6 fejlődő-támadó akcióit.

21. Bfcl, Fd7

Most viszont már inkább Hf4, és a valószínű 22. Bc3-ra lehetséges lenne Hc2+ — Hd4 átrendezés sötét nyilvánvaló előnyével.

22. Bc3, Bc8 23. Fb3, f6 24. Kh2, Hf4 25. Hg1, Fe6 26. g3, Fb3: 27. Hb3:, He6 28. Be1, Ha4 29. Bd3, Bcd8

A legegyszerűbb megoldás volt a bástyacsere, és szembeállni a vonalon Bd8-cal. Ez legalább remít biztosított volna!

30. Bd5, Hd4 31. Hd4:, ed?!

Most pedig sötétnek előbb a bástyát kellett volna cserélnie: 31. —, Bd5: 32. ed:, ed: és Be7+ nem tanácsos, mert sötét d-gyalogja veszélyesebb. Kötelező lenne tehát 33. Bdl, Bd8 34. Bd4:, Hb6 35. d6, Kf7 és sötét tartja az állást.

32. Be7+, Kh6 33. Bb7?!

Így világos beleesik az említett változatba. Sötét ezt kihasználhatná: 33. —, Bd5: 34. ed:, d3 35. Hf3 — mi más tehetne világos? — 35. —, Be2! és sötét gyorsabbi!

33. —, Hc3?

Sötét nem ismeri fel a nagy pillanatot!

34. Bb7, Bb8 35. Hf3, He4: 38. Hd4, Hf2: 37. Hb5, Bde8 38. Be7, Bd8 39. Bb7, f5 40. Hd6, Bd7: 41. Bd7, Ba8 42. Kg2, He4 43. He4, fe: 44. Be7, Ba3: 45. Be4, Bb3

Így a vesztőgyanús állásból — megítélésünk szerint — remesélyes pozíció jött létre.

46. h4. Ez volt világos borítékolt lépése.

46. —, g5?!

Aktív kísérlet a problematikus állásban a remi gyors kiteroszakolására. Bizonyára jobb volt az utólagosan ajánlott 46. —, Kh5! elképzelés. Erre a lépésre vonatkozóan a következőket elemeztem: 47. Be5+, Kh6 48. Bb5, Kg7 49. g4, h6! (Ha 49. —, h5?, akkor 50. g5! jön viszonylag könnyű nyeréssel.) 50. g5, hg: 51. hg:, Kf7 52. Bb6, Ke7 53. Kf2 (53. Bg6:?, Bb4: 54. Bf6, Bb5 egyszerű döntetlenre vezetne) 53. —, Kf7 54. Ke2, Bg3 55. Bb5, Ke6 56. Kd2, Kd7 57. Ke2, Ke6 58. Be5+, Kd6 (Talán szívszobb ellenállást tesz lehetővé 58. —, Kb6! 59. Be5!, Ke6 60. b5+, Kb6 [Kd6-ra b6! nyer] 61. Bd5!, Kc7 [Kb7] 62. Kd2 és világos nyer.) 59. Kb2, Kd7 60. b5, és világosnak mégiscsak nyernie kell. Mindenesetre ezt a változatot kellett volna játszanunk, mert ebben több buktató volt, és így több esély a döntetlen elérésére. De, amint a levezetés igazolja, sötét helyzete itt is nehéz volt.

Bán Jenő dr., a végjátékok szakértője, a Népszava sakkrovatában, tekintettel a függőállás problematikus és rendkívül érdekes voltára, körkérdest intézett olvasóihoz, hogy a h4 függőlépésre miként folytatnák. Az olvasók szinte kivétel nélkül a g5 lépést javasolták, Kh5-re nem gondoltak. Senki sem — mi sem! — vettük észre a játszmában is megtörtént 47. Bg4! lépést. A rovatvezető szerint is sötét helyzete a javasolt királymanőver ellenére kétséges.

47. Bg4!, gh: 48. gh:, Kh5 49. Bf4, Kg6?

Sötét még Be3-mal megnehezíthette volna világos dolgát, pl. 50. Kf2, Be7, és a világos király nem tud az e-vonalon áthalolni. Talán ezt a védelmet kellett volna kidolgoznunk!

50. Kf2, h6 51. Ke2, Kh5 52. Kd2, Bg3 53. Kc2, Be3 54. b5, Bg3 55. b6, Bg7 56. Bb4, Bb7 57. Kb3, Bb8 58. Ka4, Bf8 59. Kb5, Bb8 60. Ka6, Ba8+ 61. Klb7, Bf8 62. Ka7 és sötét feladta (1:0).

(Földi)

SZICÍLIAI VÉDELEM

ALEKSZANDRIJA MAKAI

Nagy lélektani csata volt a Szovjetunióval való mérkőzésünk! Világbajnokjelölt ellenfelet kaptam Nona Alekszandrija személyében: 1966-ban nyert első ízben szovjet bajnokságot. 1977 őszén páros mérkőzést játszott a világbajnoki címért Nona Gaprindasvilit. Az utolsó ciklusban Csiburdanidze, az új világelső verte ki őt. A női világranglistán az előkelő 2–3. helyet foglalta el 1978-ban, 2345-ös értékszámával. Imponálóan győzött Budapesten is 1976 tavaszán az Utasellátó SC női nemzetközi tornáján. Játékerejét nagyra értékelem, ennek ellenére megpróbáltam tudásom javát nyújtani egy olyan pillanatban, amikor minden felpont nagyon sokat jelentett számunkra.

Még az edzőtáborban és az általános felkészülés ideje alatt át tanulmányoztam várható ellenfelem játékát, így az óvét is. Ezért megnyitásválasztása nem lepott meg. Sötét színekkel egyébként is egyik védekezési eszközüm a szicíliai védelem, ha világos e4-gyel kezd.

Ebben a játszmában egy Byrne–Szpasszkij (Bugojno, 1978) játszmából vett ötlet alapján próbálkoztam védekezni, majd ellentámadni.

1. e4, c5 2. Hf3, d6 3. d4, Hf6 4. Hc3, cd: 5. Hd4:, e6 6. g4!

Ezzel kezdődik az ún. Keresz-támadás.

6. —, Fe7

Eddig a pillanatig ellenfelem „a tempo” húzott, azonnal válaszul megették lépéseimre. Ezután azonban mélyen belemerült állásába. Ezt ugyan is ritkán választják.

7. g5, Hf7 8. h4

Az érdekesek kedvéért megemlíteném, hogy 1974-ben Byrne és Szpasszkij ugyanebben a megnyitásban már váltott egy játszmát. Ez a következőképpen alakult: 6. —, a6 7. g5!?, Hf7 8. a4!?, Hc6 9. Fe3, Hde5 10. Fe2, Hd4: 11. Vd4:, Hc6 12. Vb6!?, Vb6: 13. Fb6:, h6! (döntetlen a 44. lépésben). Bugojnoban világos 8. Bgl-et húzott, következett 8. —, Hc6 9. Fe3, 0–0! 10. Bg3!?, a6 11. Vh5, Be8 12. 0–0–0, g6 13. Vh4, Ff8 14. f4, h6!, majd sötét a 41. lépésben megadásra kényszerítette ellenfelet.

Más lehetőségek: 8. h4!?, Hc6 9. Fe3, a6 10. Ve2!?, Ve7 11. 0–0–0, b5 12. Hc6:!, Vc6: 13. Fd4!, b4 14. Hd5, ed: 15. Fg7: (1:0) az 50. lépésnél (Karpov–Dorfman, SZUB/Moszkva, 1976): 8. Bgl, Hc6 9. Fe3, a6 10. Vh5, 0–0 11. 0–0–0, Be8 12. Bg3, g6 13. Ve2, Ff8 14. Kbl, Ve7 15. h4, Hd4: 16. Fd4:, b5 17. h5 ± (1:0) Van Riemsdijk–Najdorf (São Paulo, 1978).

Visszatérve játszmámra, nem lett volna sikeres világos 8. f4 lépése, mert arra 8. —, h6! 9. gh:, Fh4+! következett volna.

8. —, a6 9. Fe3, Hc6

Sokat töprengtem a 9. —, b5 lépésen, végül is késoőbbre halasztottam.

10. f4, Vc7

10. —, h6! kellett volna.

11. Vd2, b5 12. Hc6!

Most kell leütni, amikor még nem védi a futó. A vezér kevésbé jól áll c6-n.

12. —, Vc6: 13. 0–0–0, Fb7 14. Fg2, a5

Az ellentámadás kezdete!

15. He2

És itt, ebben a kölcsönös esélyekkel teli állásban döntetlenben egyeztünk meg (½:½). Csapat társnőm valamivel jobb állásukat szintén döntetlenre adták.

(Ábra bal oldalon.)

Sötét állása 15. —, b4 16. Hd4, Va4 után legalább egyenlő!

(Makai)

ANGOL MEGNYITÁS

MAKAI JURCZYNSKA

1. c4, e5 2. Hc3, Hf6 3. g3, Fb4 4. Fg2, 0–0 5. Hf3, Be8 6. 0–0, c6?

Tajmanov a könyvében kérdőjelet tesz ehhez a lépéshez, azaz, hogy 7. Vb3!, Ff8 8. e4, d6 9. d4. Hd7 10. Bd1 után világos jobban áll, amint a Szabó–Kuprijanov (Zágráb, 1960) játszmában történt.

7. Vb3, Ha6

Ezt a lépést nem említi Tajmanov.

8. a3, Ff8 9. d3

Igénytelen, 9. d4 vagy akár 9. e4 világos előnyére vezet.

9. —, h6 10. Hd2, Hc5 11. Va2

Miért nem Vc2 történt?

11. —, He6 12. e3, d6 13. Hde4

Kacifántos elképzelés. A természetes 13. b4 volt az állásnak megfelelő.

13. —, He4: 14. de, a5! 15. b3, Hc5 16. Vc2, Vb6 17. Bb1, Fe6 18. Bd1, Va7 19. a4, Ha6 20. Khl, Fg4 21. f3, Hb4 22. Ve2, Fh5 23. Fh3, Bad8 24. Bb2, Ha6 25. Bb1, f6 26. Fa3, Hb4 27. Kg2, Vb6 28. Kf2, Ff7 29. Ff1

Nehéz az ilyen lépést megmagyarázni! Elvinni a futót onnan, ahol a legjobban áll, érthetetlen! Anyi jó teret kínálkozott, például 29. Bd2 a bástyák kettőzésével, vagy Ha2, vagy Kg2 és f4.

29. —, h5 30. Bd2, Fe6 31. Kg2, g6 32. Vf2, Bd7 33. Fe2, Fh6 34. f4, Bed8 35. Ff3, Ff7 36. h3, h4 37. Bbd1, hg: 38. Kg3, Vc5 39. He2, ef: + 40. ef., Vf2: + 41. Kf2:, Fe6 42. Kg3, Ff8 43. Fb2

A függőlépés. Az elemzések világosnak minden változatban nyerést ígértek.

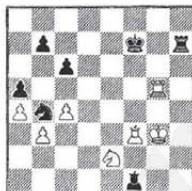
43. —, Bf7 44. e5

Biztosabb volt 44. Hd4, Fe8 45. f5, gf: 46. ef., Bg7 + 47. Fg4, Fe7 48. Be2, majd He6.

44. —, fe: 45. Fe5!, Bh7

Szívszobb ellenállást tett lehetővé d5!

46. Fd6:, Fd6: 47. Bd6:, Bd6: 48. Bd6:, Fb3: 49. Bg6:+, Kf7 50. Bg5, Ff1

51. Bf5+ ?

Felesleges sakk, helyette 51. Hd4! pár lépésben könnyen nyer. Például 51. Hd4, Hd3 — Mi más? — 52. Fh5+, Kf6 53. Bf5+, Kg7 54. He6+, vagy 53. Bf5+, Ke7 54. Ba5:

51. —, Ke7 52. Ba5:, Hd3 53. Bh5, Bg7 + 54. Bg5, Bh7 55. Fg4, Bf7 56. f5, Kd6 57. Bg6+, Kc5 58. Be6?

Mi szolt vajon 58. Hf4 ellen? Pl. He5-re Be6 nyer. 58. —, Hf4-re 59. Kf4:, Kb4 60. f6, Kb3: 61. Fe6 után sötét feladhatja.

58. —, Fe2: 59. Be2:?

Érthetetlen, 59. Fe2:!, Hc1 60. Kf4 dönt.

59. —, Kb4 60. Be3, Hc5 61. Kf4, Hb3: 62. Fh5, Bf8 63. Kg5

Most 63. Be1, Be8: 64. Fe8:, Hd4 65. f6, He6+ (Kc4-re Ke5 nyer) 66. Ke1, Hf8 67. Kd6, Kc4: 68. Fh5, Kb4 69. Ke7, Hh7 70. f7 győzelemre vezetett volna.

63. —, Kc4: 64. Be7?

Világos minden lépésben nyerést hagy ki! Az f-gyalogot be kellett volna vinni.

64. —, Hc5 65. Ff7+, Kd4 66. Kg6, Ba8 67. f6, Ba4: 68. Fe6?

Az utolsó lehetőség volt 68. Fg8!

pl. 68. —, Ba8 69. f7, Bf8 70. Kg7, Bf7: 71. Ff7: és még mindig nyer.

68. —, He6: 69. Be6:, Kd5 70. Be7 (Be8), b5 71. f7, Bf4 72. Be8, b4 73. f8V, Bf8: 74. Bf8:, c5 75. Kf5, b3 76. Bd8+, Kc4 77. Ke4, Kc3 78. Kd5, c4 döntetlen (½:½).

(Jenei)

Egyéb játszmák

Válogatás Fehér Gyula feldolgozásából

[Event "Biel open"]
[Site "Biel"]
[Date "1978.??-??"]
[Round "6"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Heikkila, Antti"]
[Result "1/2-1/2"]
[ECO "A08"]
[PlyCount "69"]
[EventDate "1978.07.17"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. e4 c5 2. Nf3 g6 3. d3 Bg7 4. g3 Nf6 5. Bg2
d5 6. Nbd2 Nc6 7. O-O O-O 8. Re1
Re8 9. a4 e5 10. exd5 Nxd5 11. c3 Nc7 12.
Nc4 Bf5 13. Bf1 Qd7 14. Be3 b6 15.
Qd2 Rad8 16. Rad1 Qd5 17. Nh4 Bg4 18. f3
Bc8 19. Bh6 Bh8 20. Bg2 f5 21. b3 b5
22. axb5 Nxb5 23. Kh1 Bf6 24. Bg5 Bxg5 25.
Qxg5 Qf7 26. f4 Nxc3 27. Bxc6 Bb7
28. Bxb7 Qxb7+ 29. Kg1 Nxd1 30. Nxe5 Nc3
31. Nxf5 Nd5 32. Nxg6 Rxe1+ 33. Kf2
hxg6 34. Qxd8+ Kh7 35. Qh4+ 1/2-1/2

[Event "Alföldy emlékverseny (w)"]
[Site "Budapest"]
[Date "1978.04.??"]
[Round "5"]
[White "Chiburdanidze, Maia"]
[Black "Makai, Zsuzsa"]
[Result "1-0"]
[ECO "B06"]
[PlyCount "59"]
[EventDate "1978.04.12"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. e4 c6 2. d4 g6 3. Nf3 Bg7 4. Bd3 d5 5.
Nbd2 Nh6 6. O-O O-O 7. c3 b6 8. Qe2
a5 9. Re1 Ra7 10. Nf1 Ba6 11. Ng3 Qc8 12.
h3 Rd8 13. Bxa6 Nxa6 14. Bf4 Nc7 15.
Qd2 dxe4 16. Rxe4 f5 17. Rxc7 Nf7 18. Ne5
Nxe5 19. Bxe5 Bf8 20. Nxf5 Qxf5 21.
Rxc7 Rxc7 22. Bxc7 Rd7 23. Bf4 c5 24. Be3
cxd4 25. Bxd4 Be5 26. Re1 Bxd4 27.
cxd4 Kg7 28. b3 Qd5 29. Qf4 a4 30. bxa4 1-
0

[Event "Piotrkow Trybunalski (w)"]
[Site "Piotrkow Trybunalski"]
[Date "1978.05.23"]
[Round "3"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Swiecik, Iwona"]
[Result "1/2-1/2"]
[ECO "A24"]
[PlyCount "75"]
[EventDate "1978.05.21"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. c4 Nf6 2. Nc3 g6 3. g3 Bg7 4. Bg2 O-O 5.
Nf3 d6 6. O-O e5 7. d3 c6 8. Bd2 h6
9. Rb1 Be6 10. Qc1 Kh7 11. b4 Qc8 12. c5
Ne8 13. cxd6 Nxd6 14. Qa3 Nd7 15. Rfc1
a6 16. Rc2 Nb6 17. Qa5 Nbc4 18. dxc4 Nxc4
19. Qe5 Re8 20. Nxe5 Bxe5 21. Na4 Na3
22. Qxe5 Nxb1 23. Nb6 Qd8 24. Nxa8 Bf5
25. Qf4 Bxc2 26. Qxf7+ Kh8 27. Bxh6 Re7
28. Qf6+ Kg8 29. Bd5+ cxd5 30. Bg5 Qxa8
31. Qxe7 Qf8 32. Qe6+ Kg7 33. Qxd5 Qf7
34. Qd4+ Kh7 35. Bc1 Qg7 36. Qh4+ Kg8 37.
Qd8+ Kh7 38. Qh4+ 1/2-1/2

[Event "Zónaverseny (w), elődöntő"]
[Site "Zalaegerszeg"]
[Date "1979.04.09"]
[Round "3"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Csonkics, Tunde"]
[Result "1-0"]
[ECO "A04"]
[WhiteElo "2200"]
[BlackElo "2040"]
[PlyCount "70"]
[EventDate "1979.04.07"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. Nf3 c5 2. g3 Nc6 3. Bg2 g6 4. d3 Bg7 5. O-O e6 6. Nbd2 Nge7 7. e4 O-O 8. Qe2 d5 9. e5 Qc7 10. Re1 b6 11. c3 Bb7 12. Nf1 h6 13. h4 b5 14. Bf4 Kh7 15. N1h2 Qd8 16. d4 c4 17. g4 b4 18. h5 Rg8 19. Qd2 bxc3 20. bxc3 gxh5 21. Rab1 Be8 (#)
22. Bg5 Qf8 23. Bf6 Bxf6 24. exf6 hxg4 25. fxg7 Nxe7 26. Ne5 h5 27. Qf4 f6 28. Nxe4 Ng6 29. Qc7+ Rg7 30. Qd6 Qg8 31. Ne3 Nh4 32. Nxd5 exd5 33. Bxd5 Nf3+ 34. Kh1 Qh8 35. Re7 Nxh2 1-0

[Event "Zónaverseny (w), elődöntő"]
[Site "Zalaegerszeg"]
[Date "1979.04.13"]
[Round "6"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Asenova, Venka"]
[Result "1-0"]
[ECO "A92"]
[WhiteElo "2200"]
[BlackElo "2070"]
[Annotator "Makai,Zsuzsa"]
[PlyCount "73"]
[EventDate "1979.04.07"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. Nf3 e6 2. g3 f5 3. Bg2 Nf6 4. d4 Be7 5. O-O O-O 6. c4 d5 7. Nbd2 c6 8. Qc2 Ne4 9. Ne5 Nd7 10. Ndf3 Nd6 11. b3 Nxe5 12. Nxe5 Nf7 13. Nd3 Bd6 14. Bf4 Bxf4 15. Nxf4 Qf6 16. e3 g5 17. Nd3 Kh8 18. Qb2 g4 19. Rfc1 Rg8 20. b4 a6 21. a4 Rb8 22. b5 dxc4 23. Ne5 cxb5 24. axb5 axb5 25. Qxb5 Nxe5 26. dxe5 Qg7 27. Rd1 Qc7 28. Bf1 c3 29. Rac1 Ra8 30. Be4 Ra5 31. Qb3 Rxe5 32. Qxc3 Qg7 33. Bb3 Rb5 (#)
34. Qxc8 \$! Rxb3 35. Qxe6 Rb5 36. Rd7 Re5 37. Qd6 1-0

[Event "Zónaverseny (w), döntő"]
[Site "Zalaegerszeg"]
[Date "1979.05.03"]
[Round "9"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Eretova, Kveta"]
[Result "1-0"]
[ECO "E09"]
[WhiteElo "2200"]
[BlackElo "2205"]
[Annotator "Makai,Zsuzsa"]
[PlyCount "97"]
[EventDate "1979.04.20"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. d4 Nf6 2. c4 e6 3. g3 Be7 4. Bg2 d5 5. Nf3 c6 6. O-O O-O 7. Qc2 Nbd7 8. Nbd2 b6 9. b3 Bb7 10. Bb2 Rc8 11. e4 Nxe4 12. Nxe4 dxe4 13. Qxe4 Nf6 14. Qe2 Re8 15. Ne5 Qc7 16. Rfd1 Ba8 17. Rd3 a5 18. Rad1 Qa7 19. g4 Nd7 20. Rh3 \$2 (20. Nxf7 51) 20... Nf8 21. Be4 f6 22. Nf3 Bd6 23. Qc2 h6 24. c5 bxc5 25. Ba3 Red8 26. dxc5 Be7 27. Nd4 Rd5 28. Bxd5 cxd5 29. Rc3 e5 30. Nb5 Qa6 31. Nd6 Rc7 32. c6 d4 33. Rc4 Rxc6 34. Rxc6 Qxc6 35. Qc4+ Qxc4 36. Nxc4 Bxa3 37. Nxa3 Bf3 38. Rd2 Ne6 39. Nc4 e4 40. Nxa5 d3 41. Nc4 Nd4 42. h3 Kf7 43. Rb2 Kc6 44. b4 Kd5 45. Ne3+ Kc6 46. a4 h5 47. b5+ Kb6 48. Nc4+ Kc5 49. Nd2 1-0

[Event "Zónaverseny (w), rájátszás"]
[Site "Budapest"]
[Date "1979.06.23"]
[Round "2.3"]
[White "Klimova, Eliska"]
[Black "Makai, Zsuzsa"]
[Result "0-1"]
[ECO "A57"]
[WhiteElo "2150"]
[BlackElo "2200"]
[PlyCount "62"]
[EventDate "1979.06.16"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. d4 Nf6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. a4 bxc4 5. Nc3
g6 6. e4 d6 7. Bxc4 Bg7 8. Qe2
O-O 9. Nf3 Qa5 10. O-O Bg4 11. h3 Bxf3 12.
gxf3 Nfd7 13. f4 Nb6 14. Bd3 Rc8 15.
Bd2 c4 16. Bc2 Na6 17. Na2 Qc5 18. a5 Nd7
19. Ba4 Nf8 20. Be3 Bd4 21. Bxd4 Qxd4
22. Nc3 Nb4 23. Nb5 Qf6 24. Qe3 Nd3 25.
Nxa7 Nxf4 26. Kh2 Rcb8 27. Bc6 Rb3 28.
Bxa8 Rxe3 29. fxe3 Qxb2+ 30. Kg3 Qg2+ 31.
Kxf4 e5+ 0-1

[Event "Biel (Women)"]
[Site "Biel"]
[Date "1979.07.31"]
[Round "5"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Fischdick, Gisela"]
[Result "1-0"]
[ECO "A36"]
[WhiteElo "2200"]
[BlackElo "2260"]
[PlyCount "69"]
[EventDate "1979.07.21"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. e4 c5 2. Nc3 g6 3. g3 Bg7 4. Bg2 Nc6 5. d3
d6 6. e4 Nf6 7. Nge2 O-O 8. O-O
Ne8 9. a3 Nc7 10. Rb1 Ne6 11. b4 Ncd4 12.
Be3 b6 13. f4 Bb7 14. f5 Nc7 15. Qd2
Qd7 16. Bh6 Ne8 17. Bxg7 Nxe2+ 18. Nxe2
Kxg7 19. Bh3 Qc7 20. Nf4 cxb4 21. axb4
b5 22. fxc6 hxc6 23. Ne6+ fxe6 24. Rxf8 Nf6
25. Rxa8 Bxa8 26. Rc1 bxc4 27. Rxc4
Qb6+ 28. Qf2 Qb8 29. Bxe6 Bb7 30. b5 d5
31. exd5 Bxd5 32. Bxd5 Nxd5 33. Qd4+
Nf6 34. Qc5 Kf7 35. Ra4 1-0

[Event "Biel (Women)"]
[Site "Biel"]
[Date "1979.08.05"]
[Round "9"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Buergin, Christa"]
[Result "1-0"]
[ECO "C00"]
[WhiteElo "2200"]
[PlyCount "89"]
[EventDate "1979.07.21"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. e4 e6 2. d3 d5 3. Nd2 c5 4. Ngf3 Nf6 5. g3
Nc6 6. Bg2 Be7 7. O-O O-O 8. Qe2
b5 9. Re1 Bb7 10. e5 Nd7 11. Nf1 Re8 12. h4
h6 13. N1h2 Nb6 14. h5 Rb8 15. Bf4
d4 16. Ng4 Bf8 17. Nh4 Nd5 18. Bd2 Ncb4
19. Rec1 Ba8 20. a3 Nc6 21. Be4 c4 22.
Qf3 Nce7 23. Re1 a5 24. Re2 c3 25. bxc3
Nxc3 26. Bxc3 Bxe4 27. Rxe4 dxc3 28.
Rf4 Nd5 29. Rxf7 Re7 30. Rxe7 Bxe7 31. Ng6
Bg5 32. Ne3 Nxe3 33. fxe3 Qb6 34. d4
Qb7 35. e4 b4 36. axb4 Qxb4 37. d5 exd5 38.
exd5 Qd4+ 39. Kg2 Qd2+ 40. Kh3 Qxc2
41. Rxa5 Qc1 42. Rc5 c2 43. Rc7 Kh7 44. e6
Qd1 45. Rxc7+ 1-0

[Event "HUN ch (w)"]
[Site "Budapest"]
[Date "1979.11.20"]
[Round "5"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Honfi, Karolyne"]
[Result "1-0"]
[ECO "A14"]
[Annotator "Makai,Zsuzsa"]
[PlyCount "82"]
[EventDate "1979.11.15"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

[Event "HUN ch (w)"]
[Site "Budapest"]
[Date "1979.11.29"]
[Round "12"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Finta, Erzsebet"]
[Result "1-0"]
[ECO "A28"]
[PlyCount "59"]
[EventDate "1979.11.15"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

[Event "32. Női Bajnokság"]
[Site "Budapest"]
[Date "1980.?.?.?"]
[Round "?"]
[White "Pinterne Kovacs, Marta"]
[Black "Makai, Zsuzsa"]
[Result "0-1"]
[ECO "A42"]
[PlyCount "76"]
[EventDate "1980.10.29"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2009.08.03"]

1. c4 e5 2. b3 e6 3. Bb2 Nf6 4. Nf3 Nc6 5. g3
d5 6. Bg2 Be7 7. O-O O-O 8. d3 b6
9. e3 Bb7 10. Qe2 dxc4 11. bxc4 Qc7 12. Nc3
Rfd8 13. Rfd1 Rd7 14. Nb5 Qb8 15.
Be3 Qf8 16. Qb2 Rad8 17. Ne1 Ne8 18. Rd2
Bf6 19. Rad1 Bxc3 20. Qxc3 Qe7 21. Nc2
Qf6 22. d4 cxd4 23. exd4 h6 24. f4 Nd6 25.
Nxd6 Rxd6 26. Qe3 Na5 27. Na3 Bxg2
28. Kxg2 R6d7 29. d5 exd5 30. cxd5 Qd6 31.
Qf3 a6 32. Rc2 b5 33. Rd4 Qb6 34.
Rcd2 Rd6 35. Nc2 Nc4 36. R2d3 Qc5 37. a3
a5 38. Qe4 Nb2 39. Rb3 Rc8 40. Rxb2
Qc3 41. Rxb5 Qxc2+ (41... Qxc2+ 42. Qxc2
Rxc2+ 43. Kf3 \$1 (43. Kh3 \$6 f5 44.
Rxa5 g5 \$13) 43... Rxh2 44. Rxa5 f5 \$5 45.
Rd3 [/\ Ke3-d4-e5(c5)] h5 46. Ke3 h4
47. gxh4 Rxh4 48. Kd4 \$1 g5 49. Ke5 [/\ d6
+-) 1-0

1. c4 e5 2. Nc3 Nf6 3. Nf3 Nc6 4. e3 d6 5. a3
Be7 6. b4 h6 7. Qc2 Bg4 8. Be2
Qd7 9. Bb2 Nd8 10. O-O O-O 11. d4 exd4
12. exd4 Ne6 13. d5 Nf4 14. Nd4 Bxe2 15.
Ncxe2 Nxe2+ 16. Qxe2 Rae8 17. Qf3 Qg4
18. Qf5 g6 19. Qc2 Nh5 20. h3 Qd7 21. Ne6
Kh7 22. Nxf8+ Rxf8 23. Rae1 Bg5 24. Bc1
Bf6 25. g4 Ng7 26. Bb2 Bh4 27. Re2 h5
28. Qc3 Rg8 29. Qf3 Ne8 30. gxh5 1-0

1. d4 g6 2. e4 Bg7 3. c4 d6 4. Nc3 e5 5. d5
a5 6. Nge2 Nd7 7. Ng3 Nc5 8. Be2
Bd7 9. O-O Bh6 10. f4 Bxf4 11. Bxf4 exf4 12.
Rxf4 Nh6 13. Qd4 O-O 14. e5 dxe5
15. Qxe5 f6 16. Qe3 b6 17. Raf1 f5 18. h4 Qf6
19. Qd2 Qe5 20. Bd1 Rae8 21. Bf3
Nd3 22. Nge2 Nxf4 23. Qxf4 Ng4 24. Bxg4
fxg4 25. Qxe5 Rxe5 26. Rxf8+ Kxf8 27.
Kf2 Ke7 28. Nd4 Kf6 29. b3 h5 30. Ncb5
Bxb5 31. Nxb5 Re7 32. Nc3 Ke5 33. Ke3 g5
34. hxg5 Kf5+ 35. Kf2 h4 36. d6 cxd6 37.
Nd5 Re4 38. Nxb6 g3+ 0-1

[Event "Zonal (w)"]
[Site "Bydgoszcz"]
[Date "1981.09.10"]
[Round "6"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Angelova, Pavlina"]
[Result "1-0"]
[ECO "A16"]
[PlyCount "103"]
[EventDate "1981.09.05"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. Nf3 Nf6 2. c4 g6 3. Nc3 d5 4. cxd5 Nxd5
5. Qa4+ Nc6 6. Ne5 Ndb4 7. a3 Bg7 8.
axb4 Bxe5 9. e3 O-O 10. b5 Nb8 11. d4 Bg7
12. Be2 c6 13. bxc6 Nxc6 14. O-O Bd7
15. Qa3 a5 16. Bd2 e5 17. d5 Nb4 18. Qb3
Re8 19. e4 Bf8 20. Be3 b6 21. Rfc1 Rb8
22. Bb5 Bxb5 23. Nxb5 Na6 24. Na7 Nb4 25.
Nc6 Nxc6 26. Rxc6 b5 27. Be5 Bxc5 28.
Rxc5 Qb6 29. Rac1 Kf8 30. Qf3 Rb7 31. h4
Qd8 32. h5 Qg5 33. Re7 Rxc7 34. Rxc7
Re7 35. Rc8+ Re8 36. Rc7 Re7 37. Qa3 b4 38.
Qxa5 Rxc7 39. Qxc7 Qxh5 40. Qc5+
Kg7 41. Qc2 [függőlépés] Qg5 (41... b3 51)
42. d6 h5 43. d7 h4 44. Qc7 h3 45.
g3 Qd2 46. Qxe5+ Kh7 47. Qd5 Qe1+ 48.
Kh2 Qxf2+ 49. Kxh3 Qf1+ 50. Kg4 Qe2+ 51.
Kg5 Qe3+ 52. Kf6 1-0

[Event "Zonal (w)"]
[Site "Bydgoszcz"]
[Date "1981.09.21"]
[Round "15"]
[White "Polihroniade, Elisabeta"]
[Black "Makai, Zsuzsa"]
[Result "0-1"]
[ECO "B35"]
[PlyCount "54"]
[EventDate "1981.09.05"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]

1. e4 c5 2. Nf3 Nc6 3. d4 cxd4 4. Nxd4 Nf6
5. Nc3 g6 6. Be3 Bg7 7. Be4 O-O 8.
Bb3 a5 9. a4 d5 10. exd5 Nb4 11. Ndb5 Bf5
12. O-O Re8 13. d6 e6 14. f3 Nfd5 15.
Nxd5 Nxd5 16. Bf2 Bxb2 17. Ra2 Be5 18. g4
Qg5 19. Kh1 Qh6 20. Bg1 Ne3 21. Qe2
Nxf1 22. Qxe5 Qh3 23. Nd4 Rc3 24. Bf2 Bxg4
25. Ra1 f6 26. Qf4 g5 27. Nxe6 Bxf3+
0-1

[Event "Alföldy emlékverseny (w)"]
[Site "Budapest"]
[Date "1982.???.???"]
[Round "7"]
[White "Minogina, Tamara"]
[Black "Makai, Zsuzsa"]
[Result "0-1"]
[ECO "A44"]
[WhiteElo "2120"]
[BlackElo "2120"]
[PlyCount "78"]
[EventDate "1982.03.12"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2009.08.03"]

1. d4 c5 2. d5 e5 3. e4 d6 4. Nc3 Be7 5. Nf3
Nf6 6. e4 Nbd7 7. Be2 Nf8 8. O-O
Ng6 9. g3 Bh3 10. Re1 h6 11. a3 O-O 12.
Nd2 Nh7 13. b4 b6 14. Bb2 Bg5 15. Nf1
Qd7 16. b5 Ne7 17. Bd3 h5 18. a4 a5 19.
bxa6 Rxa6 20. Nb5 Nc8 21. Bc3 Na7 22.
Qc2 Nxb5 23. cxb5 Raa8 24. Be4 h4 25. a5
bxa5 26. Bxa5 f5 27. exf5 Bxf5 28. Qb2
Bf6 29. Bc3 Ng5 30. Rxa8 Nf3+ 31. Kh1 Rxa8
32. Re3 Nd4 33. b6 Qb7 34. Kg1 Bg5
35. Bxd4 cxd4 36. Re1 Bd8 37. Qe2 Bxb6 38.
Qh5 Qf7 39. Qxh4 Bd8 0-1

[Event "HUN tt"]
[Site "Hungary"]
[Date "1982.05.23"]
[Round "?"]
[White "Czegledi, Zsolt"]
[Black "Makai, Zsuzsa"]
[Result "1/2-1/2"]
[ECO "A30"]
[PlyCount "135"]
[EventDate "1982.?.?.?"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]
[WhiteTeam "Honvéd"]
[BlackTeam "Spartacus"]
[WhiteTeamCountry "HUN"]
[BlackTeamCountry "HUN"]

1. Nf3 c5 2. c4 Nf6 3. g3 Nc6 4. Bg2 d5 5. cxd5 Nxd5 6. O-O e5 7. d3 Be7 8. Nc3 Be6 9. Nd2 O-O 10. Nc4 Qd7 11. Nxd5 Bxd5 12. Bxd5 Qxd5 13. e4 Qd7 14. Ne3 Rfd8 15. Nf5 g6 16. Nxe7+ Qxe7 17. Be3 e4 18. Rc1 cxd3 19. Rc3 Qb4 20. Bg5 Qxe4 21. Re1 Qf5 22. Bxd8 Rxd8 23. Re3 e4 24. f3 Ne5 25. fxe4 Qg5 26. Re1 h5 27. Kg2 h4 28. Re5 b6 29. Rd5 Re8 30. Rxd3 Nxd3 31. Qxd3 Rd8 32. Qf3 Qa5 33. Rd1 Rd2+ 34. Kh3 hxg3 35. hxg3 Rxd1 36. Qxd1 Qxa2 37. Qd8+ Kh7 38. Qd4 Qe6+ 39. Kh2 f6 40. Kg2 a5 41. Kf3 Kg7 42. Qc3 Qd6 43. Qb3 Qe6 44. Ke3 Qc5+ 45. Kd3 Qd6+ 46. Ke2 Qc5 47. Qd3 b5 48. Qd7+ Kh6 49. Qd2+ Kh5 50. Kf3 g5 51. g4+ Kg6 52. Qd7 Qe5 53. Qf5+ Qxf5+ 54. exf5+ Kf7 55. Ke4 a4 56. Kd4 b4 57. Kc4 a3 58. Kb3 axb2 59. Kxb2 Ke7 60. Kb3 Kd6 61. Kxb4 Ke5 62. Ke5 Kf4 63. Kd6 Kxg4 64. Ke6 Kh5 65. Kxf6 g4 66. Ke7 g3 67. f6 g2 68. f7 1/2-1/2

[Event "HUN tt (w)"]
[Site "Hungary"]
[Date "1982.10.02"]
[Round "11"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Krizsan, Gyulane"]
[Result "1-0"]
[ECO "A25"]
[PlyCount "107"]
[EventDate "1982.?.?.?"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]
[WhiteTeam "Spartacus"]
[BlackTeam "Utasellátó"]
[WhiteTeamCountry "HUN"]
[BlackTeamCountry "HUN"]

1. c4 e5 2. Nc3 g6 3. g3 Bg7 4. Bg2 Nc6 5. e3 Nge7 6. Nge2 f5 7. d3 O-O 8. O-O d6 9. Rb1 Be6 10. Nd5 Qd7 11. b3 Rae8 12. Bb2 Nd8 13. Qd2 c6 14. Nxe7+ Rxe7 15. d4 Qc7 16. d5 Bd7 17. dxc6 bxc6 18. Rfd1 Nf7 19. Ba3 Re6 20. Rbc1 Rfe8 21. h4 Qd8 22. Qb4 Qb6 23. Qa4 Qc7 24. Bb2 g5 25. hxg5 Nxxg5 26. b4 Rh6 27. Qc2 Qb8 28. a3 Nf7 29. Nc3 Kh8 30. Ne2 Ree6 31. b5 cxb5 32. cxb5 Qxb5 33. Bc6 Bxc6 34. Qxc6 Qxc6 35. Rxc6 Bf8 36. Nf4 Re7 37. Nd5 Rd7 38. f4 Rg6 39. Kg2 Kg7 40. a4 Rb7 41. Bc3 h5 42. Kh3 Kh6 43. a5 Bg7 44. a6 Rd7 45. Ba5 Re6 46. Rb1 exf4 47. gxf4 Re8 48. Rc7 Rxc7 49. Bxc7 Re4 50. Rb4 Rxb4 51. Nxb4 d5 52. Nxd5 Bf8 53. Bb6 Nd6 54. Bxa7 1-0

[Event "Artex open B"]
[Site "Balatonberény"]
[Date "1984.09.28"]
[Round "1"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Kock, Hans Uwe"]
[Result "1-0"]
[ECO "B10"]
[PlyCount "141"]
[EventDate "1984.09.28"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]
[WhiteTeamCountry "HUN"]
[BlackTeamCountry "HUN"]

1. e4 c6 2. d3 d6 3. Nf3 g6 4. Be2 Bg7 5. O-O Bg4 6. Nbd2 Nd7 7. h3 Bxf3 8. Nxf3 Ngf6 9. c3 O-O 10. Be3 c5 11. Qd2 Re8 12. Bb6 Bh8 13. Ng5 Re8 14. f4 Qb6 15. Kh1 Bg7 16. Bxg7 Kxg7 17. Rae1 h6 18. Nf3 Nh5 19. Kh2 e5 20. g3 Ndf6 21. Nh4 Qd8 22. Ng2 Re7 23. c4 Kh7 24. Bxh5 Nxxh5 25. Qf2 exf4 26. gxf4 f5 27. Ne3 fxe4 28. f5 Qf6 29. fxg6+ Qxg6 30. Rg1 Qe6 31. Qf5+ Qxf5 32. Nxf5 e3 33. Nxd6 Rd8 34. Nf5 Rxd3 35. Rxe3 Rxe3 36. Nxe3 Re7 37. Nd5 Re2+ 38. Rg2 Rxxg2+ 39. Kxg2 Kg7 40. Kf3 Kf7 41. Ke4 Ke6 42. Ne7+ Kd7 43. Nb5 a6 44. Nc3 Ke6 45. Nd5 Ng3+ 46. Kf3 Nf5 47. Kg4 Ng7 48. Kf4 Nh5+ 49. Ke4 Ng3+ 50. Kf3 Nf5 51. Kf4 Nd6 52. b3 Ne8 53. Nc3 Nf6 [függőlépés] 54. Ne4 Nd7 55. Nf2 Ne5 56. Ke4 Nf7 57. h4 Ne5 58. Nh3 Nc6 59. Nf4+ Kf6 60. Nd3 b6 61. Nf4 b5 62. Nd3 bxc4 63. bxc4 Nb4 64. Nxb4 cxb4 65. Kd5 a5 66. Kc5 Ke5 67. Kb5 Kd4 68. c5 Kd5 69. h5 a4 70. Kxb4 a3 71. Kb5 1-0

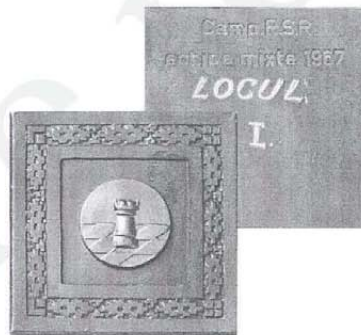

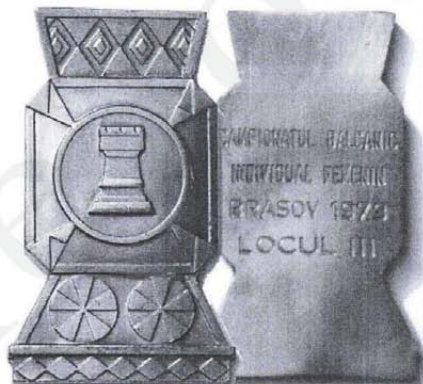
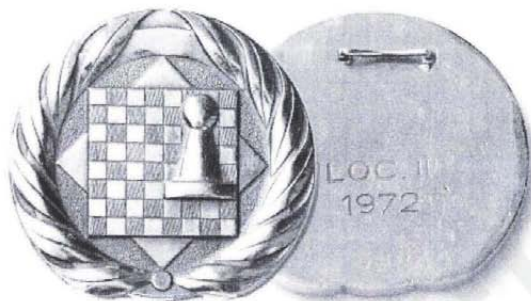
[Event "Artex open B"]
[Site "Balatonberény"]
[Date "1984.10.02"]
[Round "5"]
[White "Makai, Zsuzsa"]
[Black "Imecs, Laszlo"]
[Result "1-0"]
[ECO "D02"]
[PlyCount "75"]
[EventDate "1984.09.28"]
[Source "MOST"]
[SourceDate "2008.01.13"]
[WhiteTeamCountry "HUN"]
[BlackTeamCountry "HUN"]

1. Nf3 d5 2. g3 Nc6 3. d4 Bg4 4. Bg2 Qd7 5.
O-O Bh3 6. c4 Bxg2 7. Kxg2 e6 8.
Nc3 O-O-O 9. Bf4 dxc4 10. Qa4 Bd6 11. Bxd6
Qxd6 12. Nb5 Qd5 13. Nxa7+ Nxa7 14.
Qxa7 g5 15. Kg1 f6 16. Rfd1 Ne7 17. b3 cxb3
18. axb3 b6 19. Qa6+ Qb7 20. Qc4
Qd5 21. Qc2 g4 22. Rdc1 Qb7 23. Ra8+ Kd7
24. Rxd8+ Kxd8 25. Nh4 f5 26. Ng2 Ng6
27. d5 Re8 28. dxe6 Rxe6 29. Qxf5 Qe4 30.
Qg5+ Kc8 31. Ne3 Ne7 32. Rc4 Qb1+ 33.
Kg2 Qxb3 34. Qxg4 Kd7 35. Rd4+ Ke8 36.
Nd5 Rc6 37. Nxe7 Kxe7 38. Qd7+ 1-0

VÁLOGATÁS MAKAI ZSUZSA ÉRMEIBŐL

A király sakkozik a püspökkel.
Fametszet, XV. sz.

FELHASZNÁLT SAKKIRODALOM

1. Dr. Földi József, *Ezüstérem a VIII. női olimpián.*
2. *Győzelmünk a Sakkolimpián.* Szerkesztette: Bilek István, Sport, Budapest, 1979.
3. *Hajrá Szpari,* Bp. Spartacus Sportklub, Tavaszi sportműsor, 1981.
4. *Magyar Sakkélet,* 1979/1.
5. *Magyar Sakkélet,* 1980/10.
6. *Magyar Sakkélet,* 1981/1.
7. *Magyar Sakkélet,* 1981/4.
8. *Magyar Sakkélet,* 1981/5.
9. *Magyar Sakkélet,* 1981/11.
10. *Magyar Sakkélet,* 1982/4.
11. *Magyar Sakkélet,* 1982/8.
12. *Sakkélet,* 1987/2.
13. *Sakkélet,* 1987/7.

TARTALOMJEGYZÉK

Prológ	3
Bevezető	5
Introducere. Treizeci de ani lângă tabla de șah	7
Despre Clubul Sportiv Universitar Medicina Tmișoara	9
Fragmente din scrisoarea maestrului Ilijin Neboisa	10
Întâlnire cu maestrul FIDE - Șerban Neamțu	11
Thirty Years by the Chess Board	13
Susana Makai's short biography	14
Makai Zsuzsa életrajza. 1958-1965	17
1966-1980	20
Haág Ervin nemzetközi mester levelei	43
1981-1987	48
Makai Zsuzsa nemzetközi sakk mesternő versenyeredményeinek táblázata	56
Makai Zsuzsa nemzetközi mester szereplése	
az országos csapatbajnokságok döntő szakaszain	60
Makai Zsuzsa pályafutása édesapja összeállításában	63
Válogatás Makai Zsuzsa sakkjatszmáiból	219
Válogatás Makai Zsuzsa érmeiből	233
Felhasznált sakkirodalom	237

ISBN 978-606-92262-8-5